6
15 E
11

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

6. 22. a. 6.

A

AD IVLIVM COLVMNAM
Pontificium legatum

Dat dono Angelius suos libellos,
Sua hæc carmina Iulio Columnæ:
Dat quidem leue munus: ast amoris,
Ast erga Mariumq; Iuliumq;
Columnas, decus ad perenne natos,
Obseruantiæ, honoris, atq; cultus,
Quem loquens tribuit tacensq; vtriq;,
Et pignus graue, et obsidem perennem.

P. Angelius Bargæus.

PETRI ANGE-
LII BARGAEI
CYNEGETICA.

ITEM,

CARMINVM LIBRI II.

EGLOGÆ III.

VIRTVTE DVCE, COMITE FORTVNA.

LVGDVNI, APVD HÆREDES
SEBAST. GRYPHII,
M. D. LXI.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

6. 15. E. 11

ANTONIVS GRYPHIVS LECTORI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IN magno eorum numero, qui hac noſtra ætate, aut carmine aliquid, aut ſoluta oratione ſcribunt, non malè agi cum hominum genere videretur, ſi eorum modò ſcripta ederētur, qui cùm ingenio atque eruditione excellerent, aut oblectare animos ſcribendo, aut incitare ad recta ſtudia vllo modo poſſent. Sed iam factũ eſt hinc ſcribentium imperitia, hinc noſtrorum hominum cupiditate, dum hi quidem hoc ſibi quæſtui fore, illi gloriæ & laudi putant, vt qui vtrumuis præſtare optimè poſſint, hoc vno nomine, ne videantur ex eorum numero eſſe, quos non probant, ab eo munere obeundo in quo excellunt, retardētur. Hoc cùm cognoſceret Sebaſtianus Gryphius pater meus, in edendis veterum ſcriptis plurimum elaborauit: edere ea quæ quotidie à multis temerè ſcriberentur, niſi magno adhibito delectu, etiam ſi illius opera ſedulò efflagitaretur, ferè ſemper neglexit. Quo quidem in inſtituto ita nobis perpetuò eſſe manendum ſtatuimus, vt niſi quid nobis oblatum ſit, quod hominum doctiſſimorum iudicio planè excellat, facilè patiamur noſtram operā conuicio etiam

* 2 (modo

(modò id fruſtra) ab imperitis poſci. Nam illi iactura nominis, cuius rei videntur cupiditate flagrare, nos & nominis iactura, ſimul & rei familiaris plectimur, ſi quid malè ſuccedat, quod noſtro periculo ſuſceperimus edendum. Atque infinita hac licentia, & impunitate non ſcribendi magis (fraudi enim ferè nemini eſt, niſi iis, qui minus hoc præclarè agunt) quàm in lucem quæ imperitè à quouis & inconſultè ſcribuntur, proferendi, cùm alij docti homines permulti hoc tempore, tum Petrus Angelius deterritus, vir doctiſſimus, & Poëta ſummus, quæ egregiè iam multos annos ſcripta & ſuppreſſa habebat, interire æquo animo patiebatur: ex his magna eruditorum hominũ querela, ſex libros de Venatione longè luculentiſſimos, quos tua cauſa nunc (amice lector) edendos ſuſcepimus, magna quidem ſpe nos hoc nomine haud exiguam abs te gratiam inituros. Sunt enim huiuſmodi, vt ſiue quis argumentum ſpectare velit, digni ſint vt à quouis etiam ſcripti, ſiue carminis elegantiam, quacũque vt de re ſcripti, auidiſſimè abs te & cupidiſſimè legantur. Nam vt eos omittam, qui hoc tempore genus hoc ſcriptionis attigerunt (quàm enim illi hoc feliciter, aliorũ eſſe iudicium malo) ex veteribus, qui alicuius modò nominis ſit, Oppianus ſcripſit, poëta non malus futurus, ſi in meliora tempora incidiſſet, ſed ita tamen, vt argumẽti cauſa eius poëma ab eruditis hominibus in manibus habeatur. Sed nihil ad noſtrum. Etenim, quæ ille Ariſtotelem ſecutus optimum quidem autorem, & grauiſſimum, in animalium natura & vi explicãda, anguſtè admodum,

&

& preſsè: hic fusè & copiosè imprimis: vt etiam ſi cultus orationis abeſſet, qua quidem nihil vberius, cõcinnius, venuſtius, ornatius poteſt excogitari, longè illi hac etiam in re videatur præferendus. Nam præter ea, quæ ille habet ex Ariſtotele ſumpta, in quorũ quidem explicatione eſt noſter planè diuinus, quot etiam affert, quæ hac noſtra ætate inuenta veteres ignorarunt? Non faciam nunc quidẽ vt multus in hac re ſim, quæ quãtum inter vtrunque interſit, ſatis per ſeipſa declarat. ſatis mihi meo muneri videar feciſſe, ſi hoc fuero teſtatus, vnũ eſſe hoc poëma teſtimonio eruditorum omniũ, vt cùm ſit diu auidiſſimè expectatum, ſit longè etiã omnium expectationem ſuperaturum. Adiunximus his de Venatione libris alia Bargæi carmina, venuſtiſsima illa quidem, & quæ fidem imprimis faciant ab eodem fonte illum omnia hauſiſſe, magnitudine ingenij, doctrina, rerum maximarum cognitione atque vſu, quibus qui excellant, & paucisſimi ſemper fuerunt, & ſunt paucisſimi etiam in poſterum futuri. Atque hac quidem in re ſi quid videbimur (amice lector) tua cauſa egiſſe, nihil abs te nobis volumus deberi. Id omne referas acceptũ Ioanni Michaëli Bruto, qui ab homine amiciſſimo, & ſtudiorum quadam cognatione cõiunctiſsimo, vt hæc à nobis excuſa in publicũ proferentur, impetrauit. Vale, & breui alia illius ſcripta præclara à nobis expecta, ita ſtatuens, ſi quid tibi pro hoc ſuſcepto à nobis munere, debeamus, cum fœnore etiam repræſentaturos. Idib. Februarij, CIϽ. IϽ. LXI.

SINGVLORVM LIBRORVM ARGVMENTA.

PRIMI LIBRI.

De Exercitationibus, De ferarum veſtigijs, De veſtitu, De retibus, De ſepibus, De foueis, De inſidijs, De armis, Quæ ad Venatorem, Venatoriſq; cognitionem pertinent.

SECVNDI LIBRI.

De Vro, Biſonte, Bobus Aonijs, Aethiopicis, Pæonijs, Phrygijs, Pellæis, Libycis, Opiſthonomis, Aracotijs, Onagro Indico, Rhinocerote, Oryge, Ceruo: Ceruo Scythico, Tarando, Platycerote, Ibice, Rupicapris, Capreolis.

LIBRI TERTII.

De Leone, Panthera, Lynce, Tigride, Vrſo, Lepore, Onagro.

LIBRI QVARTI.

De Elephante, Apro, Lupo, Hyæna, Vulpe, Mele, Erinaceo, Hiſtrice, Lutra, Caſtore, Glire, Sciuro.

LIBRI QVINTI.

De Canibus Venaticis & Equis.

LIBRI SEXTI.

De Venatione Leonis, Lyncis, Vrſi, Leporis, Vulpis, Melis, Lupi, Capreoli, Cerui, Apri, & generatim omnium Ferarum.

M. TVLLII BEROII CARMEN
Ad Petrum Angelium.

Dum canibus, telisq́, noua ſectaris & arte
Excitas luſtris per nemora alta feras:
Atque inuectus equo ſpatioſa peræquora campi
Aut ceruum, aut magno corpore fundis aprum
Ipſa tibi primos venandi cedit honores
Delia, cumq́ ſuis frondea regna choris.
Et Phœbea cohors Pindo tibi plaudit ab alto,
Intexitq́ tuis laurea ſerta comis.

PETRI ANGELII BARGAEI CYNEGETICON LIBER I.

AD COSMVM MEDICEM FLORENTINORVM ET SENENSIVM DVCEM.

*

QVas bonus *aſſueſcat primis Venator ab annis*
Exercere artes: quadrupes quæ cornibus audax
Incedat: curuoq́; agilis quibus horreat vngue
Dextra feris: & quarum ineat certamen acuto
Dente genus: quantosq́; canes naſcantur ad vſus,
Expediam: & ſyluas omnes, atque antrà recludam.
Cynthia, quam nemorũ cultricẽ in opaca ferarum
Luſtra vehunt acti candentes ſub iuga cerui:
Seu te culta tenet Delos, ſeu frigida Tempe,
Taygetiue iugum, ſeu flumina propter Araxis,
Eurotáue choros centum comitata Napæis

Exerces, arcuq́; gregem, curſuq́; fatigas
Damarum, & iaculis magnum fodis auſa leonem,
Affer opem, noſtroq́; ades haud inuita labori.
Et vos ô Nymphæ venantum numina, Nymphæ,
Ducite ſyluicolas noſtra hæc ad carmina Faunos,
Et iuuet vmbroſo mecum recubare ſub antro,
Gramen vbi, ac virides prætexit arundine ripas
Arnus, & Hetruſcum leni ſecat agmine littus.
Tuq́; adeò, ſacris olim quem candida lucis
Aurora eripuit, cæliq́; in ſede locatum
Sæpe fouens auidis iuuenem complectitur vlnis,
Adſis ô præſens, tibi ſi venabula curæ,
Auritiq́; canes, & cornua rauca, plagæq́;.
Nec minus intereà noſtri noua gloria ſecli
Coſme et auis, atauisq́; potens, quem Tuſcia verax
Interpres Diuûm, & venturi conſcia fati
Inſignem trabea ſolio veneratur in alto,
Regiaq́; amplexu coniux beat: inclyta coniux
Vltima in Heſperia magnis à regibus orta.
Quæ tibi, ceu laurus fundens lætiſſima ſyluam,
Edidit egregiam virtute in luminis oras
Progeniem genituram altos longo ordine Reges.
Fœlix prole tua, fœlix, cui ſecula currant
Aurea, & æterno cingant diademate frontem:
Quod mox & nati, & natorum à ſtirpe nepotes
Geſtan

Geſtantes, regno adijciant Hetruria quicquid
Adriacas inter, Tyrreni & littoris vndas
Obtinuit quondam terra dominata, mariq́,
Seu leges populis, & iura perennia condis,
Dum ſancta inſtauras magnorũ exempla parẽtum,
Seu duro inſtructis ferro legionibus acer
Fundere perculſas dira formidine turmas
Pergis, & hoſtiles metuendus diripis arceis,
Siue vrbem, ſurgit medijs vbi fluctibus Ilua,
Tuſcorum, Ligurumq́ ſimul tuearis vt oras,
Extruis, & reges factis ingentibus æquas,
Lætus adi: & primùm tenuem ne deſpice muſam,
Dum venatores Heroum inuenta piorum
Errantes paßim numeris docet auſa Latinis.
Forſan & illa olim ſyluas, atque antra relinquens
Audebit grauiore ſono tua dicere facta:
Claraq́ victuris intexet nomina faſtis.
Principio noſtras iuuenis formandus ad artes,
Venandi quem cepit amor, ſtudiumq́ Dianæ
Impulit in cæcas horrentia luſtra latebras,
Diſcat ab incuruis iaculum torquere lacertis
Eminus, & neruo celeres aptare ſagittas,
Et viridi affixum tumulo pertingere ſignum,
Exiguamq́ procul traiecto in fune volucrem,
Quo tendat calamos, pinu ſuſpendat ab alta.

Ille etiam primis multùm conſueſcat ab annis
Protinus Oebalium iaculari ad ſidera diſcum,
Robuſtasq́ altis deuoluere montibus ornos.
Nec ſinat informi vires torpere veterno,
Et turpi languere ſitu, ne mollia corpus
Otia luxurie, vitaq́ in deſide frangant.
Vidi ego, cui prima longè robuſta iuuenta
Pectora erant quondam, nulloq́ exhauſta labore,
Mox autem placidæ ſenſim indulgere quieti,
Oppreſſumq́ leui fœdè ſuccumbere faſci.
Tantum vſus, artesq́ valent. hinc Roma potentes
Scipiadas, Decios, Marios, magnosq́ Camillos
Amiſit, partisq́ olim ſpoliata trophæis
Tarpeïa externos ſpectauit in arce Tyrannos.
Hinc quoque deuicta tandem Lacedæmone pubes
Impoſitum ſubijtq́ iugum, & frenum ore recepit.
Nec renuit dominis parère ignaua ſuperbis.
Ergo age ne dubites ſupremam impéndere curam,
Efficere vt ſolidæ poßis inuicta iuuentæ
Robora, maturos quæ deinde ſequantur in annos:
Et nunc inſuto plumbo, ferroq́ rigentes
Diſce celer manibus crudos inducere caſtus:
Atque huc atque illuc duros verſare lacertos:
Inconſulta agiles turbæ mirentur vt ictus.
Nunc Lacedæmoniam ſolers imitare palaſtram:

Dum

Dum validis fortem proſternunt viribus hoſtem.
Nec mihi diſpliceat torquere per aëra vectem,
Qui bis in vndenas excurrat pondere libras.
Nunc verò ingentem rapido conſcendere ſaltu
Durateum celebri iuuenum plaudente corona
Nitere equum, verſoq́ ſuper da corpore gyros
Aërios, te teq́ altè compone ſedentem
Rurſus: & in terram tergo reuolutus ab alto
Deflue, vix ſummã ſignans veſtigia planta:
Continuoq́ acrem cinctus fulgentibus armis
Cyllaron, & volucrem deflectere Ariona in orbeis
Multiplices, ſeu dextra vocet, ſeu læua ruentem
Contende, & faciles glomerare volumina in armos
Diſce feri, eduris qui iam parêre lupatis
Nouerit, & blandi voces, & iuſſa magiſtri.
Et nunc in ſpatium patefacto carcere miſſus
Gaudeat optatæ ſignum contingere metæ.
Atque amentatam, & præacuta cuſpide cornum
Dum furit, atque imas iam contacturus arenas
Corpore, iam fertur ſummas abiturus in auras,
Vt cùm verſa ineunt animoſi prælia Parthi,
Emiſſum in leporem, celerem'ue in dorcada vibres.
Nec te pœniteat bellacis more Quirini
Palladio totum perfundere corpus oliuo,
Atq́ ita Achæmenium Tigrim, Rhenumq́ bicornem,

 Altaq́

Altaq́ præcipitis Rhodani trãnare fluenta.
Quid? quem purpurei refluentibus æquoris vndis
Proteus, atque vdæ Nereïdes admirantur?
Quid? qui Sarmaticos curſu præuertere Cauros
Tendit, & Armenium pedibus ſuperare Niphatem?
Magnanimos haud ille vnquam vitauerit hoſtes,
Infeſtasq́ vices, dubijq́ pericula Martis.
Inde vbi robuſtis adoleuit viribus ætas:
Et cupis ingentem ſepire indagine ſaltum:
Cuncta priùs, ni laude tuum, plauſuq́ laborem
Defraudare iuuat, vacuumq́ ad tecta reuerti
Immeritas damnantem auras, diuortia ſolers,
Atque habitus varios regionum ediſcere cures,
Et quæ quas ſoleant habitare animalia ſyluas.
Hîc lepores, illîc timidi naſcuntur onagri,
Atque alces variæ, & vaſtis cum viribus vri.
Nónne vides vt ſæua oryges Getulia mittit?
Armenij tigres? celeres nemora Ænia damas?
Quid tibi cõmemorẽ? ſæpe ijſdẽ in montibus aut has,
Aut has lucifugæ meles habuere cauernas.
Hinc ergo ingenium in primis moresq́ ferarum
Ediſces: tecumq́ diu ſcrutabere ſolers.
Quas quibus aut artes prudens natura, dolóſue
Addiderit. neque enim eſt idem venatus apriſq́,
Atque vrſis, eadémue decent & retia, & artes,

Cer

Ceruorum, leporumq́ gregẽ, & genus acre leonum.
Nanque hoc inſidijs vel aperto vincere Marte
Magnanima ſeptus iuuenumq́, canumq́ cohorte
Vix poteris: tantam impatiens exardet in iram:
In mediosq́ ruens certum petit vnguibus hoſtem.
Tum ſtragem infandam canibus (miſerabile viſu)
Dat turbans, diſcerpit equos, atque obuia frangit
Venatorum arma, & cuneos in bella ruentes.
Quã bene: quòd noſtris procul hæc regionibus abſũt
Semina, & horrendis ſpectata opprobria monſtris.
At verò dum vernat ager, dumq́ vritur æſtu,
Aut gelidis deforme riget nemus omne pruinis,
Incipit aut folijs horrere cadentibus arbos,
Non vnquam mitisq́ lepus, ceruiq́ timentes,
Sæuaq́ capreoli fugientes luſtra ferarum,
Quos alto clamore premas ad retia, deſunt.
Siue volutabris, dumisq́ horrentibus apros,
Informesq́ ſuis excire cubilibus vrſos
Iuuerit, & cæſos duro proſternere ferro.
Idcirco in primis veſtigia nota ferarum
Sint tibi, quæ longo tecum obſeruaueris vſu,
Quæq́ oculis adeò percepta fidelibus olim
Admoneant quæ quæque feræ in regione vagentur,
Omniaq́ ætatum pariter diſcrimina ſignent.
Atque hæc vt poſſis animo cognoſcere: iam nunc

Ipſe notas, docuit quas experientia, dicam.
Nec tamen haud dubitē, verbis ea vincere magnum
Quàm ſit, & indicijs deſcribere ſingula certis.
Siue quòd eſt ingens Latij ſermonis egeſtas,
Siue quòd innumeris deſunt ſua nomina rebus:
Verborumq́ vbertatem negat auctor Apollo,
Quātam haurire animus Muſarū è fontibus optat.
Sed me dulcis amor laudum, & ſpes maxima thyrſo
Percutit, & multo bacchantem protinus œſtro
Ire iubet, quò nullus adhuc penetrauit alumnus
Pieridum, Latioq́ nouos recludere fontes,
Et procul à patria ſpatioſa per equora vectum
Vela dare, & primam non ſolùm appellere ad oram,
Sed penitus Libyæ terras intrare repoſtas
Vrgentem certo deſerta cubilia greſſu.
Continuò, frontem quæ cornu armantur adunco,
Omnibus in geminas diſcinditur vngula parteis:
Ut ceruis, bubusq́, & amantibus ardua capris.
Quanquam etiam pedibus terræ ſola dura biſulcis
Urget aper, ſolidusq́ Indis eſt vnguis onagris.
Idcirco, quoties canibus venabere ceruos,
Ne forte inſontem iuuenem, & nil tale merentem
Perpetuo laſſes curſu, & deceptus omittas
Eximium, & natu grandem, cuiq́ obſita ramis
Cornua, & annoſo veteres ſtant ſtipite trunci,

Inſpic

Inſpicies teretem num deſinat vngula in orbem,
Et pateat latè ſpatioſa prodiga planta
Interior,num rima,pedem quæ findit vtrunque,
Inſima contiguis hinc inde cohæreat oris,
Preſſaq́ num ſummo veſtigia puluere ſignet,
An penitus terra talos agat acta profundos:
Hæc tibi ſigna dabunt ſurgentem in cornua ceruum,
Ipſaq́ vicenis vmbrantem tempora ramis,
Et ſolida corpus firmatum ætate ferentem.
Idem etiã arboribus, quæ ſe nemora inuia denſant,
Sæpius horrenti ſummum fricat ilice tergus,
Quercusq́,& fagos, & robora cortice nudat
Vndiq́,dum trunco ſummos terit arduus armos,
Et virgulta premens duro creſcentia cornu
Deijcit,atque nouas ipſis cum frondibus vlmos
Sternit agens,cunctamq́ ſuo mouet ordine ſyluam.
Illa iacet temere : ceu cùm de vertice ſummo
Incumbens Boreas rapido cum turbine fertur.
Atque illic tenues ſi forſan aranea caſſeis
Texuerit,plures noctes abijſſe putato,
Ex quo præteriens turbauerit omnia ceruus.
Tum verò,immortale decus famamq́ perennem
Inuideant irata tibi niſi magna Dianæ
Numina, non oculis iterumq́ iterumq́ pigebit
Relliquias ſpectaſſe tuis,quæ protinus aluo

Depulſa catulos ad tecta cubilia ducunt.
Nanque & ſi certas anni mutantur in horas,
Atque aliter formata alias habuere figuras,
Quæ tamen & patulæ, quæ ſunt et turbinis inſtar,
Aut tereti tractu in ſpiras voluuntur acutas,
Digeſtæue ſuo ſubſidunt pondere in orbem,
Teſtantur dignam eſſe feram, quam tota fatiget
Turba canum, crebroq́ petat concurſus equorum.
Atque eadem, præceps cùm primùm deſijt æſtas,
Et cinctum Autumnus miti caput extulit vua,
Et vocat in Venerem miſeros September amanteis,
Extabunt nuſquam, nuſquam tibi certa volenti
Signa dabunt. nanq; areſcent ceu tenuis aquai
Humor humi fuſus quondam ſub ſole calenti.
Contemplare igitur quò ſeſe manè receptet,
Quaq́; adeò è paſtu veniens in parte quieſcat.
Nanq; prius latebramq́; ſuam, notumq́; cubile
Quàm ſubit, hîc-illic viridi proſtratus in herba
Corporis impreſſit formam, & veſtigia liquit,
Innitens genibus cum lecto exurgit inani.
Atque ea ſi latè apparet, ſi gramina ſubter
Proculcata iacent, ſi cruribus extat imago
Ipſa ſuis, penituſq́; ſolo patet acta cauato:
Protinus inſignem facie, & ceruicibus altis,
Cornuaq́; innumeris ramis decorata ferentem,
Inue

Inueniſſe refer, curſu qui prouocet auras,
Quiq; canes vario doctus deludat ab aſtu,
Et iuuenum cœtus ad tecta remittat inanes.
Illud item medio in ſaltu obſeruare memento:
Cùm matutinus læto diſcedit ab agro,
Et ſatur ingrediens ad nota cubilia tendit.
Si poſtrema pedum veſtigia prima relinquunt
Non coniuncta manûm: præſtanti corpore et armis
Ceruus erit, denſo diſtentus & ilia pingui.
Sin autem cedent retro, & ſuperata reſident:
Tum tibi difficilemq; fuga, totoq; vagantem
In nemore, & ſolidis vix oſsibus inſiſtentem
Expecta, atq; alium votis expoſce ſecundis.
Nec tamen, hæc cùm ſit venantum induſtria ſæpe
Quærendo experta, & nemorum creberrimus vſus
Monſtrarit iuueni certiſsima ſigna ſequenti,
Non et iudicia, atque animos, & lumina fallent
Interdum, & cæca ſubigent deerrare latebra.
Idcirco duc ipſe canem, quæ naribus auras
Ducat odoratas, et nuſquam impreſſa ferarum
Inſiſtat cupidè veſtigia: nec tamen vllos
Latratus, vocesq; hilari de pectore mittat,
Cùm latebræ non longè abſunt, ſidiq; receſſus.
Atque hoc præcipuè tum te feciſſe iuuabit,
Cùm nemore in medio medij ſub ſole diei

Paſcitur, & nuſquam lucis horrentibus exit,
Nec lætas ſegetes, fœcundaq́ gramina campi
Perſequitur cæco longè digreſſus ab antro.
Verùm ea, ſuppeditant mediæ quæ pabula ſyluæ
Circumfuſa cauo, & veteri propiora cubili
Teſqua aluum latè attondens ſaturatur obeſam:
Efferа dum captant animalia cætera ſomnos,
Et ſata formidant duris exculta colonis.
Præſertim ingenij multo ſi callidus aſtu
Latratu reſonare canum, & clamore virorum
Audierit ſyluam ingentem, et nemora omnia circum
Ante. Etenim cœlo nunquam ſe credere aperto
Audet præterea, nec tuta relinquere tecta.
Eſt & qui nullum fretus cognoſcere ſignum
Certius, exurgit ſub lucem: atque auia quà ſe
Contendunt nemora, & ramis nectentia ramos
Horrentem latè faciem telluris opacant,
Ingreditur properans humilē conſcendere quercum,
Aut fagum, aut ramis nondum ſublimibus ornum,
Inq́ cauam viridis piceæ ſe collocat vmbram,
Expectatq́ tacens, arrectisq́ auribus aſtat
Huc illuc voluens oculos, tum corpore ſiquem
Eximio aſpexit, ſumma cui fronte ſuperbum
Spargitur, & ramis nitidos decus occupat armos,
Obſeruat latebras denſaq́ cubilia ſyluæ:

Et

Et qua diſcedens paſtu ſe condat in arce.
Tum verò ſumma demittit ab ilice corpus
Impiger, atque humili quem iam religarat ab orno,
Oſtendit catulo veſtigia ponè ſequenti
Inde loci, nareſq; vetat ſuſtollere ad auras;
Sed preſſè captare feræ ſpirantis odorem,
Cogit, & haud dubij diſcrimina noſcere venti.
Nanque alijs aliò curſum deceptus ab auris
Dirigeret, moxq; ipſe alios ſequeretur odores,
Contiguis terram tereret niſi naribus, oreq;
Ingrediens premeret pedibus quas preſſerat herbas
Ceruus, & effuſa paſſim maculauerat aluo.
Hic igitur ſumma ſuſpenſum ex arbore ſignum,
Linquitur, aut cæſi ſpoliantur cortice trunci.
Deceptus dubia ne pòſt regione viarum,
Fluctuet, & ſyluis horrentibus irritus erret,
Et cœtus iuuenum vana ſpe ludere pergat.
Diſce etiam varia ceruos cognoſcere voce,
Dum matutinis ſyluam mugitibus implent,
Et magnum ingenti gemitu teſtantur amorem.
Nam iuuenes, quos nulla prius latratibus egit
Turba canum, pleno liquidas è gutture voces
Ingeminant miſeri, & cœli conuexa tuentes
Suſtollunt caput altè, atq; ore queruntur aperto.
Præcipuè Veneris cùm durior oſſibus æſtus

 Hæſit,

Hæſit, & in teneras graſſatur flamma medullas,
Tum matutinus flentes conſpexit Eous:
Et flentes paulò vidit pòſt Heſperus idem.
Aſt alij, quorum ingenti munitur ab aſtu
Pectus, & innumeris ætas iam ſerior annis
Edocuit, quibus inſidijs, quibus artibus olim
Deciperent ſæuasq; feras, catulosq; ſagaceis,
Extento capite, & rigida ceruice gementes
Secum multa dolent, tum preſſo gutture rauci
Manè grauem mittunt imo de pectore vocem,
Atq; noua triſtes repetunt ſuſpiria luce.
Scilicet incertis omnes tum ſedibus errant:
Nec ſtabula, aut dulces adeunt, velut antè, latebras:
Sed mutare locum, & ſub dio carpere ſomnos
Iuuit, & huc-illuc noti per deuia montis
Omnia formoſæ veſtigia quærere amicæ.
Idcirco, placitum cum primùm aſpexeris hoſtem,
Eia age, ſolue canes: nec tu tua tempora differ
Venandi. neq; enim eſt illis mora [illegible]uta diebus.
Verùm id præcipuè ſemper meminiſſe decebit,
Siue impreſſa ſolo bifidæ veſtigia plantæ,
Siue humili, ſeu tu ſpecula ſublimis ab alta
Paſcentem obſeruas, gelidæ ne forſitan auræ
Flamina ab aduerſi venientia cardine cœli
Contingant ſubito nares tepefacta vapore,

Et

Et magna admoneant inſtare pericula lethi.
Ipſe Deûm genitor, poſtquã terramq́, fretumq́,
Ætheraq́, immenſum, totumq́, creauerat orbem,
Cunctaq́, miſcuerat non vno ſemine rerum,
Ilicet alitibus dedit aëra, piſcibus æquor,
Quadrupedum generi ſyluas conceßit habendas:
Jußit & incertæ lumen decurrere vitæ.
Et tamen haud dubijs concluſit finibus æuum.
Cuius vt extremas poſſent contingere metas
Omnia, & anguſtæ complerent tempora vitæ,
Robore apros, curſu lepores, virtute leones
Armauit, magnaq́, dedit ferueſcere in ira.
Hinc lupus inſidijs, ſerpens hinc atra veneno,
Et vulpes morſu, & cornu bos pugnat adunco,
Jnq́, hoſtem calamos hiſtrix iaculatur acutos,
Sæuit & horrenti tergo contectus echinus:
Vtq́, artes poſſent hominum vitare, doloſq́,
Ille quidem rebus varios infudit odores,
Vnde fluens nareis voluat ſe fluctus ad acreis
Eminus, haud vno dirimens diſcrimina ſenſu.
Quæ mox occulto ſecum tepefacta calore
Aura tulit: ceſſere fuga, notumq́, repente
Deſeruere nemus, ſeq́, in denſißima luſtra,
Luſtra oculis hominũ, & latrantũ imperuia turbæ,
Abdiderunt: nulla ad latebram veſtigia ducunt.

b 4 Et

Et rediјt vacuus mœſtas venator ad ædeis.
Hoc metuens cœli tractus & flamina ſerua:
Unde fluant tenues auræ: quo manè tepentes
Aëra per vacuum vento diſflentur odores.
Forſitan & qui ſit veſti color aptus habendæ
Scire velis. illum ante omnes legêre volentes,
Quem nemorū aſsimilē frondi pro tempore norunt.
Seu viridis, ſeu pullus erit, ſeu tectus eburneo
Seu ferrugineo mœrebit lucus amictu.
Tum, tibi ſi libeat, pecudum genus omne ferarum,
Tutus, & immites apros ſpeculare Luposq́;.
Horum etiam certis olim veſtigia ſignis
Horrenteis latebras, & cæca cubilia prodent,
Prodent ſeceſſus & pabula. nanq; aper ingens,
Quiq́; adeò quarti ſpatijs iam proximus anni
Vidit inardentem taurum ter lumine ſolis,
Demittit latæ in ſolidum veſtigia plantæ
Altius, horrentiq́; adigit calcanea callo,
Inq́; volutabris ſyluarum, imisq́; lacunis
Corporis ingentis ingens apparet imago.
Quin vbi conſueuit teneras depaſcere glandeis,
Caſtaneasq́; nuces, balanumq́;, & cerea pruna,
Demiſſam've altis potare canalibus vndam,
Aut filicum fibras roſtro rimatus obunco
Effodere, & pingueis populari occultus ariſtas,
Proſub

Proſubigit terram pedibus, fricat arbore coſtas,
Horrentes ſetis coſtas, & turpia multo
Terga luto, duroſq; acuit nunc cortice dentes,
Nunc nemus vmbriferum diuulſis vndique ramis
Spargit humi, et ſummis paßim dat vulnera truncis.
Atque hæc quò magis alta abſunt à ſtirpibus imis
Indicia, atque notæ, tantò procerior artus
Eſt aper, & iuuenum minus, ac minus arma refugit.
Ille etenim notum quanquam perſentit odorem,
Venantemq; procul ſylua conſpexit in alta,
Serus abit tamen, & certum petit inde cubile,
Uſque adeò fidens animi præ ſe omnia temnit.
Quòd ſi forte genus venaberis acre luporum,
Continuò hoc maribus diſtabit fœmina ſigno.
Nam primi prælonga pedis veſtigia tendit,
Prælongoſq; manûm digitos inſertat acutis
Unguibus, inter ſe quorum coit ordine nullus.
Signaq; inexhauſti linquit graueolentia ventris,
Æquã vbi vtrinq; viam medius diſcriminat agger.
Illum autem extrema plerunq; in tramitis ora
Relliquias ieciſſe cibi iuuat. inde rotundis
Signat humum pedibus, digitoſq; oſtendit obeſos,
Hærentes ſimul, atq; obtuſis vnguibus aptos.
Verùm age, carminibus quando non omnia noſtris
Permittunt Phœbi dulces audere ſorores,

Cunctarumq́ adeò veſtigia noſſe ferarum
Poſſumus, & ſimileis luſtra indagare per artes,
Diſcite, venandi quoſcunq́ habet impiger ardor,
Multiplices tereti laqueo coniungere nodos,
Et lento inprimis pedicas contexere neruo.
Ipſa autem in plures diſcindite retia partes,
Retia, quæ viridi, nigróue infecta colore
Deliteant, fugiantq́ oculos inuiſa ferarum.
Commodius nanq́ iſta ferent iumenta, locisq́
Omnibus apta magis paßim poſuiſſe licebit.
Præterea cum Vere nouo Sol ſuſcitat herbas,
Et nemora vmbroſa veſtit denſißima fronde,
Quà vallis depreſſa patet, quà collis opacat
Multus humum, et multa viridis tegit ilice terram,
Contexe in longum ſepes, uallosq́, ſudesq́
Multiplices, interq́ cauo dabis ore feneſtras,
Queis nodo implicitis auerſi à limine portæ
Adduntur teretes laquei, finemq́ ſub ipſum
Retia, quæ ſeſe ſinuoſa in brachia flectant
Vtrinq́, & latè ſpatium amplectantur inane.
Nanq́ feræ interdum, perſpecta fraude, doloq́,
Præcipitem rectà pergunt contendere curſum,
Sepemq́ à læua, dextráue à parte relictam
Euadunt, celeriq́ fuga ſpatia intima verrunt.
Ac, niſi tranſuerſis teneantur retibus, omnes

Inſidiasq́, arteſq́, & cæca pericula vitent.
Quare alij, quà ſe properant coniungere ſepes,
Quattuor oppoſitis inter ſe frontibus altas
Obcæcant ſtipulis, & multo gramine foſſas.
Quarum alijs aliæ patulos ducuntur in orbes:
Et circumſeptus ramorum texitur ordo:
Deprenſa ne fraude labor cadat irritus, omnemq́,
Eludat venantis opem prægnitus error.
Tum media extantem fouea defigere palum
Conſuerunt, durisq́, agnam vincire capiſtris,
Quæ miſera inſomnem balatum exerceat, & ſe
Deſertam doleat tenebris ſub nocte ſilenti.
Audita nam voce, feræ, quas triſte fatigat
Ieiuna ingluuies vix vnquam explebilis alui,
Luſtrabunt ſeptum: quòd ſi non vlla patebit
Ianua, compoſitosq́, obices, prætentaq́, ſaltu.
Tranſilient clauſtra, & fouea excipientur inani.
Sunt qui lethalem medicatis frugibus offam
Obijciant paßim, vitreus quà labitur amnis:
Aut alta è quercu ſuſpendant viſcera, & vncos
Includant, quos aßiliens fera deuoret hamos:
Et meritas letho ſcelerum luat improba pœnas:
Dum ſe agit, & fruſtra luctatur in aere pendens,
Et præbet iuueni ſpectacula grata latenti.
Quin & dentatos laqueis currentibus orbes,

Ferrea quos tantos coniungit lamina in vſus,
Exponunt aptos veteris radicibus orni,
Quâ nocturna auida crebro lupa præterit aluo,
Aut vbi fuſa iacent cæſæ inteſtina iuuencæ,
Et turpi rorant tabo ſenteſq; viæq;.
Illic & ſtipulis tectos, & frondibus abdunt,
Et fruſta adijciunt loro religata tenaci.
Vtq; iacent medio in luco: ſimul ore trahuntur,
Ac circumfuſos extollit lamina dentes,
Ilicet & valido comprendit forcipe collum.
Quamq; magis nodos, & ferrea vincula, & hamos
Effugere, ac magno comprenſa euadere niſu.
Tendit, & aduerſæ longè obluctatur arenæ,
Tam magis hinc illinc impingitur æneus vncus
Faucibus, & miſeræ conatum eludit inanem.
Præterea quinas longè diductus in vlnas
Defoditur puteus, pedibus non altior octo,
Effera quò potum veniunt animalia: vel quò
Concubitus miſcent varios, iunguntq; Hymenæos,
Et paſſim ſecura locis ſylueſtribus errant.
Tum cretaq;, lutoq; linunt latera omnia circum,
Intus, & è leui componunt marmore murum,
Deciduaq; aditum præcludunt crate patentem,
Frondentem & ſyluam ſpargunt, herbaſq; virentes.
Quod ſupereſt terræ, procul à foueaq;, locoq;

Aſportant,

Aſportant, ne forte ſagax præſentiat illic
Occultamq́; ſcrobem, nodoſq́; ad dura paratos
Munia, & hærenteis vtroq; in margine clauos.
Sunt & multiplices laqueis curracibus vſus.
Nanq; hos aut foueis, aut cæci in limine callis
Occultant, vnde illa aditum ad pecuaria quærunt,
Atq; innexa pedem ſublimi è margine pendent.
Quis Deus ô Muſæ, quæ tanta induſtria primum
Prodidit auctorem? nobis quis tradidit artes,
Fraudeſq́;, inſidiaſq́; nouas, penituſq́; nocendi
Mille vias? neq; enim ſyluas ſine numine Diuûm
Credendum, & magnos ſaltus tentaſſe priores.
Alma Venus quondã, iuuenis cùm fleret Adonis
Crudeles obitus, dirum execrata ferarum
Omne genus, crineſq́; manu lacerata decoros,
Venatricem altis Dictynnam adijſſe ſororem
In ſyluis, gemituſq́; imo de pectore ducens
Dicitur vltrices ſupplex petijſſe ſagittas.
Tunc Diana ſuæ triſtes miſerata querelas
Germanæ (ceu fama) nemus præcingere circum
Caßibus, & vigili ſaltum oppugnare corona,
Molirîq́; dolos magnorum ad luſtra leonum
Edocuit. nam ſumma prius per culmina Pindi
Errabant homines, artiſq́;, atque omnis egentes
Conſilij, ſed tantùm armis & robore freti.

BIBLIOTECA NAZ.

Prima igitur facileis cupidis venantibus ipſa
Oſtendit Dea magna vias. Hinc mille ſecuti
Heroës inuenta ſuos docuere nepotes,
Et pedicas damis, laqueoſq; innectere ceruis,
Scilicet & rabidos includere ſentibus vrſos,
Et latera, & fauces volucri transfigere telo,
Effuſiq; ſequi veſtigia certa cruoris.
Tunc etiam, audaci facilè vt caperentur ab aſtu,
Monſtratum: et tutus nemorum iam redditus vſus,
Cùm variæ ſyluas patuêre obeuntibus artes
Venandi: ſeu flammato iam noxius æſtu
Sirius excoqueret ſegetes, ſeu Bruma niuali
Cana gelu Boreæ diras immitteret auras.
Vel te igitur leporum, vel te delectat aprorum
Acre genus, ceruoſq; iuuat captare, luposq;,
Imbelleſq; inulos, animiſq; audacibus vrſos,
Arte magis fuerit, validis quàm viribus vſus.
Continuò (ſunt hæc caſtæ documenta Dianæ,
Et magnæ præcepta Deæ) quô montibus altis
Expertes omnis iuuenes diſcriminis apros
Venentur, duris concludunt vepribus agrum,
Deducuntq; altam, quâ quâ patet arèa, foſſam,
Ingreſſumq; vna linquunt à parte patentem:
Effunduntq; cibum glandes, atque arbuta paſſim,
Dum niueos geſtant humeros, incanaq; menta

Intonſi

Intonſi montes, & gramina cuncta rigeſcunt,
Aut nondum in lucem fructus ſe Vere dederunt.
Huc etenim ſuadente fame grex omnis aprorum
Deſcendunt, vnaq́ trahunt natosq́, nepotesq́,
Effuſumq́ auidi populantur glandis aceruum.
Conſurgit tum venator, raptoq́ veruto
Occupat ingreſſum caueæ, & clamoribus altis
Perculſos animo ſubitus deterret: At illi
Quâ depreſſa iacent humili ſpineta corona,
Tranſiliunt incompoſiti, temereq́ ruentes:
Inq́ ſinum foueæ cuncti labuntur apertum.
Quid? qui fœcundi ſuadente cupidine quaſtus
Obcæcat ſcrobibus terram, & frondentibus vlmis.
Deinde viam munit aditu, quæ lata patenti
Non animaduerſa claudit diuortia fraude:
Et parietibusq́ intexta ſuis, ſenſimq́ recedens
Anguſta efficitur magis ac magis, aggere donec
In medio mediam complectitur abdita foſſam.
Mox aperit ſeſe rurſus, quô certior ipſo
Proſpectu addatur ſpes, & fiducia vitæ,
Dum fugit, & curſu rapidè petit acta ſalutem
Cerua, vel horrificis longè ſus concita ſetis.
Quid? qui tranſuerſam veteri ſuper ilice ponit,
Quâ primum incipiunt trunco ſe fundere rami,
Antennam, quæ parte grauis propendet ab vna,

Parte leuis laqueos nodorum innectit, humiq́;
Prona reclinatur, noctu quâ bellua greſſus
Fertq́; refertq́; ſuos. medijs in ſaltibus ille
Pendentem pedibus ſpectauit in aëre prædam.
Ille feras, ſi quas libuit cepiſſe ſequendo,
Abſtulit, & lætas portauit tutus ad ædes:
Et dapibus menſas perſæpe onerauit inemptis.
Ergo etiam multi longo crepitacula funi
Ænea, tinnitu longo reſonantia acuto,
Adijciunt: ſegetemq́; ſuper, campumq́; virentem
Hinc illinc ſuſpenſa ferunt. quo ſæpe timore
Præcipitent celerem lepores in retia curſum:
Retia quæ milio, viciáue obducta recenti
Arguto excipiant, ſonitu & clamoribus actos.
Sed tibi quot fraudes, quot ſint arteſq́;, doliq́;,
Inſidiæq́;, olim pubes quibus vſa, rapaces
Venaturq́; feras, prædaq́; incedit onuſta,
Ipſe ego non vllis comprendere verſibus auſim.
Verùm hinc digrediens, quô tutior horrida luſtres
Antra, & inacceſſi nemoroſa cacumina Pindi,
Expediam, veterum quæcunque probauerit vſus
Arma, vel ætatis certa experientia noſtræ:
Queis ſine fœlici nunquam tetigere ferarum
Euentu audaces malè tuta cubilia dextræ.
Arcus, & incultis primùm contecta pharetris

Spicula,

Spicula, Amazoniasq́; acies tutata ſecuris:
Quæq́; Ferentinæ minitantur vulnera falces
Roboribus: ſolas cùm iam frondator ad auras
Dulce canit teneræ deceptus amore puellæ.
Scilicet illa legit cana lanugine mala,
Agreſtiq́; ſuas ſolatur carmine curas
Crudelis, miſerumq́; animi aſpernatur amantem.
Nec deſint duræ ſinuato vertice clauæ,
Quæ leporis curſum iactæ compeſcere ſuerunt.
Ac tibi præcipuè geminis haſtilia furcis
Armentur, latoq́; etiam venabula dente,
Quæ tantùm in ternas protenta haud amplius vlnas
Non vrſi, rapidiue ſues confringere poßint.
Ligna ferunt myrtus, nequid cuncteris, agreſtes
Optima, & Iſmarij nutritæ in vallibus Hebri
Cornusq́; & taxi. at Cybeleïa pinus, & orni,
Ne fallare, dabunt fragiles ad prælia contos.
Præterea horrendis chalybum formata metallis
Machina, quæ magni tonitrus imitatur Olympi,
Fulguraq́;, & ſumma ſiquando fulmen ab arce
Immittit, nubesq́; atra caligine ſindit
Iupiter, & tremefacta ſolo ſtupet inſcia Tellus,
Fœlici non illa priorum cognita ſeclo.
Nam neque Vulcanum exeſa ſub rupe Cyclopum
Informaſſe ferunt, noſtrorum aut arte parentum

Iuuentam. Alecto ſtygijs ſed nuper ab oris
Extulit infandam cladem mortalibus ægris.
Quoq; magis longus tereti ſpiramine truncus,
Certior hoc fundet conſpectum in montibus hoſtem.
Præſertim arenti ſi puluere plenus ab ore
Expulerit glandem, cùm primùm admoueris ignem.
Idcirco coryli fragiles ex arbore ramos
Decerpunt, circumq; libris, & cortice nudant,
Suſpenduntq; focis, & multa æſtate relinquunt
Solibus expoſitos. nanque is calor attrahit omnem
Humorem, flammæq; relinquitur vtile lignum,
Hinc clauſos circum incendunt: & nulla relaxant
Spiramenta, nouum quà molles aëra prunæ
Excipiant tacito dum conſumuntur ab igne.
Tũ Macedûm nitra, et graueolẽtia ſulphura miſcẽt,
Tormentumq; ingens ſiccato puluere replent,
Et liuentem addunt glandem: quæ protinus igne
Acta ruit: tremit omne nemus, vallisq; profundæ
Sylua tonat, fugiuntq; imo Neptunia ponto
Armenta, & vitreum caput occulit Amphitrite.
Quid ſi Pharſalicas optet geſtare ſariſſas,
Fraxineasq; ſudes, & acutæ cuſpidis haſtas
Venator, quô fundat aprum, fuluumq; leonem
Magnanimæ inuicto confiſus robore dextræ?
Ceu quondam in ſyluis, & luſtra per auia, quà ſe

Eridanus

Eridanus flauis prouoluit in æquor arenis,
Ibat in immites ſummis cum viribus vrſos
Fundebatq́ ruens animis immanibus apros,
Italiæ Medices columenq́, & gloria gentis.
Quanquam illum perſæpe etiam conterritus hoſtis
Senſit confertas haſta perfringere turmas:
Dum procul audaces auertit ſæuus Iberos:
Dum longè à noſtris Gallos regionibus arcet
Vltor atrox, cumulatq́ neces, & funera victor.
Aërio veluti montis de vertice ſaxum
Cùm ruit auulſum tonitruq́, & fulmine, præceps
Voluitur, & ſyluam ſecum voluensq́, trahensq́,
Sternit humi : reboant ſaltus, valleſq́ profundæ,
Atque armenta omni cedunt exterrita luco:
Ingentiſq́ procul ſonitum mirata ruinæ
Paſtori agglomerant : pauidis ille auribus aſtans
Inſolitum abrupti montis ſtupet vſque fragorem.
Ergo ipſi exitium miſeri per rura coloni
Plorauere ſuum, populiq́ ad ſidera palmas
Extulerunt magnis implentes vocibus vrbes,
Indigno iacuit cùm funere maximus Heros.
Cùm ſpoliata ſuo lugeret Hetruria nato:
Mœſtaq́ ſubtraheret cunctis læta vbera tellus
Arboribus : nullo cùm gramina rore maderent,
Vreret & rigida cœlum ſata culta pruina.
Nec mirum. nanque vnus erat, quo vindice tellus

Itala ſupremos olim reparare t honores:
Et ſua victrici poſt plurima ſecula lauro
Tempora vinciret felix, nec fleret auorum
Amiſſam virtutem armis, & fortia facta.
Inde igitur fuſis ſummo de vertice canis
Fleuerunt iuuenem crudeli funere raptum
Tyrrhenus pater, atque oræ regnator Hetruſcæ
Maximus ipſe ſui fatum miſeratus acerbum
Cæruleum flauo Tybris caput abdidit alueo.
Nec multo infelix diram poſt tempore cladem
Illatam Latio, Latio (prò dedecus) ipſi,
Jndoluit, Medicemq́ ſua ter voce vocauit.
Ac tum præcipuè, ſæua cùm compede vinctum,
Atque ipſos precibus ſuperos in vota vocantem,
Plangentemq́ genas palmis, gemitusq́ cientem,
Aſpexit patrem, magno qui præſidet orbi,
Conceſſasq́ Deûm nutu moderatur habenas.
Prò ſcelus, & labes nullis abolenda diebus,
Non potuit longæua ſenis venerabilis ætas,
Non pietas, cultusq́ vllus, non infula ſanctam
Canitiem complexa acies prohibere nefandas,
Quo minus aggreſſæ in terris hominemq́, deumq́
Diriperent, durisq́ onerarent colla catenis.
Tempore quo ſalſi Tyrrheno ex æquore fluctus
Vorticibus rapidis ſeſe effudère per agros
Jnfandum, cunctasq́ imo ſub gurgite naues
Illisêre

Illisêre vadis, ſiccoq́ in littore phocas,
Monſtraq́ præteritis non vnquam cognita ſeclis
Eiecere orbi dirum minitantia bellum.
Et pater Eridanus concreto ſanguine fluctus
Miſcuit, & turpes fudit de vertice canos,
Plurimaq́ Adriacas deuoluit corpora in vndas,
Atque ea funeſtis lachrymans contexit arenis.
Non Arnus, quanuis cœlo gratiſſimus Arnus,
Continuit triſtes vdo ſub fornice luctus.
Quin miſer incanamq́ comam, barbamq́ madentem
Diſcidit, atque ipſum miſerando in funere pectus
Contundens palmis, crudelia compellauit
Numina, & agreſtes iuſsit procul eſſe Napæas.
Dumq́ adeò irarum cunctas effundit habenas
Aggeribus ruptis, & pleno ſpumeus alueo
Exit, & aërias imis radicibus vlmos
Euulſas rapidus ſecum trahit, aruaq́ vaſtat,
Et circumfuſos rapido ſubmergere campos
Amne parat, ſeq́ Æolijs æquare procellis,
Eluat vt ſceleris veſtigia dira nefandi.
Nec minus inſolitos tellus dedit vndique motus,
Plurimaq́ irato ceciderunt fulmina cœlo,
Arueruntq́ roſæ, violæq́, & florida Tempe,
Et ſyluis cecidère comæ, tellusq́ dehiſcens,
Oppidaq́, & varijs regionibus obruit vrbes.

PETRI ANGELII BARGAEI CYNEGETICON LIB. II.

NVNC *age, quæ nemorum latos gens effera ſaltus*
Incolat, & noctu pallentes ruminet herbas,
Hoſtemq; aduerſo cornu petat, & ſola terræ
Signet agens pedibus veſtigia preſſa biſulcis,
Hæc quoniam noſtri ſurgit pars altera cepti,
Exequar, & primùm mores cuiuſque docebo.
Huc ades ò, priſcos cui læta Hetruria faſceis
Inſtituit, trabeamq; dedit, ſellamq; curulem,
Atque renaſcentis monimenta inſignia Regni
COSME:*nouum tibi ſurgit opus:tibi maxime carmen*
Aſſonat, & pedibus ſpargit tibi taurus arenam.
Huc ades, & mecum quà ſe nemora inuia denſant,
Fer greſſum:atq; auſus,quoniam potes,omine firma.
Hinc olim Heroës Diuum genus, aurea proles
Quæſiuêre ſibi nullo interitura ſub æuo

Nomina,

Nomina, & æternam meruere in ſecula laudem,
Phillyrides Chiron, Lariſſæusq́; Machaon,
Amphiaraus, & Iaſion, fratresq́; timendi,
Caſtibus hic, ille alter equis. eademq́; ſecuti
Hæc ſtudia, has artes duros vicere labores,
Et grati generiq́; hominum, Diuûmq́; fuere,
Melanion, Peleus, Telamon, Podalirius, Ægeus,
Et cum Pirithoo Neſtor, Theſeusq́;, Dryasq́;,
Quiq́; errore malo patris, furijsq́; nouercæ
Interijt, vixitq́; iterum reuocatus ab Orco
Hippolytus, magnæ gratiſsima cura Dianæ:
Cæneusq́;, Hexadiusq́;, & par ſuperis Polyphemus,
Et Meleager, & ipſe expers terroris Achilles,
Mneſtheusq́;, atq; Aſiæ regnorum euerſor Vlyſſes.
Hinc quoque tempus erit cùm te, tuaq́; inclyta facta
Poſteritas mirata colet, noſtramq́; vocabit
Felicem ætatem, felicia ſecula, quæ te
Præſidiumq́;, decusq́; orbi genuêre ruenti.
Nec mea, ſi lethum fas eſt vitare canendo,
Si promiſſa manent magnorum haud irrita vatum,
Atque hæc Parnaſo è ſummo non ridet Apòllo,
Muſa, adeò breuibus quòd tantũ intexere chartis
Sit nomen conata, ſua tum laude carebit.
Quanquam etiã poſthac vitæ modo ſuppetat vſus,
Dicam acies, actasq́; manus in funera, dicam

Gallorum tepido manantes ſanguine riuos,
Quâ Glanis oblimat flauentia meſſibus arua.
Sylueſtres igitur iamprimum inuadere tauros
Audeat inuicto iuuenis mihi robore, & antra
Ingreſſus nemorum latebras ſcrutetur iniquas.
Hic, quos maiores uno de nomine ſueti
Appellare boues, dura ſe caryce paſcunt,
Inq; hoſtem rigida meditantur prælia fronte.
At diuerſa tamen perhibent genera eſſe, neque unos
Ingenij mores, ſenſuſue in pectore eoſdem.
Nanque alij, denſis quâ ſe Germania ſyluis
Implicat, & circum multa tegit ilice terram,
Omnia perſimiles tauris faciemq;, coloremq;,
Et mentum, & pronas camuris ſub cornibus aures
Naſcuntur: proprioq; uros de nomine dicunt.
Hoc tamen inter ſe diſtant, quòd corpore uaſto
Vix cedunt magnis, quos India fert, elephantis.
Ergo aliquem ſtantem, aut greſſum ſi forte mouentem
Aſpicias, nauem eſſe putes: quæ Cycladas inter,
Siue Rhodon, ſiue illa Paron, ſiue ardua Deli
Saxa legit, portúue hyemis ſecura quieſcit.
Non illi immenſas vireis, curſuſq; volucres
Natura inuidit, diris non effera factis
Pectora, non ſæuos audaci in corde furores.
Nam ſimul atque hominem nota intra paſcua cernit:

Exilit, & magnos irarum ſuſcitat æſtus.
Et procul inſpectum præceps ita fertur in hoſtem,
Vt ſæpe annoſas fruſtra diuerberet ornos
Ictibus, & frondes, aurasq́ lacеſſat inanes.
Sit quicunque autem ſeu vir, ſeu fœmina, nulli
Parcit, & haud vſquam furias diſcriminat ætas.
Hos pubes generoſa, Albim, Rhenumq́, Lycumq́,
Quæ colit, & gelido ſeptem ſubiecta trioni eſt,
Perquirit ſtudio ingenti, foueisq́ profundis
Excipit, & lapſos ſudibus, contisq́ trucidat:
Cornuaq́ in gyrum latè coeuntia ſummis
Præfigunt valuis, aut, quæ non vltima laus eſt,
Exponunt populo, aut lento ducunt argento.
Hæc quondam Regumq́ epulas, menſasq́ potentum
Ornant, & cunctis latè ſpumantia fundunt
Vina, vltrò dum ſe inuitant, dum pocula quiſque
Haurit, & exultans pleno ſe proluit auro.
Haud illi, quanquam primis capiuntur ab annis,
Manſueſcunt, animosq́ feros deponere norunt.
Sunt alij rurſus, quorum à ceruicibus horrens
Cæſaries pendet, quæ colla per ardua ludit,
Ac latè diffuſa feros circuntegit armos.
Biſtones his nomen primi fecêre: ſuaq́
Dixêre à patria mutata parte Biſontes.
Præterea frons lata patet: depreſſa ſuperne eſt

Ima, ſupercilijs quà ſe coniungit vtriſque,
Tota tumet: nareſq; iugo deſpectat ab alto.
Lingua ſubeſt anguſta palato, atq; aſpera, tanquam
Lima vorax, qua ſaxa terit, qua ſæpe cruorem
Elicit. ille autem ruptis fluit vndique venis.
Vergit humi facies, paulumq; reflexa tuentur
Cornua ſetoſos villis horrentibus armos.
Non ſecus atq; hami, præacuta, & commoda pugnæ.
Quippequibus, medio dum Mars ferus omnia miſcet
In nemore, atque altis reboat mugitibus aer,
Cum ſeſſore ſuo ſublimis in æthera ſæpe
Tollitur acer equus: ſpatiumq; effuſus in amplum
Calcitrat, & crebris diuerberat ictibus auras.
Ceu, cum Demoleon, atq; Eurytus aſper, et Imbreus
Pirithoi, Theſeiq; manu cecidère bimembres.
Nec minus Aonios armant ſua cornua tauros
Singula, & à noſtris diſcriminat vngula bubus,
Quiq; adeò multi diſtinguunt terga colores.
Quid? quos Æthiopes mittūt? quos Caucaſus ingens
Paſcit, & haud tergus ferro penetratur ab vllo
Duratum hybernæ glaciali frigore brumæ.
Nulla illos mites cura, obſequioq; magiſtri
Fecere, & nullas vnquam domuère per artes.
Excepti foueis, quas deduxère, profundis
Paſtores, quò tuta ſui armenta vagentur

In.

In ſyluis, tanta ſæui accenduntur ab ira,
Ut, quanquam nullo transfixi vulnere corpus,
Illic eſſe tamen, dulcemq́ relinquere vitam
Sponte ſua, quàm ferre iugum, dominisq́ ſuperbis
Parêre intorto exagitati verbere, malint.
Cornua prætereà (dictu mirabile) vt aures,
Sponte mouent: eadem ſcopulo ceu fixa minaci
Intendunt, quoties in pugnam, atque arma feruntur.
Lumina cœruleo ſunt circumfuſa colore:
Triſte rubent ſetæ, quibus vndique tergus, & armi,
Oraq́, ceu fuluo ſplendent contecta metallo:
Ac præter moremq́ boum, ingeniumq́, ferino
Aſſueti victu frondem aſpernantur, & herbam,
Lætaq́, quæ riuos inter violaria florent:
Viſceribus tepidis ſaturant, & ſanguine fauces:
Venanturq́ ideo, quæcunque animalia lucos,
Fluminaq́ alta colunt, quæ ſe de vertice fundunt
Caucaſeo, & Gangē tumefactum fluctibus augent.
At non, Dannubio tellus quos proxima gignit,
Inflexum ſæui geſtant vbi Pæones arcum,
Contectosq́ gelu pulcher ſecat Axius agros,
Cornibus, ancipiti quæ ſint accommoda pugnæ,
Armantur, fœtusq́ ſuos de more tuentur.
Quandoquidem molli ſeſe flectentia gyro
Concludunt medias verſis mucronibus aures,

 Nigra

Nigra quidem, ſed quæ grato ſplendore morentur
Venatorum oculos, multosq́ ſecentur in vſus.
Ornat colla frequens nec non prolixa iubarum
Cæſaries, quam præpingui ceruice nitentem,
Stringentemq́ genas, & pectus ad vſque fluentem
Spadices, cineresq́ inter color inficit: vt, cùm
Obductum tenui ſqualet rubigine ferrum.
Lana ſubeſt mollis: tùm ſeſe corpore toto
Explicat: & flauum villus tegit vndique tergus.
Pæones hoc medijs perſæpe in montibus vſi,
Poſtquam illum foueis, vel iniquo vulnere tardum
Cepêre, & verubus fixum impoſuere ſalignis,
Diſcumbunt ſeptem, & conuiuia grata frequentant.
Ipſe adeò innocuus, nullo vt defendere telo
Se queat. Vna ſalus ſupereſt fuga. calcibus & ſi
Verberet vrgentemq́ hoſtem, catuliq́ ſequentis,
Proluuie fuſa ventris, veſtigia adurat.
Qua ſe etiam, tanquam valido munimine valli,
Includunt, quoties inſtat iam tempus, & omnes
Tabula nota petunt paritura in montibus altis.
Nam ſæuas his ſæpe feras procul artibus arcent,
Tutanturq́ ſuos fœtus, prolemq́ nepotum.
Poſſum etiam tibi multa boum narrare ferorum
Et genera, & formas: quales qui flumina propter
Ægypti ſuperare niues candore feruntur,

Et

Et placidos miti geſtare in pectore ſenſus.
Poſſum illos, multo paſcit quos gramine Xanthus,
Et Phrygij colles. flauo quibus ima colore
Crura nitent, flammisq́; auro rutilantibus armi,
Collaq́;, quæ pingui ceruice tumentia fulgent,
Inq́; globum terga, vt ſublime in monte cacumen,
Ardua conſurgunt, & vtraque à parte mouentur
Cornua, nec laſſas non demittuntur ad aures.
Sunt alij, quorum magni prope flumen Orontis
Plurima Pellæis armenta vagantur in aruis.
His nec pulchra magis, nec fortia pectora bello
Eſſe, nec, ereptos ſibi quæ indignentur honores,
Vlla ſolent. ineunt magno cum robore pugnam,
Et ſparſa irritant pedibus certamen arena.
Qualis agros Macedûm vaſtabat taurus opimos.
Quos cùm ſe Ambracias infert Achelous in oras,
Quos celer Euenus, quos flumine concitus Hebrus,
Et gelida Strymon, & Cypſelus irrigat vnda.
Quin eiam ſpirans conceptas pectore flammas
Pulſabat pedibus circum ſola culta biſulcis:
Cornuaq́; infeſtis mucronibus apta gerebat.
Cumq́; adeò primos in prælia dira cieret
Mugitus: non vlla loco ſe tuta putabant,
Quæ lucos, altasq́; colunt animalia ſyluas.
Nec minus, armorum ſtudio flagrare iuuentus

Quæ ſolet, & certis animas offerre periclis,
Ingenti perculſa metu, atque ignaua iacebat.
Hanc Diana olim populis immiſerat illis
Dura luem, atque omnes populari iuſſerat agros,
Oppidaq́ꝫ Æmathiæ, ſemperq́ꝫ virentia Tempe.
Nanque ferunt epulis quondam, feſtisq́ꝫ Deorum,
Quæ ſoliti iuuenes paßim iam verè propinquo,
Atque inter choreas lætæ celebrare puellæ,
Præteritam cunctas irarum effundere habenas.
Quas vltura feram Syrijs emiſerit oris
Immanem, Macedûmq́ꝫ diu vaſtauerit agros.
Ergo ipſe infandam cladem miſeratus Enipeus,
Dum fluit, & ſegni pulchrum caput exerit alueo,
Amphitryoniadem ſupplex in vota vocauit.
Si te (ait) indomitæ nunquam mouere nouercæ
Monſtra: neque horrifici Nemeæa in valle leonis
Inuictæ vires, celeri ſi Creſſa ſagitta
Prodigia, & Lernæ mactaſti interritus anguem:
Da pater hoc tandem portentum occumbere telo.
Audijt Alcides: iaculumq́ꝫ intorſit in hoſtem:
Dum furit: ac ſæuum medio in certamine Martem
Suſcitat, & miſeras proſternit in agmine turbas.
Saucius accepto lethali vulnere taurus
Procubuit: multoq́ꝫ animam cum ſanguine fudit.
Veſtibulum ante Dei tergus dein multa pependit

Secula, & ingentis immania cornua monſtri
Poſtibus aduerſis viderunt fixa nepotes.
At Libyæ ſaltus paruo dant corpore tauros:
Sed celeres, atq; pares formidine ceruis.
Hos venatores iaculis, curſuq; fatigant:
Nec, niſi inexhauſto defeſſos membra labore,
Languidus effœtos cùm creber anhelitus artus;
Aridaq; ora quatit (quanquam ſeu curſus equorum,
Siue canum timidos vrget) cepiſſe feruntur.
Quin etiam cùm iam fortes, acresq; Moloſſos,
Æquantesq; fugam, tum terga extrema prementes
Aduertunt, nullamq; ſibi ſupereſſe ſalutem:
Abdunt ſe taciti in ſyluas: quibus vnus, & alter
Corpore ſuccedit, facieq; ſimillimus ipſa.
Isq; alacer curſu ſe proripit: atque ita fratrem
In medio ſeruat verſantem turbine lethi.
Si tamen imbellem quiſquam capere ante iuuencum
Quiuit, & indomita vinctum ceruice reliquit,
Grex vbi odoratas nemorum depaſcitur herbas:
Sæpe etiam abducit tenera cum prole parentem.
Nanque ea dum gnato miſerata exoluere vincla
Nititur, & cornu duros incidere funes:
Implicat intorto ſeſe malè ſana capiſtro.
Nec minus & Libye genitrix fœcunda ferarum
Mittit Opiſthonomos, quos Græcia nomine dixit,

Quòd retro cedente gradu viridantia carpunt
Gramina, & oblongis paſcunt ceruicibus herbas.
In terram quia cùm pendentia cornua vergant,
Contingunt nares, atque vtraque lumina celant.
Quin &, Caucaſeo quà ſe de vertice præceps
Oxus, & in campos bis denis amnibus auctus
Indus agit, valido bos corpore naſcitur. Illi
Vndique robuſtos ater color inficit artus.
Cornua in anfractus, atque internodia duci
Haud præacuta, ſed obtuſis mucronibus ipſa
Spectare in ſeſe, curuataq; vergere ad aures
Multa ſolent. multis tùm frons riget horrida ſetis:
Et denſo ceruix pingui diſtenta, caputq;
Ingens, & toruo ſub lumine rictus aduncus,
Dura cutis, rarusq; ingenti in corpore villus.
Non ille in pugnam cornu confiſus acuto
Deſcendit: genibus proſtratum, & cruribus hoſtem
Proterit, & plantis contundit membra biſulcis.
Hoc; olim extremos cùm ſe Saturnus ad Indos
Conferret, pulchramq; vltrò Oceanitida adiret,
Fretus in æquoreas ſeſe Deus intulit vndas,
Nereïdumq; domos tacitus luſtrauit, & antra,
Antra exeſa mari, & ſcabro pendentia topho.
Cumq; adeò regno pulſus Iouis arma timeret,
Huius terga premens, humerosq; tenacia rupit
Vincula,

Vincula, & Heſperias abijt ſecurus ad oras.
Cuius vt extarent meriti monimenta perennis,
Vim dedit, intentos qua ſolueret vngula neruos.
Ac tum etiam primum Latio conceſſit habendum,
Quem poſt innumeros Lunæ, Solisq́; receſſus,
Amiſſum Tyberis multos reparauit in vſus.
Hos tamen, aut alios, quorum memorauimus antè
Nomina, vel clarè deſcripſimus, haud tibi quiſquam
Suadeat, indutus ſaturatam vt murice veſtem,
Quæ Tyrio latè circum ſplendore coruſcat,
Ferre velis, quoties ſylua venaris in alta.
Irritat color ille feros, atque acribus vrget
Irarum ſtimulis, & iniquo concitat œſtro.
Profuit id multis lana vinxiſſe ſequaci
Syluestrem ad ficum, teneræ quam ſæpe capellæ
Attondent, circumq́; libris & cortice nudant.
Nanque ita paulatim poſita feritate, maligno
Aſſueuere iugo, & rigidis parêre magiſtris.
Dicendum & qui ſint, quos India paſcit onagros.
Iam primùm niueo corpus candore teguntur,
Infecti Aſſyrio circum caput omne colore:
Cæruleis oculis: vnoq́; in fronte ſuperbi
Cornu, quod reges Indorum protinus aureis
Orbibus includunt, & vina liquentia potant.
Ac tum nec morbos tuti ſentire feruntur,

Nec, quæ inter menſas occulta hauſere venena.
Hos igitur ſtudio ingenti robuſta iuuentus,
Ardua prærupti tangunt vbi ſidera montes,
Perquirit, nemorumq́ intrat generoſa latebras.
Quod ſi ducentes teneros ad paſcua fœtus,
Quos vtero matres dudum peperere, ſuisq́
Patribus horrenti in ſylua liquêre tuendos,
Repperit, & rigidis aggreſſa eſt comminus haſtis,
Haud fugiunt. tenues quanquam velocibus auras
Curſibus anteeant, ſed equos perſæpe, canesq́
Per coſtas lacerant cornu, perq́ ilia adacto.
Nec mihi tam fortem quiſquam ſe iactet, vt ollis
Audeat iratiſ concurrere. nulla ruentum
Suſtinet incurſum nuſquam non æmula virtus.
Harum etiam generi multi aſcripſere ferarum,
Quam, populis ſurgit primis quibus ætherius Sol,
Indorum extrema dites venantur in ora,
Viribus indomitis : acres quibus illa leones
Freta petit, cœloq́ ardens ceu fulmen ab alto
Irruit, & tellus magno tonat ima fragore.
Quãdoquidem nonnunquã atra velut acta procella,
Conſpexit medijs ſi forte in ſaltibus hoſtem,
Exilit : & duplici tranſuerberat ilia cornu:
Arboris aut trunco, poſt quem latet, impigra telum
Imprimit, & ſaxis, & ferro durius omni.

Dumq́; adeò incaſſum furit, atque obnititur ira,
Demens obliquis laniatur ab vnguibus, & ſe
Proſtratam multa præbet tellure videndam
Tergoribus fuluis, & cornu hinc inde nigrante:
Quod cubitûm media protentum è fronte duorum
Colligit in ſpiras ſeſe, & mucrone minatur,
Marmora qui quondam præduraq́; perforet æra.
Creditur hoc illi duplex natura dediſſe,
Quo grauior fortes ictus affligeret hoſteis.
Cumq́; apro caudam, ceruo caput, ora leoni
Sit ſimilis, plantas magnis elephantibus, armos
Horribiles, pectusq́;, torosq́; oſtentat equorum,
Crinemq́; excelſa iactat ceruice comantem,
Et nemora horrendis circum mugitibus implet.
Accenſæ in Venerem commercia grata frequentant,
Atque animos præbent ſocijs tum denique mites:
Tractariq́; manu ſeſe patiuntur: & vlnis
Amplexæ fundunt placidum per membra ſoporem.
Nanque aliter non vna vnquam ſtabulare, ſimulq́;
Ire viam ſolitæ communia paſcua vitant,
Communesq́; toros: quanquam congreſsibus illæ
Oblectant animos aliarum ſæpe ferarum.
Non viuæ potuere capi, non artibus vllis,
Exegere duos plenis vbi menſibus annos,
Deponunt ſæuos immiti è pectore ſenſus.

Nec minus atque onagri vis eſt in cornibus, atros
Quæ pellat morbos: potuq́; reſiſtat iniquo.
Ergo ijs haud vlli, præterquam lecta iuuentus
Magnorum iuſſu Regum, venantur in oris.
Eſt & prætereà Graiorum nomine dictus
Rhinoceros, cornu ſummis quod naribus amplum
Porrigit, ingentem quo ſæpe elephantibus aluum
Perfodit, & lata diſcerpit membra feneſtra:
Jlli dura cutis: quam circum amplexa duarum
Zonarum anfractu ſinuoſa volumina cingunt.
Hæc ſummis coniuncta humeris, vbi colla rigeſcunt:
Altera, qua duros contingunt ilia lumbos.
Quin etiam, magnus quanto ſtat corpore taurus:
Explicat interdum, tantos & colligit artus.
Cruribus ille quidem breuis, atque ſimillimus apro,
Et roſtrum, et caudam, nec non et lumina, et aures:
Conſpicuus ſquamis, circum & pallente corymbo
Tergora, quæ varijs hinc inde interlita gemmis
Diſtinguit flauis & frontem, & tempora ſetis.
Prætereà ſummis effert ſe tuber in armis:
Quod quanquam cornu compluribus eſſe videtur,
Haud tamen vſquam vſus vllo in certamine præſtat.
Hunc etiam foueis cepere ingentibus olim,
Inq́; Deûm ludis magni videre Quirites
Pugnantem: et cornu ſubeuntem comminus hoſtem:
Arduaq́;

Arduaq; immanem iactantem ad ſidera taurum.
Eſt & quæ latis Libyæ fera naſcitur oris:
Illa quidem toto candenti corpore, & armis:
Non ſecus, hyberna quàm cum niue Caucaſus ingens
Candet, & implentur verno mulctralia lacte:
Et quæ ſæua animos nunquam deponat agreſtes,
Sed eadem aſſiduè vultu, lethumq; minetur
Impatiens: Martemq; oculis, & funebre bellum
Spiret, inexhauſto nunquam defeſſa labore.
Ac veluti ſcopulus medijs in fluctibus vndas
Excipit aduerſas, Zephyroſq; immotus, & Euros
Suſtinet, atque auris Boreæ pulſatur, & Auſtri.
Sic nunc illa tigres, ſæuos nunc illa leones
Deſpicit: atque iras vrſorum interrita ridet.
Concurrunt idcirco animis, & robore vaſto
Vndique, nec pugnæ finis: niſi morte peremptus
Ante cadat, victúsue hoſtis toto æquore cedat.
Interea rigida lambit ſua vulnera lingua
Durus Oryx (ſic & Graij dixêre, Latiniq;)
Et circum fluidos exiccat ſanguine villos.
Sed te ſi toties in aperta pericula mortis
Mittere, & ingratos tædet perferre labores:
Protinus imbelles ceruos agitare licebit.
Quanquam hos dum iaculis, curſuq; ad retia trudes,
Corda Citheriacæ ſi forte arſere ſagittæ,

Haud erit omnino tanti diſcriminis expers
Venatus. vidi ipſe canes perſæpe Lacænas,
Atque vnà raptoris equum ſub vulnere lato
Ad terram ruere, atque animas effundere inanes.
Magna tamen ſequitur tam rara pericla voluptas.
Quandoquidem aſpectu penitus defixus in ipſo,
Atque acre ingenium, & varios mirabere mores,
Nec minus eximiam præſtanti in corpore formam.
Quippe caput ſublime ferunt: fronteḿq; ſub altam
Ingentes oculos voluunt, animamq́; quaternis
Ducere anhelantes, ac reſpirare videntur
Naribus: & roſtro ſimi ſpectantur obeſo.
Et, quamuis multi multos quandoque colores
Infecêre, tamen fuluo quàm plurima fulgent,
Aut flauo, aut fuſco circunlita corpora fuco.
Proſilit ex imo tum cauda breuiſſima dorſo:
Cruraq́; compreſſo ſubſunt exilia ventri.
Illa quidem ad rapidos nata, atque exercita curſus.
Grandiaq́; imbellis ſuſtentat cornua ceruix.
Quæ ſeſe latè ſumma de fronte profundunt,
Exactosq́; annos, ni ſex ex ordine brumæ
Tranſierint, totidem ramis fruticantibus æquant.
Et quia ſunt hebetiq́; acie, & mucrone retuſo,
Ponderéq; ingenti preſſant collumq́; , caputq́; ,
Non homini, non illa feræ, niſi poſtulat vſus

Bellorum,

Bellorum, opponunt: verùm in ſua terga fugaces
Reijciunt, quoties nacti lata æquora campi
Latrantem greſſu turbam properante relinquunt
A' tergo, & celeres exæquant curſibus auras.
Quin ea, ceu tenui radice affixa, quotannis
Amittunt: cùm primùm altis demerſus in vndis
Conditur, & cœlo linquit ſua plauſtra Bootes:
Atque æſtu iam cedit hyems: nobiſq́; videri
Incipit æternos inter Vindemitor ignes.
Tum nemus vmbriferum ſubeunt, quod leniter auræ
Perflant: & nuſquam veſtigia dira ferarum
Apparent, tacitiſq́; patent loca fida latebris:
Quæ penes aut molli turgere in palmite vites,
Aut iucunda ſua pendere ex arbore poma,
Et grauidis culmum iam iam conſurgere ariſtis,
Lætaq́; non longè florere legumina norunt.
Hinc procul amiſſo membrorum, & frontis honore
Nuſquã abeunt turpes: ſed tuti horrentibus vmbris
Luce latent: noctu vicina ad pabula tendunt.
Nec prius hirſuto creſcunt in corpore ſetæ,
Aut vaſtæ è dura funduntur cornua fronte:
Quàm madidos imo proles Hyreæ lacertos
Oceano extulerit, medijſq́; affulſerit aſtris,
Qui modo Atlantiaco latitabat in æquore delphin.
Illa quidem circum tenera lanugine primùm

Tecta latent, tenuiq́ cuti molliſſima : donec
Sirius arentes oriens canis excoquit agros.
Tempore quo ſolidis multum concreta medullis
Areſcunt Sole ardenti, & duriſſima fiunt.
Nanque ea vel quercu, veteris vel cortice cerri,
Aut atro carbone fricant : quem plurima fornax
Montibus in medijs multos cuſtodit ad vſus.
Tum ſiqua æſtiuas attriuerit area meſſes,
Aut vbi candentem raſtris educere cretam
Conſuerit, tenuem ſaturet qua ruſticus agrum,
Ire ſolent. hic quiſque alba ſua cornua arena,
Et ſpica, & rigidi detergens mergite culmi,
Inſtar equi pedibus terram cauat, ac rotat armos.
Quare ea nunc nigro, niueo nunc illita fuco
Tota nitent. alijs quanquam ſic ipſa feruntur
Surgere ſponte ſua, nullo mutata colore.
Quin & Achæini, quorum ſunt maxima longè
Corpora, laſciuis ramos habuere corymbis
Interdum implicitos : quoniam dum cornua truncis,
Et ſcopulis molli circum lanugine tecta
Sæpe fricant, hederæ paſſim ſubiere ſequaces,
Hæſeruntq́ imis radicibus. inde ſupernas
Multiplici amplexu cinxerunt vndique partes.
Prætereà tellure caua defoſſa putantur
Contegere, & multa ramorum abſcondere fronde.
Id fac

Id faciunt. nobis nanque inuidere ſalubres,
Quas illis vires fertur natura dediſſe:
Natura humanos longè depellere morbos
Prouida: ni noſtros atra caligine ſenſus
Texerit, & tenebras offuderit improba rebus.
Quinque tenent certi totos ex ordine menſes,
Quem mutili cepere locum: neque grata relinquunt
Antra prius, dulceſq; vmbras, quàm gramina paſti
Plurima diſtendant denſò ſua corpora pingui.
Jnterea pedibus celeres anteire feruntur
Euroſq;, Zephiroſq;, graui ſed pondere tandem
Membrorum incipiunt rapidos compeſcere curſus.
Tum verò accenſi furijs agitantur amoris,
Inq; ignem, flammaſq; ruunt: neque pectore curam
Deponunt, niſi ſigna prius Libramq;, Nepamq;
Emenſis videant ſpatijs diſcedere Solem.
Tum dura inter ſe ſæui dant prælia fronte:
Atque ipſum inuadunt obnixi cornibus hoſtem.
Nam ſoli ſupereſſe volunt, quos protinus ipſa
Diligat, & fortes ſecum admiretur amica.
Ergò effoſſa fluunt acceptis vndique plagis
Corpora. nec diras, tanta eſt vis illa furoris,
Declinant, vitantq; vices, ſed certus vterque
Siue mori, ſiue incepto certamine victor
Hoſtem fundere humi, præſtanti pectore multa

Accipit: & ſæuus contrà dat vulnera, donec
Alteruter cedit. Tum demum exterrita amantum
Mœret turba procul: triſteſq; è pectore voces
Fundit: & ingentem gemitu teſtatur amorem.
Ille autem eiectis riualibus vnus amicæ
Complexu fruitur, lætuſq; incedit, ouanſq;:
Nec prius abſiſtit, coitu quàm laſſa frequenti
Ilia ducit, & in media ſe ſternit arena.
Quem ſimul atque omnes exhauſto corpore laſſum
Ire vident, ceu dirum hoſtem, ſæuumq; Tyrannum,
Interimunt multis fœdantes tergora plagis.
Ipſe igitur ſtimulis actus non amplius vllis
In Venerem, atq; acri iandudum incommoda pugnæ
Pectora habẽs, quos fronte minax pauloantè fugarat,
Vitat: & hinnuleos inter verſatur amicos:
Sicubi currentem riuum, vel ſicubi fontem
Aſpicit, & teneris nouit loca conſita dumis.
Nanque illic tepidos ſoles male pinguis, & æſtus
Captat, & hybernum defendit corpore frigus.
Impatienſq; moræ paucis poſt deinde diebus
Exilit, & comites, ſibi quos adiunxerat, omnes
Deſerit, ac ſocium ſeſe compluribus addit:
Quos ante effœtos idem metus acer agebat.
Ergò hyemem, dum cana gelu nemora alta fatigat,
Et mole intonſos niuea premit aſpera montes,

Unà omnes fidi inter ſe facto agmine ducunt:
Deſcenduntq́; altis è montibus: & loca cuncti
Ima petunt, medio quæ ſoli expoſta tepeſcunt,
Atque iniuſſa ferunt inarata pabula terræ.
Non ſecus atque greges ſolers pro tempore paſtor
Tuſcus agens magnosq́; æſtus, & frigora vitat:
Littora dum maris, aut iuga deſerit Apennini.
Nec tamen vnius flagrare cupidine amicæ
Conſuerunt, vnumq́; ſibi depoſcere lectum.
Plurima coniugia, & plures celebrant Hymenæos.
Nec rurſum ſtantes, aut inter nota iacentes
Gramina, & obtecti frondentibus arboris vmbris,
Indulgent Veneri: ſed quam videre, ſequuntur,
Et celeres multo fugientem ſemine complent.
Inde alias, aliasq́; petunt: ac tempore eodem
Unius ex initu tumefiunt pluribus alui
Matribus: octauo pariunt quæ denique menſe.
Ac tum nec nemorum latebris horrentibus abdunt
Progenitos fœtus, nec, quæ genus acre ferarum
Incolit, horrendis audent committere tectis.
Aſt, vbi multorum celebris via: quæ loca diræ
Acceſſere tigres nunquam, & vis ſæua leonum,
Deponunt, ramisq́; tegunt, & frondibus altis:
Caſtigantq́; manu voces: taciturnaq́;, donec
Viribus infirmi iacuere, ſilentia ſuadent.

Verùm vbi iandudum creuit robuſtior ætas,
Et iam iamq́; fugam meditantur: protinus ipſa
Saxa per, & ſcopulos, & depreſſas conualles
Ducuntur, curſuq́; auras anteïre docentur.
Nec minus interdum nantes lata æquora tranant,
Agmine perpetuo. quippe ij capita alta reponunt
Alter in alterius tergo præeuntis, & illum
Defeſſum extremus grata vice ſuſcipit: ac, dum
Exhauſtas reficit vires, aciemq́; natantum
Ducit, marmoreas roſtro ſecat arduus vndas,
Et curſu petit ignotas trans littora terras,
Paſcuaq́;, & multis redolentes floribus agros.
Hos vero in primis, tetros ſunt inter & angues
Diræ inimicitiæ. quarum mors vltima finem
Sola facit: ſola æternam componere litem,
Atque odium ſedare poteſt. It ceruus, & atras
Serpentis latebras inimicis flatibus implet,
Irritatq́; hoſtem, & crudeles aſperat iras.
Ille autem magnos intus reuolutus in orbes
Colla tumet, totusq́; ingentem elatus in aluum,
Cùm primùm accepit venientes naribus auras,
Cogitur ex imis aſper prodire latebris,
Eductusq́; foras inimico abſumitur ore.
Quin, vbi tot Libyæ ſola in regione colubri
Naſcuntur, ſi forte aliquem videre iacentem,

Confeſtim

Confeſtim exiliunt omnes, atque agmine facto
Jnuadunt, ſpiriſq; ligant ingentibus. vnus
Jmplicat imbellem ceruicem, atque ardua colla,
Cornuaq;. aſt alter maculoſum amplectitur aluum,
Tergaq; : nec multis alij non ilia nodis
Jmpediunt, morſuq; armos paſcuntur obeſos.
At ſimul inſidijs ſeſe vndique circumuentum
Ille videt, velox pedibus de more ſalutem
Quærit, & hoſtili præceps euadere turba.
Verùm vbi nulla datur vinclis exire poteſtas,
Luctaturq; miſer, totoſq; abſumitur artus,
Jmplexus ſe ſternit humi: tum tergore nitens
Enecat: atque auido ſinuoſa volumina morſu
Diſcerpit. toto labuntur corpore trunci.
Ac tandem fluida tumefactus corpora tabe
Feſtinat notos ſubitò ſe mergere in amnes:
Octipedeſq; imo captos in gurgite cancros
Mandit, & horrentem toto de corpore peſtem
Eijcit, ac poſita iuueneſcunt membra ſenecta.
Hinc etiam è ſtabulis diri fugêre chelydri,
Exuſti fumo, cornu ſi tecta replere
Paſtor, & inuiſo ſuffire cubilia odore
Perrexit, raptimq; cauis exire coëgit.
Aut vbi conſtrauit lectos ſub nocte ſilenti
Pellibus, & ſeram fudit per membra quietem.

(Nanque omnes is nidor agit : notuſq; repellit
Attactus) fugiunt celeres, totoq; cubili
Proripiunt ſeſe, atque hoſtem execrantur acerbum.
Prætereà tantos aſtus in pectore condunt,
Deludant vt ſæpe canes poſt terga ruentes:
Artibus & varijs potius (nam plurimus vſus
Edocuit) quàm ſæua ſua diſcrimina mortis
Effugiant, lapſæ ſpoliati flore iuuentæ.
Principio famulum ducunt (mirabile dictu)
Siue latent, ſeu læta petunt ſua pabula, ſecum,
Parentem imperio, primaq; ætate nitentem.
Hunc, ſimul atque canes propiùs ſenſere ruentes,
Vrgentesq; fugam, tùm terga extrema prementes,
Obijciunt : & ſe latebris frondentibus abdunt.
Ac, niſi conſueto catuli tangantur odore,
Prælongo docti rerum (quis credat?) ab vſu
Inſontem iuuenem lacerent : hoſtisq; doloſi
Obiecta læti præda veſtigia linquant.
Ille etiam interdum gregibus permixtus amicis,
Qui ſubeat diramq; vicem, ſauumq; periclum,
Perquirit, ſociosq; inter malè tutus oberrat.
Deniq; propoſitum quum ſe videt omnibus vnum,
Luſtra leuis curſu ſummi petit auia montis:
Itq;, reditq; viam, ſimul & cum flamine venti
Aufugit. aduerſas etenim ſecat aſpera fauces
Aura:

Aura: nec ad cupidas latratus peruenit aureis:
Inſiſtuntq́; canes veſtigia certa ſequentes.
Idcirco Zephyris ſpirantibus ardua vertit
Terga, ſuos vario moderatus tramite curſus.
Tum verò ingentiq́; ſiti confectus, & æſtu
Haud procul inde altos fluxu petit impiger amnes,
Occulíturq́; vndis præter caput. inde ſecundo
Flumine defertur medius. vel ſtagna, lacusq́;
Ingreſſus, lata huc illuc natat vſque palude:
Fragrantem & toto de corpore ponit odorem.
Deniq; non alia, quàm qua antè intrauerat vndas,
Parte abit, & velox eadem ſpatia illa remenſus,
Terq́;, quaterq́; cauum medijs in montibus antrum,
Atque adeò multa contectas fronde latebras,
Quærit: vbi horrenti maneat ſecurus in vmbra.
Quare etiam ſaltu nonnunquam elatus in ornum
Implicat aërijs corpusq́;, & cornua ramis
Arduus: & denſa ſpeculator ab arbore pendet.
Ergo altè veſtiga oculis: multaq́; ſagaces
Voce hortare canes: nec te mora longior vſquam
Lædat, vt iratæ metuas aduerſa Dianæ
Numina: quæ tardis vadentem paſſibus hoſtem
Conſpectu abſtulerit medio, cunctisq́; repente
Venatorum oculis nebulas offuderit atras.
Tu modò cùm primùm latitantem inueneris, omni

Obſequio venerare Deum: canibusq́; vocatis
In prædam, partemq́;, feræ da viſcera læti
Diripiant, ſiccæq́; fluant da ſanguine fauces:
Et ſocios blandus poſitis in gramine menſis
Alloquere, & dapibus cunctos ſolare paratis.
Quando alios noſtris præſtare in finibus vſus
Haud poſſunt. etſi Scythiæ in regione feruntur
(Quis credat?) duro paulatim aſſueſcere bello:
Frenaq́; dura pati: & doctè inſultare ſub armis:
Aduerſamq́; aciem, & denſas perrumpere turmas.
Vaſtum illis corpus, vaſtum caput, ipſaq́; vaſta
Cornua bis quinis vmbrant ſua tempora ramis:
Et procera leues adeò tolluntur in auras,
Vt pinum, aut Oſſæ prognatam in vertice quercum
Eſſe putes: magnoq́; ad terram pondere ferri
Præcipitem, quoties libuit contendere curſum.
Quid? quos ipſe color proprius ſi contegit artus
Inficit, & villos circum cinis vndique tingit?
Illi omnes, quoſcunque volunt, ex tempore mutant,
Si quando occulti quicquam metuêre, colores.
Aſperaq́; inſolito durantur frigore terga.
Idcirco, quos forte acres cepêre Geloni,
Diripiunt: factisq́; ſibi thoracibus armant
Pectora: queis freti pugnamq́;, hoſtemq́; laceſſunt.
Illum etiam, latis poſuit cui Græcia nomen.

(*Græcia*

(Græcia verborum longè ditiſsima mater)
Cornibus, annumerat ceruis longæua vetuſtas.
Ac, niſi candidior villus componeret armos,
Caudaq́, non eadem clunes exiſteret inter
Albenteis, pluresq́, ornarent cornua rami,
Non aliter quàm ſi digitos manus explicet omnes:
Ceruus erat nulla variatus imagine forma.
Quamuis in Venerem ſtimulis agitetur amoris
Serius, & partus edat, quo tempore fratres
Ledæi Solem medijs complexibus vrgent.
Hunc vbi venamur, pedibus ſi libera nactus
Eſt ſpatia, haud dubius longè fugit, ac redit vltro,
Vnde abit, & patrijs rarò diſcedit ab oris:
Interdumq́, canes cornu petit impiger ipſos:
Aut ſubit vndantem latebroſo flumine Enipeum.
Præcipuè iam iam ſi terga extrema prementes
Senſit, & ad curſum vires timor abſtulit omnes:
Non ille inſidijs ſeſe munitus iniquis
Subtrahit, aut aliquo latebras perquirit ab aſtu:
Comprenſus medio perſæpe in vortice pœnas
Dat miſer, atque acri diſcerpitur ore Laconum.
Quiq́, ſemel grata catuli ſaturantur ab eſca:
Iucundumq́, auidi guſtu ſenſere ſaporem:
Non illi ceruos, non illi optare fugaces
Conſueuere capras inuiti. protinus omnem

Contemnunt prædã, et captã iam ſponte relinquunt.
Ipſe autem montéſue colit, qui vertice leni
Aſſurgunt: ſeu valle caua mala frigora, & æſtus
Vitat, & arentes lætus ſibi deligit oras.
Sed nec cuncta meo complecti carmine poſſum:
Nec breuiter varias numero comprendere formas,
Nominaq́, & patrias, et quem quis præbeat vſum,
Cùm iam ſuſcepti nos meta extrema laboris
Auocet, atque feræ ſaxi de vertice capræ
Decurrant, celeriq́ legant nemora inuia curſu,
Vnà omnes vitæ degunt quæ Dorcades annos.
Harum aliæ vaſtis onerantur cornibus: in quæ
Nonnunquam, cùm forte acer venator iniquum
Inſedit callem, magno ſe pondere librant:
Atque aliam in rupem, ceu ſi tormenta rotaſſent,
Tranſiliunt (viſu mirum) ſubitoq́ recuſſu
Exultant, curuisq́ hoſtem ſub cornibus vrgent
Præcipitem, & ſumma tandem de rupe reuulſum
Impellunt: niſi ſaxa manu, niſi robora prendens
Hæreat innixus ſcopulo, interiorq́ verutum
Intentans, aditu venientem excludat ab alto.
Nanque peranguſti præcluſa vbi lubrica callis
Eſt via: conſiſtunt ſalebroſo in tramite, ſecum
Ancipites, visóne ferant vim protinus hoſti,
An ſeſe in ſcopulos lapſæ dent præpete ſaltu.

Tum

Tum tu adeò calamos adducto interritus arcu
Intende, & celeri cunctantem interfice penna.
Quandoquidē rapidis cum flamina curſibus æquent,
Ipſaq́; prærupti ſaltu latera aſpera montis
Aduerſa ſubeant, mediaq́; in rupe perinde,
Atque equus in molli ſpatio conſiſtit arenæ,
Pendentes ſtabili firment veſtigia greſſu.
Haud illas poſsis celeri præuertere curſu,
Haud valida innitens occidere comminus haſta,
Ni calles, aditusq́; omnes obſtruxeris antè,
Ad loca ſublimis quàm lubrica rupis, adactæ
Dum iuga ſumma petunt, cauea claudantur iniqua,
Vnde ollis nuſquam liber patet exitus: omniq́;
Exciſæ ingreſſu prohibent nos vndiqne cautes.
Huc ſe demiſsi per funem ingentia Rhœti
Agmina conficiunt: prædaq́; onerantur opima.
Forſitan & qui ſint mores quæ forma requiras.
Corpora habent ceruis æqualia, nec tamen vno
Infecti hinc illinc variantur terga colore.
Nanque aluus flaua eſt, flaui clunesq́;, pedesq́;.
Dorſum autem ſetæ infuſcant ſublime comantes
Vndique: quod ſpinæ medium color inficit ater:
Nigreſcitq́; manus molli circundata lana
Vtraque. nec ſola quæ ſcinditur vngula rima
Cornea, nec gracilis tereti pede tibia, nec quæ

Barba rigens ſummo demittitur hiſpida mento,
Splendenteſq́; oculi, diſtinctaq́; cornua nodis,
Cornua terdenas æquantia pondere libras,
Diuerſam à noſtris ſpeciem ſtatuêre capellis.
Antè autem Eoæ Atlantides abſconduntur:
Quàm Veneris cæca conſumpta pectora flamma
Viſcera concepto tumefiant ſemine matres.
Nec rurſus peperêre: prius niſi Pleiades inter
Sidera fœlices Diuûm teſtentur amores.
Proxima cùm grauidas altis ex Alpibus omnes
Deuocat in nemorum virides Lucina receſſus.
Et multa ſternit ſecreta cubilia fronde:
Aufugêre hyemes, & culmina celſa niuali
Tecta gelu, dulceſq́; vnà ſubiere mariti
Propter aquam, & muſco circunlita ſaxa, latebras.
Hic, vbi quæq́; ſuum pleno blandiſſima natum
Vbere mater alit, teneroq́; in gramine ſecum
Læta habet: & denſis carpens in ſaltibus herbas
Paſcitur, & montis nunquam iuga ſumma reuiſit:
Donec conſuetus Veneris redit oſſibus ignis.
Nanque mares, cùm primùm auras ſenſere Fauoni,
Et niuibus creſcunt iam flumina cuncta liquatis,
Ad ſua ſe referunt prærupta cacumina: & illic
Quiſque locum capit, ac ſumma ſe condit in arce.
Et tamen interdum comitem ſibi iungere, & vnà

Exciſo

Exciſo in ſcopulo frondes decerpere ſueuit.
Præcipuè pugnas ſummis cum viribus edunt
Inter ſe, duroq́; cient certamina cornu:
Horrida cùm totas ſtimulat Venus improba venas.
Quando etiam denſo tum colla comantia pingui
Diſtendunt, ſæuasq́; auget furor improbus iras.
Ergo vbi præruptæq́; Alpes, & ſaxa minantur
In cœlum, ac rapidos fundunt è rupibus amnes,
Rhenumq́;, Eridanumq́;, vndamq́; binominis Iſtri,
Seu quà Fiſcelli, & Tetricæ iuga ſumma Sabellus
Triſtis habet, Phœbusq́; ſuum Soracte tuetur,
Quaq́; patent latè priſcæ nemora alta Vacunæ,
Illi aliquem florentem annis, certaq́; mouentem
Arma manu, dum forte loco pudet ire relicto,
Cornibus allidunt duris ad robora quercus,
Ad ſcopulos, truncosq́; rudes, exciſaq́; ſummi
Saxa iugi: donec valido crepuêre ſub ictu
Ilia, & effractis obſtantia pectora coſtis.
At non iſta feris gliſcit violentia capris,
Cornua nec duro ſurgunt accommoda bello:
Verùm inflexa ſuis mucronibus ardua montis
Comprendunt, ſcopuliq́; ipſo de vertice pendent.
Illa quidem multis rugoſa, atque aſpera nodis:
Donec inæquales ſenſim curuantur in hamos
Læuia, & ſemipedem vix toto extantia trunco.

Paſcuntur verò ſimul omnes, & ſua iungunt
Agmina. nec maribus villóue, aut corpore differt
Fœmina. pullus enim color hanc infuſcat, & illum.
Amborumq́; notis pelles ſparguntur ab albis:
Inq́; alios certis ſuêrunt migrare colores
Temporibus: ſeu verna dies mutauerit horas:
Siue ſuum æſtati pallens autumnus honorem,
Et glacialis hyems frondem decuſſerit omnem
Arboribus, multaq́; iacent niue condita rura:
Rura pruinoſis iandudum horrentia ventis.
Tunc vnà deſcendentes è montibus altis
Ima petunt: vbi ſaxa ſalem, lapidoſaq́; nitra
Aſſeruant, ſole incocta, & pluuialibus Auſtris:
Et gratum humenti detergunt ore ſaporem.
Hìc ſæpe incautas latitans venator adortus
Confecit iaculis: aut culmina ad ipſa ſecutus,
Pendentes altæ deiecit vertice rupis.
Exceſſere autem curuis conuallibus omnes,
Cùm primùm immitis ſæuire Canicula cœpit,
Et paßim Icarius exæſtuat ardor in agris.
Id faciunt, ſiue vt ſenſim frigentibus auris
Aſſueſcant, ſiue vt diri momenta Leonis
Vitent, & nemorum latebris recreentur opacis.
Ipſæ illic Regem quondam pauêre deorum
Uberibus lætis. pro qua mercede feruntur,

Occultum

Occultum quoties lethali in vulnere ferrum
Gnoſius, atque vnà veſtigia cæca reliquit
Paſtor, opem docta certa perquirere ab herba.
Quam ſimul inuentam deguſtauêre, volucre
Eijciunt (ni vana fides) è corpore telum.
Scilicet hæc etiam Lucinæ epota laborem
Lenit, & auxilium præſens parientibus affert,
Dum fœtum incolumem dias in luminis oras
Exigit, & dulci confirmat viſcera ſucco,
Vſque adeò humanæ ſolers natura ſaluti
Conſulere, & varios depellere prouida morbos.
Quippe ea vim capreis (neq; enim bona gramina tãtũ)
Indidit illam, vteros quæ matrum aſtringat hiantes,
Et maculis faciem, atque oculos caligine purget.
Idcirco has etiam ingenti venabere cura,
Si iuuat egregijs tantum decus addere factis,
Et nullo interituram æuo decerpere laudem.
Continuò dulces, nequid cunctere, receſſus
Mons vbi iuniperi, virideſq; occulta geniſtæ,
Et iunci, & crebri texunt vmbracula vepres,
Summus habet: ſeu conuallis depreſſa, paténsue
Interdum, lætuſq; virenti gramine campus.
Hic illi, è medio cùm Sol altiſſimus orbe
Deſpicit, & rapido comburit lumine terras,
Occulti reſident. hinc ad ſua pabula tendunt,

Diſcutit humentes veniens cùm lucifer vmbras,
Et cùm ſera dies nocti iam cedit opacæ.
Chaoniæ quercus glandes, atque arbuta ſyluæ
Dant victum, ſpinoſq; vepres, rubicundaq; corna,
Irrigui ſaltus herbas, diuulſa flagella
Sufficiunt rami: dulces è fontibus hauſtus
Sicca madefaciunt fœcunda guttura lympha.
Nec patriam antiquam temerè, charoſq; penates,
Siue æſtas, ſiue vrit hyems, ſata pinguia mutant.
Iam verò quis non etiam mirabitur illud?
Coniugia inter ſe certa quòd lege colentes
Iura cauent, ſanctiq; tori violare pudorem?
Quemq; adeò prima legêre ætate maritum
(Mira fides) omni cura, ſtudioq; ſequuntur?
Nec fidum fidæ ſocium niſi morte relinquunt.
Quanquam autem æterno coniunctæ fœdere, vitæ
Decurrant lumen, ſpatiumq; volubilis æui,
Haud tamen aſſiduo Veneris tenuantur ab vſu.
Bis ſeptem noctes, bis ſeptem ex ordine luces
Suſpirant, gemituſq; imo de pectore fundunt,
Et ſyluis incredibilem teſtantur amorem:
Cùm primùm æquoreas Hœdos demerſit in vndas
Manè ſuos, cœloq; abiens Vulcania proles
Soluit Erichthonius, quas iunxerat antè quadrigas,
Et magna Oceani ceſſit cubiturus in aula.
Mox

Mox verò è celſa labuntur cornua fronte.
Nec, niſi cùm Solis multo iam lumine menſes
Auxerit, & labentem Aries patefecerit annum,
Erumpunt iterum, & ramis ſua tempora inumbrant.
Tunc etiam obſcuras ſecreta in valle latebras
Solæ obeunt, ſociumq́; ſuum paritura relinquit:
Grataq́; tantiſper metuens commercia vitat,
Donec tota labant geminis, quos vbere nutrit,
Nondum etiam teneræ firmata ſiligine crura.
Atq; ita non multo poſt tempore pignora cùm iam
Iam ſua viderit ad rapidos exercita curſus,
Et vento fugere, & telo pernicius omni,
Læta domum repetens, patriamq́;, virumq́; reuiſit,
Et pinguem, & gemino renouatum tempora cornu
Vtraque, nec tenui villo non terga nitentem.
Ille autem reduci multum gratatus amicæ
Oſcula iungit ouans, & formam oſtentat honeſtam.
Dumq́; vnà vmbroſa pergunt ad pabula valle:
Obſeruans ſaxi ſpecula venator ab alta
Proſpicit, atque oculis tacitus veſtigia ſignat.
Inde domum rediens ſocijs iubet ordine primum
Rara quibus tandem circundent retia cliuis:
Quosq́; adeò ſolers teneat cuſtodia calles.
Et cùm primùm altas diſcuſſit manè tenebras
Lucifer, & terras veniens Aurora reuiſit:

Exijt, ac cœtu iuuenum comitatus amico
Occupat extemplo diuortia nota viarum.
Hic leues amites, furcas fert ille bicornes:
Sunt, quibus è ſummo pendet caua buccina collo:
Iamq́; alius caſſes nodis vtrinque ſolutis
Explicat, accliuis mons vnde aſſurgit ab imo:
Dimiſſasq́; canes alius per opaca locorum
Ducit: &, vt latebram occultam inuenêre ſagaces,
Impleruntq́; nemus latratibus: haud mora flaui
Diriguêre omnes ſuprema in tergora villi:
Et clunes, humerosq́; albo aſpersêre colore:
Ac ſaltu exiluêre. leues mox curſibus auras
Anteeunt, celeresq́; canum par ſæpe fatigant.
Et redeunt memores vnde exceſſere remenſi
Totum iter, atque eadem veſtigia: nec ſua linquunt
Tecta prius, veterisq́; domos, & limina cliui,
Abiecere fuga quàm ſpem, ſtudiumq́; ſalutis:
Et patriæ dixere, vale vale optima mater,
Atque infelices animas miſerare tuorum.
Haud antris, ſpecubusq́; tuis ſuccedere poſthac
Aſpicies, grataq́; ambos requieſcere in vmbra.
Tum verò inſtantis cæci formidine lethi
Longè abeunt, vicosq́; petunt, & limina villæ
Per medias intrant turbas: aut flumine viuo
Depreſſi occultant ſeſe, ſiue ilice denſa,

Siue

Siue orno annoſa tecti, ſiue æſculo alta,
Quæ latè fundens frondoſa cacumina ramos
Explicat, & medium radicibus innatat amnem:
Aut roſtro, aut ſummis tantūmodo cornibus extant:
Immotiq́; manent, & vix iam naribus auras
Accipiunt, redduntq́; ſuis, licet ire propinquos
Aſpiciant iuuenes, hoſtiliaq́; ora Laconas.

PETRI ANGELII

BARGAEI CYNEGETICON LIB. III.

HACTENVS *occultos mores, & ſæua ferarum*
Prælia, quæ duris vrgentes cornibus hoſtem
Oppugnant, bifidaq́; premunt veſtigia planta:
Nunc ego magnanimos genitrix Idæa leones
Perſequar: & varias Indorum animalia lyncas.
Huc precor, ô Diana (tuas non vlla ſagittas

Aufugiunt: tibi ſe ſæuæ ſubmittere tigres,
Et toto properant venienti aſſurgere luco.
Huc, precor, ô Diana veni: Nymphasq́ſ ſorores
Duc tecum, atq; omnes generoſæ incumbite prædæ.
Siqua tenet iuuenem venandi cura: perennis
Laudis amor ſiquem ſtimulis ardentibus egit,
Is ſciat inuentis maiorum inſtructus, & arte
Nulla vſquam dira metuenda pericula mortis
Eſſe ſibi. nam qui ingenium, moresq́; ferarum
Edidicit, non ille dolos ignorat, & artes:
Quarum præſidio tuti verſamur in altis
Montibus, & prædas circumuectamus opimas.
Ergo age naturas mecum nunc diſpice primùm,
Iupiter horrificis quaſcunque leonibus olim
Addidit: atque inter regnare animalia iuſſit.
O & præſidium, & noſtri ſpes ſola laboris
Antiquæ Heſperiæ magnum decus inclyta fama
COSME *potens claro magnorum è ſanguine Regum,*
Hunc tibi nos, quæcunq; vides, formauimus orſum.
Nec veriti nemorum cæcas intrare latebras,
Antraq́; quæ nulli vates ſubiêre Latini,
Afrorum ignotas noſtris patefecimus oras.
Auſpice te quamuis nemoroſa cacumina Pindi
Conſcendam, fluuiosq́; auſim tranare rapaces:
Nec dubitem magnorum inter ſpelæa leonum
Verſari,

Verſari, & ſolus crudeli occurrere tigri.
Tempus erit cùm virginibus bacchata Lacænis
Taygeta, & multo viridantia gramine Tempe
Ingreßi, gelida corpus recreabimus aura.
Tunc nos & leporum varios mirabimur aſtus:
Et canibus tuti timidos capiemus onagros:
Omnia dum teneris ſexus diſcrimina natis
Immites, totamq; audent ſpem tollere gentis.

Principio genus haud unum, ſpeciesq; putanda eſt.
Nanque animis alij præſtanti, & pectore fortes
Cædem oculis, cædem et vultu, cædem ore minantur.
Illis grande caput, viua ſtant lumina flamma,
Turpe ſupercilium nares ſupereminet amplas,
Labra horrent ſetis, ſimplex iuba, pendet ab armis
Villus: & horrenti fremitu nemus omne remugit:
Oſtentatq; toris animoſum pectus: & ipſas
Interdum fauces, & vaſtos pandit hiatus.
Quales eſſe ferunt, vbi leni flumine ſeſe
Neſſus, & Ionias infert Achelous in vndas:
Aut vbi præcipiti labentēm gurgite pontus
Excipit, atque ſinu medium complectitur Iſtrum.
Degeneres alios, animiq; ignobilis ad nos
Armenij imbelles mittunt, Parthiq; feroces,
Felicesq; Arabes, & toſti ardentibus Afri
Solibus. immenſo quanquam illos robore dicunt

Præſtare, & vultu terrorem inferre minaci.
Denſior his omni ſurgit ceruice capillus:
Criſpa iuba, & criſpos villus circumplicat armos.
Idcirco ſtimulante fame ſi tecta, domosq́,
Maurorum, & latis petiere mapalia campis,
Paſtoris vultum veriti fugère, manusq́.
Quin etiam coniux tuguri cuſtodia parui
Increpat: & longè verbis audacibus arcet.
Illi abeunt: caudaq́ animos, atque ore fatentur
Degeneres, ſimul ac vocem ſensère minantis:
Nec cuſtoditis ſeſe præſepibus audent
Inferre: at denſam celeres veſtigia flectunt
In ſyluam: tantus pertentat pectora terror:
Et tanto gelidus torpeſcit frigore ſanguis.
Quid, quos corporibus fertur ferre India vaſtis,
India nobilium nutrix generoſa ferarum?
Non illis fuluo ſpectantur terga colore:
Non rutilus pendet ſolida ceruice capillus.
Cæſaries nigra eſt: nigros cutis obtegit artus.
Siue immota manent, ſiue ignea lumina voluunt
Huc illuc, paſtorem atra formidine terrent.
Hi tamen inſidijs excepti, atque arte, doloq́,
Ponere ſæuitiam facilè, & manſueſcere diſcunt:
Uſque adeò prælonga animum aſſuetudine frangunt.
Inde igitur blandi reuerentes iuſſa magiſtri,

Imman

Immanemq́ aprum inuadunt, magnoq́ biſontem
Robore proſternunt, onagrosq́ ad retia trudunt.
Non canibus ceſſere vllis, ſi luſtra ſagaces
Veſtigant, notoq́ feræ tanguntur odore.
Quinque autem primo pendent circum vbera nati:
Speluncis quicunque olim naſcuntur in altis,
Bagrada quà lentus Libyæ deſerta peragrat:
Quà ſe agit Euphrates, placidus quà labitur Hebrus.
Edita quæ primo mater noua pignora partu:
Vno deinde minus dias in luminis oras
Fœta refert: donec ſolum parit. ille leonum
Occupat imperium, & ſyluis dominatur in altis.
Ille vrſos, ille & tigres, ille ore cruento
Victorem aggreditur taurum, ſternitq́ elephantum.
Immo vbi ſe ſæuæ ſtimulauit verbere caudæ,
Accenditq́ iras, animisq́ exarſit in hoſtem,
Nulla timet, nulla ipſe fugit diſcrimina rerum:
Perq́ aciem confertam hominum, perq́ agmina ferro
Cincta ruens, ſenſim ſeſe in nemora auia magno
Cum fremitu recipit: venantem & acerba tuetur.
Nec tamen aut certas ſedes, certosq́ Penates
Nouit: & antiqui ſua limina prouidus antri.
Nec iuuat in medijs ſomnum cepiſſe cauernis:
Aut vbi confidat tutæ ſe credere nocti.
Suppeditant, nullos ſtrepitus, nullumq́ timenti

Horrorem tenebrarum, ipſi ſola cuncta cubile:
Confidens animis adeò præ ſe omnia temnit.
Quin etiã nocte in media ad ſtabula alta profectus,
Dentibus infrendens caulas inuadit: & omne
Armentum vultu terret. tum protinus vnum,
Quem metus acer agit, comprenſum intercipit vncis
Unguibus; & trepidos diſcerpit dentibus artus.
Poſtquam autẽ exhauſto madefecit ſanguine fauces:
Afflatam prædam, ſemeſaq́; fruſta relinquit.
Hæc non immites audent contingere tigres:
Non, quæcunque colunt altos animalia lucos:
Ne Regem ſpreuiſſe ſuum videantur, & ipſas
Mandere relliquias prædæ voluiſſe iacentis.
Ipſe autem, cùm ſolus iter ſeu nocte ſilenti,
Siue die tendit medio, ſæua ora, toroſq́;
Vertit, & obliquè ingrediens nunc corpora ſaltu
Traijcit, & dubio commutat tramite greſſum:
Nunc impreſſa ſolo prudens veſtigia turbat,
Atque oculos fallit non vno errore viarum.
Hoc faciunt, catulos nequi ſub valle relictos
Deprendant, dum fida procul cuſtodia ſeſe
Contulit in montes prædatum. Illi vbera matris
Faucibus expectant ſiccis iam ſera morantis.
Iidem etiam, longa ſi quando membra ſenecta
Feſſa trahunt, validaſq́; omni de corpore vires

Abſceſſiſſe

Abſceßiſſe vident, diffiſi robore cuncta
Aufugiunt, timidiq; procul commercia vitant:
Occurſumq; horrent trepidi, aſpectumq; ferarum,
Nec ſe prætereà nemoroſis vallibus audent
Credere: nec dira paſſim committere nocti.
In ſyluis recubant tuti, ſpecubusq; repoſtis:
Quò non poſſe putant penetrare hominésue, feráſue.
Sin veſana fames, rabiesq; exegit edendi:
Non vros, non ipſa petunt armenta. fugacem
Inuadunt capream, & pleno inſidiantur ouili.
At proles generoſa ſenem miſerata pauentem
Et ſtrepitus aurarum, & fœmineos vlulatus,
Venatum in ſyluas ducunt, quaq; auia longè
Rara per occultos patefecit ſemita lucos,
Cunctantem ire iubent, certoq; in tramite ſiſtunt
Infirmum vires, & iam genua ægra labantem.
Nec prius abſcedunt, quàm ſecum ingentia portent
Corpora ceruorum, quibus exaturata recedat
Dira fames, tum patrem altis rugitibus omnes
Hortantur læti, & prædæ ſe accingere cogunt.
Ille ſuos humilis multum amplexatur, & ore
Lambit, & extrema mulcet veſtigia cauda.
Hinc ſenſim accedens felici veſcitur eſca:
Et multo ingluuiem lætatus ſanguine paſcit.
Præterea tanta iuuenili in pectore vires,

Atque adeò inuicta virtutis conſcia mens eſt,
Ire viam vt nolit, ſocius ſi ſe addat eunti.
Nec minus in montes, atque in deſerta locorum,
Siquando rabies, & amor perſuadet edendi,
Carpit iter tutum ſola: & venatur agreſtes
Sola feras: ſola & concurrit fœmina diris
Tigribus, & magnos adoritur viribus vrſos:
Et prædam putat eſſe ſuam taurosq́, luposq́.
Non inuadere equos metuit: qui flumina ſæui
Lata colunt, quoties animis, & robore vaſto
Ipſa ruens potum metuenda in prælia fertur.
Non iuba, non illi pendent in pectora crines.
Læuia colla nitent: læues armiq́, toriq́:
Tergaq́ de nullis vſquam ſunt horrida ſetis.
Quanquam autem ſeſe reliquis animantibus vnam
Opponit: tamen ipſa mares præcellere longè
Viribus haud ignara ſuis, nunquam auſa laceſſit.
Quin timet, & celeri velox petit auia curſu:
Seq́ adeò in cæcas abdit tremefacta latebras.
Præcipuè Veneris furiata libidine pardum
Siquando admiſit, totoq́ è corpore odorem
Spirat, & iratum metuit deprenſa maritum:
Aut abit, aut medio poſtquam ſe lauit in amne,
Ipſa ſuum præſens ſolatur adultera amantem.
Ille autem ingenti perculſus vulnere amoris

Suſpir

Suſpirat, magniſq́; nemus mugitibus implet.
Quòd ſi forte ſagax alios præſenſit olentem
Concubitus : tum verò omnis decurrit ad iras:
Et meritas rabido pœnas ferus expetit ore.
Nec prius ingentes animorum vlciſcitur æſtus,
Omnia quàm fœdè laniatam membra relinquit.
Tum quoq; nec celeres currus, ſtrepituſq́; rotarum,
Aut ignes, cantuſq́; timet, queis prauus ales
Auroræ, mediæq́; vigil cuſtodia noctis
Iam ventura die prædicit lumina. quanquam
Hæc metuunt diro perculſi corda timore,
Quicunque ardenti Veneris non tacta ſagitta
Pectora habent. illis nam non rationis egentes
Nondum omnes toto fluxère è pectore ſenſus.
Ergo etiam partem diuinæ mentis ineſſe,
Æthereoſq́; hauſtus dixere leonibus. idq́;
Argumenta queunt oſtendere plurima. parcunt
Supplicibus, victaſq́; manus tendentibus : vltro
Fœmineo mites nôrunt ignoſcere ſexu:
Sponte ſua non vnquam homines graſſantur in ipſos,
Longa coëgerunt niſi quum ieiunia ventris
Linquere frondoſæ deſerta cubilia ſyluæ,
Nocteq́; iam media paſtorem inuadere inermem.
Siqua etiam accepere animo benefacta, recondunt,
Et ſæpe ingentes ſoluunt in tempore grates.

Quare & Amyclæi gens fortunata Canopi,
Quæ colit vndantem ſeptena per oſtia Nilum,
Delubris venerata ſacris, ceu numina, magno
Proſequitur cultu, & Diuûm dignatur honore.
At panthera ſuos (doctis ea nomine Graijs
Pardalis eſt) pardos inuictis viribus anteit.
Pes habet anterior digitos ex ordine quinos
Vnguibus armatos, hoſtem quibus auſa laceſſit:
Poſterior planta veſtigia ponit vtraque
Quadrifida, & totidem præduros exerit vngues.
Harum etiam non vna ferunt genera eſſe ferarum.
Corpora habent aliæ procera, & pinguia, nigris
Interpuncta notis, variataq́; pellibus albo.
Aſt aliæ paruo naſcuntur corpore: verùm
Sunt virtute pares, & eiſdem inſignibus armos
Diſtinctæ. non has alio ſecernere ſigno,
Hoc præter, potuere, quibus ſunt talia curæ.
Exiguis tergo pendet longiſſima cauda,
Quæ ſeſe ad calces imos ſpatioſa profundit.
Aſt eadem breuior ſummas uix tangit arenas
Magnarum, & paulo talis eſt longior imis.
Eſt etiam, alterutro Lunam qui dicat in armo
Augentem heſterno, aut minuentem lumen ab orbe
Aſſiduè (mirum dictu) variare figuram.
Non aliter quàm, quæ ſinuoſis flexibus errat:

Et

Et nunc ſublimi gradiens ſuper æthera paſſu
Candida purpureo deſpectat lumine terras:
Nunc humiles eadem vergens depreſſa ſub auſtros
Euariat facies, & ſe noua prodit in auras.
Quid? qui præterea ſpecie hac concludere lyncas
Bacche, tuas voluêre, & idem genus eſſe putarunt?
Hæ quoque ſunt duplices: minor hæc: procerior illa.
Vtraque præcipiti præſtat tamen incita curſu.
In ceruos, orygesq́; ruunt, quæ corpore magno
Naſcuntur: léporem paruæ venantur inermem.
Et tamen ambarum facies eſt vna ſororum.
Dulce oculi fulgent: caput eſt breue: villus vtrâſque
Segregat. hæ præ ſe Tyrio fucata colore
Terga ferunt: illæ croceo velantur amictu,
Et quaſi ſulphureis ſparguntur floribus armis.
Sint autem quæcunque: ſuos & amare feruntur
Omnes, & ſtudio catulos feruente tueri:
Triſtia conficiant vt duro pectora luctu,
Si ſobolem occultus rapuit venator, & omnes
Spelunca ex alta natos immitis abegit.
Quos vt ſponte foras ſecum duxere docentes
Qua timidos damas capiant ratione, quibusq́;
Inſidijs: fidæ præeunt, ac ſaxa, facesq́;
Contemnunt: ſi forte acer venator adortus
Aut rapere, aut miſſis tentat proſternere telis.

Tum verò opponunt ſeſe: nec pectora ferro
Subducunt, ſed pulchram vltrò per vulnera mortem
Antè petunt: animas antè in certamine linquunt,
Quàm ſua raptori concedant pignora matres:
Tantus amor, tanta eſt ſeruandi gloria partus.
Egreſſæ interdum luſtris aduerſa tuentur
Expertes omnis formidinis arma latronis.
Contemptoq́ canum latratu, hominumq́ corona,
Haud priùs ingentes animos, viresq́ remittunt,
Quàm ferro circumfuſæ, ſæuoq́ veruto
Aut ſtrauêre hoſtem, aut ipſæ occubuêre peremptæ.
Suauem autem toto iactant de corpore odorem:
Ad ſeſe alliciant vt cuncta animalia, cunctos
Sæpe trahant leporumq́ greges, fœtusq́ caprarum,
Si quando ſyluam ſolæ inſedêre profundam,
Corporaq́ occulta poſuêre in vepribus: ijsq́
Inſidias fecêre locis: quà plurima circum
Ingenti platanus ramorum protegit vmbra.
Inde ruunt etenim ſubitæ, captosq́ trucidant,
Et iucunda ſuis ponunt conuiuia natis.
Hanc illis memori Liber pro munere habendam
Vim dedit, & magni monimenta reliquit amoris,
Tempore quo rediens extremis victor ab Indis
Mille tulit ſecum non vno è ſemine flores:
Panchaisq́ leues impleuit odoribus auras.

Nympha

Nympha olim nigriſq́ oculis, flauoq́ capillo,
Corpore culta omni, ſpatioſiq́ incola Gangis,
Vouerat intactum Dianæ ætatis honorem
Venatrix: ſyluiſq́ ſuos ſacrauerat annos.
Et nunc, veloci libuit ſi vincere curſu
Dorcadas, aut timidos ad retia trudere damas,
(Mira fides) rapidis æquabat paſſibus auras.
Et modo ſyluarum cæcis occulta latebris
Ingentes fundebat apros. non vlla leones
Certior, aut vrſos iaculis confixit acutis.
Sæpe etiam varijs exornans tempora ſertis,
Dum gremium multo, multo dum flore papillæ
Halabant croceos benè olenti è ſemine odores,
Ad ſeſe alliciens animalia cuncta trahebat.
Quæ mox ingenti concluſa indagine Nymphis
Læta dabat lætis certa figenda ſagitta.
Hanc Liber conſpectam oculis, & pectore toto
Acceptam, cupidis prius haud complectitur vlnis,
Dulciaq́ optatis infigit baſia labris,
Quàm vino, & multo deuinctam membra ſopore
Floribus occultus medio compreſſit in antro.
Aſt illi ereptos vt virginitatis honores
Senſit, & inſueto tumefactum pondere ventrem,
Indignata Dea eſt: atraq́ excanduit ira.
Et mihi ſi ſancti eſt (inquit) cura vlla pudoris:

Perſolues meritas polluto corpore pœnas.
Nec tu præterea cœtus temeraria noſtros
Non fugies inimica procul, ſyluasq́ per omnes
Nympharum certis pectus fodiere ſagittis.
Sæpe etiam multo Bacchi madefacta liquore,
Dum capies ſomnos media capieris arena:
Semper & extabunt tantæ veſtigia culpæ.
Ergo ea, quæ forma eſt Nymphas anteire ſorores
Dicta modò, humanos mutato corpore vultus
Exuit: & vario ſpectatur bellua tergo.
Quosq́ adeò flores croceos ſecum ipſa ferebat,
Nunc quoque iucundos horum diffundit odores.
Quin velut expulſam neruo ſtridente ſagittam,
Cernimus aërijs curſu non cedere ventis.
At verò faciem propior, collumq́ leænæ
Naſcitur Hyrcanis in ſaltibus aſpera tigris:
Purpureis varium maculis interlita tergus.
Floribus & varijs pectus diſtincta, pedesq́,
Venatorum oculis ſe iucundiſſima præbet.
Ceu quondam ingentis Iunonius explicat ales,
Dum ſeſe admirans informi oſtentat amicæ
Arduus: & caudæ circum rotat vndique pennas.
Tantum autem curſu cunctis animantibus anteit:
Quantũ auræ, ventiq́ leues vaga flumina vincunt.
Nullus amor maribus, non vlla eſt cura tuendæ

Prolis,

Prolis, & ignaui nulla accenduntur ab ira.
Quippe abeunt ſimulatque canis venaticus antro
Succeßit, natosq́; metu ſuadente relinquunt
Matribus: hæ magno defendunt robore. quòd ſi
Obſeruans aliquis latebra detraxit alumnos,
Atque illæ vacuas mœſtæ inuenêre cauernas,
Exiliunt, pedibusq́; addunt pernicibus alas.
Nec mora, nec requies, rapidæ velut aura procellæ
Acta ruit, tergo immites fugientibus inſtant.
Ac, niſi proijciat catulum venator, aduncis
Unguibus, & ſæuo miſerè fœdetur ab ore.
Jlla volat, dulcemq́; refert ad limina natum:
Atque iterum nota ſequitur regione locorum:
Jtq́;, reditq́; viam: donec vaga fertur ad vndas
Æquoreas: abigiq́; procul ſua pignora cernit.
Quos ea tum gemitus imo de pectore fundens
Teſtaturq́; Deos ſyluarum, & numina Ponti?
Non vnquam miſero gnatorum in funere mater,
Siquando hoſtiles vrbem inuaſere phalanges,
Et ſola purpurea miſerorum cæde madeſcunt,
Conqueritur tanto infelix confecta dolore.
Heu iacet: & medio reuoluta in littore ſeſe
Proijcit: & rapto moritur triſtiſſima partu.
Juppiter hunc nuper prognatæ prolis amorem
Iniecitq́; hominum generi, pecudumq́;: neque vllum

Eſſe ſinit, ſublata ſui quin pignora partus
Triſte fleat: tardamq; Deûm miſer increpet iram.
Sæuit atrox ſerpens, catulis cùm forte relictis,
Occultam ad latebram paſtorem aſpexit euntem.
Sæuit & æquoreo curuus ſub gurgite delphin:
Inq; hoſtem pronus roſtro defertur adunco:
Plurimaq; inuictus paßim dat corpora letho:
Lactentes ſecum quoties ad pabula natos
Ducit: & hinc illinc amias videt agmine longo
Vadere confertas, bellumq;, necemq; minantes.
Quanquã etiam dulces (quis non miretur?) alumnos
Ipſe ſuos, præter morem ingeniumq; ferarum,
Diligit, & grandi iandudum ætate nepotes
Æterno, nec vana fides, comitatur amore.
Quid? quos imbelles gemitus dant pectore ab imo
Capreoli, raptos ſi forſan ab vbere fœtus
Abſtulit, & pulchræ miſit venator amicæ,
Quos antè abdiderat cæcis effœta cauernis,
Et quercu, & multa contexerat ilice mater?
Tum nox nulla diem, neq; noctem aurora ſecuta eſt,
Quæ non audierit triſtes è pectore voces
Mittentem, & natos queſtu, lacrymiſq; vocantem.
Quid? quas aßiduè ſecum philomela querelas
Integrat: vt viduo rediit mœſtißima nido?
Lugentem veſper, lugentem lucifer illam

Inuenit:

Inuenit: & medijs ſeu ſol latet abditus vndis,
Seu celeri aduerſum curru terit arduus orbem.
Nónne vides alta ſecum quot turtur ab vlmo
Ingeminet queſtus, diuosq́ accuſet iniquos?
Immò ea, quæ platanũ genitrix, vbi déſior vmbra eſt,
Et virides tereti fanduntur ab arbore rami,
Inſedit, ſobolemq́ illic malè tuta locauit
Implumem, & mira nidum contexuit arte,
Prouidaq́ innumera calauit fronde latebras,
Cùm videt intortos trunco circumdare flexus
Squallenti ceruice, armiſq́ rigentibus anguem, &
Iam capite extare immani, iam ſumma tenere
Fulcra tori, atque atris abſumere dentibus omnem
Spem generis: tremulis clangoribus aëra complet,
Et miſeram implorat miſeris conqueſtibus Echo.
Denique peruolitans cunctos mœſtiſſima ramos
Verberat os olli pennis: nunc terga cruentis
Sparſa notis plangens in fauces inſilit, & ſe
Ipſa quoque infelix ſæua dat cæde vorandam.
Præterea quàm triſte fremit, quàm torua tuetur,
Quæ nobiſcum ædes noſtras vnà incolit ales?
Si quando in ſummo molles rotat aëre gyros
Miluius, & lento caudæ temone volatus
Dirigit, inq́ imis defigens lumina terris
Remigio ingenti contextas explicat alas.

Scilicet ille vncis raptam parat vnguibus eſcam
Secum ferre, ſuis quam mox apponere natis
Poſsit, & exhauſti ieiunia ſoluere ventris:
Purpureas tum ſæua parens de vertice criſtas
Excutit: atque nouo plumas horrore rigentes
Intorquet collo, & ſummas ſe iactat ad auras:
Perculſósq; metu, & diris ſtridoribus actos
Aduocat, & plena pullos ciet aſpera voce,
Demittitq; alas, pennarumq; aggere ſeptos
Subter habet, magnisq; procul clamoribus hoſtem
Exigit: vſque ſua linquat dum tecta cohortis:
Inuitusq; amnes petit, & ſtagna alta, lacusq;,
Piſcibus vt vacuam, ranisq; loquacibus, aluum
Expleat, & multa ſerpentum cæde cruentet.
Hoc deſiderio in primis tabeſcit inani
Tigris, vbi ereptos longè procul æquore fœtus
Callidus abduxit ſolita venator ab arte.
Quin cadit in laqueos plerunque, & caſsibus hæret,
Dum ſequitur raptorem: altis quos vallibus ipſe
Abdidit: & ſpeculo perſæpe eluditur: vt ſe
Inſpexit, natosq; illic decepta putauit
Eſſe ſuos caueis, & iniquo carcere clauſos.
Tigribus hæc ſat erunt: Vrſis pars proxima dãda eſt.
Quorum alijs alij multo præſtare feruntur
Robore: & irarum maiori feruere in æſtu.

Integit his armos fuluus color: integit illis
Aſpera terga cinis. tamen eſt inſignis vtriſque
Calliditas: ſunt hirtæ aures: eſt oris hiatus
Ingens: &, quoties ſubitas exardet in iras,
Horrendum exertis infrendet dentibus acer.
Ambo vncis agiles manibus comprendere, quicquid
Siue furor iuſſit, vacui ſiue improba ventris
Admonuit rabies, ambo committere multam.
Cædem auidi inuadunt paſcentem gramina taurum
A tergo, & pugnam non æquo Marte capeſſunt.
Præcipuè validos humero ſub vtroque lacertos
Adducunt, prenſósq; necant amplexibus: & vi
Eliſam ſubigunt animam diffundere ventis.
Quanquam autem toto ſolidæ ſtant corpore vires,
Rapta quibus inter pugnam venabula frangit,
Et veterem iratus ſternit radicitus ornum:
At caput ignauum obſtipis ceruicibus hæret,
Vulneribus, plagiſq; patens: quas obuia ſæpe
Venantum manus, aut dextra confiſus, & armis
Imponit iuuenis, funditq; in terga ſupinos.
Illi autem ſomno vincti labuntur, & altam
Extemplo in noctem titubantia lumina claudunt.
Præterea, certæ quæ ſunt longiſſima vitæ
Tempora, vix annos viginti implere feruntur.
Nam, quibus has æui extremas contingere metas

Accidit, & quarti ſpatium decurrere luſtri,
Nulla oculis captæ quærunt alimenta ſenectæ:
Sed macie confecti omnes obiere: ruenteſq;
Interdum ſummi prærupto è vertice montis
Ingentem miſeri ſecum traxere ruinam,
Et dulces animas fracto liquêre cerebro.
Interea, vires præſtat dum læta iuuentus,
Nec lucem negat æthereàm iam ſerior ætas,
Paſcuntur gelidi viridantia prata Lycæi:
Pomaq; decutiunt ſummis pendentia ramis:
Caſtaneaſq; nuces: & corna rubentia frangunt,
Et glandem, & corylos, &, quos tulit vua racemos
Impranſi populantur: &, vt niue ſumma rigeſcunt
Paſcua, & arentes nuſquam dant arbuta ſyluæ,
Deſcendunt ſummis è montibus: & ſata culta
Aggreſſi, vaſtant plenos aluearibus hortos.
Atque aliquis vacui paſſus ieiunia ventris
Inuadit, manditq; ſimul, quæ plurima terræ,
Subter habent, ſiccatq; vndantia pocula lacte,
Siquando Nomades caulas liquêre patentes,
Et circum innumeræ nullo ſtant ordine mulctræ.
Tu tamen, occultis latebram ſi quæris in antris,
Cedentem è paſtu, & redeuntem ad tecta memento
Obſeruare oculis. aluum ſatur ille voracem,
Quà mediæ celebris latè patet orbita ſyluæ,

Ingred

Ingrediens pedibus ſumma ſe ſiſtit in aula.
Scilicet ingenti membrorum mole grauatus
Imprimit admiſſo lentus veſtigia paſſu:
Obliquum nec tramitem agit, quem pruna, rubiq;
Impediunt, aſpraq; tenent ſentesq;, vepresq;
Antè, ſuas obeat multa quàm nocte cauernas
Serus: & irrigua det corpora feſſa quieti
Inde procul, depaſtus vbi ſata gramina campi eſt.
Quanquã etiã cùm certa monet fuga, tẽdere curſum
Obſcura qua mons horret denſiſſimus vmbra,
Et dura intexunt paſſim diuortia ſepes,
Accelerat, lucosq; ſubit malè tutus opacos.
Hic ille interdum, cùm iam ſpes nulla ſalutis
Linquitur, & ſolidas expoſcunt tempora vires,
Conſtitit in plantas ſi forte arrectus vtraſque,
(Degeneris quæ ſigna metus) age conſere pugnam
Comminus, & ſtantem nodoſo inuade veruto.
Cedit enim, victasq; manus tum porrigit hoſti,
Et ſupplex orat vita ignoſcatur inerti.
Verùm adeò quadrupes ſi verterit obuia pectus:
Pugnat atrox, totoq; ſuper venabula fertur
Corpore, & horrentes haſtas frangitq;, ruitq;
Certa mori, aut duro victrix excedere bello.
Tum ſi qua hirſutis accepit vulnera membris,
Et iuuenum elabens medio è certamine fugit,

Sæuit, & exciſam curuis ſecat vnguibus aluum.
Quaq́; patent altæ confoſſo in tergore plagæ,
Viſcera tota trahens terræ ſola ſanguine turpat.
Dumq́; adeò ingentes animos in pectore verſat,
Et tractat manibus crudelia vulnera obuncis:
Deſerit vnà ipſo vitamq́;, immq́; ſub antro.
Præterea cùm feſſa mouet vix membra labore,
Atque inter pugnam magno iam fractus ab æſtu eſt:
Aut amnes, aut ſtagna petit, putrémue lacunam,
Aut luſtra, aut tenui manantem flumine riuum,
Immundusq́; graui cœno ſe merſat, & vnda.
Ipſa autem in primis ſtimulata libidine ſegnes
Vrſa mares, vltroq́; ardens irritat, & vltro
Prouocat: & cura Veneris iam percita fertur.
Hinc grauidi plerunque elidit pondera ventris:
Dum varios laſſat nunquam defeſſa maritos.
Et, primùm æquoreis cum fluctibus abſconduntur
Pleïades, Solemq́; ſuis Saturnius aſtris
Excipit, & terras contriſtat frigore Chiron,
Antra per, & latebras, quibus alta cubilia fronde
Strata iacent, illi luſus, dulcesq́; Hymenæos
Concelebrant: genialis hyems inuitat. ibi omnes
Occluſi in Venerem curas, animosq́; reſoluunt.
Nec poſt concubitus vnà verſantur: at alter
Secedit, ſiue illud amor, pietasq́; tumentis
Coniug

Coniugis : aut certè Veneris faſtidia ſuadent.
Dumq́; procul cubiturus abit, non ille latebras
Ingreditur pedibus nitens, ſed terga ſupinus
Sternit humi, dorſoq́; ingens irrepit in antrum.
Hîc quater vndenas peragens ex ordine luces
Occulitur : ſomnoq́; diu, placidaq́; quieti
Indulgens nimio pingueſcit membra veterno.
Tunc faciles aditus:neque enim vix tela profundum
Excutient oculis per vulnera lata ſoporem.
Vere nouo ſpecus, atque exeſi fornicis antrum
Linquit, & inualidam ceruicem educit in auras.
Quin etiam mater non antè egreſſa cauernas
Deſerit, & ſummi latebroſa cubilia montis,
Quàm partus enixa ſuos formauerit :& iam
Aureus æquales referens ſe Phœbus ad ortus
In vitam extinctas paßim reuocauerit herbas:
Cornuaq́; auerſi caleſecerit ardua Tauri.
Tum quos triginta gemino grauis vbere noctes
Eduxit, totidemq́; dies, ne forſitan ira
Percita dilaniet teneros ſua viſcera natos,
(Exacto nam menſe vngues creuere rigentes,
Queis illi vacuas fœdant perſæpe papillas)
A` lacte immites genitrix depellit alumnos.
Quasq́; epulas, & fœda ſuo libamina ab ore
Euomuit, natis alimenta miniſtrat, & aluum

m Ingra

Ingratam eructans fruſtis graueolentibus explet.
Ergò auidi caram nunquam liquère parentem,
Ni prius in ſeſe veſtigia voluerit annus.
Præcipuè verò lepores Venus improba flammis
Exercet, magnoq́; animos accendit amore:
Et nunquam inſano præcordia liberat æſtu.
Ergo illi, ſiue vrit hyems ſata pinguia, ſiue
Culta nitent varijs diſtincta coloribus arua,
Seu calor arentes exurit Sirius herbas,
Seu frondes, & poma fluunt iam mitia ramis,
Sollicitant ſpatia æterni decurrere amoris:
Atque iterum grauidæ maribus ſubſidere: & vnà
Laſciuos agitare iocos, & mutua noctis
Gaudia: tota quibus ſtimulata pectora matres
Extemplo repetunt, poſtquam peperere, maritos.
Conceptisq́; alijs alios (mirabile dictu)
Concipiunt, eduntq́; alios: & tempore eodem
Immatura omnes ſuperat fœtura per horas.
Vixq́; ægram partu facilis Lucina leuauit,
Multiplici & proli ſuperaduenit altera proles.
Ac, niſi protinus amplexu excipiantur, & omnes
Concubitu ſedent incendia fuſa per artus,
Et ſcelere, & furijs nimiùm crudelibus actæ,
Quos vtero tulerant decies ſex ante diebus,
Ilicet abſumptos fœtus in viſcera condunt.

Cunctarum verò furor eſt inſignis, & æſtus:
Frigidus humentes cùm fundit Aquarius vrnas.
Tum ſimul incedunt hilares: tum multa frequentant
Coniugia: inq́; ipſis occulta cubilia ſulcis
Agrorum poſuêre: neque inde excedere curant,
Donec fœcundis operitur campus ariſtis.
Nam poſt triticeas meſſes, ſubiere receſſus:
Sicubi pampineas diffundit vinea frondes.
Denique maturas vbi iam vindemitor vuas
Lêgit, & vmbroſô vites ſpoliantur honore:
Tum repetunt ſepes, tum denſis conſita dumis
Teſqua colunt: non illa imbri, non peruia vento.
Hîc, quoties triſtes obducunt aſtra tenebræ,
Atque atri impendent nimbi: micat ignibus æther:
Et multo ſata culta natant humore, cauæq́;
Implentur ſubitò pluuia exundante lacunæ:
Scilicet & valida molitus fulmina dextra
Iupiter horrentes fremitus, & murmura concit:
Abruptosq́; ruens denſis è nubibus imbres
Intorquet, ſæuamq́; omni ciet aëre pugnam
Ventorum, & duras violento turbine quercus
Eruit: exuperantq́; altas dum flumina ripas,
Atque improuiſis torrentibus aucta feruntur,
Arduus immanes deuoluit in æquora montes,
Securi manſere ſui. neque, nubila lætus

Cùm pepulit Boreas, totusq́; inclaruit aër,
Aprici radios vnquam ſpreuere calentes.
Sed, ſimul ac pulcher terris affulſit Apollo,
Exponunt tepido rorantia corpora Soli:
Refficiuntq́; ſuos neruis torpentibus artus.
Interea, cum iam curuus iuga ſoluit arator,
Et repetunt noctu feſſi præſepia tauri:
Exortúmue iubar, lucisq́; aurora propinquæ
Nuncia, & in tenera ros iucundiſſimus herba
Euocat in ſaltus virides armenta, gregesq́;,
Decerpunt læti turgentia gramina campi:
Et culmos ſegetum, & fibras tellure repoſtas
Herbarum, & lento morſus in cortice figunt
Arboris : atque vdos attondent vndique libros:
Nec parcunt ſtrato pomorum, aut glandis aceruò,
Aut viciæ, aut milio, aut proceræ frondibus vlmi.
Præcipuè gratæ ſylueſtria gramina menthæ,
Quæq́; amant riguas incultæ ſiſymbria valles,
Et vaga ſerpylla, & puleij ignobile gramen
Perquirunt : pleniq́; herbis redolentibus aluum
Præcipiti curſu iuuenesq́;, canesq́; laceſſunt.
Læta tamen vacuo quoties ſua paſcua ventre,
Aut pleno repetunt ſecreta cubilia, certum
Vna, eademq́; via peragunt iter : atque ita nuſquam
Libera conſueto veſtigia tramite flectunt.

Quamuis multiplices (ſeu ſint prope pabula, ſeu ſint
Inde procul latebræ quibus inceſſère,) requirunt
Mæandros, curſusq́; ſuos, crebrosq́; recurſus:
Inq́; orbem, flexumq́; viam, quam nulla geniſta
Occupat, & nullus ſpinis paliurus acutis,
Inſiſtunt, timidiq́; cauent (is ſcilicet aſtus,
Et vafri ingenij fallacia) necubi mollis
Hæreat affixus preſſa ad virgulta capillus,
Obijciatq́; cani notum de corpore odorem
Erranti, & trepidè greſſum per cuncta ferenti,
Dum tenues mittit voces, dum mollia iactat
Crura, & odoratas redducit naribus auras.
At ſimul è latebra ſolita commouerit arte
Paruus hylax, primusq́; venit latratus ad aures
(Nanque ſonos quamuis tenues audire feruntur
Ipſi oculis hebetes) conſurrexere, ruuntq́;
Quoquò agit et pauor, et latrantum interrita turba.
Atque alij ſuadente fuga contendere pergunt
Rectum iter, & verſi ſpatium decurrere montis,
Et celerem ſua per veſtigia flectere greſſum.
Membraq́; cùm multo norunt defeſſa labore,
Succeſſere vmbræ, & capti ſe protinus hoſti
Dediderunt: aut gleba recens, quam nuper arator
Inuertit, non dum illa æſtu concocta, latentes
Concolor & dorſo, pullis & concolor armis

 Tuta

Tutata eſt. alijs breuior fuga. nam ſimul illi
Exiluere cauo, timidi conſiſtere ſuerunt.
Sæpius, & rapidos extendere denique curſus.
Nec deſunt etiam, qui nuſquam exire cubili
Audent, & lato vitam committere campo.
Præcipuè ſenos ſi non dum tempora menſes
Vertêre, & poſitam in pedibus docuere ſalutem.
Primùm etenim ſugunt bis denas vbera luces
Lactea: mox virides paſtum ducuntur in agros.
Curſibus & rapidis paulatim aſſueſcere diſcunt:
Venantumq́; oculos vario iam fallere flexu.
Quid? qui deſoſſa ſubeunt tellure cauernas,
Corporaq́; obſcuris abdunt occulta latebris?
Quid? qui vix tenuem iactant de corpore odorem,
Omniaq́; incerto turbant veſtigia paſſu?
Nónne vides, alios mutant vt ſæpe receſſus?
Inq́; alias aliasq́; arces fugêre timentes?
Et ſe non vna profugi ſtatione tuentur?
Scilicet hi canibus, nemorum quas plurimus vſus
Edocuit, multaq́; inſignes reddidit arte,
Cogendi in caſſes, multo & cuſtode domandi.
Illum autem, arrectis qui, dum fugit, auribus aſtat,
Atque adeò in tergum caudam reflectit, & altè
Suſtulit extremis abiens veſtigia plantis,
Non ſecus ac ſubito terrore cuniculus actus,

Alterutro grauiter terram pede percutit, & ſe
Accelerans condit caci in penetralibus antri,
Vix vlla ſuperare queant thoëſue, canéſue.
Nec minus, in viſa qui perſtitit vſque latebra,
Ipſe ſui fidens animo diſcrimina temnit.
Ergo vbi iam tempus, latebra procul exit, & acri
Æquora lata fuga, ſummiq́; aſperrima montis
Saxa legit. ceſſere canes: ipſiq́; ſequentum
Vix acie poſſunt oculi ſeruare ruentem,
Tranantemq́; lacus, & magni flumina Amani.
Ipſæ autem inuitæ patrijs è finibus actæ
Decedunt: ſociumq́; ſui ſi forte cubilis,
Et teneros ſecum natos habuere parentes,
Ceu cùm concordi tutatur mœnia dextra,
Et fugat Auſonia Cimbrum Romanus ab alta,
Linquentem ſterilesq́; agros, gelidasq́; paludes,
Et profugum ſedes, alienaq́; regna petentem,
Defendunt multa redolentia paſcua thymbra:
Quemq́; prius tenuere locum virtute tuentes,
Inde alios lepores facto procul agmine pellunt.
Ac, niſi crudelem ſæua iam cæde tyrannum
Sternis humi, & multa placas cane prouidus agros,
Mox tecum iratus latebras damnabis inanes,
Sæuus & immeritæ iactans conuicia valli,
Aut viſco, aut curuo piſcoſo in fluminis alueo

Pectoris ingentes curas ſolaberis hamo.
Ergo omnes exerce artes, catuloq́ſ ſagaci
Venare aſſiduè, & dominos occide ſuperbos.
Accedent alijs tum protinus aduenæ ab oris,
Et plenæ vndabunt multa iam prole cauernæ.
Jam verò ſcopulos ſi quiſquam emenſus, & vndas
Icarij quà læua patent maris æquora, nauemq́ſ
Jnflectens dextra Phrygias aduenerit oras,
Forſitan æripides agitare iuuabit onagros:
Nequando ignotæ deceptus imagine formæ
Erret, & ingratos referens ad limina greſſus
Noſtrorum immerito mendacia damnet auorum:
Protinus hæc animo memori mandata recondat
Signa, neque ingenij mores contemnat agreſtis.
Primùm igitur, ſeu tu Libyæ deſerta peragras,
Seu tractus Aſiæ, diuortia quærere aquarum,
Impiger, & rupes altas luſtrare memento:
Vnde fluens Lyciam media diſterminat vnda
Xanthus, & igniuomæ propior videt ora Chimæræ.
Illic decerpunt læti ſua gramina, & illic
Vnà omnes ſumunt liquidos è fontibus hauſtus,
Jnterdumq́ſ etiam, dum ſæua Canicula terras
Exurit, tenuiq́ſ amnes vix flumine manant,
Ore omnes verſi in Boream, frigentibus auris,
Siue ſitim, ſiue illi æſtum, ſedare feruntur,

At ſon

At ſonitu ingenti putrem quatit vngula campum,
Cornea venantem quoties fugêre, ſuiſq;
Temporibus ſtant longæ aures: tum corpore ceruos
Exuperant: nec lana nitet non alba colore
Mixta nigro, ceu cùm nubes denſentur opacæ,
Et totum eripiunt oculis cælumq;, diemq;:
Nigraq; per medios decurrit tænia lumbos:
Linea quam clunes tractim comitatur ad imos,
Vtraq; diſtinguens niueo ſua tergora ductu.
Præterea non vlla magis conſumitur æſtu
Paulatim, & magni ſtimulis agitatur amoris
Bellua, nec quicum totidem ſocientur amicæ.
Illarum nam manè ſimul, ſeu paſcua læta,
Seu fontes, riuoſq; adeunt, vel ad ipſa reuertunt
Antra ſub obſcurum noctis, longo ordine, turmam
Quiſque ſuam ducens. vnus regit arbiter agmen
A tergo, & noctu ſepto concludit eodem.
Obſeruatq; miſer grauidæ quo tempore matres
Decumbunt, fœtuſq; edunt in luminis oras,
Sedula non aliter quàm, cùm parientibus aſtat
Obſtetrix, teneramq; auidis prolem excipit vlnis.
Sic ille obtutu aſsiduè defixus in vno
Aſsidet: atque, vtero ſi fœmina prodijt infans,
Accurrit mulcens, & corpus amabile lingua
Fingit, & informem iam ſpe maleſanus amicam

Præcipit amplectens, atque oſcula dulcia libat.
At, ſi forte marem labentem aſpexit ab aluo,
Irarum ingentes voluens in pectore fluctus
Æſtuat, atque omnem morſu ſpem prolis ademit:
Et multo auellens genitalia vulnere fœdat.
At genitrix miſerata ſui ſua viſcera partus
Mœret: & ingenti complet nemus omne querela:
Numinaq́; accuſans tardam Iouis increpat iram.
Ille tamen precibus nunquam placabilis vllis
Sæuit: & os atrox cognato ſanguine turpat.
Nec verò inuidia ſolæ inflammantur inani
Quadrupedes, verùm iſte metus genus omne ferarum
Exagitat, ſæuoq́; homines exterret aſilo.
Scilicet, heu, nimiùm ſuperis humana propago
Felix viſa, procul nobis ſi dira fuiſſet
Acta lues, limenq́; modò inſediſſet Auerni:
Nec noſtras vnquam diris infecta venenis
Turbaret mentes: animosq́; aggreſſa quietos
Inficeret miſera mortalia pectora tabe.
Et potuit ſatis eſſe tamen, quòd debita morti
Corpora ſortiti luimus delicta Promethei
Impia, in æternam claudentes lumina noctem.
Quantos illa trahens Stygijs aduexit ab oris,
Et ſecum luctus æternum extendit in æuum!
Non peſtis, non ira Deûm ſeſe extulit vnquam
Tetrior,

Tetrior, aut æquè eſt hominum populata medullas.
Nanque vbi ſubrepens veſtigia fixit: & illi
Omnia ſunt macies, ſunt omnia luridus horror,
Sunt tenebræ, & triſtis lethi pallentis imago.
Hæc olim Ægidem furijs immanibus egit
Præcipitem nati reſpergere ſanguine littus:
Inſontis nati patrem, & nil tale merentis:
Vt ſæua impulſus (quis credere poßit?) Erinni
Diſcerpi tandem optarit miſerabile corpus.
Ipſe igitur votiq́; reus, precibusq́; potitus
Fœdari infelix paßim ſua viſcera vidit:
Triſtia nec potuit crudeli auertere viſu,
Ne ſua tam duros ſpectarent lumina caſus.
Immò vſque immotis oculis immotus in ipſa
Cæde manens, lætus currumq́;, rotasq́; ſonantes
Vidit, & effuſo vepres rorare cerebro.
Nec tu ideò ſceleris fugiſti innoxia tanti
Sæua parens laqueo ceruicem innexa tenaci:
Sed miſera ante diem, medioq́; in limine vitæ
Ingentes ſubitò pœnas extincta dediſti
Cecropidûm complens infando mœnia luctu.
Iam verò noſtro quis tam ſemotus ab orbe eſt,
Dira Thyeſteæ qui non opprobria menſæ
(Nanque ea tum dira Sol execratus ab vrbe
Auertit celeres flexo temone iugales)

Nouerit,atque epulas?olim quas improba Procne,
Procne olim ſcelerata viro quæ dona parauit?
Quosq́ ſuas tinguens infelix ſanguine fauces
Ipſe pater Tereus in viſcera condidit artus?
Quid dicam,abſumpto quæ quondã fratre ſecuta eſt
Æſonidem? ſpreuitq́ ſenem maleſida parentem?
Et patrias magico violauit carmine leges?
Nónne vides pueris, mater quos ipſa crearat,
Infelix mater pueris vt guttura ferro
Hauſit, & in miſeræ genialia fulcra puellæ
Iniecit flammas, magnumq́ eſt vlta dolorem?
O`, fortunatos nimium, quos nullius vnquam
Vicit amor: mentem nec cura occulta perêdit:
Inuida quæ ſæuo lacerans præcordia morſu,
Venantem haud patitur nemorũ meminiſſe,canumq́.
Scilicet atq́ animum ſomno iam torquet adempto:
Iam tenuat turpi ſqualentia corpora morbo.
Ergo omnes odit, quos antè educere ſemper
Ipſe ſuos comites ſecum in nemora alta ſolebat.
Nec dolet, interrupta ſitu quòd retia inerti,
Atque exeſa iacent ſcabra rubigine tela:
Verùm acri ſemota metu mens anxia, & ira
Soluit in æternum tabentia lumina fletum:
Cunctaq́ tranquillæ perturbat gaudia vitæ.

PETRI ANGELII BARGAEI CYNEGETICON LIB. IIII.

SED *iam ſyluarum reliquos dicamus alumnos,*
Pierides, Gangisq́ iuuet prope fluminis vndam,
Mollis vbi ſuaues non vno è ſemine odores
Halat humus, mecum gelida conſidere ripa.
Huc ades, ô, noſtrumq́ iuues inuicte laborem:
Si licet hanc etiam ſyluis impendere curam,
Et potes intactos ſumpta luſtrare pharetra,
Quà felix Libye, quaq́ explicat India ſaltus
Lata ſuos: quà ſe ſummis ex Alpibus amnes
Deuoluūt Rhodanusq́, Padusq́, et Rhenus, et Iſter.
Huc ades: &, paruo quæ nunc ſpectacula Circo
COSME *damus (ſic fida omnes tecum exigat annos*
Magnorum antiquus, coniux tua, ſanguis Iberûm:

Sic proles generoſa patrem virtutibus æquet:
Et ſuperet lætis rerum ſucceſſibus) ipſe
Ipſe tuo aſpectu, atque oculis dignare ſerenis.
Hîc luſus, & amicitias, hîc prælia ſi qua
Committit dente infrendens genus acre ferarum,
Hîc mecum verſare dolos miraberis aſtu.
Nec minus hirſuti venient ad pabula echini
Intereà: ſpinisq́ ferent affixa ſupernis,
Quæ matura caua componant arbore poma:
Et figet duris hiſtrix vrgentia pennis
Ora canum, & certos tenta cute diriget ictus
Eminus: & calamos iaculabitur acer iniquos.
Tunc ego vel ſumptam præacutæ cuſpidis haſtam,
Aut celerem adducto cornum feſtinus ab arcu
Conijciam, ſæuumq́ ſuis in vepribus hoſtem
Victor humi fundam, nec tergora dura reſiſtent.
Pendebunt alti medio de fornice tecti
Exuuiæ, lætiq́ meas ad ſidera laudes
(Ni me dulcis amor, ni blanda inſania ludit)
Alta ferent, noſtræ vincant modò carmina Muſæ
Longa vetuſtatis viuendo ſecla, nepotes.
Atque aliquis forſan tantos miratus honores
Optabitq́ leuis cineri ſit terra ſepulto:
Felicemq́ vmbram dicet, Maneſq́ beatos.
At magna Elyſios inter volitabit imago:

Aſcræumq́; patrem, virides cui fronte corymbi
Pendent, & grauidas demittit pampinus vuas,
Multa colet: doctoq́; aſſurgere læta MARONI,
Secretos tacito venerabitur ore receſſus,
Quos tenet, & ſolus cum magno ſeruat HOMERO.
Inde procul greſſum ſiſtens ſedemq́;, locumq́;,
Et cœtum inuiſet vatum contenta piorum.
Occurrent, mecumq́; ibunt tum protinus omnes
Fortunatæ animæ, nec dedignabitur vllus
Alloquium: ſeu magnus erit Sebethidos vndæ
Incola: ſeu medio qui natus in æquore quondam
Benaci feſtam celebrauit arundine lucem.
Non crinem aureolum ſeruans ſibi pignus amoris
COTTA, *nec in tenera nimium deceptus Hyella,*
Dum dolet effuſis hoſtes diſcurrere campis,
Et Latias mœſtus deflet NAVGERIVS *oras,*
Congreſſum aufugient noſtrum. quin agmine facto
FLAMINIVSQVE, *lyraq́; bonus percurrere chordas*
CASA *aderunt, diuumq́; pio qui carmine laudes*
VIDA *canit, quiq́; Aonijs gratiſſimus antris*
Maxima virginei celebrat miracula partus:
Tum Muſas ſummis è verticibus Parnaſſi
Voce vocans trahit æquoreas ad littoris vndas.
Ipſe etiam medica inſignis FRASTORIVS *arte*
Adueniet: plenoq́; meus mihi VARCHIVS *ore*

Jngenti biſorem cantum dabit vnus, & ipſas
Accliui recubans in gramine contrahet horas.
Si quis odorati medijs in vallibus Indi,
Aut vbi inaceſſas tellus Mauruſia ſyluas
Denſat, & horrenti virides tegit ilice ſaltus,
Immanemq́ feram, & vaſta ſe mole mouentem
Aſpiciat, cui iuncta humeris non ardua ceruix
Prominet, & latas ad tempora deijcit aures:
Cuiq́ oculi ingentes, at non pro corpore: & ipſa
Ad terram in multos naris demittitur vſus,
Longa quidem, et quoquo verſum ſic tortilis, vt ſe
Complicet, & ſtipulas, ceu ſi manus eſſet, inanes
Seligat, & veteres ſternat radicitus ornos
Jnterdũ, et grandem tanquã tubus euomat vndam.
Jllam adeò quicunq́ videns nouus aduena ſecum
Miratur, rerum ignarus, geminosq́ ſupernis
Proſpicit è malis dentes, ceu cornua denos
Longa pedes, fluere ad terram, mox leniter in ſe
Reflecti, & diros mucrones tendere in hoſtem,
Eſſe feram ſciat is, Graio qua nomine dicta eſt
Elephas, Æthiopum gentis mirabile monſtrum,
Æthiopum, quos exoriens Sol aſpicit, & quos
Verberat è medio radijs feruentibus axe.
Horum alij ſummos ſaltus, & inhoſpita tauri
Saxa colunt, ſuetiq́ hyemes, & frigora ferre,

Nec

Nec mores mutare ſuos didicere, nec vllam
Aut ſeruare fidem, aut blandis parêre magiſtris.
Mens eadem domitis, eadem feritatis imago
Fixa manet, ſæuosq́ dolos in pectore verſat.
Sunt alij, quos ſtagna iuuant, vluaq́ paluſtres,
Et valles circum clauſæ torpentibus vndis.
Scilicet his amens nimis, & mutabile in horas
Ingenium: tum liuentes rubigine dentes
Non manus artificis, non rara lamina ſerræ
Perpolit: aut vllos ducit ſuus ignis ad vſus.
Anteeunt cunctis, campos quicunque patentes
Depaſcunt, dulcesq́ vndas, & flumina potant
Indorum, & curſu celeres lata æquora verrunt:
Quæ pater Oceanus dubijs anfractibus ambit,
Illuſtriq́ ſuo propior fouet ore Canopus.
Illic (vt perhibent) fruges bis parturit annus,
Bis poma, & flores gemino bis vere leguntur.
Brumaq́ ſeu Cancro, ſiue ingruit è Capricorno,
Nulla ex arboribus dependet ſtiria, nullæ
Frigore concretæ ſiſtunt vaga flumina cruſtæ.
Uſque adeò paribus tempus diſcriminat oris,
Summaq́ temperies æquat frigusq́, caloremq́.
Inde hominum (nec vana fides) procera feruntur
Corpora natorum ſenas aſſurgere in vlnas:
Tercentumq́ hyemes, tercentum ex ordine totas

Exigere æſtates nullis obnoxia morbis.
Ergo elephas, ſeu bella tibi ludicra parantur,
Siue hoſtem ſequeris ſumptis iam comminus armis,
Depaſtus latè campos, quos irrigat Indus
Diues, & ingenti fœcundat flumine Ganges,
Suſtentans humeris turrim feret arduus altam:
Quam iuuenes armis, primaq; ætate nitentes
Quindeni inſiſtunt, ac deſuper omnia fundunt
Telorum genera, & complent læta arua ſagittis.
Ille autem huc illuc rapidus vaſto impete fertur:
Et pedibus miſeras proculcat in agmine turbas.
Ceu quondam in ſyluas demiſſus montibus amnis,
Immenſaq; auctus pluuia, niuibusq; liquatis,
Quem neque iam ripæ capiunt, neq; ſaxa morantur
Vlla, neque obiecto ſurgentes aggere moles.
Aut, cum ſublimi Boreæ de vertice præceps
Fulmen agens nimbum ſæuos ruit æthere ventos,
Arboribus latè ſtragem, pecoriq; ferentes.
Jngens ipſa quidem, cui nec contenderit vlla
Bellua, nec ſeſe tam vaſto corpore iactat
Vlla parem: quippe in ſummo ſi culmine montis
Conſtitit, atque ipſis humeros æquauerit aſtris,
Miramur rerum ignari, ceu Pelion Oſſæ
Jmpoſitum, & toto nutantem vertice Olympum.
Cumq; ipſe immani membrorum mole feratur,
Crura

Crura tamen breuia, & molli vix commoda flexu
Promouet incedens, & greſsibus ambulat æquis.
Lapſus humi ſi forte iacet, pedibusq́ ſupinis
Calcitrat, immanes tandem vix ſubleuat artus.
Idcirco, tenebras cùm Luna inducit opacas,
Aſtraq́ conſurgunt tenues ſuadentia ſomnos,
Nequaquam medijs recubat proſtratus in agris:
Verùm humeros truncis, riparumq́ aggere fultus
Suſtinet, & placidam fundit per membra quietem.
Interdumq́ vnà veteri cum ſtipite fagi
Concidit, heſternus tales quam Maurus ad vſus,
Dum fallax obſeruat iter, & luſtra, parauit:
Proſtratumq́ dolo, & adhuc languente ſopore,
Deuinctum aggreditur, ferroq́ obtruncat acuto.
Incedunt vnà plures, atque arua Molindæ
Læta tenent, temerè nec cedit ab ordine quiſquam,
Siue illi teneras frondenti ex arbore plantas
Decerpunt, ſtratæq́ legunt è termite palmæ,
Quos fœcunda ſuis paſsim tulit India fructus:
Siue iter in ſyluas, ſuſpectaq́ paſcua tendunt.
Ac velut inſtructum miles digeſtus in agmen,
Neſcius an latebris inſederit acer Hiberus,
Gallus an aduerſos inimico Marte laceſſat,
Ingreditur, non vſquam aciē, non caſtra relinquens,
Sed ſignum obſeruans oculis, atque auribus aſtat.

Quod ſiqua humani ſolers veſtigia greſſus
Deprendit, cui totum agmen parère iubetur,
Hæret, & extemplo venientibus ordine monſtrat.
Quicquid id eſt, parteſq; metu perculſus in omnes
Vertitur, & latebras oculis perluſtrat iniquas:
Irarumq; acres ſtimulos in pectore ſentit.
Tum verò iuuenum mentem ſcrutatus, & vnà
Inſidijs hominum veritus loca denſa parandis,
Circumagit prudens, vnde antè adduxerat agmen.
Callidus aſt Afer platano contectus, & vmbra,
Expectatq; tacens, ac vix ſibi temperat audax,
Quin mediã inuadat conuerſam in terga phalangẽ.
Expectat tamen, &, totus cùm tranſijt ordo,
Occupat extremi demiſſus ab arbore clunes:
Comprenditq; manu caudam, dextraq; ſecurim
Molitus validam ſoluit deiecta ruentis
Genua feræ, gemit illa cadens: & ſæpe ſuperbum
Latronem affligit vaſta ſub pondere molis:
Ni citus exiliat, ſeq; in loca tuta receptet.
Sunt etiam qui lethales intendere neruos
Conſuêrunt, mollemq; aluum penetrare ſagittis.
Nanque humeros, totumq; cutis tegit aſpera tergum,
Vix gladijs hominum, vix vlli peruia telo.
Aſt alijs foſſa medijs in montibus ingens
Cingitur ingenti, confertiſq; area ramis.

Cumq;

Cumq; adeò ſæui ſtimulis agitantur amoris,
In medioq; elephas pernoctat fœmina ſepto:
Continuò, nanque ipſe aditus patet amplus, amantes
Excipit incautos, demiſſaq; obice porta,
Seu ponte euerſo, foſſæ qua iunxerſat oras,
Concludit lætus denſa inſidiator ab orno.
Inde omnes macie poſtquàm tenuauit: iniquis
Proſequitur miſeros flagris, & verbere ſæuus.
Tum demum victi flectunt genua ægra labantes.
Longaq; ſeptena paſſi ieiunia lucis,
Abijciunt acres animos, tergoq; iacentes
Seſſorem accipiunt, nec iam parêre recuſant
Imperio, paulatim herbis, cannisq; refecti.
Quin etiam, quos ante nimis timuêre, nimisq;
Odère infenſi, poſita feritate benignos
(Mira fides) miro dominos venerantur amore.
Nocte tamen ſola, ſæui cùm forte magiſtri
Imperitant captis, inſuetaq; colla catenis
Vrunt, & multis diſſoluunt corpora plagis:
Triſte gemunt, flenteſq; oculis ſua fata queruntur.
Atque hæc ipſa quidem, ni ſit cæleſtis origo
Illorum, & noſtris prudentia proxima rebus,
Haud faciant. nanq; & nutus, & verba loquentum
Obſeruant: iuſſiq; ratem deducere in æquor,
Intendunt funes, & ſtuppea vincula collo:

Nutantemq́ regunt, & iuſto pondere librant.
Tractant arma manu : tum, quæ didicêre ſilenti
Et repetunt nocte, & ſtabulis meditantur in altis.
Atque inter menſas perſæpe, & pocula longo
Ordine diſcumbunt : fidibusq́, & carmine gaudent,
Et furtum antiqui memores odere Promethei.
Ac, poſtquam pura ſenior circuntulit vnda,
Luſtrauitq́ pius cunctos ab origine natos,
Clara renaſcentis venerantur cornua Phœbes.
Si quem etiã nemore in medio ſine honore iacentem
Videre, indignum miſerati funus amici
Inijciunt terram : fractisq́ ex arbore ramis
Ilicet accumulant, dicuntq́ nouiſsima verba.
Hæc ſtudia, hos mores proprios mortalibus olim
Natura, & rerum melior Deus addidit auctor,
Cùm ſcelera, & cædes nondum perpeſſa nefandas
Aſtræam vidit tellus nemora alta colentem.
Tempore quo primùm (ſi vera eſt fama) feruntur
Odiſſe impuros animis, & moribus apros.
Nam neq́ diuorum metuens minus vlla, neq́ altis
Tetrior inceſsit ſyluis fera : quæ ſua norit
Arma magis : certoq́ hoſtem quæ certior ictu
Fundat humi, & validos latrantum diſsipet artus.
Idcirco quoties dentes violentus in hoſtem
Dirigit, vtque duos enſes rotat acer, apertum

Una, eademq́; femur, ventremq́;, & pectora plaga
Haurit, & in partes medium diſcriminat aquas.
Quin etiam (memini) ſuffoſſa protinus aluo,
Et crurum molli caſis in poplite neruis,
Fortis equus media cécidit reſupinus in acta.
Calumq́; arato dum verberat iliá cornu, ungula
Heu miſer vndanti vitam cum ſanguine fudit.
Continuò hac illi ſuêrunt imponere dentes
Vulnera, quàrroſtri pars hinc oſtentat, & illinc
Inferior, geminas veluti ſi proferat harpes:
Vtraque quarum acie, & mucrone horreſcat acuto.
Nam qui ſe proni mittunt è parte ſuperna
Aduerſos, vſum praſtant modò cotis: & illos
Exacuunt, belloq́; parant, & fortibus auſis:
Ipſi hebetes prorſus: fruſtraq́; ad pralia nati:
Hinc igitur quoties denſis in vallibus inſtat
Turba canum, cogitq́; ſuis exire latebris
Excîtum ſtrepitu, & magnis latratibus aprum,
Confidens animo, & membrorum robore multo
Incurſumq́; manet, ſtrepitumq́; interritus omnem
Venantum, frendetq́; ferox: tum tergus inhorret:
Et certa addicit morti, quoſcunque ferentes
Contrà tela videt, rictuq́; extrema minantes,
Oreq́;, nõ ſecus atq; vndans circum vndiq; aënum,
Virgea ſuggeritur magno cui flamma ſonore,

Spumam agit : & limo coſtas ad prælia durat:
Vulneraq́ obducens, media quæ plurima ſylua
Accepit, non ille iras, non ille ſuperbos
Demittitq́ animos, & ſæua pericula vitat
Ignauus. neque enim curſu, pedibusq́ ſalutem
Quærit, & hoſtiles præceps euadere terras:
Sed ruit in medias hominumq́, canumq́ cohortes
Vltor atrox, certusq́ mori, quem ceperat vnum
Ante locum, tutatur habens, neque deſerit vſquam.
Hic tamen, ingentis ſpatia eſt ſi libera campi
Nactus, & à nullo callesq́, aditusq́ viarum
Repperit obſeſſos, ſpecula digreſſus ab alta,
Vnde prius patulis venientes naribus auras,
Et voces, ſtrepitusq́ tacens captauerat omnes,
Longè abit: & denſi certus petit auia montis.
Tum verò, quanquam iuuenum vis ingruat ingens,
Pergit iter ſemel inceptum, directaq́ nuſquam,
Ni pugnæ remoretur amor, veſtigia flectit.
Sin autem circum videat nemus omne corona
Vrgeri, & multo ſylvas cuſtode teneri,
Continuò celeres ad nota cubilia greſſus
Impauidus recipit, ſeq́ ad ſua tecta reducit,
Tecta, procelloſis quæ nec quatiuntur ab Euris
Nec radijs vſquam Solis tanguntur acutis.
Strata iacent folijs, culmorumq́ aggere denſo,

Et nullis intus pluuijs penetrata madeſcunt.
Hæc vel inacceſſi ſeruant occulta Lycæi
Antra, vel horrendis nemorum loca denſa latebris,
Munitæ arboribus ſedes, & rupibus altis:
Difficileſq; aditu valles: imaq; paludes:
Quas vepres, iunciq; tenent, quas vndique cannæ
Impediunt, fidaq; ſuem tutantur in arce.
Illinc, cùm medias nox intempeſta tenebras
Concedens luci noſtro procul orbe fugauit,
Exit: & aut virides latè populatur ariſtas:
Aut pingues fœtus ſiliquarum, aut vitibus almis
Dat ſtragem ingentem, atque hortis abſumit apertis
Plurima, quæ fœta malus tulit arbore poma.
Nare ſagax etiam glandem ſectatur opimam:
Et pruna, & denſæ depáſcitur arbuta ſepis.
Luſtra tamen repetit ſemper, notaſq; latebras:
Ni prius exoriens tenebras ſol depulit aureus,
Atque agros radijs ſimul, & nemora alta retexit.
Deprenſus nam ſæpe die ſeſe abdit in ipſis
Aut ſegetum ſulcis, aut læto in gramine prati:
Occultuſq; latet donec redeuntibus aſtris
Agricolas lætis exegit veſperus aruis.
Præterea fruges cùm iam nix multa peremit:
Et glacie Pindus, glacie riget horridus Hæmus,
Aut filicum fibras roſtro rimatur obunco:

Aut lentos ruit aſparagos : aut grandia campis
Tubera perſequitur multa circundata terra:
Et foſſas curuo ſollers agit ore profundas.
Percitus in furias Veneris tum fertur, & ignes,
Lætaq; veſana torretur pectora flamma:
Exerit aurata cùm brachia nexa catena
Andromede : ſæuaq; oriens fugit ora Meduſæ.
Et comprenſa ſuis non antè incendia ſedat
Oßibus : & curas liber dimittit inanes,
Quàm pedibus cælo toto Iouis armiger vncis
Occidit, & velox Nerei ſubit æquora delphin.
Interea fœta non vnquam à coniuge ſolus
Secedit : ſed manè ſimul, ſed veſpere greſſum
Fert miſer aßiduè, & ſpecubus pernoctat in iiſdem.
Exauſtus donec cecidit calor omnis, & vnà
Subſedit duris iam flamma extincta medullis.
Tum verò nemorum ſolis in ſaltibus illum
Paſcentem huc illuc, perq; antra incerta vagantem
Inuerſa ſurgens irrorat Aquarius vrna.
At grauidæ partus edunt tum denique matres
Innumeros, Aries renouat cùm candidus annum:
Seminaq; in lucem rerum vocat imbriferum ver.
Continuò fœtam nati ſectantur, & ore
Vbera iucundo ſiccant manantia lacte.
Illa ſuos tutatur, & ad ſata proxima ſecum

Ducit

Ducit agens, donec geminis vertentibus annis
Tertius in dias aperitur luminis oras
Martius: incipiuntq́ pares decreſcere noctes.
Tum primum inſueti tenero ſub pectore amoris
Vertuntur ſtimuli, & iam nubilis appetit ætas,
Et nouus in Venerem ſubigens autumnus amantes.
Bis denas viuunt hiemes. hos Iupiter annos,
Hæc ollis longæ conceſſit tempora vitæ.
At genus infidum nunquam ſpatia iſta dierum
Emenſi videre lupi. vix audijt vllus,
Tertia cùm feſti celebrantur Olympia ludi.
Quanquã incredibili membrorũ robore, quanquam
Ore valet, ceruice valet, valet acer ab armis:
Quippe quibus ſublatam altè fert improbus agnam,
Paſtoremq́ ſimul curſu præteruolat, & ſe
Abdit in horrentes nemorum tutiſſimus vmbras.
Ni ferus ore Lacon, milloq́ armatus acuto
Ilicet exiliens nota diuortia ſiluæ
Occupet, & recto fugientem tramite ſiſtat.
Siue acres equitis fodiens calcaribus armos
Acceleret iuuenis, prædamq́ ex ore cruentam
Auferat, & diro confectam vulnere ſeruet.
Ipſe autem in lucos, vbi denſior vndique ramos
Implicat inter ſe, cæcumq́ iter obſidet ilex,
Auolat, &, mater ſi quam expectantibus eſcam

Attulerat natis, ex ore exculpit, & atram
Jngluuiem, ventriſq; explens immane baratrum,
Tenuia tum multo diſtendit corpora pingui.
Aſt illi ceſsère metu, pauidamq; parentem
Complexi retinent. tum, quæ poſt deinde ſuperſunt
Relliquiæ, mandenda pater quæ fruſta reliquit
Jam ſatur, exhauſti condunt in viſcera ventris,
Quo pote, ſedantes longæ ieiunia noctis.
At genitrix huius moris non inſcia, manè
Quum redit è paſtu, cæſaq; auulſa reportat
Membra bouis, latebramq; omnem, fidumq; receſſum
Explorans oculis prædam occulit. inde procul ſe
Collocat in ſpecula, & venatum obſeruat euntem,
Aut vbi non vnquam riuo Iouis arbor eaſdem
Suppeditat quercus medijs in vallibus vmbras,
Sola manens puro fluidum lauit amne cruorem:
Donec odos omnis, ſaturo qui forte palato
Hæſerat, humentes cecidit dilapſus in auras,
Atque impreſſa ſui veſtigia nulla reliquit.
Nanque vbi dira fames, rabieſq; exegit edendi,
Obuius attrectat redeuntem, & plurima iungit
Oſcula fragrantis lambens ieiunus amicæ:
Sæpeq; deprendit ſociæ furtumq;, dolumq;.
Dentibus hinc frendens, & iniquo vulnere cogit
Jmprobus effari rapta quo viſcera præda

Depo

Depoſuit ſemeſa loco, quæ texit in vmbra.
Præterea vires ſi quando, & robora inermem
Defecere ſenem, nec iam genera vlla ferarum
Aut curſu ſuperare, aut ſiſtere dentibus audet,
Aggreſſus pueros, vt læto in gramine campi
Corpora perfundunt ſuaui deuincta ſopore
Inualidi, caraq́; etiam nutricis egentes,
Comprenſos iugulat, fœdamq́; recondit in aluum
Tota venenato pallentia viſcera morſu.
Scilicet ante omnes, quoſcunq; aut Mænalus ingens,
Aut Tmarus, aut Rhodope, aut nubifer educat Hæmus,
Ille inhians hominum ſæuire in corpora ſueuit
(Iupiter hanc & ſi mentem dedit omnibus vnam
Dira Lycaoniæ fugiens opprobria menſæ)
Cui quondam extremo confectus in agmine Rhœtus
Seu morbo immiti, ſeu fulmine tardus iniquo,
Fiſtula quod media diſcluſit aënea flamma,
Arentes tepido madefecit ſanguine fauces.
Aut obſcœna putri ſatiauit guttura tabo,
Gallia cùm Tuſcos fugit deuicta maniplos,
Et mœſta innumeros cæſorum vidit aceruos.
Non me tum gelidi ſumma ſub rupe Lycæi
Præterlabentum tenuit leue murmur aquarum:
Aut ſopor oppreſſum patulæ ſub tegmine fagi

 Vinxit,

Vinxit, & in ſeras redeuntem diſtulit horas.
Nam quanquam obſcuræ per amica ſilentia lunæ
Tutiùs incedant, caulisq; patentibus antè
Omne pecus iugulēt, quàm quicquā in viſcera cōdāt,
Interdum (nanque ingluuij ieiunia cogunt)
Egreßi, medium cùm ſol tenet altus Olympum,
Rura adeunt, ſæuiq; agris graſſantur apertis.
Comtemptisq; ouibus paſtorem inuadere inermem
Haud dubitant. ah, tela tibi ne læuia dextra,
Ah, tibi ne ſolidum nodis, atque ære verutum
Excutiant. iuga ſolue canum, ſolue ora Laconum:
Addentesq; gradus, & lumina ſæua micantes
Exige, iamq; illi quà proxima mœnia pagus
Contrahit, aut vbi iuniperos Mæander odoros,
Lethalesq; ictu calamos, tenuesq; geniſtas
Irrigat, huc timidi curſu fugêre, luuntq;
Tum demum meritas ſcelerato corpore pœnas.
Illum adeò placuiſſe lupis mirabere morem.
Quòd nec grandæua ſpernunt ætate parentes:
Nec, ſibi quem ſocium ſemel adiunxere relinquunt
Immemores. nanque & ſi abeunt diuerſa petentes
Luſtra, tamen ſeri ternos poſt denique ſoles
Ad ſua ſe referunt: niſi eadem nocte iugales
Excipiant lecti, dulcesq; in valle latebræ.
Interea non vlla tamen mora ducitur vſquam:

Sicubi

Sicubi conſliterint iugulatæ ad membra capellæ.
Præcipuè quoties ſæui timuere latronis
Inſidias, ſanieq; vepres, & gramina rorant.
Ætas Lucinam, iuſtosq; pati Hymenæos
Incipit, exactis redijt cùm menſibus annus
Alter, & enati creuerunt vndique dentes.
Ipſi igitur, primùm verni quo tempore piſcis
Sidus habet, Zephyriq; nouas ſol ſuſcitat auras,
In Venerem proni curas, animosq; reſoluunt.
Non illis quiſquam puros è fonte liquores
Epotus, catulosq; ſuum venatus obeſos,
Viſcera placauit rabidus ieiuna diebus.
Luce palàm, tenebrisq; omnes comitantur amicam,
Atque omni obſequio miſeri, curaq; ſupremos
Pro ſe quiſque ſui teſtantur pectoris æſtus.
Tunc illa, vt ſecum cupidos multumq;, diuq;
Traxit, & illecebris, & ſpe maleſida maritos,
Signa locat, ſomnoq; cubans indulget inerti.
Nec minus irriguam fundunt per dura quietem
Membra proci, ponuntq; graui deuincta ſopore,
Siue dies aciem, ſeu ſera crepuſcula ſiſtant.
Excita fallaci ſomno lupa quem videt atra
Squallentem macie, & turpi pallore trementem,
Et ſcabrum illuuie, & ſetis horrentibus hirtum,
Ponè ſubit, ſummamq; manu ſcabit improba terram,

Compreſſamq́ animam trepido iam continet ore,
Jam metuit reliquos ne ſuſcitet aura maritos.
Ipſe autem tali vix tandem expergitus aſtu,
Unà lætus abit quaſcunque vocatur in oras,
Et latebris denſas, & iniquo lumine opacas,
Perfruiturq́ ſuæ complexibus vnus amicæ.
Interea ſocij ſenſit cùm furta, doloſq́
Mœſta cohors, animi magno ruit acta dolore
Omnis, & in mortem miſeri coniurat amantis.
Deprenſumq́ ſimul, vinclisq́ tenacibus aptum
(Nam validis ambo Veneris compagibus hærent,
Atque in diuerſas tendunt diſcedere partes:
Non ſecus atque canes, quos mutua ſæpe voluptas
Vinxit, & in triuijs dulces coniunxit amores,)
Aggrediuntur: & vnanimi fœdata procùm vi
Membra trahunt. illi magno ſua gaudia conſtant.
Perſimiles his eſſe ferunt, quas Afer hyænas
Nominat: occultas ſpectes vbi pectoris artes,
Atq́ artus membrorum æquato in corpore eoſdem,
Eoſdem etiam dentes ſerræ'ue, aut pectinis inſtar,
Atque illud, quo quiſq́ marem ſe nouit, & ambos
Importuna ſuis vigiles nox exigit antris.
Hunc nimirum homines, inimicaq́ rura timentem,
Ipſam autem claro cæcam ſub lumine ſolis.
Hoc aiunt diſtare tamen, quòd, tergora quanquam

Undique

Vndique ſpectentur ſimili perfuſa colore,
Eſt iuba, quæ dorſum tamen occupet aſpera villis.
Sunt & cæruleæ, quæ ventrem, & tergora Zonæ
Diſtinguunt, ſummosq́; pilus qui contegat armos
Hirſutus, vellusq́; rubis horrentibus aluum.
Spina riget, colloq́; humeros ita iungit, vt vſquam
Directam nequeat ceruicem inflectere, ni ſe
Circum agat, totosq́; volubilis explicet armos.
Quin & ſimplicior multo quàm fœmina, mas eſt
Ingenio, veteriq́; minus (ceu fertur) ab aſtu
Prouidus, & captu facilis magis. aſt ea multa
Arte latens cauet inſidias tutiſsima, nec ſe
Obſeruare ſinit greſſus, quò ſæpe receptet,
Quē ſternat cubitura locū, quodq́; incolat antrum.
Nec minus hæc noctu, quàm mas, egreſſa ſepulcris
Eruit, & diram defoſſa cadauera in aluum
Condit atrox, ſanieq́; putres depaſcitur artus.
Quin etiam ſtabulis ſi quando inuênit in altis
Paſtorem ſomno implicitum, quem plurima circum
Turba iacet, dextra nares compreſsit: at illi
Torpeſcunt ſubito reſoluti in corpore ſenſus.
Sic vt cuncta nouo languentia frigore membra
Commoueat nuſquam, nuſquam de pectore vocem,
Infelix artus dum ſæuo abſumitur ore,
Mittat opem implorans ſocij paſtoris amicam.

Quin eadem, dextra quoties à parte recepta eſt,
Excutit arma manu venanti, ipſumq́; trementem,
Torpentemq́; gelu, &, quod vix eſt credere, nulla
Corporea vi ſternit humi, ſed ſola labantem
Fundit, & inſolito deuinctum horrore trucidat:
Illa ex parte fugax tanta vi dextera pollet.
Ergo agè, & ancipitem quoties committere pugnam
Ipſa parat, celeriq́; pedum volat improba curſu,
Excipe, & à læua quamprimum inuade ruentem.
Verum, ſi qua fides magicis eſt artibus, antè
Nectere ſeptenis propera tua cingula nodis,
Septenis nodis innectere perge flagella,
Atque illum, quo ferris, equum. nam luditur omnis
Hac ope, ſeu magica eſt, ſeu vis occulta, latensq́;:
Ut neque difficilis tum ſit, neque noxia captu.
Idcirco fraudisq́; ſuæ ſat conſcia, & aſtus
Nocte petit caulas, vocesq́; imitata virorum
Euocat ipſa canes, vmbrisq́; horrentibus omnem
Compeſcens latratum, artus torpedine ſoluit:
Atque ita comprenſos ieiuna in viſcera condit.
Has inter ſpecies alia enumerare luporum,
Et genera, & formas, & ſingula nomina poſſis,
Si iuuat hæc etiam numeris concludere noſtris,
Et libet anguſtum fruſtra conſumere tempus.
Nanque alios cautes, & inhoſpita ſaxa Lycæi

Hoſp

Hoſpitio accipiunt: alios campeſtria latè
Delectant ſpatia, atque occultæ in valle latebræ.
Diſcernunt multos vario fucata colore
Tergora: diſcernunt maiora, minoráue longè
Corpora, & haud vna ſplendentia lumina flamma.
Omnibus aſt vnus ſenſus: mens omnibus vna eſt,
Sternere cæde greges, & ſanguine tingere fauces.
His tamen ingenio vulpes anteire ſagaci
Dicitur, & fraudes componere doctior omnes.
At quoniam frigent effætæ in corpore vires:
Illa quidem clauſo non inſidiatur ouili:
Denſaq́, nec teneris tondentibus arua capellis:
Sed ruri importuna lues, plenæq́, cohorti
Defoſſa haud longè ſecreta cubilia terra
Ponit, vbi horrenti ſurgunt ſpineta corona,
Aut vbi inacceſſæ tendunt ad ſidera rupes.
Hîc ſpecus, hîc latebras, hîc obſcuros labyrinthos
Tuta colit, ſeptemq́, aditus penetralibus addit:
Fallat vt incautum dubijs anfractibus hoſtem.
Interdum occultos ſummo iam vere receſſus
Accolit, obſcura quos vinea contegit vmbra.
Atque hinc ingentes cecidere vt montibus vmbræ,
Et nox inuectis operit læta arua quadrigis,
Egreſſa altilibus ventrem ſaturatur obeſis,
Omniaq́, exiccat lambens mulctralia lingua.

Eſt tamen, inſidijs lepores quæ captet inermes,
Et pingues anates, &, quas tranſmiſit habendas
Phaſis aues : tum tota vorax viuaria vaſtet.
Quin eadem ſæpe exiles ieiuna locuſtas
Paſcitur : &, putris genuit quæ plurima tellus
Monſtra : olim ſæuis ſæuum infuſura venenum
Morſibus, & longum canibus latura dolorem.
Quamuis illa pedum curſu diffiſa, ſuiſq;
Viribus ignauum non antè obuertere pectus
Audet, & infeſtæ latrantum opponere turbæ,
Aut ſpatijs latè effuſi ſe credere campi:
Quàm dumeta fuga luſtrauerit omnia : quamq;
Viderit obſeſſos calles, aditusq; viarum,
Nanque ea tum demum rigido ſe comminus ore
Defendet congreſſa animis, & robore diſpar,
Aut timidos inter curſus extrema ſub ipſa
Effugia, & iam iam certæ propè limina mortis,
Vltima fœdabit fuſo veſtigia ventre:
Exhalans tetrum immundo de corpore odorem.
Atque eadem tamen ardentes cum pectore flammas
Concepit, pectusq; nouo patefecit amori,
Ipſa ſui aßiduè ſocium maleſana cubilis
Quærit, & obſcenis colles vlulatibus implet,
Nec ſola allatrans certo requieſcit in antro.
Non aliter quàm, cum rabie canis improba ſæuit,

Dumq;

Dumq́ adeò multo grauidam ſe pondere ſentit,
Difficilis captu eſt. latebras nam propter amicas
Excubat: & primus quoties peruenit ad aures
Latratus, cæcum occultans ſeſe abdit in antrum,
Et latet obſcuris penitus defoſſa cauernis,
Atque illic poſtquam ternos compleuerit orbes
Luna ſuos, ceu fœta ſolet lupa, protinus edit
Informes catulos, ſpecubusq́ occultat in altis,
Quæ quondam obſcuræ fodêre cubilia meles.
His quoq́ poſt totidem ſoles, rata tempora partus,
Nocturni fures dulciſſima pignora matrum
Naſcuntur fœtus. duplex genus: effera proles
Vtraque: ſus illi: canis hiſce ſimillima vultu eſt.
Cunctæ autem ſtragem infandam liuentibus vuis
Dant noctu, & ventrē pomis benè olētibus explent.
Et plerunque tamen dapibus veſcuntur eiſdem
Cum vulpe, & longo pingueſcunt corpora ſomno.
Nec verò procul occulta deerrare latebra
Conſuerunt, claraq́ palàm ſe credere luci:
Verùm hortos ſubeunt cultos, et, proxima ſi qua eſt
Vinea, cùm ſeptem oſtentat nox alta triones.
Inde adeò quoniam curſus, crebrosq́ recurſus
Haud ineunt: ſubitæ cæcas obiere latebras:
Si tenuem aurarum ſtrepitum, ſi preſſa virenti
Præſenſere canem veſtigia quærere in herba.

Spelunca tamen interdum diſcluſa profunda
Siue canis, ſeu ſit toto ſus aſpera roſtro,
Dira venenato pugnans dat vulnera dente
Plurima, & ancipiti tutatur Marte ſalutem
Ipſa ſuam: crebriſq́; omnes aggreſſibus arcet.
Quin limbos, tereteſq́; plagas, & retia ſæua
Dilacerat, quoties caſſes male prouida in arctos
Incidit, & morſu laqueos erodit iniquos,
Hinc inde accelerans. tu duræ fragmine quercus
Comminus aggredere: & nocturnã interfice peſtem.
Nunc mihi, ſylueſtres ſi quis venetur echinos,
(Quanquã animo iuuenẽ præſtanti, & robore firmũ
Membrorum, non vllus honos, non vlla ſequatur
Gloria, dum latebras, & tuta cubilia quærit,
Atque obit imbelli non noxia prælia dextra)
Dicite Hamadryades quæ ſit natura, quod illis
Ingenium, & quæ tam paruis animantibus arma.
Nanq; etiã hos veteres humanæ ad commoda vitæ
Plurima fœcundos veſtigauère per agros:
Dicite, nec tenues percurrere carmine luſus
Pœniteat. noſtros olim comitabitur orſus
Gloria, & ingentes ventura in ſæcula laudes.
Sunt igitur geminæ ſpecies: quarum vtraque tergus
Undique, quàm magnum eſt, ſpinis uallatur acutis,
Et molli circum tegitur lanugine crura,
Iliaq́;

Jliaq́; & parua non longa volumina caudæ,
Nec ſua contexit denſis non pectora ſetis,
Et caput,et mentum,collumq́;,& tempora,et aures.
Tu tamen indicia hæc, & certa exempla ſecutus,
Quo noſcenda modo, diſces. nanque altera roſtro
Tota ſuem, atq; manu paruos elephantis alumnos,
Altera latrantes imitabitur ore Moloſſos.
Atque hæc ipſa quidem pugnas perſæpe cruentas
Miſcet agens, & tuta ſuis ſub vepribus hoſtem
Inuadit, vires animus facit. aſt ea multo
Corporis inferior membris, & robore cunctos
Incurſus hominum timet, aggreſſusq́; ferarum.
Haud tamen ignorat telis quibus vndique tectus
Horreſcat, vulnusq́; latens imponat echinus:
Dum ſua multiplici ſpirarum tergora nexu
Vrgere incaſſum teretem collectus in orbem
Sentit, & hinc illinc tranſfigit ſentibus hydrum.
Sic quoque cùm certæ ſuprema pericula mortis
Jmpendent miſero, nec ſpes patet vlla ſalutis,
Ipſe ſuo totum ſeſe ſub tergore condit,
Et reuolutus humi longè globus hiſpidus arcet
Ora canum, & fuſo ſpargit tergum omne veneno:
Fundit & horridulas, ceu ſus iugulanda, querelas.
Præterea latebras ima tellure cauatas
Defodit, inq́; orno veteri, ſiue ilice denſa,

Intus, vbi carie, multaq́ teredine truncus
Exeſus vacuum ſpecus, & ſtabula alta reliquit,
Prouidus inſternit lectum frondentibus vlmis.
Huc gemini ducunt aditus, quorum alter in Auſtros,
Alter in horrentes glaciali frigore Cauros
Spectat. & hunc, acri quoties Aquilone procella
Ingruit, & magno miſcentur murmure ſyluæ,
Illum autem, valles cùm iam pluuialibus Auſtris
Molleſcunt, cæcasq́ tepens ſubit aura latebras,
Occludit firmans valido munimine poſtes.
Quo ſigno, (nanque ille aliquot plerunque diebus
Antè fores obdit, quàm quoquam à cardine cælum
Incipiat primis aurarum horreſcere flabris,)
Prædixere ſuis alij quid proxima ferret
Tempeſtas: alij pluuiáſne, an frigora, an Euros,
An Zephyros ſol occiduo laxaret ab orbe.
Paſcuntur verò glandes, atque arbuta paſſim,
Caſtaneasq́ nuces, atque autumnalia pruna,
Et dulces ceraſos, & quos tulit vua racemos:
Pomorumq́ auidi magnum populantur aceruum.
Inq́ hyemem memores, & tempora dura recondunt.
Ergò vbi lapſa iacent ſua quæque ſub arbore poma:
Accedunt læti, ſeq́ in ſua terga volutant,
Donec fixa rubis hærentia mala ſupremis
Exportant, implentq́ penum liuentibus vuis.

Quarum

Quarum acinis quoties ſentes onerantur acutas,
Periucunda ſui prabent ſpectacula nobis.
Quippe humeros tecti ſic ingrediuntur, vt ipſa
Ire putes totos auulſos vite racemos.
Ah, tibi ne cupidos ſenſus tum tangat habendi
Tantus amor, furem vt tentes arcere iocoſum,
Atque oculos dirus iucundo auertere ludo,
Eripere & natis dulcem expectantibus eſcam.
Illi etiam, cùm blanda furit Venus oſsibus imis,
Auerſi coëunt nuſquam de more ferarum:
Oſcula ſed iungunt, cupidisq́ amplexibus hærent,
Corpora corporibus preſſantes, oribus ora.
In dumis quoque ſæua latet, et vepribus hyſtrix.
Illa quidem calamis dorſum bicoloribus omne
Contegit: & duris ſic ilia ſentibus armat,
Undique vt ingentem credas horreſcere ſyluam,
Et ſtare immites tereti mucrone ſagittas.
Has igitur, quoties in aperta pericula ventum eſt,
Et iaculatur, & haud dubia dat arundine vulnus:
Hoſtemq́ emiſſa poſt ſe ferit improba cornu.
Eminus & volucri tranſuerberat ilia penna.
Ille autem veteris trunco latet abditus orni,
Aut fagi, aut tiliæ, aut annoſa ſtipite quercus:
Et ſyluam ingentem crebris latratibus implet,
Irritaq́ è medijs ſpecubus reſpondet imago.

Verùm ingreſſa cauũ, quẽ roſtro atq; vnguibus vncis
Foderat, aſpectu ſubitò ſe ſubtrahit omni,
Et venatoris conatum eludit inanem:
Dum præter pennas, teneræ quas mittat amicæ
Ipſe ſuæ, mœſtus vacuas nil portat ad ædes.
Quæ tamen incultæ nunquam ſpreuere puellæ
Munera. flauum etenim ſublimi à vertice crinem
Diſcernunt, denteſq; atra rubigine purgant.
Verùm ea, cùm pelagi condunt ſe Pleiades vndis,
Quatuor hybernò latet abdita tempore menſes,
Frigoris impatiens, aut molli dedita ſomno.
Terdeniſq; vterum, ceu ſi foret vrſa, diebus
Fert grauida, & totidem fœtus enixa quieſcit,
Donec aquoſam hyemem tepefecerit aura Fauoni.
Quid tibi nunc totos vaſtantem piſcibus amnes,
Arboris & veteri ſubter radice latentem
Perſequar, & longo deſcribam carmine lutram?
Vtq; illam catulis, illam venemur opertis
Inſidijs, captamq; veru cædamus acuto,
Cùm primũ in laqueos, pedicáſue, aut retia lapſa eſt:
Retia, quæ ſolidi non vno pondere plumbi
Demiſſa vndantis intra viuaria ſepti
Piſcoſam excludunt ripa interiore paludem:
Atque vtrinque manu iuuenum ſuſpenſa reguntur.
Quid? quos Euxinis huc mittit Pontus ab oris

Caden

Cadentes rigido duriſsima robora morſu
Caſtoras, & ſumma in ripa tabulata locantes,
Quà vix ſuprema fluuij tangantur ab vnda,
Et rapidi ſuperant cœnacula Phaſidis aluum?
Quid? qui perpetuo glires pingueſcere ſomno
Conſuerunt, clauſiq; hyemem, quàm longa, fouere,
Et vitæ immemores cæcis requieſcere in antris?
Quid? quibus in ramos paſsim ſalientibus altos,
Et ſolem rapidum, atque imbres, ventosq; ruentes
Defendunt denſa villoſa vmbracula caudæ?
Non ego tam varias numeris comprendere formas
Diſcluſus ſpatijs anguſti temporis auſim,
Atque adeò breuibus contexere ſingula chartis.
Quæ, qui cònetur percurrere ſedulus, idem
Conetur mediæ numerare æſtatis ariſtas,
Aut quot purpureum flores ver vndique fundat.
Adde quòd ingenti dum laudum ardemus amore,
Et Libycas cupidi circumuectamur arenas,
Hinc inde armorum ſtrepitu fremit Italſa tellus.
Ipſa quidem non vt crudeleis arceat hoſteis,
Deijciatq; iugum procul à ceruicibus, & ſe
Preſſa neget tandem duris parêre lupatis,
Verùm vt barbaricis ſemper (proh dedecus) armis
Seruiat, & nutus nunc illa horreſcat Iberos,
Nunc acres Gallorum animos, belloq; potentum

Germanorum iras, Turcarumq́ impia corda.
Scilicet hæc fortes Marſos, pubemq́ Sabellam
Edidit, & multa claros virtute Quirites:
Quorum olim dextra terraq́, mariſq́ potita
Imperio, dederint populis iura inclyta victis,
Diſceret externos tandem quo ferre tyrannos
Perdita, & ingentes vnquam non vlta dolores
Plurima diſcerptis renouaret vulnera membris,
Vulnera, perpetuum quæ teſtarentur auorum
Dedecus, & gelidas ignaui pectoris iras.
Tempore quanquam illo Riphæos aſpera montes
Quæ colit, & mediam gens ſe ſupra inſpicit Arcton,
Huc mille effudit fulgentes ære cateruas:
Noſtraſq́ innumeris populata eſt viribus vrbes.
Ut quondam in ſyluas montano flumine torrens
Cùm ruit, & ripas pleno iam ſpumeus alueo
Egreditur, non ſaxa obſtant, non ſepta morantur
Præcipitem, dant cuncta viam quà ſe intulit agris.
Idcirco partis iandudum exuta trophæis,
Et mœſta incultos fœdè laniata capillos,
Ingemuit populis prædam ſeſe eſſe ſuperbis
Expoſitam. quoties vel inhoſpita corda Britannos
Pertimuit, ſæuoſq́ Dahas, Cimbroſq́ feroces,
Et multa indomitos gaudentes cæde Sicambros?
Quin poſitis iandudum armis, animiſq́ feroces

Afrorum perſæpe manus exhorruit, & , quos
Fuderat, aut pulſos regno ſpoliarat auito,
Accepit dominos, ſummaq́ in ſede locauit.
Nunc fœdas ignominias perpeſſa Getarum
Turpis humi abiecit manibus quæ ſumpſerat arma.
Atque ita mancipijs (heu dira opprobria) fleuit
Proculcata ſuis, ſpolijsq́ exuta: parentum
Aurea, quæ multo ſudore parauerat ætas:
Ornatamq́ vrbem, magnorum & templa deorum.
Nec ſat habent ſuperi noſtro de ſanguine riuos
Manaſſe: & toties campos maduiſſe patentes,
Gallia ni nobis Alpes immittat apertas
Nunc quoq́, & Odryſio gentes arceſſat ab Hebro.
Quæ magnum exitium (Dij vos prohibete) minentur
Auſoniæ, poſitisq́ parent circum vndique caſtris
Oppida deijcere, atque arces vincire ſuperbas
Præſidio, & veteres expellere rure colonos.
En eſt hæc, Italam quæ ſpes alit vnica gentem:
Plurima quam dubijs auxere oracula rebus?
Scilicet vt nati fato meliore nepotes
Barbariem longè noſtris è finibus omnem
Eijcerent, populosq́ feros, & littora tandem
Auderent duro longinqua laceſſere bello?
Scilicet hîc te tantus honos, te gloria COSME
Tanta manet: tibi ſe totam dicat Itala tellus,

 Spe

Sperat, & imperium rapidi trans littora Gangis
Auſpicio proferre tuo, magniſq; deorum
In ludis tigreſq; feras, ſæuoſq; leones,
Aſpicere & lyncas medio committere circo.
Voſq; adeò, ô, ſuperi veſtram ſi numinis iram,
Quas dedimus miſeri, pœnæ extinxere nefandæ,
Sanguine ſi luimus commiſſa piacula noſtro:
Si vos tangit honos ararum, & cura focorum:
Tantarum huic ſaltem concreſcere ſemina rerum
Ne prohibete: ſuas ſanctis dum legibus vrbes
Inſtruit, & prolem magnis à regibus ortam
Ipſe alit, ipſe ſuos nobis ſua pignora natos
Educat: imperio quorum tandem inclyta Roma
Sarciat ingentes regni inſtaurata ruinas.

PETRI ANGELII BARGAEI CYNEGETICON LIB. V.

TE quoque, quæ noſtro ſuperas poſtrema labori,
Blanda canum ſoboles, et equorum animoſa propago,
Ni Muſæ abnuerint dulceis aperire receſſus
Aonios, frontemq́; nouis vincire corymbis,
Grataq́; temporibus circundare ſerta, canemus.
Intereà, magno ferimus quæ ſacra Maroni
Annua, vos mecum Nymphæ celebrate volentes
Hic, vbi flumineas Tyrrheni ad littoris vndas
Turicremam caſti votis incendimus aram,
Et lauro circum, & myrto vincimus agreſti:
Cymbiaq́; inferimus tepido ſpumantia lacte:
Et vatem ingentem mœſta ter voce vocamus.
Ille venit: plenoſq́; nouis è fontibus hauſtus

Sumit : & huc illuc luco ſpatiatur opaco
Ambroſium cingens lauro viridante capillum.
En quas clariſonas voces, quæ carmina Muſis
Non audita prius, quos dulceis edere cantus
Incipit, & doctus tenueis inflare cicutas!
Salue magne parens Latij, ſalue inclyta vatum
Gloria, & Auſoniæ ſummum decus. Ipſe ego ſi te
Et florum calathis, & plena turis acerra
Aſſiduè colui primis veneratus ab annis:
Sis bonus, ô, noſtriſq; faue ſanctiſſime cœptis:
Meq; tua intereà veſtigia preſſa ſequentem
Siſte pater quà ſe ſtellis Parnaſſia rupes
Æquat, & alitibus circum ſtrepit vna canoris
Pieria æterno quæ labitur vnda ſuſurro.
Ac tu, ſi nihil eſt etiamdum, quòd tua noſtrum
(Quicunque eſt) cultum, mens aſpernata refutet,
COSME *veni: et mecum hunc latus partire laborem.*
Iam tibi, quæ ſuperat, breuis eſt via: perge, ſub ipſam
Venimus, en curruſq; terit ſpatia vltima, metam.
Seu quis apros magno laudum perculſus amore
Inſequitur : ſeu quis timidos ad prælia ceruos:
Præcipuè canibus curas impendat habendis:
Quos omni ſtudio, quos omni exerceat arte.
Ille tibi ingenteis tauros aggreſſus, & vrſos
Siſtat, & impoſito fugienteis vulnere tardet:
Cui la

Cui latè pendent aures, cui laxa ſuperne
Labra fluunt, cui vultus atrox, cui maxima ceruix,
Obtuſumq́ caput, preſſumq́ ante omnia roſtrum:
Præterea magniq́ pedes, vnguesq́ recurui:
Molle ſolum, ſublime femen, ſuppreſſior aluus:
Ipſaq́ rectorum longa internodia crurum:
Spina duplex, pingues lumbi, color heluus, honeſtum
Pectus: & è patulis efflet qui naribus ignem,
Latratu quoties ſyluas impleuit, & amplo
Pectore conceptas ſubitus decurrit ad iras.
Tum verò ſplendent oculi, collumq́ tumeſcit,
Et caudam crebrò villoſa in terga retorquet.
Talem dura dabit, quæ montibus ardua ſummis
Incolitur Cyrnos victu propiore ferino:
Et penitus terris diuiſa Britannia noſtris.
Talem etiam in montes, inq́ ipſa cubilia ſecum
Ducere Chaonij quondam ſueuere Moloſſi,
Auſi acres inuadere apros, dextraq́ feroci
Triſtia funeſtæ tentare pericula mortis.
Nec tamen æquiparant animis, & corpore vaſto,
Viſtula quos gelidusq́ Chronus, quosq́ aſpera magni
Aſſuetos Nomadum caulis, pecoriq́ tuendo
Tyrrageta vidit perſæpe Boryſthenis vnda
Sterhere equos, genus indomitũ, atq́ agreſte ferarum,
Sarmatæ vbi, & ſumpto venantur Iazyges arcu.

Quid? tibi ſi, quarum concurſu exhorruit Argo,
Cæruleis ſparſas adeam Symplegadas vndis,
Cappadocumq; oras, & inhoſpita Colchidos arua,
Atque iter ad duros contendam pergere Iberos,
Caſpiaq; Albanis quondam regnata tyrannis
Littora? & extremi præteruehar oſtia Sarni?
O quales, quantosq; canes, quàm fortia bello
Pectora, quàm certa prolem virtute valentem
Inde legam? ſola illa vros, ſola illa leones
Inuadit, ſola aggreditur dignata elephantos.
Nanque etiam regem deiectum è ſede paterna,
Vndique nudatum auxilijs, opibusq; ſuorum
(Mira fides) generoſa phalanx in regna reduxit:
Atque iterum ſolio ſublimem fulſit eburneo.
Nec ſemel experta eſt ſenſusq;, animosq; virileis,
Dum Colophon hoſti inferret lachrymabile bellum,
Et multa infeſtas vaſtaret cæde cohorteis.
Eſt eadem facies, & eidem proxima formæ
Corpora: membrorum ſed non æquantia molem
Dictæis, animus tamen, & conſtantia pugnax.
Quandoquidem ſerus litem ſi forte diremit
Veſper, & obtentis vmbrantur rura tenebris:
Nuſquã abeunt, nuſquã veſtigia preſſa relinquunt,
Verùm hærent vigiles: ceu cùm ſua caſtra tuentur
Excubiæ, patulisq; oculis, atque auribus aſtant.

Ergo

Ergo auidi ſimul atque noua prænuncia lucis
Adduxit ſolem, noctemq́; aurora fugauit,
Intermiſſam ineunt magno certamine pugnam.
Tum licet admirere aliquem, tum denique cernas
Horrentem villis immania terga ſupremis.
Continuò magnis latratibus intonat: & mox
Ingruit aſſultans, atque omni dimicat arte:
Vulneraq́; imponens contraria vulnera vitat:
Aßidua donec ſecum vertigine raptum
Hoſtem affligit humo, rictumq́; in cæde cruentat
Victor: & aduentum domini, imperiumq́; moratus
Ilicet, exultat, prædamq́; oſtentat opimam.
Sin autem te te oblectant, qui præmia curſu
Certa petunt, celeriq́; fuga lata æquora verrunt:
Elige quos vultus triſtes, demiſſaq́; ceruix
Ornat, & argutum ſupra ſtant lumina roſtrum
Nigra quidem, ſed quæ multo ſplendore coruſcant.
Ollis os ingens ad tempora penè dehiſcit,
Lataq́; frons tenues conſurgere ſuſpicit aureis.
Ac veluti coluber frigus perpeſſus in altis
Terrarum latebris hyemes effùgit aquoſas,
Moxq́; adeò ſub vere nouo iam ſole calente
Exijt, & multo ſe ſuſcitat improbus æſtu,
Ac, ſi forte aliquem propiùs perſenſit euntem,
Explicat immenſos orbeis, atque arduus effert

 Ceruic

Ceruicem, & rigido ſummum capite aëra ſindit.
Vergat humi propior ſtomachus, lateq́ pateſcat
Pectus: & haud longis inſiſtant cruribus armi
Sublimes: tùm prona ſuis extantia coſtis
Et latera, & lumbis quà iungitur aluus obeſis,
Preſſa animis calidum oſtendant, et viribus acrem.
Præcipuè clunes inter ſi ſtricta ſupremos
Ilia demittant caudam, quæ currat ad imum
Tenuis, vbi extrema vix tandem in parte reſidat:
Et paruum ſeſe ſinuans deflectat in orbem.
At verò tereti ponat veſtigia planta,
Quæ ſpatijs digitos nuſquam diſcludat apertis,
Sed multùm ſolidos paulatim curuet in vngueis.
Lælapis haud aliam formam mirata vetuſtas
Eſſe refert, Graij'ue aliam cecinere poëtæ:
Lælapis, effugêre feræ quem ponè ruentem
Nunquam vllæ, quamuis Borealia flamina curſu,
Præcipiteſq́ ſimul ſuperarent fulminis alas.
Jllum autē ſpecie præſtantem, animiſq́ ſuperbum
Cynthia dilectæ dederat pro munere Nymphæ:
Ipſaq́ mox iuueni Æolidæ: genialia poſtquam
Fulcra tori, & dulceis iterum coniunxit amores,
Iucundumq́ ſinu fouit complexa maritum.
Cuius ope innumeras ſyluis prædatus, & agris
Jlle feras, ne tanta olim ſublata periret

Aut

Aut morte, aut ſterili mox accedente ſenecta,
Et caderet ſimul extincto cum lælape virtus:
Subiecitq́ canem, ſobolemq́ è matre recepit
Optatam, Cretaq́ vltro conceßit habendam.
Inde autem vobis aucta iam prole nepotes
Allatos Graiæ primùm accepiſtis Amyclæ,
Tempore quo gemini fidißima pectora fratres
Nunc lépores canibus, curſu nunc dorcadas acreis,
Et nunc Tænario ceruas in littore agebant,
Æripedes ceruas, quibus haud velocior vnquam
Euolat Æolijs Aquilo dimiſſus ab antris.
Nec fuit ipſa diu tam magni muneris expers
Epirus. miſcere genus monſtrauit: at ollis
Ingentes animi, ſolersq́ induſtria creuit.
Protinus has arteis populi, & documenta ſecuti,
Si quod erat vitium, patriaq́ ab origine labes,
Exemere ſuis commixto ſemine: & vnà
Præcipites pedibus catulos habuere ſagaces.
Sic itaque immaneis duxere è tigride mores
Hyrcani, quibus exuti poſt deinde nepotes
Siue vrſos, ſiue illi apros videre minaces,
Accurrunt celeres, & aperto Marte laceſſunt.
Sic Lacedæmonijs aptè iunguntur Hetruſci:
Threïcijs Cares: Riphæo Sarmata Ibero:
Arcades Eleis. quin & Cretenſibus addunt

 Pœonas:

Pæonas: & Celtis curſu velocibus Vmbros:
Audaces Vmbros, & odoris naribus acres.
Ipſa tamen generi ſua cuique eſt maxima virtus.
Et quamuis varijs proles genitoribus orta
Teſteturq́; animos, & magnum robur auorum:
Jnq́; vno interdum geminetur pectore duplex
Vtilitas, tamen illa alieno protinus vſu
Degenerat, ſemperq́; magis producit inertem
Progeniem, & patria longe à virtute remotam.
Vſque adeò certis certarum ſemina rerum
Inſeruit natura locis: quæ nullius arte
Jncreuere eadem diuerſo didita cælo.
Ergo age dum primi primus flos carpitur æui
Prole noua, & mediæ peraguntur tempora vitæ,
Et præſtat vireis, animosq́; effrena iuuentus,
Nec dum etiam triſti ceßit deuicta ſenectæ:
Jpſe alios aliosq́; illinc tibi ſuffice fœtus,
Vnde vigor patrius primùm venit, & bona duro
Pectora venatu, raptæq́; auidißima prædæ.
Nec patere euerſam ſobolem tibi funditus omnem,
Antè nouam repares quàm prouidus vſque futuri.
Ac primùm coniunge vnà qui corpore, quiq́;
Sint ætate pares, atque ijſdem viribus, vt mox
Jpſa tuis votis ſimilis fœtura ſequatur:
Nec priùs optatam in Venerem dimitte volenteis,
Quàm

Quàm rapido quaſsis curſu, quàm corpora multo
Sole fatigatis vehementior ingruat æſtus.
Inde decem noctes, totidemq́; ex ordine luces
Abde domi, curſusq́; omneis prohibere memento.
Bisq́; die ſeu veſper erit, ſeu manè recenteis
Suffice caſeolos, & opimi fercula iuris.
Nec tibi ſint vnquam victus impendia tanti,
Vt pingue omentum pigeat præbere, ſerumq́;.
Nanque ita tum demum benè culta noualia ſemen
Protinus exceptum ſulcis penetralibus abdent:
Concipientq́; nouos fœtus, quos denique ſexta
Parte anni exacta genitrix enixa iacebit.
Mollia ſed ſubter, tempus quibus incubet omne
Immunis curſu intereà, ſummiq́; laboris,
Stramenta, & palea lectum ſubſterne profunda.
Quoq́; adeò grauidæ propior Lucina propinquat:
Hoc magis inſtructa ſemper ſit copia menſæ.
Nec minus à partu dapibus curabis opimis
Paſcere, & vndanteis iterum proponere lances.
Vt teneris ſuperet maior uis lactis alumnis.
Ipſe animum tamen aduertas: ne frigida obeſæ
Forte ollis nimiùm noceant alimenta parentis.
Nanque vbi nos pingui diſtendere pergimus, illæ
Vbera ferre ſolent gelido manantia ſucco.
Isq́;, vbi per teneros catulorum diditur artus,

Officit, atque ipſos ad munia reddit inerteis.
Si verò effœtam proles numeroſa fatigat:
Nec ſatis eſſe queunt lactentibus vbera natis:
Horrida ne macie tenuentur corpora matrum,
Subtrahe, quos æquo plures ſuperare videbis,
Et certæ mihi dede neci. verùm priùs omnium
Expendens naturam ingenti examine libra.
Continuò cuius ſubſidunt pondere membra,
Atque artus maior moles grauat, ille volucri
Inſuetus curſu longè poſt vltima fratrum
Terga relinquetur, fruſtraq́; optabit adempta
Præmiaq́;, & multo perfuſam ſanguine prædam.
Quin etiam mater pariens tibi certa volenti
Signa dabit, tantam ni forte impendere curam,
Tædiaq́; incerti partus te ferre pigebit.
Nanque ea quem ſecum tulit in ſtramenta, toroq́;
Compoſuit primum, primoq́; affecit honore,
Ille alios omnes curſuq́;, animisq́; ſuperbis
Vincet ouans, ſimul ac loris exire ſolutis
Quiuerit, & ſaltu tranſgreſſus inania campi
Interualla cito diffugerit ocyus Euro.
Hinc quoque virtutis licet argumenta futuræ
Sumere, & ambiguæ diſcrimina noſcere prolis:
Si catulis circumdederis longo ordine prunas,
Candentes prunas, lambentesq́; aëra flammas,

Et mat

Et matri miſeros monſtraueris. ilicet ipſa
Fertur inops animi magno exanimata periclo,
Seq́; adeò in medium ſtipulis ardentibus orbem
Inijcit, & , quem longè alijs excellere nouit,
Ore rapit primum, ſecumq́; in tecta relatum
Collocat in tuto properè, rurſusq́; reuertens
Proſilit, & cunctos ex ordine ſeruat alumnos.
Contemplator item ſeptem poſt denique ſoles
(Nanque prius non vnquam oculos aperire, diemq́;
Cernere conſuerunt) cùm lucem, atque aſtra tueri
Paulatim incipiunt, hic ſeriùs, ocyùs ille,
Quem Lucina ſuo poſtremum munere donet.
Atque hic (quiſquis erit) cunctis prælatus honores
Auferet, & vacua ſolus regnabit in aula.
Hunc itaque, atque alios, quoſcunq; relinquere viſum eſt,
Effætæ poteris matri permittere alendos,
Donec totum orbem ſemel eſt, iterumq́; remenſa
Signiferum, fratremq́; ſuum bis luna reuiſit.
Tum tu adeò (nam tempus erit) iam parce parēti,
Exhauſtis parce vberibus. ſed mollia nondum
Subducenda tamen natis alimenta, ſed hauſtu
Paſcendi lactis, cuius mulctralia pingues
Implerunt vaccæ, & redeuntes rure capellæ.
Nec patulis intrita obſonia lancibus abſint:

Frigida præſertim cæcæ ſub tempora noctis.
Nec mihi diſpliceat, celeres ſi lactea ceruæ
Interea, atque ipſæ pacato pectore damæ,
Grandiaq́; in primis diſtenderit vbera dorcas.
Poſt, vbi ſeptenos Phœbe compleuerit orbeis,
Amiſsis primum primis quo tempore dentes
Succeſſere alij, paulatim dulcia cœnæ
Subtrahe blandimenta, & opimi prandia iuris.
Verùm ſola Ceres, ſolusq́; Acheloïus hauſtus
Ponatur, cùm manè nouum, cùm veſpere cælum
Induit in tenebras, & ſolem mergit in vndas.
Oſſa tamen teneras multum contuſa medullas
Suppeditent, paruosq́; ſapor trahat hauſtus alumnos.
Frangit enim neruos animiq́;, & corporis omnes
Intempeſtiuæ longa indulgentia menſæ.
Nónne vides Aſiæ deuictam lenibus olim
Obſequijs, variaq́; dapis prædiuite luxu
Subſediſſe orbis Romam caput? ergo age duro
Aſſueſcant victu catuli, imperioq́; magiſtri
Vnius addiſcant parêre, atque vnius omnes
Nutus obſeruare, & iuſſa faceſſere læti,
Collaq́; præduris vltro præbere capiſtris,
Cùm primùm teneros artus durauerit ætas,
Et ſe iam ſua per veſtigia voluerit annus.
Antè autem caue imprudens concluſeris vſquam

Aut loris vinctum, aut anguſti pariete ſepti.
Nanque vrent tenerum circundata vincula collum.
Impatiensq́, moræ ſeſe conatibus anget:
Oſtiaq́, arrodens denteis obtundet, & vngueis.
Poſt verò incipies ſua munia quenque docere:
Et prædam oſtentare oculis, quæ mœnibus altis
Clauſa breues tantùm poſſit contendere curſus.
Quæq́, adeò multo iandudum tarda labore
Genua trahat, primæ'ue annis incauta iuuenta
Continuò ſeſe facili det cæde vorandam.
Nanque animum, ſi ſpes olim fruſtrentur inanes,
Ipſe ſuæ ſibi virtutis malè conſcius acrem
Abijcit, & dubiæ deſperat præmia palmæ.
Nec verò tantùm primis cognoſcat ab annis
Quem petat impenſè medijs in ſaltibus hoſtem:
Verùm etiam léporis paulatim aſſuetus opimi
Viſceribus, ceruæq́, arenteis ſanguine fauceis
Tinguere, & inceptæ fructus præcerpere pugnæ,
Cogitet aſſiduè ſecum ſyluasq́, ferasq́,
Et ſemel oblatos auidus ſpe deuoret armos.
Quin etiam curſu ſæpe exercere memento:
Aut vbi vepretis tellus conſurgit acutis,
Aut vbi non rara eſt lapidoſi glarea campi,
Dum catulum tantos prudens tibi fingis ad vſus.
Nequando vrantur glacie, curſuq́, fatiſcant,

Vulneraq; imponant pedibus ſentesq;, rubiq;,
Et multo inſueta lacerentur vulnere plantæ.
Sed te ſi certas egreſſum è mœnibus vrbis
Conuectare iuuat prædas, & viuere rapto:
Educet in primis catulos tua cura ſagaces,
Tum qui preſſa legant ſimo veſtigia roſtro:
Tum qui etiam patulis excepent naribus auras,
Et léporum inueniant intectas fronde quietes.
Illis turpe caput, ſumma patet area frontis:
Sunt latæ demiſſæ aures, ſunt fortia colla:
Labra cadunt, nec purpurea non lumina flamma
Voluuntur, pectusq; toros oſtentat apertum.
Crura rigent ſetis ſpatioſa prodiga planta:
Et latus in tenuem ſenſim deducitur aluum
Prælongum: tum ſpina duplex diſcludit vtrinque
Pinguia quà duros contingunt ilia lumbos.
Et tamẽ haud facies vna, & color omnibus vnus.
Nanque his nigranti multùm ſaturata colore
Terga, illis fuluo ſplendent contecta metallo:
Multiplicesq; alij maculas traxere per artus:
Qualia Marmarides variæ ſua tegmina lyncis
Ferre ſolent, pictamq; humeris circundare tigrim.
Vtq; genus non vna omnes ab origine ducunt,
Sic aſtus, moresq; animi non omnibus ijdem.
Ipſe vides ſyluis quoties ſoluuntur in altis

Lora

Lora canum : cunctaq́ auras ſectantur odoras,
Pergere nonnullas temerè, & diſcurſibus agros
Luſtrare, atque alias crebris latratibus auras
Implere, vt primùm occultæ veſtigia prædæ
Deprendêre : alias extrema volumina caudæ
Vibrare : eſt ſummis & quæ micat auribus, & quæ
Triſtior incedens lucos veſtigat opacos.
Quid ? quæ multiplici deluſa errore viarum
Inuentas latebras, atque ipſa cubilia linquit?
Quid? quæ non dubijs ſocias perturbat eunteis
Tramitibus, curſuq́ pedum præuertitur omneis:
Et nunc, quo minus incedant, has impedit, & nunc
Naribus vna ſuis nimium confiſa, nimisq́
Æmula virtutis cunctarum, opponitur, aut ſe
Iactat agens, plauditq́ ſuæ ſibi conſcia fraudis?
Hæc autem, ſiue ex ipſis hauſere parentum
Ingenijs, ſiue eductæ non arte magiſtra,
Contraxere animi vitia, emendare neceſſe eſt
Verberibus, plagisq́, iræ ſi forte minaces
Haud ſat erunt. Etenim longa aſſuetudine doctæ
Et latrare loco, & certa vrgere ferarum
Diſcent ſigna ſuas ducentia ad vſque latebras.
Qualis, ab extremis Morinùm qui mittitur vndis,
Ille quidem multa virtute inſignis, & vſu
Venandi, ſaltum ſi quando ingreſſus apertum eſt,

Euinctus loro dominum trahit. atque vbi ſigna
Inuenit, aut auras acer perſentit odoras,
Pergit iter, roſtrum & preſſa vix tollit ab herba,
Huc illuc voluens oculos, & ſingula ſolers
Scrutatur: donec ſubter virgulta latentem
Conſpexit leporem, & conſtrata cubilia fronde.
Tum verò greſſum cauda blanditus, & ore
Accelerat, montemq́ omnem latratibus implet.
Ergo illum iam captum oculis, feſſumq́ ſenecta
In ſyluam exportare ſinu ſueuere, nemusq́.
Haurit enim patulis fragrantes naribus auras,
Et prodit pando ſecreta cubilia roſtro,
Dum fertur, lætoq́ hilares de pectore voces
Mittit adhortanti ſimilis, ſimilisq́ paranti
Pugnam acrem, ſimul ad leporũ cunabula ventũ eſt
Intima, & occultas latebroſo in tramite ſedes.
Atq́ equidẽ memini, frontem quà Tænarus ingens
Explicat, & medium ſenſim procurrit in æquor:
Quaq́ Therapnæis mons arduus imminet oris,
Taygeta egelidis paſſim manantia riuis:
Cùm Lacedæmonius iuuenis, cui viuere rapto
Mos fuerat, non ille tamen qui fasq́, nefasq́
Miſceret, legemq́ boni violaret, & æqui
Infeſtus cœtuq́ hominum, templisq́ Deorum:
Sed cui ſpectatæ multum virtutis, & aſtus,

Hærer

Hæreretq́; comes lateri canis, & ſua tergo
Penderet pharetra hamatis oneroſa ſagittis:
Syluarum prædas ageret venator opimas,
Nam nullæ fuerunt latebræ, nulliq́; receſſus,
Nulla adeò luſtra occultis in vallibus vſquam,
Quæ non ille canis ductu reperire ſagacis
Conſuetus tuta in primis deprenderet arte.
Quare etiam capraſq́; feras, pedibuſq́; volucres
Dorcadas, & ſæuos medijs in ſaltibus apros
Aut iaculo procul, aut impacta comminus haſta
Confodiebat, & exanimes in tecta ferebat.
Non illi lepores vnquam, non perfida vulpes,
Non deerant, molli quæ membra rigentia lana
Contegerent, denſa pretioſo vellere martes.
Ergo humiles pingui menſas onerare ferina,
Et ſale fumoſas parco contingere pernas:
Quas ventura hyemi tardoq́; reponeret æſtu
Prouidus. inde illi multo grauis ære redibat
Dextra domum: cùm forte dapes, epulaſq́; pararet
Regibus, & prædas crebrò importaret agreſteis.
Ille quoque aſſuetus ſub dio carpere ſomnos,
Sectariq́; vmbram nemorum, dulceiſq́; latebras,
Nympharumq́; choris interfuit: & Faunorum
Sæpe ſub excelſis miſeros audiuit amores
Arboribus: duras dum percipit aure querelas.

Ipſe quidem curarum expers, omniſq; furoris,
Quem Venus, atque immitis amor immittit amanti,
Tempora per ſummam ducebat læta quietem.
O`, quoties alta ramorum occultus in umbra,
Dum tacet, obſeruatq; oculis loca peruia montis,
Spectauit ſecum hinnuleos, ſpectauit echinos
Pomaq;, liuenteisq; ſimul populare racemos?
Nec minus inſidias, aſtusq; peroſus iniquos
Lethali miſeram confecit arundine vulpem
Ludentem, leporesq; dolo captare parantem.
Quis verò vitam hanc nactus non aurea regum
Contemnat ſceptra, & contexta monilia gemmis?
Certè ego Pieridas, quarum inflammatus amore
Sacra colo, mecum prudens ante omnia malim
Quod ſuperat totum conſumere dulciter æuum:
Mox verò in ſyluis verſari inglorius optem
Vrbe procul: modò parua meis proſciſſa iuuencis
Inſpiciam rura, & ſumma de rupe capellas
Pendere, & virides morſu decerpere ramos.
Non illic animum, aut laudum veſana cupido
Inſidet, aut triſteis oculos affligit iniqua
Inuidia, delatum alij dum ſpectat honorem.
Nullus amor pectus vehementior vrget habendi
Plura: ſed exigui ſpatio contentus agelli
Demetit inſtantis fructus ſibi prouidus anni.

Nec

Nec dolet, oppreſſum quoties popularibus auris
Audijt inſignem virtute, & ſanguine ciuem.
Non is lætitia ſublatus inania captat
Murmura, non vnquam perculſus imagine falſi
Inficit occulto quondam percepta veneno
Gaudia, dum triſti tabeſcit pectora cura:
Et fruitur præſens quicquid tulit hora: neque vllas
Ullius aut expectat opes, aut cognitus vlli eſt.
Et modò ſectatur lepores, modò cingere ſummos
Cum ſocijs parat vnanimis indagine ſaltus.
Interdumq́, hyeme in media ſub ſole tepenti
Aut lætus ducit choreas, aut retia grandi
Sarcit acu: veteréſue imis radicibus ornos
Ancipiti ſternit ferro, moxq́, admouet igni.
Incluſusq́, domi borealia frigora temnit
Plena coronati deſiccans pocula Bacchi.
Nunc age quæ canibus cauſæ, quæ tēpora morbos
Apportent, quando hæc noſtræ pars proxima curæ eſt,
Expediam: & quæ ſit feſſis medicina docebo.
Horrida præcipuè ſcabies, cùm corpore toto
Peruaſit, cunctiq́, vnà fluxere capilli,
Intumuitq́, cutis, & rimas altius egit.
Non ſecus ac tellus pluuia madefacta recenti
Finditur æſtatis radios vbi paſſa maligna eſt.
Illa quoq́, in primis ſcabies eſt improba: quæ nunc

Corporis has parteis raptim, nunc occupat illas:
Atque ita diuerſis artus deſæuit in omneis
Temporibus: ceu cùm longo procul orbe locuſtæ
Actæ Euris noſtros ſeſe effudere per agros,
Et miſeris ſegetem latè abſumpſere colonis,
Inde aliam, atque aliam: donec ſimul omnia fœdè
Direpta (heu) facie iacuere informia rerum.
Quicquid id eſt autem morbi capit ilicet inde
Principium: nam illis inter perſæpe laborem
Venandi, curſusq́ pedum, crebrosq́ recurſus
Membra fatigatis immundus ſudor adhæſit,
Plurimaq́ hirſuti fecerunt vulnera vepres:
Siue ſitim putres vnda extinxere lacunæ:
Siue ipſi pluuijs maduere rigentibus artus.
Cumq́ adeò ſpirant ſublimi à vertice Cauri,
Aut Hypanim, aut gelido tranarũt flumine Tigrim:
Conſtrictaq́ gelu ſeſe immerſere paludi.
Quin et cùm pingues nuſquã educuntur in agros
Venatum, clauſæq́ immundis otia degunt
In ſtabulis, traxere luem, quæ protinus acta
Serpit, & in miſerum ſpargit contagia vulgus.
Primùm igitur procul ablegant, factisq́ maniplis
Ad viuum vſque fricant tonſam: pòſt ignibus acrem
Capnumq́, lapathũq́ coquunt, hederamq́ Ciliſſam:
Nec ſalſas interdum adhibent non æquoris vndas,
Et

Et ſiquas ferri maſſæ infudere Cyclopes
Candenti, partem inde lauant, qua prima latentem
Eiecitq; foras, & in aëra traxit apertum,
Quæ medijs labes adoleuerat abdita venis.
Tum verò cytiſos, ſtomachoq; nocentia tundunt
Seſama, tum liquida miſcent pice: & omne, quod vſquam eſt,
Illinitur vitium: atque areſcit putridus humor.
Atq; hæc ſi magnum medicina expellere morbum
Non poterit, tum cedri ardens ſuccedat odora
Et liquor, & Cyprij mordax ærugo metalli,
Sulphurq; : elleborig; graues: ſcyllæq; : bitumenq;:
Et pinguis reſina: & verſicoloribus Iris
Floribus: indocilesq; vagi dureſcere guttæ
Argenti: triſtesq; fraces liquentis oliui.
Ante tamen venas omneis aperire memento
Ima inter crura: & cauſam præcidere morbo.
Nanque illinc vnà putri cum ſanguine peſtis
Erumpet: tum, quem nocitura inſederat intus,
Deſtituetq; locum, fibrasq; emiſſa relinquet:
Præſertim inſerto latices in guttura cornu
Perniciem toto expulerint ſi corpore: & vnà
Viſcera concipient ſuccos vacuata ſalubres.
Intereà prudens imbres, pluuiasq;, Notosq;,
Et multum rigidæ glacialia frigora Brumæ

Aufuge. non vnquam lentum tam proderit vnguen,
Quàm miſeris, oberit ſæui inclementia cæli.
Hinc febris, ſegniſq; lues immiſſa veterni
Sæuit, & anguſtas tuſsis quatit arida fauces.
Hinc rabies delapſa; Canis cum Sirius agros
Percoquit, & magnos tenuat feruoribus amneis.
Non illa labes, non illa tetrior vnquam
Peſtis ab inferna ſeſe extulit acta palude,
Tiſiphone quoties vltrix lethumq; metumq;
Præ ſe agit: & facibus terras funeſtat apertis.
Id verò certis poteris cognoſcere ſignis.
Nam ſeiuncta loco quartum ſi forte manebit
Certa mori extremo fugientem ex æquore ſolem,
Et Cererem interea, atque alias faſtidiet omneis
Ore dapes: tum nulla vſquam medicina furenti
Iandudum amiſſam reparabit ab arte ſalutem.
Quæq; etiam temere vinclis exuta vagatur:
Atque vlulat rauca perrumpens atria voce:
Inq; hanc, inq; illam partem micat ore perinde,
Atque importunæ circumſtent ilia muſcæ:
Nec non lethaleis affigens improba morſus
Inter adulandum cauda blanditur amica,
Et labra exerta lambit ſpumantia lingua:
Hanc rabies, hanc atra lues, hanc horrida Erinnys
Carceribus tum primùm vmbrarũ egreſſa profundis

Incipit

Incipit exagitare, & cordi ſubdere flammas.
Ah, tibi ne tunc ſe forſan ferat obuia eunti,
Arripe tela puer properè, morſuq́; petentem,
Paſſim homines, paſſim et pecudes, interfice, et omneis
Solue metus: nec te pigeat, virtute quòd illi,
Quàm multæ in ſtabulis, cedunt: quòd nulla ferarũ
Ocyor inſequiturq́; fugam, reperitq́; latebras.
Scilicet vnius eſt animæ iactura ferenda:
Ne mox dira lues vulgò diſperſa pererret:
Omniaq́; informi afficiat pecuaria letho.
Sed ſi forte tamen quaqua ratione mederi
Cura erit, & ſociam gliſcenti auertere morbo:
Subducenda Ceres primùm, pinguisq́; ferina,
Et quicquid ſecum bilem fouet: atque ea porrò
Profuerit tenui ſorbenda apponere menſæ,
Quæ peſtem aſſiduè creſcentem educere ſuerunt:
Stœchadas, Aſſyriasq́; nuces, tenuesq́; polentas,
Narciſſosq́; ebulosq́;, & ferro ſtringere venas
Hinc inde: aut ſtagnũm in medium demittere vinctã,
Plurima vbi exhauſto conſedit corpore hirudo,
Atque ita detonſam liquido circum vndique oliuo
Vngere, Palladia quod amara ex arbore baca
Stillauit: moxq́; excoctum feruentis aquæ vi
Infecere roſæ, quarum faſtigia ſeſe
Supremi iam tum incipiunt aperire obeliſci.

 Sunt

Sunt &, qui iam inde à teneris radicitus omnis
Euellunt elementa mali, cauſamq́; furoris,
Poſtmodo quæ miſerã ſtimulis agit improba mentem.
Ergo ijs, purpureum cùm ſexta impleuerit orbem
Luna ſuum, vincla inijciunt intorta magiſtri,
Inſeriturq́; ori baculus tranſuerſus, & inde
Quà patet inferior nodo coniuncta tenaci,
Finditur in longum non longo vulnere lingua
Subter: & immiſſo diuellitur impia lino
Pernicies, ſiue informis ſit glandula, ſiue
Vermiculus, certè ipſa mali cauſa vna latentis.
Atque ita pòſt nunquam diro exagitata ſub æſtu
Sæuit. nanque aliter veluti ſublimis ab arce
Virus, & occultos in venas ventilat ignes,
Et toto permiſcet ouans incendia corde.
Inde autem virides rutas contunde, ſalemq́;,
Hyblæiſq́; adſint præſto collecta ſalictis
Mella: atque annoſæ ſeruata axungia porcæ.
Hæc autem ſenſim corpus confundere in vnum
Perge celer, totumq́; manu ſuperilline vulnus.
Mox cõmixtam adipi, taleis quem magnus ad vſus
Condit auus quondam, Cerealia liba, placentam,
Atque alias itidem medicatis frugibus offas
Obijce languenti. nec longum tempus: & omne,
Quodcunque eſt ferro patefactum, occalluit vlcus.

Aſt

Aſt illa allatrans menſæ blanditur herili,
Conſuetaſq; dapes petulanti efflagitat ore.
Si tamen alterius fœdarit vulnere corpus,
Dum rabie furit occulta, dum forte pererrat
Mixta alijs, atroſq; impreſſerit improba denteis:
Tum verò plagæ (nec rem differre neceſſe eſt
Longius, vrget enim rerumq; occaſio præceps,
Atq; ars nulla vnquam penitus perſpecta medendi,
Quando etiam fatum miſeris mortalibus inſtat
Aſsiduè, nigriſq; orbem circumuolat alis)
Imponenda nouæ, quæ ventre incluſit operto
Vulcanum tenui conflata cucurbita vitro:
Hauriat infuſum ſimul vt cum ſanguine virus.
Allia dehinc, cepaſq; acres, & ſectile porrum,
Vrticaſq; minutatim concidimus: hiſq;
Addimus, in primis hoſtis quæ ruta veneno eſt.
Mox acidos Bacchi latices, ſtillamq; liquentis
Palladis, & denſum, quod ſenſim à lacte, ſeroq;
Paſtores ouium ſueuere excernere, pingue
Miſcemus, tenuemq; vnà verſamus ad ignem.
Biſq; die cura purgatum ingente fouemus
Vlceris os: donec ſæui vis atra veneni
Exacta eſt, certaq; ægram lux nona ſalutis
Nuntia luctifica ſoluit formidine lethi.
Atq; hæc nam cæli nequicquam è vertice Pæan.

Deſpicit interdùm: medicasq́ auertitur arteis:
Vnum illud tibi ſæpe puer, præq́ omnibus vnum
Præcipiã: atq́ animo documenta æterna relinquam.
Magnorum primùm precibus cole numina diuûm:
Et proceres humilis cælo venerare receptos.
Illi aderunt, rabiemq́ manu, morbosq́ leuabunt:
Præcipuè rapidi ſanctiſſimus incola Tari,
Vertice quem ſummo pater arduus Apenninus
Sæpe videt delapſum alta è regione deorum
Templa, & fumanteis inuiſere protinus aras,
Votaq́, ſollicitasq́ preces audire vocantum.
Tu verò, templum ingreditur dum ritè ſacerdos
Auguſtum, lucentq́ ſacris altaria flammis,
Dumq́ animo ſupplex, verbisq́ potentibus ipſum,
Ipſum inquam preſſo ore Deum, cui pontus, & æther,
Cui parent elementa, vocat, venit ille vocatus
Cæleſtem in Cererem, & donũ (admirabile) Bacchi,
Tolle manus, humilesq́ oculos, & numen adora,
Et tecum tacitus diuinum heroa precare.
Da ſæuam vitare luem, da ponere peſtem
Ingentem, & toto graſſantem corpore morbum:
Morbũ acrem, immitẽ morbum, & lethale venenũ.
Et feſſæ dignare libens ſuccurrere vitæ.
Atque hæc interea curuo ſuſpenſa ſacello
Accipe dona heros, meriti quæ ſemper honoris

Eſſe

Eſſe tui poſſint ventura in ſæcula teſtes.
Proq́; anima inſonti mentem ſine labe, doloq́;
Reſpice, & innumeras iam iam obliuiſcere culpas.
Quarum ego nunc cauſa tantum diſcrimen adire
Cogor, & afflictis miſerè diffidere rebus.
Quòd ſi te tua magna fides, tuaq́; inclyta virtus,
Magne parens, inſontem animam profundere ſuaſit,
Affer opem, & dubiam præſens tutare ſalutem:
Omnibus hic ſubitò (dictu mirabile) membris,
Si lætusq́;, volensq́; ſuis Deus affuit aris,
Exceſſit rabies, & aquæ metus. ipſaq́; nuper
Cæca, amens, ignara ſui, mens libera ſeſe
Miratur, ſupplexq́; ingentem heroa ſalutat,
Vſque adeò ſuperis pietas accepta bonorum eſt.
Sed neque propterea morborum examina deſunt
Plurima: queis oppreſſa canum vis fida labaſcit
Et turpes blattæ, & muſcæ, ſordesq́; nocentes
Auribus: atque allapſa oculorum quæ obſtruit vna
Luminibus membrana: & odoris improba peſtis
Naribus, illuuies cerebro demiſſa fluenti:
Quæq́; adeo fauceis angina inuadit obeſas:
Quiq́; cutem denſo depaſcitur agmine pulex:
Et turpes podagræ, atque innoxia damna veterni.
Omnia quæ medica meliùs vincentur ab arte:
Si vitio iam tum venienti obſtare parabis:

Atque infirmæ ſines nuſquam mala ſumere vireis.
Id quoque profuerit: ſtabulum ſi ponè iacebit
Area, quæ paßim veſtita recentibus herbis
Gramina ſuppeditet canibus, roremq́ recentem,
Et ſolem medio ſpectet tepediſsima cælo.
Ergo etiam lata pateat ſubſtructus in aula
Amplior, aßiduo qui, dum glacialibus auris
Horret triſtis hyems, ſplendeſcat ab igne caminus.
Jnde quoque & palea valli obducantur inani,
Altaq́ defixi paßim ſub tecta locentur.
Propter demerſos ima tellure canaleis,
Qui ſordem ſtabulis collectam educere ſuerunt.
Jam verò, quoniã Aonides, quæ maxima veſtra eſt
Gratia, marmorei præter vada cærula ponti
Euecti dubios vndarum euaſimus æſtus
Incolumes, & tandem oram, portumq́ tenemus,
Quæ noſtri ſupereſt etiam pars vna laboris,
Tempus equos canere, et paucos ſuperaddere verſus.
Quandoquidem illorum freti virtute fugaceis
Jnterdum damas, interdum ſiſtimus apros.
Illum ergo præſtantem animis, & viribus acrem,
Cuius preßit Arabs forteis temerarius armos,
Quemq́ inter Scythicas cautes, & ſaxa Daycis
Horrida Hyperboreas ſuetum perferre pruinas
Orgaſus, & vicina colens iuga ſæpe Coraxus

Præcipitem curſu, pedibusq́ ſonantibus egit,
Laudarim. non illum vnquã genua ægra labantem
Videris, aut animam feſſum vix ore trahentem.
Verùm importuno potuit ſupereſſe labori
Acrior, & nunquam laxata fatiſcere membra,
Velocem quandoque fuga prævertere ceruum,
Et premere immanes animis optauimus apros.
Quid tibi nũc referã, multo quos gramine Taurus,
Quosq́ ſuo rapidos pingueſcere vidit Orontes
Flumine. non illis alius magis aptus ad vſus
Bellandi, aut forma melior fuit. Ergo age, ni te
Diana ex alto nequicquam ſpectat Olympo,
Inde adeò ingenti præſtantem robore, & auſis
Sume ferum, magna qui bellum ex arte miniſtret.
Nam reliquis, aut robur iners, aut mollia ſenſim
Crura fluunt, præcepsúe ardeſcit pectore virtus
Incaſſum, & ſyluas crebris hinnitibus implent.
Quòd ſi, quæ nobis Romana potentia quondam
Clauſtra, atque obſtanteis diſiecerat obijce moleis,
Oppoſuit rurſus Scythiæ, Thracumq́ tyrannus,
Quominus huc illis nunc è regionibus acres
Conuectemus equos: quorum vi fretus auitos
Proferat ipſe ſuos fines: ac funditus omneis,
Quæ ſuperant, euertat opes, & regna ruentis
Europæ, nobisq́ iugum crudele minetur,

 Cùm

Cùm primùm à tergo Parthos deleuerit hoſteis,
Quæ veſtra eſt tandem miſeri dementia reges?
Quis furor? aut Stygijs quæ vos agit improba ab oris
Tiſiphone? inter vos veſtras abſumere vires
Pergitis, atque odijs tantum certatis iniquis?
Ille autem ſedet interea, creſcitq́; ſedendo,
Perq́; ipſas veſtrum ſperans vtriuſque ruinas
Tarpeiam victor iam tandem euadere ad arcem,
Obſeruat rerum intentus momenta, vicesq́;.
Sic ſedem imperij Byzantia mœnia quondam
Aggreſſus deiecit humi: ſic antè Bithynos
Vicerat: & naues Ligurum depactus auaras
Intercurrentem tranauerat Helleſpontum
Impiger. inde Hebrum, atq; Hebri frigentibus vndis
Confundentem vndas in vincula iecerat Arſam.
Nec pudet oblitos regnorum Orientis, & vnà
Antiqui décoris (pro qua mercede?) furenti
Bella manu gerere, atque animas tot dedere letho:
Præſtantes animas, animas melioris egentes
Fortunæ, & ſæuum quæ tanta è ſede tyrannum
Deijciant: ſi vos percuſſo fœdere dextras
Iungere, & vnanimes videant ſociare phalanges,
Et ſimul incepti tanquam duo fulmina belli
Irruere, & ruptis Europam ſoluere vinclis.
Nónne Rhodum imperij iam propugnacula veſtri,
Ioniumq́;

Joniūq; omnē, nónne Iſtrum, & , Dalmata quicquid
Accolit, atque arceis Pelopis, ſedesq; vetuſtas,
Illyricosq;, & Chaonios in iura videtis,
Inq; poteſtatem ceſsiſſe illius, & oras
Auſoniæ trepidas horreſcere iuſſa, minasq;?
Scilicet hinc Latiū, atq; illinc Germania cùm iam
Victrici ſuperata manu ſubſederit: ipſi
Otia ſecuri molli ducetis in vmbra,
Inq; triumphali dites regnabitis aula.
Hæc uos flamma petit miſeros: hæc irruit in vos
Tempeſtas: hæc (inquam) in vos tormenta parantur.
Nos animæ viles, & turba aſſueta malignum
Ferre iugum, & noſtri miſeranda incommoda ſecli,
Magnorumq; iras, & fata aduerſa deorum,
Jandudum clades animo ſpectabimus æquo:
Quas ventura dies, quas veſtra ſuperbia, quasq;
Inferet (heu) partis olim diſcordia regnis.
Ergo agite, ô miſeri, ſi vos immenſus habendi
Tangit amor, ſi vos regnandi inſana cupido
Exagitat, dirisq; accendit pectora flagris,
Ingenteis animos, & magnos ponite faſtus.
Ponite quæ toties triſtis vos egit Erinnys
In ferrum, flammasq;, & ſanguine miſcuit atro
Quaſcunque Oceanus terras refluentibus vndis
Alluit, & medijs diſterminat Alpibus ingens

Pœninus, fuluisq́ ambit Thyrrhenus arenis,
Et pater Adriaco ſuprà lauit æquore Nereus.
Quaq́ adeò nobis tanti ſtetit ira, rebelleis
In Turcas Medosq́ animum iam ſuſcitet. illic
Diuitiæ ingentes, ingentia regna ſuperſunt,
Cui virtus aditum patefecerit æmula. quòd ſi
Illa etiam nimium vobis anguſta videntur:
Ite animæ illuſtres, ſtimulis quò gloria ducit
Ardua, & immenſæ laudis malè ſana cupido.
Ite: nouas monſtrauit opes audacia patrum
Noſtrorum, atque alia aduerſo quæſita ſub axe
Imperia, & rutilo fulgentia tecta metallo.

PET

PETRI ANGELII BARGAEI CYNEGETICON LIB. VI.

VOs mihi, quæ colitis campeſtria rura Napeæ,
Et tutæ altorum nemorum ſucceditis vmbris,
Dum mea ſylueſtreis iuuenem deducere in agros
Muſa parat, luſtriſq́; ciet genus omne ferarum,
Eſte duces: facilemq́; viam ſubſternite: nec me,
Si vos ritè colo, ſi veſtras commodus arteis
Edoceo, & latebras omnes, atque antra recludo,
Linquite iam ſummos cingentem indagine ſaltus.
Tu quoque, quæ noſtros olim fidiſſima curſus
Direxti ignotas ſemper comitata per oras,
Affer opem Diana. tuus iam retia ponit
COSMVS, *& inflexo iuuenum vocat agmina cornu.*
Iam voces iterat medijs in montibus Echo.
Et vigil aërias fertur latratus ad auras.

Eq́; ſuis excita ruunt animalia luſtris.
Quare ades ô felix, & me tutare canentem.
Atque, ego ſi tenui ſulcare immenſa carina
Æquora, & ignotas auſus peruadere Syrteis
Iam tandem optatas tetigi lætiſſimus oras:
Mecum etiam, quacũq; via eſt, rege carbaſa vento:
Dum terra in manibus, dum iã tenet anchora portũ.
Non equidem vt Libycas iterum permenſus arenas,
Et latos Aſiæ campos, Gangeticaq́; arua,
Et nemora Hercyniæ latè frondentia ſylua,
Edoceam quo quæq́; dolo capiatur, & armis
Bellua: nec, voces imo ſi pectore centum
Ipſe meo rumpam: nec, iam ſi carminis auctor
Cynthius, aut omnem pandant Helicona Camœnæ,
Auſim audax tantum promittere: ſat mihi noſtras
Et telis vrgere feras, & fallere viſco.
Qua tamen & magni capiantur ab arte leones,
Atque vrſi, tigresq́; feræ, pantheraq́; multis
Clara notis, monimenta docent æterna parentum.
Multiplices primùm laquei: foueaq́; profundæ:
Et fallax aditus caueæ irremeabilis error:
Septaq́: quæ vallis circùm contexta ſalignis
Denſentur, multaq́; aſſurgunt ilice crates.
Præterea Æthiopes dextrarum viribus vſi
Speluncas adeunt, ſtrepituq́;, & voce latentem
Irritant,

Irritant, magniſq́; acuunt clamoribus hoſtem.
Illum autem, ſæuis ſimul inſonuere flagellis
Contecti clypeo, cælo ceu fulgur ab alto
Cùm ruit, & diræ reſonant iam tecta procellæ,
Ingentiq́; globo ventorum, & turbine paſſim
Sternuntur ſylue: ſtridentibus vndique loris
Excipiunt venientem, atque ore, oculiſq́; micantem,
Irarumq́; acri reuomentem pectore flammas.
Et nunc ille armos, nunc verberat ilia flagris,
Nunc ſtudet illata feſſum compeſcere plaga.
Quare ita verberibus multis terga horrida caſum,
Demittentem animos cogunt dare colla catenis.
Mox humeris ſublatum altis in tecta, domoſq́;
Exportant hilares, & cæco carcere claudunt.
Ipſe autem interea manibus tractatur amicis
Impunè: & partes circum verſatur in omnes.
Non ſecus, atque aries ſi quando vulnere tardus
Excidit ore lupi, nota intra limina fertur.
At verò, Armeniæ campos quicunque patentes
Inter, & Euphratem medij, Tigrimq́; pererrant,
Cingentes raræ ſummos indagine ſaltus
Scuta gerunt, tediſq́; manus ardentibus armant,
Inde feram tardis cedentem paſſibus, & ſe
Paulatim in montes, atque auia luſtra ferentem,
Aggreſſi ſtrepitu, & magnis vlulatibus vrgent.

Hanc tamen ingenti nunquã diſcrimine pugnam
Experti caruiſſe ferunt. nam bellua ſæpe
Contemptoq́; canum latratu, hominumq́; corona,
Supra ignes ſaltu, ſupra & venabula fertur.
Tutius illud erit: quod non audacia primùm
Inuênit, metus ille fuit, metus ora coëgit
Contegere obiecta flammata ad lumina veſte:
Gætulus dum paſtor oues, hirtasq́; capellas
Paſcit, & immanem vaſto videt ore leonem
Unguibus exertis minitantem, & dira frementem.
Nimirum vis tanta oculis verſatur in ipſis.
Iis etenim quamuis tenui velamine tectis,
Prò pudor, euincti media capiuntur arena.
Profuit hoc etiam venantibus, ilice multa
Conſtrauiſſe ſolum, & ſyluam ſparſiſſe virentem,
Magnanimus quà ſæpe viam leo pergere ſueuit.
Torpet enim, annoſæ quoties veſtigia ponit
Ilicis in folijs, Scyllæ'ue propinquior hæret.
At varias Bacchi lynces (nanque has quoq; vidit
Roma Aſiæ imperio quondam, Libyæq́; potita)
Occultis captare dolis, atque arte magiſtra,
Et laqueis, ſcrobibusq́; cauis multo ante paratis,
Non alijs quàm, quæ fallunt genus acre leonum,
Poſſumus: & captas duro vincire capiſtro.
Tu modò latrantem vallo ſuſpende catellam,
Quæ

Quæ fleat, & longum nocti deſerta queratur.
Eſt &, arundinibus, cannisq́ paluſtribus oſtia
Septorum (ſunt hæc Libycis magalia campis)
Qui claudat, rimasq́ inter contexta relinquat
Vimina. per patulas etenim meat aura feneſtras,
Et putreſcentem longè diffundit odorem.
Illæ autem, circum dum clauſtra occluſa pererrant,
Et caueæ obiectos tentant perrumpere clathros,
Ceruicem implicitæ laqueis impune tenentur.
Præterea illorum non parua eſt gloria, paruæ
Suſceptiq́ operis laudes, fructusq́ laborum.
Vina ferunt latè veteri fragrantia odore,
Quæ iam preſſa diu cellis ſenuere Falernis,
Atque ea ſub primam properant inuergere noctem,
Sicubi ſtagnantem riuum, vel ſicubi fontem
Aſpiciunt ſcátere, & tenuem manare liquorem.
Quò potum ſe manè feræ, cùm lumina ſolis
Nunciat exoriens gelido Venus aurea cælo,
Ferre ſolent. (etenim nondum conſumpta calore eſt
Vnda nouo, nondum bibulis epotus arenis
Exigui ros occuluit veſtigia fontis.)
Nocturno has (inquam) viuas humore lacunas
Inficiunt, tectiq́ procul ſub veſtibus artus
Expectant. illæ Bacchi dulcedine captæ
Epotant latices: effuſaq́ flumina ſiccant.

Tum verò in numerum cunctas ſaltare videres:
Plaudere tum varias Baccho impellente choreas,
Littoreq́, in medio membra exercere palæſtra:
Non aliter, quàm, cùm ſub dio ruſtica pubes,
Lydia multiforem cecinit ſi tibia cantum,
Ludit, & in numerum celeri pede pellere terram
Cuncta ſimul pergit: tum pulchra leuia miris
Flectunt colla modis, & cerea membra puellæ:
Circùm autem fuſæ ſpectant longo ordine matres.
Ac tandem hîc illic, dum dant ſua corpora ſomno,
Depònunt caput: & media ſternuntur arena:
Ingenti accepto vix vt de vulnere ſurgant.
Tantus amor vini eſt, veteris vis tanta Lyæi.
Nec minus, informeis quoties venaberis vrſos,
Ducendæ foueæ, texendæ ex ordine ſepes,
Quaq́, patent aditus, nodiq́, hamiq́, parandi.
Qui tamen imbelleis fraudes odere, doloſq́,
Atque audent dubij tentare pericula Martis,
Vere nouo, gelidæ cùm iam tepuere pruinæ,
Horrida perpetua præcingunt luſtra corona
Cuſtodum delecta manus, qui viuere rapto
Aſſueti geſtant lato venabula dente.
Et primùm impellunt placidis hortatibus hoſtem,
Retia quà tereti deducta ex cannabe ſaltum
Multa tenent, circumq́, ſinus laqueata tenaceis.
Nanque

Nanque ita limborum nodis vtrinque reductis
Excipiunt arctè villoſa in terga ruentem.
Tum circum denſati hoſtes glomerantur in armos:
Et vocem extollunt, quà montibus vndique ab altis
Reſponſant valles, fallaxq́; reſultat imago:
Et fugiunt excita ſuis animalia luſtris.
Ille autem magna iuuenum impellente caterua,
Siue acrem quadrupes magno diſcrimine pugnam
Committat: ſiue arrectum ſe tollat: & oris
Rictum immane premens, dentes denudat acutos.
Atque ita lethales plagas nunc accipit aluo:
Nunc errore malo prætenta in retia fraudum
Tantarum ignarus, venantumq́; inſcius artis
Labitur, & dura ſimul vt ſe compede ſentit
Implicitum, curuis furit vnguibus, ipſaq́; ſæuus
Retia dilacerat lino contexta tenaci.
Tum verò, ſi tanta ſubeſt audacia cordi,
Dextrum necte pedem laqueo. cadet ilicet olli
Ira omnis, visq́; effreni violenta furoris.
Præterea quà ſe pater Apenninus ad auras
Erigit æthereas, Tuſcorumq́; arduus oris
Imminet, et tumidas Aquilonem immittit in vndas:
Vidi ego deſertis (dictu mirabile) in antris
Venatorem armis, & duro robore fretum
Sternere humi validis præſtantes viribus vrſos

Sæpius, atque ingens paruo diſcrimine lucrum
Feciſſe, & ſumpti laudem cepiſſe laboris.
Hic etiam, ſi quid credis, plus iuuerit aſtus,
Quàm, tibi geſtandæ dentur ſi robora clauæ
Herculeæ, atque humeris Nemeæi tergora monſtri,
Quãuis & cupidis venantibus hoc quoq; multùm
Proderit, & validæ ſpectata audacia dextræ.
Nam ſimul ac rutilo circum caput ære decorum,
Brachiaq;, & pectus thorace ornatus aheno
Aggrederis dirum ſummis conatibus hoſtem,
Quà facileis aditus perſæpe haſtilibus offert
Molle femur, vibrans quæſitum ad talia ferrum
Munia, confoßi penetrabis ad vſque latebras
Pectoris. ille animam multo cum ſanguine fundet.
Nec minus hunc poßis fido comitatus Achate
Sternere humi, ne quid dubites. nam certa ſequetur
Incultos ornata ederis victoria crineis.
Tu modò ſume locum pugnam ſubiturus, & vnà
Ictibus alternis mediam concludite prædam.
Nanque ea dum præceps accepto vulnere in hoſtem
Irruit, illatos omneis vt vindicet ictus,
Extemplo percuſſa retro veſtigia vertet:
Cæcaq; lethali rurſus rapietur ab ira.
Atque ita vulneribus demum confoſſa quieſcet:
Ardenteſq; animos inimica in morte relinquet.

Heu

Heu, iræ miſeranda lues: quid tanta furentem
Robora, & inuictis adiuncti viribus vngues,
Et durata iuuant hyberno frigore terga?
Ille cadit, totoq́ ingens extenditur antro,
Et largo madefacta tepeſcit terra cruore.
At iuuenes læti villarum ad tecta reuertunt:
Perq́ vices vnà conuiuia grata frequentant:
Et facta exponunt timidis malè tuta puellis
Quiſque ſua. hic dubiæ ſubijt diſcrimina pugnæ
Comminus: hic rabido comprenſum ex ore verutum
Eripuit: manibusq́ audax auellit ab vncis.
Tum ioca, tum riſus, tum dulces ore cachinnos
Fundunt, & cunctos laſciuia læta peremit.
Atq́ ita, quàm longa eſt, noctem inter pocula ducunt.
Donec ab Eois coniux Athamantia terris
Læta redit, panditq́ diem Matuta, nouiq́
Solis equos curſu longè præcedit, & aſtris
Imperat excelſo paſſim decedere cælo.
Illa autem, ceu iuſſa, abeunt, atque omnia ſenſim
Eripiunt oculis ſeſe occultantia noſtris.
Tum iuuenis, quem venandi cura excitat vna,
Complexu è teneræ durus conſurgit amicæ:
Atque abiens canibus léporem veſtigat odoris,
Sicubi lactenti ſegetes conſurgere ariſta
Nouit, et excultũ tum primùm herbeſcere campum,

Aut milia, aut vicia, aut Cerealis mergite culmi.
Nanque illic, dum rore madent ſata culta recenti,
Paſcuntur, donec primi ſubit hora diei
Altera, & ingentes Sol aureus excitat æſtus,
Omniaq; arguta rumpunt arbuſta cicadæ.
Tum deceat canibus blandiri: & frigus opacum
Quærere: quà patula diffundit ab arbore ramos
Fagus: & æquoreis abies pulſanda procellis
Iucundam feſsis præbet venantibus vmbram.
Antè autem paſsim, quà ſæpe in paſcua greſſus
Fertq;, refertq; ſuos, & noto ſignat odore,
Inſiſtant campo veſtigia preſſa virenti:
Donec paſcentem, aut latitantem in ceſpite opaco
Inueniant, prodantq; ſuis latratibus hoſtem.
Idq; adeò melius, cùm cælo albente cubile
Deſerit, & certo ingrediens it tramite paſtum,
Eueniet, quàm cùm ſerus diſceſſerit alto
Iam manè, & dubia fallet regione viarum:
Dum ſaliens redit huc illuc: dum conſidet, & ſe
Perpolit, & multo catulos errore fatigat.
Tu verò ſcrutare vias, ſcrutare receſſus
Paulatim: & ſumpto virgulta ſonantia ramo
Diſcute: nec quidquã intactum, inuiſumq; relinque.
Nam ſæpe incauto latitans venante ſalutem
Repperit: occultis dum ſe tenet vſque latebris,
Siue

Siue mori certus, ſeu certa euadere ab arte.
Præcipuè feſſus celerem ſi forte canum vim
Fugerit in vacuum curſu properante cubile.
Ah, tibi tum forſan teneræ ne preſſa capellæ
Confundant, turbentq́; ipſæ veſtigia vaccæ,
Et certo catulos deerrare à tramite cogant.
Nanque aliter vel ponè legant fragrantia paſſim
Signa pedum, vel longè auras ſectentur odoras,
Aut gyro interiore premant ſata læta, vepresq́;,
Circundent've acres longis anfractibus agrum.
Non vnquam curſu, latebráue elapſus abibit,
Dum fugit, aut redit, aut arrectis auribus aſtat.
Quòd ſi forte piger ſtratis ſurrexeris alto
Iam manè: & libeat venatum exire per arua:
Ipſe ſine antè calor primo ſe veſpere frangat,
Et ruat Oceani iam Sol decliuis in vndas.
Nanque die, cùm rura æſtum ſenſere furentem,
Omnia conſumpto pereunt veſtigia odore.
Ergo age ſolue canes, læti quà ſepibus agri
Horreſcunt, ſegetemq́; rubis fruticantibus vmbrant:
Quàq́; adeò rauco labuntur murmure riui:
Roſidaq́; humectant gelidi violaria fontes.
Atque, illic leporem paſcentem in gramine læto
Ni forte, & noctis captantem frigus opacum
Inuenias, reuocare gradus ad limina villæ

Jam poteris, raráſue plagas, & retia tecum,
Quæ tuleris prudens, circundare callibus, & mox
Certus in inſidias catulis vrgere latentem.
Ille ruet, tenebriſq; adeò confiſus opacis
Occultos cadet in laqueos, mæſtoq; vlulatu
Accuſetq; homines & fata aduerſa, deoſq;.
Atque hæc cum longis procedit menſibus annus.
Verùm bruma madēs rapidas vbi cōtrahet horas,
Aſperaq; hyberna ſuperabunt tempora noctis,
Venatu indulge aſsiduo: dum Phœbus ab ortu
Surgit, & obſcuris circuntegit arua tenebris.
Tum tellus, impreſſa ſemel quem ceperat antè,
Seruat, & hac illac notum diffundit odorem.
Tum deſeſſa canum nūſquam vis fida labaſcit
Aut curſu, aut aura medij feruente diei.
Adde quòd ex omni ceciderunt arbore frondes
Iamdudum, & nuſquam occultant impreſſa ferarum
Signa vireſcentes medijs in collibus herbæ.
Adde quòd & tellus nullos expirat odores,
Qui paſsim vernis afflantur floribus, & qui
Perturbare canum nares ſueuere ſagaces.
Tempore quo timidas etiam venabere vulpes:
Præſertim Eoo cùm dorſum ex æquore delphin
Suſtulit, & Solem excepit Capricornus aquoſum:
Donec nocturnis æquantur tempora lucis:

Atque ipſæ arbuſtis vmbræ inducuntur opacis:
Et paſſim latebris texunt vmbracula rami.
Tu modò, ſi libuit peſtem deperdere ruris:
Et ſpectare oculis dubiæ certamina pugnæ,
Dum medijs vrget tenebris ſua plauſtra Bootes:
Dumq́; diem Veneris præcedit amabile ſidus,
Et curru Phœbus iam iam ſata læta reuiſit:
Vade age, quo foſſa ſecreta cubilia terra
Incolit, horrenti ſurgunt vbi denſa corona
Spineta, & rupem circundant vndique ſepes:
Atque aditus latebrarum omnes, atque oſtia multis
Occlude hinc inde herbarum, filicumq́; maniplis:
Omniaq́; humenti ſolers poſt obrue creta.
Vtq́; dolos putet occultos, fraudesq́; paratas,
Adijce tranſuerſos foribus ſine cortice ramos.
Illa aderit, multamq́; ferens ad limina prædam,
Suſtollet mirata oculos, greſſumq́; recedens
Siſtet. & occultos obitus ſcrutabitur omneis.
Jnterea iuuenes quà ſunt aſperrima campi
Dumeta, & ſpinis cliuus conſurgit acutis,
Obſedere vias, alij quà manè tepenti
Flamine in aduerſos auras fert Eurus odoras,
Veloces tenuere canes: turbamq́; ſagacem
Immiſere, premant patulis, quæ naribus hoſtem
Obſcenam, & dumis ſeſe occultare parantem,

Conantemq́; animam triſti ſubducere letho.
Quam poſtquàm certo latratu vrſere propinquam:
Soluuntur canibus curracia vincla Lacænis.
Illæ autem rapidis longè pernicius Auſtris
Exiliunt, morſuq́; acres, & voce laceſſunt.
Hic iucunda oculis committitur vndique pugna
Spectantum. rigido nam ſeſe ea comminus ore
Defendit congreſſa animis, & robore diſpar:
Vulneraq́; imponit canibus liuentia, donec
Labitur infelix vitales ſaucia fauces.
Sunt, qui concluſis ſtuppamq́; , ignemq́; cauernis,
Vnde fluit, penetratq́; leuis ſpecus aura profundum,
Subijciunt, myrrhamq́; addunt, feruleq́; liquorem
Aſſyriæ, & Siculi viuacia ſulphura ponti.
Oſtia tum laqueis, quà quà datur exitus, arctis
Impediunt auerſa. etenim dum protinus atra
Exanimata fugit picei caligine fumi;
Corripitur, ſcelerumq́; graues luit improba pœnas.
Obſeruabis item teneros vbi vinea ramos
Implicat, & denſa ſeſe tegit vndique ſepe;
Aut vbi fœcundæ precluditur area villæ:
Hirſutaq́; virent pomaria ſepta corona:
Quà greſſus tacitæ per amica ſilentia lunæ
Inferat, atque aditu fallax ſuccedat aperto.
Illic fraxineaſq́; ſudes, valloſq́; nocentes
Occul

Occulimus, ferroq́ omnes armamus acuto:
Et lino, & manuum vi multa adducimus, agri
Sint vt ab occluſi parte interiore remiſsi:
Vnde fera magno récidunt in pectora niſu
Obuia, & effractas lethali vulnere coſtas
Tranſadigunt, limenq́ effuſo ſanguine fœdant.
Nec minus obſcuras quoties venabere meles,
Contemplare ſuo cùm lumine cuncta retexit
Aurato fulgens curru Latonia Phœbe:
Atque ante ingreſſum latebra contende tenaces
Vinclorum pedicas, & in ipſo limine nodos.
Deinde acres immitte canes quà ſentibus aſpris
Horret ager, tellusq́ vepres educit acutos.
Nanque illæ non longè aberunt, ſubitoq́ pauore
Percùlſæ referent ad certa cubilia greſſus:
Et ſeſe occultis laqueis innectere pergent.
Quanquam etiam medio deprenſæ in tramite cliui
Jnterdum pugnamq́ cient, animasq́ tuentur
Jgnauas, neque ſe lædi patiuntur inultæ:
Atque illos, quibus implicitæ plerunque tenentur,
Dilacerant rabido caſſes, & retia morſu.
Gloria nulla tamen iuuenem, nulla inde voluptas
Conſequitur, qualem capiunt, qui cæca Lycæi
Antra, & inacceſſos audent peruadere ſaltus,
Comminus aggreſſi canibus genus acre luporum:

Poſtquam illos cææ videre cubilia ſyluæ
Liquiſſe, & campos noctu petijſſe patentes.
Antè igitur quà ſe dumis ſylueſtris opacat
Denſus ager, ſpinisq́ horret paliurus acutis
Plurimus, & gelidæ vis multa emanat aquai,
Ipſe locum, ſi quem eſſe vides, cape prouidus, vnde
Mœnalium ſat longo abſit nemus interuallo.
Atque illic venatrici iugulare Dianæ
Annoſámue bouem, ſeu quèm ſpatioſa ſenectus
Tardat equum morbo penitus graſſante, memento,
Panaq́ ſollicitus Tegeæum in vota vocare.
Ipſa autem precibus caſtis placata fauebunt
Numina, & ingenteis addent in pectora vires,
Cùm lethale canes ineunt certamen, & vnà
Jnuadunt præſtantem animis, & viribus hoſtem.
Tum verò, poſtquam medio collapſa iacebit
Aſpreto, atque ipſas ſubter madefecerit herbas
Victima, diſſectos humeris ſubeuntibus artus
In nemora alta ferant comites, queis talia curæ,
Digreſſi non vna omnes ex parte: viasq́
Syluarum varias (dum poſt ſe putrida tabo
Fruſta trahunt loris per terram) & compita circum
Commaculant: multisq́ illuc, vbi cede recenti
Terra, ipſiq́ madent effuſo ſanguine vepres,
Tramitibus redeunt, diſtractaq́ viſcera ponunt.

At lupus, occultum media cùm nocte cubile
Linquit ventura metuens ieiunia lucis,
Aduertitq́; vias fuſo rorare cerebro,
Rectà aderit, cæſæq́; auidus ſe tergore vaccæ
Paſcet, nec multo in lucos niſi manè recedet.
Quanquã alij, quibus eſt notũ, quàm bellua vafro
Pectore ſit, timeatq́; omnes caſusq́;, dolosq́;,
Exiguam mactant pecudem: tum ponè relinquunt
Quadrupedem: cui longa dies exhauſerit omne
Corpus, & eduros molliuerit improba neruos.
Nanque feræ prædam noctu cùm forte paratam
Videre, atque auidas penuria adegit edendi,
Securæ inuadunt, dapibusq́; recentibus explent
Viſcera, nec facta procul vnquam à cæde volentes
Secedunt: ſed nocte locum, ſed luce tuentur,
Quem ſemel effuſo iam conſperſere cruore.
Ergo alacer, tenebris cùm primum Aurora fugatis
Fulſerit, & lætæ ludunt in vallibus agnæ,
Denſa iube cingant comites dumeta corona,
Quaq́; adeò egreſſum certo veſtigia tractu
Oſtendent altæ latebras repetentia ſyluæ,
Inſiſtant tecti arboribus iuuenesq́;, canesq́;:
Quos poſitæ certo diſiungant ordine ſedes
In longum, multis fugientem vbi protinus hoſtem
Includant ſpatijs, mediaq́; morentur arena.

Tum verò vocem pubes, quæ terga tuetur,
Extollat, feriatq́ micantia ſidera clamor.
At prouectus equo iuuenis ſublimis in alto
Tendat ad expoſitas tepefacto in gramine menſas
Certus iter, ſecumq́ canes deducat odoras,
Ipſaq́ raucisonis efflet ſua cornua bombis.
At fera ab auerſa conata euadere parte
Vnde inſtat, clamorq́ virûm, ſonitusq́ tubarum,
Conuertetq́ fugam, quaq́ inſedere Laconum
Agmina ſæua, ruens ad certa cubilia certum
Perget iter, ſeq́ inſidias fugiſſe putabit:
Cùm ſubitò exurgens hic terga inuadit: at ille
Obuius ora petit morſu: ruit ilicet omnis
Turba canum, atq́ atrox cõmittitur vndique pugna.
Sed ne forte tibi pereat ſolertia, néue
Dumeta incaſſum, ſaltusq́ indagine cingas,
(Nam lupus inſidias veritus perſæpe latentes
Nocturnus diſcedit, & in nemora auia greſſum
Antè refert, ſyluis quàm lux inimica propinquet,
Aut abit è paſtu luſum iam plenior, aut ſe
Inde procul ſiſtit radios vbi ſolis apricos
Expectet ſatur, & longas edormiat horas)
Accede, & catulo veſtigia preſſa ſagaci
Scrutare, aut ſyluas implens vlulatibus altas
Extende in longum voces imitatus amicas:

Et quer

Et querere amiſſos ſocios : nam protinus ille,
Siquis adeſt nondum menſis, dapibusq; relictis
Reſpondet falſæ deceptus imagine vocis.
Nec te etiam pigeat ſublimẽ aſcendere quercum,
Et multùm heſterna dumeta tepentia cæde
Perluſtrare oculis, ſociorum vt certus ad aures
Nuncius adueniens, quæ videris, omnia narres,
Nec dubiæ ducas ad ſpes, & præmia prædæ.
Sin ſtudium magis eſt ceruos, capreasq; fugaces
Venari, & celerem ramoſo dorcada cornu,
Aßignare opus eſt primùm auxiliaribus armis,
Quæ quiſque aut tueatur habens loca deuia ſyluæ,
Undique contigua præcingens terga corona:
Quíue adeò egreſſum obſeruans inſidat iniquis
Tectus in inſidijs. nam primi in limine curſus,
Inq; ipſo ſtadij, dubiæq; in carcere metæ,
Abde canes, rapidis ſocias quæ protinus omnes
Curſibus anteuolent : alias tum rurſus eodem
In ſpatio circùm clauſas horrentibus vmbris
Interualla ſuo diſcludant longa receſſu.
Nec lateant ſolùm, ne quà diffletur odoris
Aura leuis, naresq; feræ contingat acutas,
Sed multùm tacitæ ſeruare ſilentia diſcant,
Donec in inſidias, medium dum peruolat æquor,
Deueniſſe vident, penitusq; intraſſe ſecundas,

Atque interiecti ſpatium decurrere campi.
Tum verò exiliant, proneq́ in aperta ferantur:
Inq́ canes iam iamq́ adigant poſtrema morantes
Effugia, & fauces, atque ora aduerſa petentes.
Illud item te parue puer, meminiſſe decebit,
Dum ſurgis, canibusq́ tuis dum vincula laxas,
Ne ſubitò greſſum cæca in contraria vertant:
Decurſiq́ legant celeres veſtigia montis:
Idcirco ceruus ſi forte elapſus abiuit
Longiùs, atq́ oculos nuſquam fugere ante videtur:
Veloces duc ipſe canes quà cornea certum
Preſſit iter, rectamq́ fugam grauis vngula ſignat.
Et procul hortatus dimitte in terga ruenteis.
Aſt ille interdum, quà flectitur orbita circum,
Mille fugit, refugitq́ vias, ne ſedibus actus
Deſtituat notas ſecreta in valle quietes.
Atque ita, (diuerſos nanque impedit orbibus orbes
Agglomerans,) varia fallit regione ſequentes,
Et retrò obſeruata legit veſtigia curſu.
Tum iuuenis noti diuortia proxima cliui
Occupat, & cornu, multisq́ hortatibus acres
Irritare canes, & circùm impellere tendit,
Nunc hinc,nunc illinc,quacunq́ recentia monſtrant
Signa fugam, & verſo deſcribunt tramite flexus
Multiplices.quanquam ſi ſe ſemel inter amicos

Torſ

Torſerit anfractus, quà læua obuertitur, aut quà
Dextera, mox ſemper partem petet actus eandem,
Expletosq́; orbes iterumq́; , iterumq́; retexet
Veloci relegens eadem ſpatia intima curſu.
Ergo age, & aſsiduè bifida veſtigia plantæ
Obſerua, & catulis oſtende ſagacibus vſque
Dum norint illac hoſtem fugiſſe ruentem.
Nanq; iter vt populi fugiens premit, aut loca raſtris
Verſa legit, cineresq́; atros vbi flamma reliquit,
Ingentesq́; vago ſyluas ardore cremauit,
Ipſaq́; percoxit violentis ignibus arua,
Tum nullus cerui notas perſentiet auras.
Fragrat enim proſciſſus ager, extinctaq́; nuper
Nidorem ex ſeſe dare magnum incendia ſuerunt.
Dumq́; canis redditq́; animas, atque attrahit, acri
Inter odorandum replentur puluere nares.
Sed tu, ne qua fugæ pateat via, ſepibus amnes,
Sepibus ingentis nemoris diuortia claude
À tergo, & tela campum diſclude perenni:
Quæ multo candore feras in aperta repellat
Æquora: vbi tacitæ iuuenum ſedere cohortes:
Et procul ad curſum fuſi patet area campi:
Aut matutinis cuſtodibus omnia comple:
Ordine qui denſo fines perrumpere, & vltrà
Ire vetent, altisq́; premant clamoribus hoſtem.

Atque ideo, cùm quiſque locum iam ceperit, ignem
Excitet ingentem, & ſuos deploret amores:
Inq; ipſos ſocios, ceu grata licentia ſuadet,
Argutus iaciatq; iocos, ſalibusq; laceſſat:
Dum ſibi, dum reliquis multo quatit ilia riſu:
Syluaq; clariſona longè ſonat auia voce.
Quandoquidē ſtrepitu perterrita cerua loquentum,
Aut caprea, aut etiam ramoſo vertice dorcas,
Inde iter auertit præceps, grauiterq; rudentem
Aggreſſi inuadunt non æquo Marte Lacones:
Tergaq; diripiunt auidi, rictumq; cruentant.
Hic iuuenes prædæ paßim ferriq;, trahiq;
Permittunt catulis caput à ceruice reuulſum.
Deinde laboratæ Cereris cum ſanguine fruſta
Miſcent: & prædæ direpto in tergore ponunt:
Præmia latrantum quæ ſunt gratiſſima turbæ.
Dumq; ea vernanti poſitis in gramine menſis
Paſcitur, atque epulas properans manditq;, voratq;:
It puer, &, quæ iam vicino in flumine lauit,
Inteſtina manu ſuſtollit: & omnia clara
Agmina voce vocat: dapibus tunc illa relictis
Protinus accurrunt: medioq; iacentia prato
In partes rapiunt varias: rurſusq; reuertunt
Iuſſa illuc, vbi relliquias liquêre priores:
Et quicquid ſupereſt epularum abſumere pergunt.

Hac

Hac docta mercede canes, hiſq; artibus olim
Venanti parent iuueni, duroſq; labores
Inuicta ſubeunt, tolerantq;, & frigora, & æſtus:
Nec, niſi iam capta, norunt requieſcere, præda.
Perq; vepres, perq; actã amnes, per ſtagna ſequũtur,
Perq; ipſos tenui manantes flumine riuos,
Et nemora horrificis latratibus omnia complent.
Sed fugit interea tempus, meq; ipſa canentem
Fallit, & in longum producit blanda voluptas.
Idcirco inuitus canibus ſi iam pecus vrges
Innocuum, atq; humilem refugis cõmittere pugnam:
Quæ tibi nec mortem, nec vulnera ſæua minetur:
Et celebrem laudas venatu, & fontibus Idam:
Arua coralliferis petito nemoroſa Grauiſcis:
Ipſáue deleta campeſtria paſcua Coſſæ:
Et, Volaterrani quà ſe ſubducere montes
Incipiunt, proniq; iugum demittere ad vndam.
Illic & valles, illic fonteſq;, lacuſq;,
Et dumeta virent humili frondentia ſylua.
Æquora nec deſunt culti: latiſſima campi:
Nec ſpatia ad rapidos ceruum inuitantia curſus.
Quaq; fugam ſiſtat, refluens maris alluit vnda
Littora limoſo vada conficientia tractu.
Occultantq; apros canna, iuncoq; paluſtri
Collecta hinc illinc riuis, atque imbre lacuna,

Et nemora impendent multos illæſa per annos
Jlicibus, fagisq́, & quercubus horrida ſacris:
Quæ thoës, quæq́ vna lupos educere ſuerunt
Jmmanes, multumq́ animis præſtantibus acres.
Hic virtute potens iuuenis, cui maxima quondam
Paruit, & patrios conceſsit libera faſceis
Roma ſuos (ceu fama refert) lætiſsimus egit
Otia: percipiensq́ beatæ plurima vitæ
Gaudia cum duris venatibus indulgeret,
Atque ipſos iam tum ſæuos aſſueſceret hoſteis
Vincere, & auſteros belli tolerare labores,
Sæpe ſitim, duramq́ famem: mala frigora, & æſtus
Pertulit, inſomnisq́ diem, noctemq́ peregit.
Ergo illum haud multo poſt tempore ſenſit & Afer
Armipotens, Marſusq́ ferox, durusq́ Sabellus:
Quiq́ potens Aſiæ quondam bis dena regebat
Imperia, & populis in regia tecta vocatis
Jura dabat. ſenſere etiam Præneſte ſub alta
Triſtia victrici miſcentem funera dextra,
Rumpentemq́ acies Volſci quæ ſæpe ſecutæ
Signa ducis victo duxere ex hoſte triumphum.
Scilicet haud alias nobis durata per artes
Membra vigent æquè: nec, quæ tam firma ſenectæ
Tradat, & excluſis tueatur corpora morbis,
Vita agitur melius miſeris mortalibus vſquam.
Ille

Ille ratem pelago fragilem committit, & Euris,
Littoraq́, tractusq́ maris percurrit: & audax
Nunc vrbeis adit, Eoa quæ merce beatum
Demittant: nunc terrarum toto orbe reuulſæ
Inſulæ Oceano in magno diſperſa per vndas
Saxa procelloſas, Syrtesq́ vagæ Alacranum
Luctantem miſerè aſpiciunt furialibus Auſtris:
Sedantemq́ ſitim phocarum ſanguine, & æſtu
Deprenſum medio, et iam rerum omnium egentem:
Ut, cùm quærit opes inhians, auroq́ fluentem
Ammericem parat ire auerſam à limite cancri,
Atque alio penitus gentes ſub ſole repoſtas,
Channibalũ ingluuiẽ ſaturet miſer: aut ſua linquat
Ad ſcopulos, ad ſaxa vndis refluentibus oſſa:
Aut intempeſto confectus corpora morbo
Exigat infelix annos, quicunque ſuperſunt:
Accuſetq́ deos, & habendi damnet amorem.
Atque alius faſces rurſus miratus, & oſtrum
Sarranum, penetratq́ aulas, atque intima regum
Limina, nec patiens nutus non ſeruat heriles:
Non noctu, non ille auſus diſcedere luce.
Ac ſæpe incautæ nimium poſt acta iuuentæ
Tempora, inops animi, lapſisq́ inglorius annis,
Fortunamq́, ſuasq́ miſer deplorat inaneis
Spes multum, & reliquæ perfert incommoda vitæ

Curis, atque atra pectus conſumptus ab ira:
Dum veras ignominias, dum turpia ſecum
Ludibria, & falſos recolit mentitus honores.
At iuuenes, omnem quibus olim degere vitam
Contigit in ſyluis, diteſq; auertere prædas,
Innocuos inter luſus, gratoſq; labores
Anguſtum vitæ traducunt leniter æuum.
Haud illos vnquam rapit intempeſta cupido
Seu ſit opum, ſeu ſit plena vt regnemus in aula,
Et miſeri ſeruos inter dominemur inertes:
Sed parco aſſueti victu, pinguiq; ferina,
Læti agitant annos, aut longè à finibus hoſteis
Expellunt, patriaſq; boni defendere ſedes
Nulla vltro oppugnant alienis oppida terris.
Verùm illi potiùs iuſtiq;, æquiq; tenaces
Anguſta imperij dilatant limina auiti:
Et rerum domini tandem moderantur habenas.
Sic Medi creuere olim: ſic Græcia victis
Iura dedit: ſic omnem armis, animiſq; ſubegit
Roma orbem: patrios ſic fortis Hetruria fines
Protulit: èq; ſuo nomen de nomine fecit
Tyrrheno, Adriacoq; mari, quod ſæcula nulla,
Nulli vnquam Geticis quamuis è montibus orti
Mutauere. manent veteris veſtigia regni,
Gallia quà fuſa eſt: quaq; altas explicat Alpeis

Rhœtia in antiquam nimium malè grata parentem.
Quin etiam has arteis olim, & documenta ſecutus
Expulit audaces patrijs è ſedibus Vmbros
Porſenna: & regni iuſtiſſimus auctor Hetruſci
Depulſum cælo Saturnum accepit, & armis
Tutando primus certam affectauit Olympo
Ille viam, & miſeris mortalibus vnus eandem,
Oſtendens, aditum diuûm patefecit ad oras
Janus, præteriti & venturi prouidus æui.
Tu quoque venando perferre incommoda ſuetus
COSME *potens bello patriæ ſua iura tueris.*
Regnaq́, quæ fuerant in multas didita partes,
Inſtauras iterum, & vireis componis in vnum
Hetruſcas: quarum celebris mox gloria ſeſe
Tollat, & in longo quacunque amiſimus æuo
Jam tua Tyrrhenis virtus adiudicet armis.
Verùm age quandoquidē velis ſubducere ventū
Tempus: & optato tandem conſiſtere portu:
Quod ſupereſt Nymphæ Aonides Iouis aurea proles,
Aonides Nymphæ cœptum percurrite carmen,
Et mecum denſa læta conſidite in vmbra.
At non & generi eſt idem venatus aprorum.
Nam neque eos lato terrent venabula ferro:
Nec Spartana canum ſpectata ad prælia turmæ.
Vidi ego fulmineis frendentem dentibus aprum

bb Perſ

Perſæpe in medios hoſtes, inimicaq́ꝫ tela
Irruere, & iuuenum diſcerpere membra, canumq́ꝫ.
Tu tamen vt primùm lucos ingreſſus iniquos,
Perge celer, quo preſſa ſolo veſtigia ducent.
Atque ibi lectorum iuuenum fortiſsima praſtò
Pectora ſint dubijs perſæpe exercita pugnis:
Et circùm obſideant denſa nemus omne corona:
Retiaq́ꝫ obducant certum cingentia callem:
Quæ quondam irriguis Alabandica cannabis hortis
Nutrita in tantos demum contexuit vſus.
Tum propè habere canes iubeo de more Laconas
Quemq́ꝫ ſuas, validaq́ꝫ manu nodoſa veruti
Robora, quæ nequeat duratum ad prelia pectus
Frangere apri, dum flammato rapiuntur ab ore:
Atque huc, atque illuc celeri contorta rotatu
Non vnquam in rimas abeunt, aut victa fatiſcunt.
Inde aliquis ſyluam ingreſſus ſpeculabitur antrum:
Antrum, quo fera ſus tantarum neſcia fraudum
Aut æſtum, aut canæ fugiet mala frigora Brumæ.
Nec niſi ſaxa illinc, aut longo haſtilia conto,
Aut quæ fumiferis Cyclopum ducta caminis
Ænea Vulcanus bello tormenta parauit,
Tormenta & tonitrus, & dirum imitantia fulmen,
Exigere, & notis poterunt extrudere luſtris.
Hinc paribus ſpatijs rarus ne ſe implicet ordo

Quiſq

Quiſque locum capiat canibus ſub prima ſolutis
Prælia: nec temere cuncti glomerentur in hoſtem:
Dum ſtat, & antiqua defenditur ilice tergus:
Aut rapitur præceps multo ſuccenſa furore,
Quo denſatæ acies intentant vndique vulnus.
Inconſulta etenim plures audacia lædit:
Quàm timor, aut duris prudentia cognita rebus
Seruet, & in tutum per tanta pericula ſiſtat.
Sæpe etiam excutiet validæ venabula dextræ,
Atque animi dubium ſummo in diſcrimine rerum
Deſeret: aut miſerè cunctantem, et nulla parantem
Auxilia inuadet, ſubitò ni pronus in ora
(Si qua fides) ſternaris humi: tum parua tenaces
Comprendant virgulta manus: & pectore inhærens
Jlicet ipſa ſolo terræ coniunxeris ora.
At pugnæ ſocius, ſublato vt forte veruto,
Conſtiterit propior (nam ſoli hæc prælia non ſunt
Tentanda) irritet trepidanti, & multa timenti
Aſſimilis, quo dura hoſtem ſub genua iacentem
Linquat aper celerem dum vertitur actus in orbem,
Ardeſcitq; furens, conceptaq; irruit ira
In ferrum, &, ni latæ vetent dentalia conti,
Trouolet, & toto transfixus corpore lignum
Jlicet accipiat: miſereq; per ima volutus
Robora, vulnificæ latam prope pectora plagam
Cuſpidis, & lethi ſortem vlciſcatur acerbam.

Quòd ſi vectus equo dubiam committere pugnam
Forte paras, tantumq́; manu petis vnus honorem,
Quo res ipſa loco ſeſe oſtentatq́; , iubetq́;
Prouidus adductas collo moderator habenas,
Dum gladio ruis infeſtus, dum cernuus enſe
Terga fodis, ſæuumq́; manu iaculare verutum:
Neu ventrem, neu crura feri ſus concita rumpat,
Neu iaculum ſumma fixum tellure ruentis
Tranſadigat coſtas, teq́; vnà ſternate equumq́;
Purpureos latè fundentem pectore riuos.
Quin etiam multo deuictus membra labore
Sæuus aper, medium cùm iam Sol igneus orbem
Hauſit, & arenteis laxat calor improbus agros,
Aut feſſus procumbit humi, penitusq́; fatiſcit,
Cùm iam pertæſum eſt belli, aut in retia ſeſe
Præcipitans animam tenues expirat in auras.
Hæc me, dum magno laudis percuſſus ab œſtro
Exigere æternæ monimenta inſignia famæ
Conor, & obſcuro nomen ſubducere letho,
Percurrentem Æſar ſæpe auſcultabat, & Arnus,
Findit vbi medias ſinuoſo flumine Piſas:
Quo ſibi finitimos ſubigebat tempore Hetruſcos,
Et patrias ſanctis ornabat legibus vrbes,
Componensq́; iras magnorum, & fœdera regum
Ipſe optata diu nobis dabat otia, pacis
Æternum decus, & belli noua gloria COSMVS.

FINIS.

AD LAELIVM TAVRELLIVM CHLORIS.

Flagrabat magno quondam Damonis amore
Chloris Hamadryadum non vltima: quam pater Ægon
Doctus arundinea modulari carmen auena
Erudijt, multaq; inſignem reddidit arte:
Seu cantu certare velit, pedibusq; choreas
Plaudere: ſeu celeri Nymphas præuertere curſu:
Lethaliq; procul iaculo transfigere capras,
Imbelles capras: ſummis dum rupibus hærent:
Aut ſeſe ex alto reuolutæ in cornua librant.
Flagrabat Chloris: triſtesq; miſerrima curas
Lenibat mœſtis animum ſolata querelis.
En mihi contemptiq; arcus, ſpretæq; pharetræ
Ante pedes, dum me ipſe fugis pulcherrime Damon:
Deflentemq; tuo nunquam dignatus amore
Et nemorum latebras, & inhoſpita luſtra ferarum
Me ſine ſolus obis: & in acres irruis vrſos,
Aggrederisq; apros: ah te ne vulnere lædant,

 Ah,

Ah, tibi ne validæ frangantur dentibus haſtæ:
Certè ego fida comes, nec tanti ignara pericli
Hærerem lateri: atque illatos comminus ictus
Exciperem, gremioq́ tuo exanimata iacerem.
O`, mihi contingat prædulci occumbere letho,
Optato letho, quo nec felicius vllum,
Eſſe genus poſſit vitæ. tum denique Damon
Et mea magna fides, & amor tibi cognitus imo
Triſtia nonnunquam eliceret ſuſpiria corde.
Forſan & extinctam tecum miſeratus amantem,
Extrueres mœſtum ſumma ſub rupe ſepulchrum:
Inuida præteriens qua quondam filia Mopſi
Inſcriptum legeret vicino in cortice carmen.
Haud tota interij Chloris: nam maxima noſtri
Semper erit pars incolumi Damone ſuperſtes.
Sed quid ego, heu, miſeræ mihi ludicra ſomnia fingo?
Somnia: quæ tenues venti dilapſa per auras
Diſpergunt. illum multæ optauere puellæ
Naiades, magnis quamuis è regibus ortæ.
Et tamen haud vnquam amplexu, thalamoq́ potitæ
Dulcia purpureis fixerunt oſcula labris.
Non Dryope, non læta Thoë, non candida Protho,
Non & Callirhoë Tyberi genitore ſuperba,
Non Ephyre atque Opis ſoror, Eridanitides ambæ,
Ambæ auro, & pecudum præſtanti vellere dites.

Sed

Sed mihi nil obſtant hæc omnia. perditus ille,
Ille puer, noſtros toto qui pectore ſenſus
Abſtulit, & cæco patefecit vulnere venas,
Inſidet aſſiduè cordi: nec talia curat
Sæuus amor, magnos in me dum ſuſcitat ignes.
Quanquam, ô: Sed Nymphas nobis licet Heroinas
Prætuleris: etiam'ne tuo prohibebis amore
Crudelis Damon? etiam'ne arcere parabis,
Quo minus in ſyluas veſtigia nota ſequamur?
Certe ego, cùm libuit noſtras deducere in oras
Auribus ignotos Latijs numerosq́, pedesq́,
Sæpe tuas Lyrico percurri pectine laudes.
Tum docui quibus inſidijs, quibus artibus olim
Decipias acresq́ feras, pictasq́ volucres,
Quoq́ modo informes medijs in vallibus vrſos
Ipſe queas ſolus proſternere tutus, aprosq́.
Nec me carminibus Phyllis, nec blandior Ægle
Æquiparat: quamuis tenues inflare cicutas
Docta Ægle: quamuis celebris per compita Phyllis
Agreſtem querula moduletur arundine muſam.
Inuidus (& memini) cùm me tua facta canentem
Eridani ad ripas ſæpe audiuiſſet Amyntas,
Agrorum quondã, & pecudum prædiues Amyntas,
Pinguia cui gelidi parebant paſcua Sarni,
Inarimeq́ ferax, latisq́ Inſubria campis,

O`, mea ſi tali celebres décora inclyta cantu
Nympha, (inquit) comites inter non vltima noſtras
Ipſa eris: & Beroë cedet tibi, Phyllodoceq́;.
Ipſe tui ſed enim iam tum me ceperat ardor
Iam tum flāma vorax penetrarat ad vſq; medullas,
Intonſis vt ſola meos teſtarer amores
Montibus, & teneris incidere falce iuuaret
Arboribus laudesq́; tuas, tua nomina Damon.
Quin ego cum calathis olim tibi lilia plenis,
Purpureasq́; roſas, immortalesq́; amaranthos
Narciſſumq́;, crocumq́; et ſuaue rubētē Hyacynthū,
Horrida dum ſæuis Aquilonibus arua rigerent
Auſa offerre tuum veniſſem credula ad antrum,
Sic perij, ſic ipſa meo de pectore ceßi,
Hæſerit vt medijs vox faucibus: & mihi, quæ iam
Ipſa diu mecum verſans blandißima noram,
Immemori exciderint toto de pectore verba.
Sed vos, ô, Dryades, blandißima turba, ſorores,
Delete, ô, Dryades quæcunque notauimus altis
Carmina corticibus, noſtros delete furores.
Forſan & vnà illum memori de mente fugabo.
Hæc ſimul ætherias Chloris iactauit ad auras,
Oblita infelix ſeræ decedere nocti:
Accurrêre piæ non vna è valle Napææ,
Et ſecum mœſtæ duxere in tecta dolentem.

PET

PETRI ANGELII BARGAEI CARMINVM LIBER I.

AD IOANNEM MEDICEM CARDINALEM AMPLISS.

*

NEc *mihi Plutus, neque ſæua rerum*
Omnium Fortuna parens, benignam
Præbuit ſeſe: rutilante reges
Quæ beat auro.
Molle ſed Muſæ ingenium dederunt:
Fingere & cultum docuere carmen,
Dum pererrantem Aonios receſſus
Frondibus ornant.
Nam modò laudes canimus deorum:
Aut lyram plectro quatimus ſonoram:
Et modò heroum pia geſta ſummo æ-
quamus Olympo.
Dicimus ſæuæ faculas Diones:
Scribimus triſtes iuuenum querelas:
Æreïs vinctum canimus tonantem
Colla catenis.

Sæpe & ad noſtros Dryas alma cantus
Excita è ſyluis ruit, & Napææ
Audiunt, nobis vario legentes
Flore corollas.
Lætus his memet procul à maligna
Plebe lucorum rapio in receſſus,
Quæq; venturis relegantur annis
Carmina condo,
Carmina exculta noua dona Muſæ,
Quæ tibi, ô rerum columen, decusq;
Grande noſtrarum, Medices, dicanda
Mittimus vni.
Nanque nec veſtes Tyrias, nec aurum
Poſſumus, regum nec opes potentum:
Attalum grandi quis enim beatum
Munere donet?
Mittimus luſus, tenerasq; Muſas,
Quæ tuum fama ſuper aſtra nomen
Efferant, quod non abolere poſſit
Vlla vetuſtas.

AD IVLIVM CAMILLVM.

Non tam, cùm queritur ſub veteri trabe,
Ac deplorat Ityn carmine, barbari
Ales coniugij queſta libidinem,
Fleuit dulciloquis modis:

Nec tam cæruleis fluctibus obrutum
Iactari Zephyris Alcyone viri
Corpus, perſtreperet dum mare, triſtibus
Defleuit querimonijs:
Quàm dulce Aonijs quod penetralibus
Promptum viſceribus fundis ab intimis
Carmen, Iule, ſuo cùm tibi Cynthius
Implet pectora numine.
Teſtaturq́ adeò Melpomene nihil,
Quanquam Pindaricos Græcia nobileis
Miretur numeros, pectine gratius,
Quo pulſas Latiam chelyn:
Atque ad te Satyros vndique conuocas,
Syluarumq́ ſacrum numen Oreadas,
Siue illæ Arcadij culmina Mænali,
Seu ſeruant iuga Caucaſi.
Nam ſi in bella trahis non pauidos duces,
Mars ipſe ad ſtrepitus horret, & illico
Ponit de manibus tela minacibus,
Ac cælum trepidus petit.
Quid mirandum igitur ſi tibi Græcia
Aſſurgens patrios docta refert modos
Acceptos? Clario qui duce Apolline
Tendas altus in æthera:
Dum rides fugientem Iouis alitem:

Quæ Gallos Italis perſpicit vndique
Stipatos ducibus dira minantibus,
Ni fœdam properet fugam:
Ac tandem Auſonios improba liberet
Preſſos imperio non tolerabili,
Et florere ſinat candida lilia
Noſtris in regionibus.
Quæ concuſſa diu, proh dolor, horridis
Auſtri ſub pluuijs, incipiunt ſuis
Afflari zephyris, vt caput efferant
Jn fulgentia ſidera.
Sic, ô, ſic faueant numine proſpero
Dij, quæcunq; videt Phœbus ab æthere,
Dum vectus peragrat cuncta iugalibus,
Ramis omnia contegant.
Quando nacta tuæ Calliopes tubam,
(Si præſtanda pijs vatibus eſt fides)
Fatorum nequeunt cedere legibus,
Aut alti Iouis ignibus.
Sed ne Iule tuis auribus obſtrepat
Jmportuna chelys, dum ſacra Palladi
Curas, aſsiduus Socraticas terens
Chartas, Pierijs modum
Jmpono numeris. nanque ita Cynthius,
Dum noſtram tenui pectine barbiton

Pulſa

Pulſarem, monuit, denique pectore
Ceßit numen ab intimo.

IN ADONIS OBITVM ex Theocrito.

Extinctum Venus intuens Adonim,
Atque hinc aureolos, & inde crines
Effuſo madidos cruore, & ipſas
Carentes roſeo genas honore:
En (inquit) celeres, ô, ite amores,
Jte, & Idalios adite ſaltus,
Atque aprum trahite huc, meos qui amores,
Meas delicias Adonin, eheu,
Adonim nemorum decus peremit.
His dictis celeres volant Amores
Per ſyluæ latebras, videntq; tanti
Auctorem ſceleris ſuem latentem.
Tum collum laqueo implicant tenaci,
Coguntq; Idalia exilire ſylua.
Atque hic præualido trahit capiſtro:
Vrget vulnificis at ille telis,
Cunctantem nimio metu Diones.
Tunc ardens Venus impotente flamma,
Eheu, peßimus omnium ferarum,
Tun' ait femur hoc ferire es auſus?
Tun' meum, improbe, vulneraſti amantem?

Per te (tunc aper inquit) ô, Dione,
Per hunc, qui iacet hìc, Adonin: atque
Per hæc vincula iuro, per catenas,
Queis ad te miſerè trahor, per hoſce
Venantes, tibi ſauciaui amantem
Inuitus: malus huc me adegit error.
Nam nudum vt femur, albicanſq; vidi,
Quale ipſum in ſtatuis ebur renidet,
Correptus ſubito furore: cùm mî
Flagrarent teneræ ignibus medullæ:
Cùm ſenſus mihi pectore excidiſſent,
Inſaniſſimus ore ſuauiatum
Accurri, mihi ne beatiorem
Quiſquam eſſet potis anteferre. at hunc tu,
Hunc vlciſcere, cæde, frange dentem,
Dentem præ rabie furentem amoris.
Quod ſi non ſatis: hoc recide roſtrum,
Quod tantum ſibi poſtulauit amens.
Tunc Venus miſerata, ſoluite (inquit)
Hunc vos, ô, pueri. ſolutus ergo
Aper præterea ingredi profundam
Syluam noluit. at comes perennis
Adhæſit Veneri: ſuos & vſſit,
Seſe proijciens in ignem, amores.

Ad

AD FLORIANVM.

O`, loquacior, obſtrepentiorq́;
Ranis omnibus, omnibus cicadis:
Quotcunque arboribus ſtrepunt in altis,
Phœbus dum medium peragrat orbem:
Quotcunque et veterem canunt querelam,
Primas cùm Heſperus excitat tenêbras.
O`, idem tamen omnium, quot vnquam
Fuerunt lepidiq́;, & elegantes,
Iucundiſsime Floriane. nos te
Sodalem vnanimes tui ſodales
Ad cœnam cupimus venire noſtram:
Cœnam mehercule Floriane, quæ non
A` nobis ſine candida puella,
Et vino, & ſale, & omnibus cachinnis
Vſque ad vndecimam trahetur horam.
Nec deerit cytharœdus, aut choraules:
Ad quorum numeros ineptiamus.
Saltantes imitabitur Columbus
Inſultans Thyaſis furentis inſtar
Silenos, Satyrosq́;, Tityrosq́;:
Inſanas aget, improbasq́; Bacchas,
Curetas, Corybantas, & Caberos
Gorgus floſculus omnium hiſtrionum,
Gorgus omnium ocellus, & voluptas.

Ac nemo tamen inſolente ritu
Abſcindet Samia ſibi ipſe teſta
Neruum, quo ſine ſordeat puellis.
Ne tete ſcelus impium putares
Viſurum bone Floriane. quare
Oramus teneræ per ora Phrynes,
Quæ te iam ignibus vſtulat trecentis,
Huc citus venias: nec vnus eſſe
Velis, gaudia noſtra qui moreris.
Nam tua nihil eſt loquacitate,
Quàm ranæ pluuia imminente, quamq́;,
Dum florent ſcolymi, timent cicadæ,
Iucundum mage Floriane: nil eſt
Plane, quo careamus ægriusq́;,
Et moleſtius optimi ſodales.
Si cedant igitur tibi cicadæ,
Et ranæ fateantur eſſe victas,
Quod ſodalitium tuum precatur,
Hoc tu ſpernere Floriane noli.

AD PHRYNEM.

Inſpexti ſi quando oculos pulcherrima Phryne
Ipſa meos, mî omni pectore ſenſus abit.
Ingentiq́; animus perculſus vulnere amoris
Exilit, & circum lumina amata volat:
Ac tibi nunc malis, roſeo nunc perditus ore,

Nunc

Nunc in purpureis inſidet vſque genis,
Quòd ſi tum moriar(quanquam illa beatior eſt mors
Vita omni, atque ipſis inuidioſa deis)
Dicêris miſerum miſerè occidiſſe: neque iſtum
Rumorem de te fama tacebit anus.

DE IOLA.

Ille tuus, Pan ſemicaper, crinitus Iolas,
Ille, tuos cantus quem ſuperare ferunt:
Dum capit vmbroſæ ſomnos ſub tegmine pinus,
Solus Amor vigili pectore ſeruat oues.
Iamq́; cadunt altæ ſummis de montibus vmbræ,
Et prodire feræ, quæ latuere, parant.
Veſtrum aliqua, heu, Dryades, Dryades illum excitet: vt ne
Fiat Amor ſæuis cum grege præda lupis.

DE THYRSI PASTORE, ET Lælape cane.

Iniuſſæ rediere & oues, ſimæq́; capellæ,
Paſcuaq́; ingenti deſeruere metu.
Sub quercu iacet extinctus cum Lælape Thyrſis:
Iupiter hos ſæua ſuſtulit ipſe manu.
Eheu, quis poſthac aget in nemora alta capellas?
Aut quis lanigeras iam tueatur oues?
Ille decus nemorum, & paſtorum gloria Thyrſis

O'ccidit, & Lælaps gloria prima canum.

IN THRACIAM CLASSEM.

Thracio quum iam religata portu,
Unde currentes recipit Propontis
Boſphori fluxus, iter appararet
Barbara claſsis:
Noſtra quo diro populata ferro
Littora, inſanis inimica flammis
Verteret clari miſeras ab imo
Cæſaris vrbes:
Dicitur vates ceciniſſe Proteus
Fata, dum ſtratum pelagus iaceret
Fluctibus, nullis Boreæ, Notíue
Flantibus auris:
Ite non fauſta nimium ſecuri
Abietes cæſæ, nemorumq́ diuis
Prorſus aduerſis, renuentibusq́
Viſere Pontum:
Ite quò ductor vocat, ite quò vos
Barbarus, lectæ iuuenum cateruæ,
Speſq́ promiſſæ comes vſque prædæ
Ducit hiantes.
Voſq́ ſi fluctus Maleæ ſequaces,
Siue ab occaſu zephyri morentur,
Tænari

Tanari, nautas vbi ſubter vndam
Naufraga cautes
Terret infauſtos: iter inſtitutum
Attamen longis ſuperare palmis
Tendite: et veſtros remoretur auſus
Nulla Charybdis.
Nam ſibi iam nunc male feriatum
Rhegium vndarum pater, atq; rector
Execrans templis, domibusq; ſæuos
Inferet ignes.
Inferet flammas, cineresq; fient
Omnia, adiunctis vti verſa bubus
Nutriat tellus ſegetem, & patenti
Gramina campo.
Vnde iandudum ſaturæ capellæ
Lacte diſtentæ redeant vtrunque
Vber: ac pandi veniant aratri
Sub iuga tauri.
Cuncta tunc Euris, Aquilonibusq;,
Vela pandentes Siculum per æquor,
Claſſe Nicæam venietis vrbem
Omine læuo.
Hanc, vt audaces nimium leænæ,
Longa quas dudum rabies edendi
Egit impaſtas, catulis relictis
Linquere ſyluas,

Obſident caulas, aditusq́; circum
Vndique explorant: ita vos beatam
Conditis multorum opibus petetis
Diripiendam.
Vaſtium ſed cum auxilium ferentem,
Aſperas iam iam Lygurum per vrbes,
Plurimis circum ducibusq́;, & acri
Milite ſeptum,
Alpium altarum iuga, montiumq́;,
Atque veloci ſuperaſſe greſſu
Fluminum lapſus, leuis aura veſtras
Perſonet aures,
Ibitis vobis pede conſulentes
In fugam verſi (pudor oh) relictis
Omnium telis generum, daturi
Carbaſa ventis.
Ibitis quoquo metus, atque terror
Suadeat, Vaſti tibi quem crearit
Nomen, inuictis metuenda nuper
Turba ſagittis.
Ille, ſublimis velut amnis auctus
Sole liquatis niuibus, recenti
Fertur in præceps, tiliasq́;, & altas
Diſſipat ornos:
Diſſipat quercus veteres ab ima

Parte

Parte radicum, miſeriſq; vaſtat
Creditam campis ſegetem, ſoloq;
Mœnia adæquat:
Fulgido circum caput ære vinctus,
Dum ſibi æternam parat, Italiſq;
Gloriam, fertur medios per hoſtes
Enſe tremendus.
Hoc & ingentis memor vſque facti
Sæpe deuictas acies fatetur,
Hoc ſibi partos memorat triumphos
Auſpice Cæſar.

DE LACEDÆMONIA MATRE
ex Græco.

Effugit exanimis nudato corpore, ciues
Dum miſcent dubio prælia Marte, Lacon.
Obuia quocirca iuuenem tranſuerberat haſta
Mater, & hos audax fundit ab ore ſonos.
En patriam mentite tuam, mentite parentes,
I nunc, atque hoſti cedere diſce locum.

AD FRANCISCVM
Iucundum.

Iucunde omnibus è meis amicis
Iucundiſſime amice: quos ocellis
Charos his mage proſecutus, aut ſum,

Aut nunc proſequor impotente amore:
Sic mî non male, ſed bene ac beatè
Sit, vt ne iuuenis quidem tenellus
Vnquam, quem Veneres, Cupidinesq́;
Vnum in delicijs habent, perinde
Exarſit miſer intimis medullis
Præ deſiderio ſuæ puellæ,
Ac nos vrimur æſtuante cura
Fruendi lepido tuo lepòre,
Et tuis ſalibus, facetijsq́;.
Quibus ſi carui diem vel vnum,
Vnam ſi carui miſellus horam,
Totam me hercule præterire noctem
Ingratam mihi ſentiam neceſſe eſt.
Quare te rogo per tuos amores,
Et per delicias, libidinesq́;,
Quas in te cupide facit puella,
Quum ſeſe putat haud minus beatam
Quàm ſi regna opulenta conſequatur:
Cœnatum properes venire mecum.
Nec nos regifico arbitrere luxu,
Et ſumptu nimis elegante magnam
Iandudum tibi præparaſſe cœnam.
Latranti ſtomacho oua porrigemus,
Conditumq́; olus acriore aceto.

Tum

Tum famem tenero eximemus hœdo:
Quem nuper coquus impiger tumenti
Raptum ab ubere lactea capellæ
Sapa, & caſeolo recente, & herbis,
Fragrant Aßyrio quæ odore, farſit.
Nec piſces aberunt ſalubriores,
Quàm qui marmoreis vagantur vndis.
Hos meus mihi miſit amnis Auſer:
Piſcium domus Auſer, & receſſus.
Quorum in leuibus hinc & inde tergis
Fulgent purpureo colore guttæ.
Hos quidem ſalares putant vocari,
Salmones alij. ſed hoc quid ad nos?
Æquè nam bene concoquemus, ac ſi
Jandudum Cicero ipſe ſuſtuliſſet
Hanc litem aureolis ſuis libellis:
Jn menſam modò deferantur, atque
Pergrato exaturent gulam ſapore.
Quare, ſi ſapis, ô, venuſtiorum
Ocelle, hic quia neminem moratur
Præter te vnanimis tuus ſodalis,
Quamprimum venies, fereſq; tecum
Luſus, delicias, facetiaſq;,
Quotquot ſunt domi in arcula repoſtæ.
Queis poſtquam Angelium bearis: ipſe

Beet verſiculis tuos amores.

AD OCTAVIANVM NIGRVM.

Octaui Niger erudite iudex,
Judex integer, innocensq́; vitæ,
Qui ſumma ſapientia, fideq́;
Qua polles, hominum moleſtiores
Congreſſus dirimis, ſecasq́; lites,
Bargæus tibi gratias ſupremas
Agit, non quia veritate cauſam
Præſcriptoq́; magis, quàm amore, & ira
(Has parteis quoniam tuetur omnis,
Qui verè bonus, atq; habetur, atq; eſt)
Iudicaueris ipſe ſe ſecundum:
Sed quòd me hercule diligenter omnem
Tuum impenderis anxius laborem,
Ut noſſes potior ſuúsne forte
Adverſarius eſſet: an, quod ille
Negabat, prior ipſe poßideret.
Litem nec facilem, nec explicatam.
Quod multis igitur ſolutus, in quas
Tricas inciderat, velut miſella
Auis, retia cui tetendit auceps,
Tua nunc opera exijt: ſupremi
Jouis numina comprecatur, vt te

Dignum

Dignum tempus in omne qui ſuperſis
Seruent incolumem diu ac beatum.

AD ANTONIVM CIOFIVM.

Feruntur olim tres fuiſſe virgines
Thaumante natæ, queis voracius nihil
Ætas parentum vidit, aut rapacius.
Teſtatur hoc vel oris horror aſperi,
Manusq́; obuncæ, venter & profundior,
Quàm Scylla: quàm Charybdis vlla, immanior.
Quarũ Celeno, quam vocamus, principem
Locum tenere creditur, ſed alterum
Furens Aello, tertium rapax ſoror,
Nomen volatus cui celerrimus dedit.
Hæ regis olim Thracis haud menſas modò
Cibis onuſtas inquinabant fœtidæ,
Sed in profunda deprimebant viſcera,
Quæcunque promus, condus extulerat penu,
Opes vt omnes deuorarent imperi,
Fameq́; cunctos enecarent Biſtonas.
Sed vt priora ſæcula haud inaniter
Tibi locuta forte perſuadeas,
Quid has ſorores ipſe credam, percipe.
Fuere tres tum iudices, quos litibus
Dijudicandis ille rex præfecerat,

Libidinosè, & inſolènter improbi.
Hi ius quòd ipſum vendiderunt omnibus,
Nefasq́, miſcuere, fasq́, ſæpius,
Contentiones excitarunt plurimas:
Regemq́, mentis lumine orbatum ſuæ,
Simulq́, falſos virginum vultu Scythas
Ad indigentiam impulere huiuſmodi,
Vt, quod comeſſet, haud haberet quiſpiam.
Donec fugatos Zetus, & Calais procul
Plotas relegant vltimas in inſulas,
Illic rapaces in volucres Iupiter
Iratus omnes vertit, & iuſsit ſuas
Canes vocaret quiſque, & ipſæ ſumerent
Modeſta, cùm libèret, ora iudicum:
Variјsq́, pœnas irrogarent gentibus,
Quò iure, quáve iniuria. ſic plurimi
Fuere ab iſtis perditi, ceu perditè
Nunc nos ab iјſdem perdimur: nec profuit
Quòd tu Cioſi docte, quodq́, ceperint
Paterq́, filiusq́, me ſuam in fidem
Aſinij, clientum fida ſpes, quòd æquior
Vſquam ſit acta nulla cauſa gentium:
Quòd veſtra præſtet omnibus ſcientia,
Qui ſunt, vel olim qui fuere maxima,
Terrarum vt orbis nouit, aduocatiò.

Scitum

Scitum, quod ergo fertur, eſt: plus vnius
Apud rapaces poſſe ſummam gratiam,
Pecuniamq́, iura quàm ciuilia,
Rem ſi probandam luce monſtrent clariùs.

AD LÆLIVM TORELLVM.

Velim, ſi tibi forte non moleſtum eſt,
Si magnus patitur vacare paulum
Nunc te à conſilijs ſuum regendi
Coſmus imperium, negotijsq́,
Coſmus gloria Hetruriæ ſuprema,
Et terror Latijq́, Galliæq́:
Velim, inquam, relegas modò quod ad te
Scripſi epiſtolium appetente vere:
Ac, tecum niſi me putas iocatum,
Nobis quandoquidem propinquus inſtat
Iandudum decimus Nouember, ex quo
Piſas venimus, adde ad illa, amabo,
Quæ tum ſunt mihi ſcripta copioſè,
Vel fuſè potius, loquaciterq́,
Quòd venatio noſtra ita abſoluta eſt,
Nil vt quicquam aliud requirat à me,
Quàm bonos pedibusq́, naribusq́,
Et ſæuo validos Laconas ore.
Hos, ni ſuppeditentur ampliores

Sumptus, haud equidem euocare poſsim
In ſyluas. etenim ſiti, fameq́;
Enecti miſerè iacère malunt
Humi, quàm dominum ſequi iubentem.
Quare ô præſidium, & decus bonorum,
Quem propter ſapientiam, bonumq́;
In omneis animum, colunt, amantq́;,
Ut quicquid reperitur integriq́;,
Et puri, in te homines reantur eſſe,
Læli: fac, precor, vt tuum, quod olim
(Oderunt niſi me nouem ſorores)
Ætas audiet ipſa poſterorum
Venalitium, tibi cenſeas tuendum,
Ornandumq́; ſimul. neque hercle par eſt,
Tuam quem ſemel in fidem recepſis,
Non omni auxilio putare dignum.

AD IOSEPHVM BOCCAM.

Quòd te nobilitas vetuſta, quòd te
Clarorum domi imagines parentum
Ad famæ decus excitant perenne:
Quòd tu, quod caput eſt, ad omne tete
Laborum genus apparas ferendum, vt
Virtute omnibus anteire poſsis:
Primùm, qui meus eſt amor ſupremus,

Et

Et conſtans animi mei voluntas
Erga te, tibi plurimum, tuæq́;
Gratulor patriæ: voloq́; & opto
Jllud ſit tibi, cæteriſq́; felix,
Fauſtumq́; omnibus intimis, propinquis,
Cognatiſq́; bonis, boniſq́; amicis:
Dein verò mihi gaudeo: quòd ipſi
Tandem præmia conſequentur ampla,
Dum te perpoliunt mei labores,
Atque vnum ſimul inſtruunt ad acre
Parandæ ſtudium, decuſq́; laudis,
Nam quæ gloria, quæq́; te ſequetur
Claritas, eadem ſequetur olim
Et me gloria, claritaſq́; famæ.
Quare, quod facis obſtinatus vrge,
Vrge, perfice, cura, & elabora,
Ne domo mage debeas vetuſtæ,
Quæ illuſtrat modò te, facitq́; notum:
Quàm domus tibi debeat vetuſta,
Dum ſe laudibus vndique affluentem
Augens aſſiduè nouo ac perenni
Gloriæ cumulo, atque litterarum
Splendore, ac ſtudio, eruditionis
Laudibus facis affluentiorem.

EX MENANDRO.

Hanc ſi optionem fecerit mihi Deus,
Poſtquàm iacebis mortuus: vitæ ſtatim
Reddêris: &, tuo quod fiat commodo,
Equus, canis, caper, veruex, homo: denique
Eris quicquid videbitur. nunc id licet
Optes: tibi quod expedire iudices.
Reſpondeam tum protinus, quod ſentio.
Ne me, rogo, obteſtorq́, ne coëgeris
Subire rurſus, quam relinquo, imaginem.
Neque enim eſt aliud planè animal, cui vel proſperæ,
Vel aduerſæ res accidant iniuria,
Meritumq́ præter omne. nanque equus bonus
Niteſcit altis lætus in præſepibus:
Itemq́ multò lautiùs canis celer
Domi nutritur, quàm piger: nec intereſt
Parum iuuencus fortis, an ſit debilis.
Homo antefertur improbus ſolùm probo,
Adulatorq́ primas fert: at proximas
Calumniator: fraudulentus tertias.
Vt expedire cenſeam poſthac fore
Aſſellum potius, quàm videre vt improbè
Indignus efferatur: vt iaceat bonus
Expers honoris omnis, omnis præmij.

IN HORTVM.

Horte, & vepretis triſtior denſiſſimis,
Paluſtribusq; vliginoſior locis:
In quo colendo, ni patrum vana eſt fides,
Verſatus olim eſt Inſuberq; villicus,
Necnõ Hetruſcus, et malo aſſuetus Ligur
Diu: neque omnino aliquid vllus extudit.
Cùm reddidiſſent antè valde fertiles,
Quoſcunque fœcundo irrigarant flumine,
Feſtiua vt illi copia poſthac ſua
Dominosq; recrearint, & viciniam,
Vmbrisq; ſoles frigidis defenderint.
At tu vepretis triſtior denſiſſimis,
Expenſa cui feruntur annis ſingulis
(Quis hoc putaret?) ipſa tota millia
Triginta, & amplius: peritq; cæteris
Agris feracibus, neque ipſius manu
Heri ſat vnquam liberaliter ſatis,
In te colendo quicquid inſumi ſolet:
Cur non pruinis vſtus, & caloribus
Sæuæ miſer Caniculæ, iam deſinis
Et nos, & ipſos enecare villicos
Betisq;, maluisq;, & cicutis? ô, precor,
Areſce nobis Horte: iam nimis diu

Moraris : areſce Horte nobis : & ſinas
Feraciores excoli Piſis agros.

AD ANTONIVM CIOFIVM.

Si quicquam Angelio placere, quicquam
Si noſtro ſatis eſſe vis amori
Factum, ſi nihil ipſemet ſcienter
Commiſi, vnde odij flagrantis in me
Cauſam ceperis, obſecro, Ciofi
Proq́ amicitia, perennibusq́
Meis officijs peto, voloq́
Vnum hoc : præterea nihil : puellam
Vt, quantum potes, vſque & vſque laudes
Meam : nec fore, nec fuiſſe iures
Vllam vſquã magis et probam, et venuſtam.
Sic, quæ te mala pituita vexat,
Areſcat penitus, manusq́ noſtro
Vexet Caculæ improbo Poëtæ,
Qui nos verſiculis necare ſueuit.

AD LÆLIVM TORELLVM.

At Muſæ tua ob hoc Torelle factum
Facta conticeant, tuasq́ laudes,
Quæ paſſim volitant virûm per ora,
Omnis prætereant, decusq́ : quando

Nil

Nil eſt, quod queat inuenire quiſquam,
Cuius nomine iure te reprendat,
Vel tibi malè comprecetur: vnum
Præter hoc, Meliorius quòd ipſe,
Ipſe, inquam, Meliorius, perenne
Decus, præſidium artium bonarum,
Nos, te non prohibente, nunc relinquit,
Et iſtuc redit obſtinatus. ac tu,
Tu, quem conſulere omnibus decebat
Nobis, quot ſumus, hunc vides redire,
Vides, & pátere, & nihil moueris.
O pectus ſcopulisq́, cautibusq́
Multo durius, & rigente ferro.
Hoc eſt, quod iuuenes boni, ſenesq́,
(Sic me dij perament) ferunt moleſtè.
Nec eſt, quod videant minus libenter,
Piſis qui aſſiduè negociantur,
Ab illo fieri. dolet miſella,
Quòd is, quem ſibi ciuitas patronum, &
Ciuem aſciuerat, hac profectione,
Mœſta, atque omnia muta derelinquit.
Idq́, me hercule iure: nanque cuncti
Hunc, qui proximus eſt peractus annus,
Viximus benè, ac nimis beatè.
Quare, ſi cupis ipſe inire magnam

Læli gratiam ab omnibus: precare,
Vrge, quod potes, vt reuertat ad nos
Quamprimùm, omnibus omnium expetitus
Votis: quod facere ipſe ſi negabit:
Et ſæuus volet hinc abeſſe, ruris
Tandem vt delicijs ſuis fruatur,
Et felix ſibi viuat, & beatus:
Tum tu, quo luat obſtinationis
Pœnas, des operam, vt iugum, quod ille
Villa ſuſpicit è ſua, quod alta
Horret abiete & hinc, & inde: & vmbras
Frigentes iacit æſtuante cælo,
Denudet ferus improba ſecuri,
Et vaſtet nemus omne Seruianus.

AD LÆLIVM TORELLVM.

Vt omnis tibi conſtet & negoti,
Atque oti ratio, Torelle, noſtri,
Ad te mittimus hunc nouum libellum:
Nouum: nam mihi nuper inchoatum
Saturnalibus hiſce ad vmbilicum
Duxere Aonides nouem ſorores:
Piſis dum ſchola conticeſcit omnis,
Dum frigent ſtudia ipſa litterarum
Prolata, & cupidè nimis iuuentus

Damnoſo vacat occupata ludo.
Hunc tu (ſi modò qui legatur eſſe
Dignum duxeris) oro, diligenter
Totum perlege: & aſtimato tecum,
Quàm ſint ingenio Poëtæ inani:
Quibus cùm pereant ſui labores,
Non poſſunt tamen abſtinere, quin ſe
Eodem loci identidem reuoluant.
Quanquam, quicquid id eſt, tuo abſolutum
Hortatu ſciet eſſe poſterorum
Ætas. nanque ego ſubleuata nulla
Non ſpe, non ope, iuſſeram valere
Muſæ carmina noſtræ. At vnus ipſe,
Ipſe, inquam, acriter increpans ad illam
Curam (pro quo etiam tibi ſupremas
Gratias ago) rurſus impuliſti.
Ergo, quòd nouus exeat libellus,
Et quòd conſilium meum perenne
Tacendi haud tuear, diſerte Læli,
(Hæc ſi vnquam mea forſitan videbunt
Plus vno ſupereſſe grata ſæclo)
Acceptum referent tibi nepotes.

AD IO. BAPTISTAM MI-
nutulum.

Quòd libros mihi, quos habere auebam,

Huc Minutule miſeris ab vſque
Vrbe iſta celeberrima, & beata,
Quam ſuis, vbi confluunt in vnum
Ararq́, & Rhodanus rapax, fluentis
Alluunt, ago gratias ſupremas.
Atque id polliceor profeſſus vnum,
Me daturum operam, vt tui labores,
Tua hæc munera, liberalitasq́,
Haud prorſus malè iudicentur à te
Eſſe in me poſita. id quod aſſequemur,
Si non te pariter remunerando,
At certè tibi gratiam hanc habendo
Magnam, et perpetuam. neque hercle quicquam eſt,
Quod à me magis expetas, vel optes.
Nam tu quod bene promereris, & quod
Benignè facis, illud & perennis,
Et iugis potius bonos in omnes
Tui ſignum animi eſt, & inſtituti,
Quàm obſcuri indicium, maliq́ quæſtus.
Sed ſi mi tamen offeratur vnquam
Vlla occaſio, ſi qua ſit facultas,
Vt poßim tibi gratiam referre:
Ingratißimus arguar, niſi omni
Conatu efficiam, vt videre poßis
Me me non mage prædicare paßim,

Quod

Quod olim tibi debeam, libentem:
Quàm, quod iam ſemel ipſe prædicarim,
Et præ me tulerim noua, & perenni
Debere alterius benignitati,
Promptè ſoluere debitum fatentem.

AD PAVLVM IOVIVM HISTOriarum ſcriptorem, & ad Simonem Porcium Philoſophum Peripateticum.

Ioui candide, tuq́; docte Porci,
Noſtri lumina ſempiterna ſecli,
Bonarum & decora alta litterarum.
Nanque Ariſtotelis malas tenebras
Veſtrum diſcutit alter, & ſagacis
Naturæ latebras perâgrat, omneis
Errores vt mentibus reuellat,
Et lucem afferat omnibus perennem.
Alter hiſtoria erudita, & ipſo
Scribendi genere eleganti, & alto,
Illuſtrat loca, facta, nationes,
Nec quicquam patitur perire noſtri,
Ornata modò ſcriptione dignum,
Quod non ſplendeat in ſuis libellis
Cultis, Iupiter, & laborioſis.
Vos ille Angelius ſalutat ambos,
Ille, inquam, Angelius beatus, atque

Felix, ſi queat, vt ſolebat antè,
Veſtras nunc quoque ventitare ad ædes,
Et ſermonibus intereſſe veſtris.
Quos multa, & varia eruditione
Confertis, ſale, & Attico lepôre
Conditos adeò, vt beetis omneis,
Quotquot vos ſimul audiunt loquenteis.
Vos, inquam, Angelius ſalutat ambos.
Ille ille Angelius vel impotente
Riſu dignus, & omnium cachinno.
Cui radicitus auferens capillum,
Atque omni expolians honore malas,
Hinc inde horrifico genas rigore
Contraxit Notus, oſſeoſq́ ocellos.
Quare nunc miſer omnium perhorrens
Conſpectum, latet abditus tenèbris.
Vt ceruus ſolet abditus cauernis,
Si fronti decus èxcidit ſuperbum,
Tantiſper recubans latère in altis,
Dum ſentit capiti arbores renatas,
Quiq́ olim aruerant cadente trunco
Proceros iterum virere ramos.
At vos (ſi ſapitis) cauete vtrique
Ioui candide, tuq́ docte Porci,
Hunc ventum horribilem, atque peſtilentem.

AD SODALES.

Amici vnanimes mei ſodales,
Sodales lepidi, & boni, & venuſti,
Atque ijdem tamen improbi helluones,
Harenis Libyæ ſiticuloſis
Potores bibuli magis: magiſq́;
Poſt vini calices meracioris,
Madentes viola, roſaq́;, triſteis.
Quæ paſſa eſt pluuias procacis Auſtri:
Ijdemq́; anſeribus, ciconijſq́;,
Atque onocrotalis voraciores.
Quippe incredibili ſagacitate,
Vt boni léporem canes latentem,
Nunc Chios latices cadis repoſtos,
Nunc conuiuia lauta quæritatis:
An vos Angelium putatis eſſe
Vnum fortè aliquem beatiorum,
Quem nunc vos miſerum comeſſe vultis?
Nam quòd mirifico culina odore
Fragrauit mihi nuper: appararat
Apud me Iouius meus ſodalis
Cœnam candidulæ ſuæ puellæ.
Non, inquam, Iouius ſeuerioris
Auctor hiſtoriæ. ſenecta nanque hunc

Scribentem aſſiduè occupauit: ut iam
Præduros nequeat mouere lumbos.
Sed is, qui numeris Catullianis
Ad cælum didicit vocare amores:
Atque vnus teneras amat puellas,
Quantùm qui pote deperire amando.
Quòd ſi idem facitis, licebit omnes
Domi lautius eſſe, quot quot eſtis,
Meæ: ſin minus: hinc abite cuncti
Amici vnanimes mei ſodales,
Sodales nimis improbi helluones.

AD LÆLIVM TORELLVM.

Læli, ſic tibi dij, deæq; Coſmum
Heroum decus omnium perenne,
Qui te diligit, æſtimatq; tanti,
Quanti nec potis æſtimare quenquam,
Seruent incolumem diu, ac beatum:
Fac pecuniola illa perpuſilla,
Quam dudum emeruere tot labores
Dierum aſſidui quater tricenûm,
Soluatur mihi: nam nec æs, nec aurum
Iandudum ſupereſt, quod erogemus:
Nos ne in nominibus malis habendos
Putent, qui ſua credidere. nanque

Piſis

Piſis cùm ſtudia ipſa proferuntur:
Concurrunt lanij, coqui, propolæ,
Piſtores, ſolearij, omniumq́;
Fullonum genus, atque linteonum,
Queis nil indomitum, ac magis moleſtum eſt.
Quare te rogo per tuos ocellos,
Perq́; , ſi tibi gentium quid vſquam
Læli, charius eſt tuis ocellis:
Iube à me procul eſſe tot venena,
Quæ nos conficiunt domi, foriſq́;.

AD ANTONIVM CIOFIVM.

O` rem ridiculam, & nimis iocoſam
Ciofi. meus, & tuus ſodalis
Dum ſe Mammula forte contineret
Nuper, vt ſolet, in Paculliano,
Ac ſodalitio procul relicto·
Cribrullam ſequeretur obſtinatam,
Luto plurimus hæſit in tenaci,
Luctatuſq́; diu, vt miſella viſco
Magiſq́; , ac magis impeditur ales,
Luto eſt & magis, & magis volutus.
Tum Iouemq́;, deoſq́; comprecatus,
Ranam extempore verſus in paluſtrem eſt.
Et nunc aſsiduè coaxat inter

Diuerſans culiceſq́, tippulaſq́,
Et ſi quicquam aliud voraginoſas
Foſſas, & veteres habet lacunas,
Et ſegni putridas aqua paludes,
Cribrullæ aut vetus obſidet puellæ
Limen: aut humili ſuper grabato
Huc illuc ſalit: aut ſinu receptus
Lutoſas fouet vſque, & vſque mammas:
Et luto caput occulit profundo:
Et lutum colit, & colit puellam
Haud luto nihilo lutoſiorem.
At nos ſuppliciter Iouem, deoſq́,
Quando is deſeruit ſuos ſodales:
Nec pili facit, vt Pacullianum
Semel ſe abdidit in ſuum, precemur,
Lutoſas amet, & colat puellas,
Quantũ qui colere, atq́ amare quicquam,
Et quicquam pote plurimum perire.
Et cùm ſe ſatiauerit lutoq́,
Et lutum redolentibus papillis,
Formæ redditus ilicet priori
Huc tandem redeat lutoſus ad nos.

Λήναια.

Lux, ô, beata, lux, ô,
Qua Bacchus, & Gigantes,

Feroſq́

Feroſq; vicit Indos,
Qua tigridaſq; curru
Subegit, & leones:
Factaq; de corymbis,
Et pampino corona
Caput ſibi reuinxit:
Et vltimo triumphans
Reuerſus eſt ab orbe:
Vitemq; primus ad nos
Tulit benignus, atque
Oſtendit, vt liquorem
Nudis iuuenta plantis,
Praloq; de racemis
Læta exprimeret Lyæum:
Deum omnium Lyæum
Et optimum, & ſupremum.
Quo diluuntur atræ
Curæq;, & inſolentes
Formidines, & omnis
Accerſitur viciſſim
Amica ſemper altrix
Vitæ ipſius voluptas:
Venuſq;, Gratiæq;.
Lux, ô, beata, lux, ô,
Lux digna, quam canamus,

Quam tranſigamus omnes,
Inter Falerna, & inter
Pulcherrimas choreas,
Et candidos lepôres,
Senes mero madentes,
Et ebriæ puellæ.
Lux, ô, beata lux, ô,
Quæ tam bonum liquorem
Huc prima pertuliſti,
Illuceas perennis,
Et circumacta in orbem
Has lætior quotannis
Feſtas dapes reuiſas.
En ergo iam venuſte
Puer, meraciores
Calices mihi miniſtra,
Et inde combibones
Fac expleas, quot adſunt.
Hæc vina ſunt Falerna,
Sunt iſta Formiana:
Calenaq́ : & Setina:
Albana : Chia , luſtris
Tribus vetuſtiora.
Vt iam ſubit medullas,
Vt iam pedes, manusq́,

Nobis

Nobis tenax Lyæus
Reuincit immerenteis!
Ac tu quidem Ciofi
Nimis es meæ puellæ
Intentus in papillas:
Nimis tuos ocellos
Iam plurimo furenteis
Amore, vino, & ira
Defigis in Corinnam.
Quin te Viole, quin te,
Ni falſus intuendo
Ego ſum, tuos amores
Bene noui, & iſta, quæ tu
Valde cales, amat iam,
Iam deperit ſodalem
Noſtrum ſalaciorem
Perdicibus vel ipſis,
Paſſerculisq́; vernis,
Et, ſi quid inuenitur
Procax magis, ſalaxq́;
Hunc Vigniam, lepôrum
Tamen, atque Gratiarum
Alumnum: at is viciſſim
Et pectus, & tenellas
Abſumitur medullas.

Ab impotente flamma.
Quid, ô, ſenex proterue,
Caper libidinoſe,
Delire Tucca, quid, ô,
Quid potus in Fadillæ
Gremio ſatur recumbis?
Neque te pudet, quòd ipſam
Tunicamq́, palliumq́
Pertundis, & ſupinus
Stertis Falerna? ſed nos
Bibamus vſque, & vſque,
Et pocula hauriamus
Maiora: ſic edaces
Curæ fugantur omnes:
Quod pluris eſſe poßit,
Quàm regna, opesq́ regum.

PET

PETRI ANGELII BARGAEI CARMINVM LIBER II.

AD PAVLVM MANVTIVM ET BENEDICTVM VARCHIVM.

*

Venit feſta dies, triſtes diſcedite curæ:
Idaliæ ferimus debita ſacra deæ.
Hac olim Venerem placabant luce puellæ:
Quas nunquam in vacuo iuuerat eſſe toro.
Hac promiſſa Ioui ſpumantia vina Quirites,
Blandaq́; permulta cum prece tura dabant.
Hac ego ſum quondam dias in luminis oras
Editus: affulſit hac mihi luce Venus.
Nunc igitur feciſſe iuuet Veneriq́;, Iouiq́;:
Lux geminos nobis placet vt vna deos.
Prome puer Chiumq́; nouum, veteremq́; Falernum.
Et natet effuſo cuncta liquore domus.

Voſq; adeò mecum Glycere, Teleſilla, Meleq;,
Quas cuncti miſerè depereunt iuuenes,
Solemnem celebrate diem: date tura, preceſq;:
Nec deſint riſus, miſtaq; verba iocis.
Hic ſunt & myrtus, & grata ſiſymbria: ſunt &
De iunco, & verna vincula facta roſa.
Non lyra, non carmen deſit, quod cantet Amyntas:
Cui cingit flauas picta corolla comas.
Alma Venus, tibi dùm lætas operamur ad aras,
Huc ades, ô, multo flore referta ſinus.
Huc ades, & felix noſtro de pectore curas
Pelle malas. nobis hinc bonus annus eat.
Hinc triſtes abſint morbi, pallenſq; ſenectus,
Et labor, & luctus, & maleſuada fames.
Neu ſubitus miſta cum grandine verberet imber,
Quas trudit gemmas vitis opaca ſuas.
Neu fera tempeſtas teneras contundat ariſtas,
Neù ſua graminibus ros alimenta neget.
Multa ferat glandem quercus: ſtet conſita pomus:
Stipet apis plenos melle liquente fauos.
Effundant oleæ pingues ex arbore bacas,
Quas nuda ſtringat ruſtica nupta manu.
Tum paſta eniteant armenta ſalubribus herbis:
Nec timeant fures, ne timeant'ue lupos.
Sancta Venus procul hinc diros, procul eſſe furores

Ipſa

Ipſa iube: in ſæuos reÿce bella Getas.
Ac iam ſupplicibus Tuſcis da diua perenni
Pace frui. Martem cogere ſola potes.
Nanque ille æterno deuictus vulnere amoris
Reÿcit in molles ſe tibi ſæpe ſinus.
Excipit & recubans ſuaues ex ore loquelas,
Queis iras nimium mitigat ille truces.
Hunc tu igitur placidam nobis, dea candida, pacem,
Otiaq; amoto dulcia poſce metu.
Otia nam, pacemq; ſimul, modò faueris, ipſe,
Dum renouant reges impia bella, dabit.
Pace bona lætantur agri, lætantur & vrbes:
Pace bona rident æquora læta maris.
Pax alit agricolas, multo pax vbere meſſem
Auget: & ingenti fœnore ditat opes.
Hæc denſa tutum paſtorem contegit vmbra,
Dum teneras vario carmine mulcet oues.
Hæc celebrat iuuenum dulces innoxia cœtus:
Cum cupida hac cupidum iungit amante virum.
At bello ſqualent agri, triſtantur & vrbes,
Et tumidi mærent æquora læta maris.
Bellum ipſos miſeris vaſtat cultoribus agros,
Euertit magnas, & labefactat opes.
Nec tutas ſinit in ſyluis errare capellas,
Dicere nec certo carmina certa pede.

h h *Hoc*

Hoc iuuenum luſus, iuuenum conuiuia tollit,
Deiungit triſtem triſti ab amante virum.
Tum neque Pierides Muſæ, neque Phœbus Apollo,
Quod legat in thalamo læta puella, canunt.
Hæc igitur procul eſſe iube mala. non ego ſolus,
Quæ fecit nobis otia Coſmus, amo:
Sed, mecum Aonios habitant quicunque receſſus:
Quicunque & Muſis annua ſacra ferunt.
Eueniet. certum videri vt firmauerit omen?
Accenſo ſonuit laurus aduſta foco.
Interea Venerem, iucundaq́; dona canemus,
Dum variat dulces tibia blanda modos.
Te dea, cum paſsim nullo diſcrimine rerum
Prorſus iners vna mole iaceret opus,
Ac neque Sol, neque Luna ſua, neque ſidera luce,
Nec certa fluerent tempora certa vice,
Solertem accepit prudens Natura magiſtram,
Conſtituitq́; ſuo cuncta elementa loco.
Addidit & ventos, pluiasq́;, & frigora, & æſtus,
Iuſsit & vt certum pergeret annus iter.
Humidus autumnus ſitienti æſtate diremptus
Eſſet: & à tepidi tempore veris hyems.
Sidera tunc herbas rupta tellure recentes
Ad primi radios elicuere die.
Et vario flores ornarunt prata colore,

Cepit & æterna labier amnis aqua.
Tunc initus cupiere tuos volucresq́, feræq́,
Quicquid & immenſo gurgite pontus alit.
Tunc iuuenis duras concepit pectore flammas,
Tunc & amatori iuncta puella ſuo eſt.
Tranabat medias quas cùm tranſmitteret Helle,
Helleſpontiacas obruta fecit aquas.
Non illum infelix mater, non quæ ſuper ingens
Porta tonat cæli iam reuocare queunt.
It celer, & blandæ ſuperato marmore amicæ
Baſia mille capit, baſia mille refert.
Ah, miſer: ah, magnæ nunquam ſi numina diuæ
Læderet, extinctus non iacuiſſet amans.
At tu ſancta veni: nosq́, ô, dignare. vocamus
Ad feſtas epulas te, dea ſancta veni.
Huc teneram noſtrûm duxit ſibi quiſque puellam:
Strataq́, iandudum trina parata manent.
Ludite vos. en ipſa venit. neu culte Manuti,
Neu tenues Varchi deſpice amice dapes.
Has vobis ſincerus amor, iugisq́, voluntas
Qualeſcunque hodie ritè parauit opes.

AD ANGELVM NICCOLINVM
fabula de Piſce Salare, quam Trutam vocant.

Nympha olim nemorum celeberrima, nympha Parorme

Unica virginei gloria, honoſq; chori.
Docta feras certis configere nympha ſagittis
Et rupe è ſumma deijcere apta capras:
Dum ſequitur pernix fugientem retia ceruum,
Peruenit æquoreas quà ſubit Auſer aquas.
Illo forte ſuos luſtrabat littore Proteus
Vectus in egelidi fluminis ora, greges.
Dumq; adeò informes immani corpore Priſtes
Tranſuehit, oceaniq; æquora obire iubet,
Aſpexit nympham cogentem ad littora ceruum:
Quæ formæ æquoreas vincit honore deas.
Aſpexit, perijtq; ſimul, ſimul intima ſenſit
Attonitus flammis pectora rapta nouis.
Ergo auidus ruit: & manibus comprendit vtriſque
Ipſe feram, magno dum fugit acta metu.
At nympha ingentem procul inde vt Protea vidit,
Non vltrà eſt celeres auſa mouere pedes.
Sed potius conuerſa fugam capiebat, & altos
Spectabat montes, terra Apuana, tuos.
At Proteus quò (dixit) abis? quò proripis hinc te?
Quem fugis? ah Nais candida ſiſte gradum.
En ego ſum, magni metuunt quem monſtra profundi,
Cui cedit ſalſas Ennoſigæus aquas.
Quem toties Thetis ipſa ſuis pulcherrima in antris
Excepit, thalamis quem Galatea ſuis.

Siſte

Siſte gradum: nec te moueat quòd in æquore dicor
Laxare indomitos, & cohibere greges.
Ipſe armenta olim potum dignatus Apollo eſt
Ducere, & infirmas paſcere Adonis oues.
Quin etiam Cytherea vndis prognata marinis
Sæpe ſolet concha per vada ſalſa vehi.
Jllam Nereïdes paßim comitantur, & omnes
Effuſæ gemmas, dona beata, legunt.
Ne pontum contemne: & habet ſua munera pontus,
Munera ſyluicolis inuidioſa deis.
Quæ Diana olim videat ſi culta, relictis
Montibus, anteferat diuitis antra maris.
Atque hæc ne credas fallaci pectore dici
Forſitan, ô, celerem ſiſte puella gradum.
Siſte gradum formoſa: tua en hæc accipe dona:
Quæ tibi Stœchadio marmore ab vſque fero.
Tum verò illa ſuos oblatum ad munus ocellos
Vertit, & ex omni pectore terror abit.
Aſpicit & cerui rutilantia cornua, quæ iam
Coralio Proteus cinxerat ante ſenex.
Aſpicit auratas pendêre è pectore bacas
Quæ fulgore ignes exuperare queant.
Accurrit Proteus: cupidisq́; amplectitur vlnis
Cunctantem, & figit baſia mille labris.
Jlla verecundo demittit lumina vultu,

Et caua vicinæ rupis in antra fugit.
Proſequitur Proteus iam furti certus: & ambo
Tandem gramineis procubuere toris.
Dumq́; iocos miſcent læti, dum gaudia ſumunt
Vltima: dum cupidos mutuus ardor habet:
Speluncam ingreſſa eſt centum comitata Napæis
Cynthia difficilis feſſa labore viæ.
Vix antro ſeſe intulerant, videre iacenteis
Inter ſe femori conſeruiſſe femur.
Verſa dea eſt, caſtæq́; ſuos ne forte ſorores
Polluerent oculos, oppoſuere manus.
At Proteus diuæ perterritus improuiſo
Aduentu, ſolitis artibus vſus abit.
Nimirum tenuem ſubitò conuerſus in vndam
Cedit in infernas tutus amator aquas.
Quo fugis ah, Proteu? tanto in diſcrimine Nympham
Ipſe tuam Proteu deſeruiſſe potes?
Illam caſta parens trepidantem, & multa timentem
Opprimit, & collo turpia dona videt.
Et, me ſi qua (inquit) temerati iura pudoris,
Si qua pudicitiæ tangere cura ſolet:
Si quid et eſſe deam eſt: ſi quid mea numina poſſunt,
Præmia polluto corpore digna feres.
Præmia habe: et reliquis exemplum eſto vna puellis,
Quale tui ſimiles munus habere velim.

Nam

Nam tu omnes poſthac pœnis affecta docebis
Ferre quid abiecta virginitate decet.
Hæc ſimul effata eſt; Nympham deuoluit in amnem,
Quò foret immenſi piſcibus eſca ſalis.
Præcipitem ſedenim Proteus miſeratus amantem,
Hæc (inquit) noſtrum mortua crimen erit.
Sed quia præterea in ſyluis te ducere vitam
Fata negant, hoc in flumine piſcis eris.
Dixit. & illa pios imo dum pectore queſtus
Fundere vult, vitreo gurgite muta ſilet.
Exuit humanam mutato corpore formam,
Atque huc, atque illuc obſtupefacta natat.
Ac vt erat leuis candentibus vndique membris,
Sic & adhuc nitidum, leueq́; corpus habet.
Nullis terga rigent ſquamis, ſed concolor auro
Interpuncta humeris gemmea gutta micat.
Nam, quæ pendebant niueo fulgentia collo
Coralia, in ſimiles cuncta abiere notas.
Et quoniam aſsiduè in ſyluis, dum vita manebat,
Vixit, adhuc ſyluas, ſaxaq́; dura colit,
Nec ſecus in cunctos ruit infeſtiſsima piſces,
Ac quondam eſt omneis depopulata feras.
Quin etiam memor vſq; Dei fugit æquor, et amneis,
Flumine quos altos excipit vnda maris.
Hæc ego Damonem memini ſub rupe canentem

Angele dum bifida retia ſarcit acu:
Retia, quæ medij protenta in fluminis alueo
Laxarant tenues dilacerata plagas.
At tu olim exemplo hoc poteris terrere puellas,
Nequa deæ vltricis frangere iura velit.

IN OBITVM SICINII PEPVLI.

Si pia, quæ debent, ſoluerunt iuſta Poëtæ
Fundentes vdis ex oculis lacrymas
Sicinio, Pepulorum alto quem ſanguine cretum
Ante ſuum rapuit mors violenta diem:
Cur ego, quantum in me eſt, illuſtri carmine funus
Non celebrem, & mutos ad tumulum cineres
Voce vocem magna, dicamq́, nouiſsima verba,
I, licet, ô, vale, ô, iam mihi culte vale.
Culte vale, ô, puer, & iuuenis fortiſsime, nec me
Oderis, extremus quòd tua facta cano.
Jlla ego ſæpe meis volui contexere chartis,
Et longam de te conficere Iliadem:
Sed me tentantem deterruit & pudor, & mens
Conſcia, quæ tantum ſuſcipere auſa oneris
Nunquam eſſet certè, ni Claricinius vnus
(Vnus amicorum eſt qui mihi præcipuè
Obſeruandus, & æterna pietate colendus)
Hoc noſtrum carmen iure ſuo eliceret.

Et ve

Et verò quiſnam proprijs ita viribus audax
Fideret, aut tantum hoc aggrederetur opus?
Ipſe etenim proauis, atauiſq; à regibus ortus,
Quorum olim iuſto paruit imperio,
Quæ ſeſe latis ſpatioſa Bononia campis
Explicat, vrbs magna nobilitate potens,
Atque vſu bellorum acris, ſtudijſq; Mineruæ,
Et multùm fœcundi vbere diues agri,
Vrbs, in qua illuſtri Primorum ſanguine natus.
Et veterum multis clarus imaginibus,
Fulſit muneribus fortunæ ornatus, itemq;
Floruit innumeris ipſe bonis animi.
Et primùm quaſcunque arteis docuere priores
Ingenuas, toto pectore ſic coluit,
Vt ſiue is carmen faceret, ſiue ore rotundo
Dictaret certo verba ſoluta pede,
Callimacho, & magno propius certaret Homero:
Nec flueret culto iam Cicerone minor.
O` quoties illum, teneros dum cantat amores,
Horrida dum forteis cogit in arma viros,
Dum ſocijs alios, aliosq; in pectore motus
Excitat, atque animos arbiter vnus habet,
Et iuuenes blandi, & faciles arſere puellæ:
Et valde audaces obſtupuere duces:
Nec minus admirata ſenum turba ore pependit,

Et dubitauit vtrum doctior, an melior
Eſſet, & innumeris animi virtutibus ipſas
Æquaret doteis corporis egregias,
Et formæ immortale decus, atque oris honores,
Et, quale in tenero pectore robur alis
Non habuit. Nam ſeu iaculum libraret ab aure,
Seu gladium in ſæuos ſtringeret auſus apros,
Haud vllæ fugère feræ: ſed morte peremptæ
Effudere animas pectore quæque ſuas.
Quin, vbi ceſſit equo lentas moderator habenas,
Seu curſum Zephyris flantibus antetulit,
Non dorcas, non & ceruus ſecurus abiuit,
Vt ſeſe pernix abderet in latebras:
Sed ſenſit celerem veſtigia ponè ſequentem,
Comprenſusq́; fuga conſtitit in media.
Ac velut Æacides magni Chironis alumnus
Non ſolùm doctus fila mouere lyræ
Suauiter, & verſu laudes celebrare puellæ,
Verùm etiam ſæuas ſternere cæde feras,
Et celerem in ſyluis iaculo transfigere tigrim,
Et curſu rapidos æquiparare Notos,
Terruit inuictas audax in prælia genteis,
Et Xanthi multo ſanguine tinxit aquas,
Troiæq́; infanda permiſcens omnia cæde
Extremum virtute attulit exitium:

Sic

Sic illum indutum galea, & præſtantibus armis
(Nec dum etiam teneras inficere vlla genas
Ceperat, & nuſquam lanugo induxerat vmbram)
Cærulea timuit frigidus Albis aqua.
Germanas cùm forte arceis, atque oppida Cæſar
Parêre ipſe ſuo cogeret imperio:
Heu, quas tunc hyemes, heu, quæ tum frigora paſſus,
Quàm ſæpe obſcænam pertulit ille famem?
Quàm ſæpe ingenteis mira virtute labores
Suſcepit, nocteis egit & vſque vigil?
Interdum plantas glacies hyberna ſecabat,
Plurimus & ſubter pellibus imber erat.
Omnia torpebant gelida concreta pruina,
Pendebatq́; altis ſtiria ab arboribus:
Ipſe alacer tamen aſſiduè ſua munia obibat,
Hoſtibus & duris maximus horror erat.
Dumq́; neces inter, duriq́; incommoda Martis
Committit valida prælia torua manu,
Arctoas vrit flammis, atque igne puellas,
Et teneras magno torquet amore nurus.
Quantum autem, ſeu ſint nuptæ, ſeu tempore in vllo
Nullius norint tempora coniugij,
Depereant præclarum armis, pulchrumq́; iuuenta,
Et Scylla infelix, & Sthenobæa docent.
Altera nam certi violato fœdere lecti,

Quam Venus in cura ſupplice corruerat,
Non iuueni exitium inſonti, labemq́ perennem
Intulit? & ſanctum polluit hoſpitium?
Cumq́ decus, diuûmq́ illi peperiſſet honores,
Et ſciret delapſum æthere præcipitem,
Ipſa ſibi fauceis laqueo præcluſit, amoremq́,
Atque omne vnà odium depulit ex animo.
At virgo infelix, rara virgo inclyta forma,
Quàm ſubitos igneis oſsibus implicuit?
Tempore quo Minos magni Iouis inclyta proles
Vltor atrox vrbem ſedit ad Alcathoen,
Androgeonææ pœnam necis inde repoſcens,
Et longa miſeros obſidione premens.
Nanque ea tum chari vaſtantem regna parentis
Vidit, &, heu, flagrans hoſtis amore ſui,
Non hominum morem, non ius, non impia legem
Naturæ, non & ſancta deûm verita eſt
Numina, quæ cæli nos è regione tuentur,
Et merito ſonteis ſupplicio afficiunt,
Purpureum quin illa patris de vertice crinem
Velleret, & totum proderet imperium
Minoi: quem tum faciebat bellica virtus
Inſignem, atque annis grata iuuenta ſuis.
Aut nihil, aut paulo cui tum concedere dignum
Sicinium, Germanæ appetiere nurus.

Atque

Atque aliqua ex illis animum iam ſaucia dixit,
O` certè ex alto ſanguine nate puer.
Quis Deus infeſtum noſtras te duxit ad oras,
Vt nobis ferres omnibus exitium?
Nanque viros bello ingenti, & præſtantibus auſis,
Et nos aſpectu abſumis inique tuo,
Nec tamen optarim ſæuo te occumbere letho,
Vel formoſa nouo membra rigere gelu.
Ipſa ego te potius patria regione relicta,
Quocunque abſcedes, conſequar incolumem:
Et tibi iucundo famulabor ſerua labore,
Indignam ſi me forſitan eſſe putes,
Quæ tecum patria ſublimi in ſede recepta
Degam, atque optato ſemper amore fruar.
Hæc illa. at iuuenis, ſtimulis quem gloria agebat
Acribus, haud vllas audijt aure preces,
Sed bello confecto omni ſe ſerus ad ædeis
Ornatum claris rettulit exuuijs,
Quasq́, adeò prædas ex hoſtibus egerat, omneis
Partitus, fidos dididit in ſocios:
Quos antè electos ſecum deduxerat vrbe,
Et ſibi nil prorſus, quàm decus egregium,
Et, quam quæſierat, laudem ſeruauit, in armis,
Et famam, æterna in ſecula quæ vigeat.
Excepere viri redeuntem, hilaresq́, puellæ

Sparſerunt violis, purpureisq́; roſis.
Et tacitæ. O' felicem illam, quæ prima cubile
Aſcendet, coniunx ſola futura, tuum,
Et dabit amplexus, atque oſcula dulcia figet,
Et tete optata prole patrem faciet.
Ergo illum forma inſignem, & virtute decorum
Optabat generum iam ſibi quiſque ſuum,
Atque incredibili iam quæque ardebat amore,
Et facie virgo, & moribus ingenuis,
Cùm Mars ad cædes, & ad horrida bella vocauit
Rurſus, & Auſonios ciuit ad arma viros:
Arma: quibus latos tepefecit ſanguine campos,
Funditus & miſeram perdidit Italiam,
Mars & Muſarum, atque otij teterrimus hoſtis,
Solus & humani dira lues generis,
Mars horũ, quæ nunc patimur, cauſa vna malorum,
Atque auctor noſtri maximus excidij,
Qui nempe & miſcens incendia plurima bello
Impius Europam territat, atque Aſiam.
Nicia tunc, humilisq́; vnda frigente Gabellus,
Quæq́; vtrinque ſuo margine preſſa fluit
Scultenna, innumeros ſpectauit ſtragis aceruos,
Et multo intepuit aucta cruore virûm,
Sicinij virtus quos, & bona dextera bello
Obtruncans campos miſit ad Elyſios.

Prær

Prærupto veluti demiſſum è vertice flumen,
Quod moles, quod non ſiſtere ſaxa queunt,
Præcipiti fertur lapſu, victorq; per agros
Voluit agens quercus, & ſtabula alta ruït,
Atque ipſa ingenti percellit mœnia fluctu,
Et nullum eſt, quod non turbet iter populi.
Poſt vbi depreſſum veterem ſubſedit in alueum,
Viſuntur turpi ſemiſepulta luto
Iumenta, & fœdæ pendent hinc inde ruinæ,
Et virgulta humili ſtrata iacent capite,
Euulſæq; iacent paßim ab radicibus orni,
Et quæcunque arbos obruta vorticibus
Deiecit ramos, omnemq; amiſit honorem,
Poſt neque verno vnquã ſole,neque imbre viret.
Cumq; acreis audendo hoſteis perſæpe fugaret,
Diſceret & iam iam vincere conſilio,
Atque dolos belli varios eludere, & arteis,
Et magno cunctis eſſe metu inciperet,
Ecce patris magni iuſſu concedit in vrbem,
Vt procul Hiſpanos Parthenope eijciat.
Talia ſed venti diſcerpunt irrita vota,
Et nondum fatis cedere fata volunt:
Quæ latè imperium, vireisq; tuentur Iberas,
Atque omni Gallos Auſonia prohibent.
Nam tete florentem annis, opibusq; potentem

Abſtulit ante tuum mors inimica diem:
Abſtulit, heu, primæ primo ſub flore iuuentæ,
Et tecum patriæ ſpemq́, decusq́ tuæ.
Quod belli auſpicium tam dirum, & triſte ſecutus
Exitus, euertit prorſus opes Latij.
Ex illo quia res retro cepere referri,
Atque adeò in peius præcipites ruere.
At tibi pro virtute puer, pro fortibus auſis,
(Quãdoquidẽ hæc non ſunt carmina noſtra ſatis)
Deuoueant, docti ſcribunt quæcunque poëtæ,
Nulliusq́ tua pagina laude vacet.

AD M. TVLLIVM BEROIVM.

Quòd tibi nondum etiam grates perſoluimus vllas,
Vllaq́ nec noſtri munera detulimus
Ingenij, tanto quæ par fuit interuallo
Mittere, non parui fœnoris aucta mora,
Nolim id me feciſſe putes, quod faſtus inani
Vento inflet, multumq́ ipſe mihi tribuam,
Aut quoniam omnino vita iam deſide fractus
Ipſe mei nuſquam ſim memor officij:
Officij, cuius capient obliuia me tum
Denique, cùm in noctem lumina perpetuam
Occludam, neque iam quicquam cæleſtibus vllis
Debentem ipſa ſuo terra teget gremio.

Sed

Sed quia tantarum memet præconia laudum,
Et numeris abs te, carminibusq́ tuis
Mandata, & magnum in primis teſtantia amorem,
Quem meus in te mi conciliauit amor
Perpetuus, ſuſpenſum animo tenuere, tuo quæ
Merces ingenti munere digna foret,
Quam me pro innumeris meritis, proq́ indole tanti
Ingenij expenſam ferre tibi eſſet opus.
Ne te accuſare, & tacitè reprehendere poſſes,
Quòd, quæ vix magnis vatibus attribuas,
Sic mi impertieris, vt, quanquam conſcia mens eſt
Ipſa ſibi, talem me tamen eſſe rear
Beroi, qualem tua pagina prædicat, & me
Decipere hac animum credulitate iuuet.
Sed certè (quid enim dubitem tibi dicere verum?
Aut quid, quod notum eſt omnibus inficier?)
Me mea Caſtaliæ cultiſſima numina quondam
Omnia tentantem deſeruere deæ,
Et longum dixere vale: quia rarior arteis
Illarum, meus vt mos erat antè, colo,
Frigidaq́ obrepens membrisq́, animoq́ ſenecta
Inculti vireis atterit ingenij,
Quodq́ poëtarum commercia grata frequentem
Interdum, atque ipſi me mihi ſurripiam,
Inq́ nemus, ſyluamq́ abdam, quæ plurima Phœbo

kk Flor

Floret, & æternis perſtrepit alitibus,
Increpat: & rudibus vix hos inſcribere chartis,
Quos tibi nunc meditor verſiculos patitur.
Huc etiam accedit quòd poſtquam Hetruria bello eſt
Vexata, atque atris litibus implicuit
Roma orbem, armorumq́; innexuit improba cauſas,
Et pax exul abit finibus Auſonijs,
Nullus honos Muſis, ratio non vlla laborum
Eſt habita, & nulli præmia propoſita
Doctrinæ: & ſtudijs merces ablata bonarum
Artium, & earundem ſemper amica parens.
Cóncidit, heu, regum larga & prolixa voluntas,
Nilq́; adeò, quo ſe iam tueantur, habent.
Non ſecus ac Scythiæ cùm Barbarus incola terræ
Euerſo Latij funditus imperio
Obtinuit regnum in media (proh dedecus) vrbe,
Preßit & Italiæ libera colla iugo,
Expulſisq́; bonis procul vndique diſciplinis,
Inuaſit fœdans omnia barbaries.
Quare, etſi forſan non infeliciter arteis
Tractarem quondam maxime Phœbe tuas,
Carminaq́; aßiduè canerem, nunc fractus, & expes
Huius curam omnem depoſui ſtudij.
Quo tamen vt reſidemq́; animum, ingeniumq́; labori
Deſuetum multo tempore poſt reuocem,

Sæpe

Sæpe precor Muſas ſupplex, dent ſe mihi quales
Tum dederant, cum ætas florida ver ageret,
Atque incredibili laudum flagraret amore,
Speq́ bona in primis credula ſeſe aleret.
Quod certè ipſe quidem valde cupioq́, voloq́,
Si quid valde aliàs, aut volui, aut cupij,
Non ſatis vt tantum faciam tibi, cui ſatis vni
In primis factum magnopere eſſe volo,
Verũ vt, quæ in manibus multos malè prouidus annos
Informata habeo, protinus abſoluam,
Perpoliamq́ acri tandem ſimul omnia lima, &
Nil imperfectum, nil rude ſit reliquum.
Atque hoc ſi mihi contingat, votumq́ ſecundent
Hoc mihi ſi vatum numina Pierides,
Pendebit mea tum ſublimi è fornice templi
Fiſtula, & haud vno tibia nota ſono.
Tuq́ adeò meritas poſſis ibi dicere laudes,
Et de me carmen condere veridicum:
Poſtera quod quondam ſecum mirabitur ætas,
Vllaq́ non vnquam ſecla perire ſinent.
Nunc itaque ingentem veſtigia ponè Maronem
Certa preme, & nullum ſuſpice præterea.
Illum vnum admirare: vnum cole: et, vt facis, vnum
Eſſe putes, reliquis quem omnibus anteferas.
Atque ita, quas laudes largè mihi contribuiſti,

Conuenient in te tum magis atque magis.
Iisq́; adeò, quæ tum facies, aſſurget Homerus
Carminibus, dum acres cogit in arma duces:
Congreſſumq́; tuum non dedignabitur Orpheus,
Orpheus Oeagri filius Ismarij:
Eurydicen Stygia qui cùm reuocare palude
Non poſſet cantu, aut flectere fata deûm,
Toto animo, toto ſuſpirans pectore fertur
Dulcius haud vnquam concinuiſſe lyra.
Ac tum præcipuè, cùm magno accenſus amore
Ardebat Boreæ progeniem Calaim:
Tum ſæpe horrenti nemorum conſedit in vmbra
Demulcens numeris ſuauidicis animum:
Quem curæ nuſquam requieſcere permittebant,
Quin nocte, atque die vnum Calaim expeteret;
Expeteret forma Calaim, atque ætate ſuperbum,
Lactea cui mixtus ſparſerat ora rubor.
Iamq́; puellarum cœtus, faciemq́; peroſus,
In cælum Calaim laudibus extulerat,
Et Calaim effictim, Calaim (quis credat?) amando
Somnum omnem vigili pectore depulerat.
Dumq́; vnum ſyluas, vnum reſonare doceret
Ipſa ſuas Calaim flumina delicias,
Biſtoniæ ſæuos nimium turba improba matres,
Quaque ſuum gladios exacuêre ſuos,

Et

Et vati, quoniam primus transferret amores
In tenerum Calain, ilicet indomitæ
Abſcidērunt caput à ceruicibus: & Rhodopeiæ
Coniunctum citharæ, vt fluctibus æquoreis
Erraret miſerè duro transfixum adamante,
Atque ita mox medijs obrueretur aquis,
In mare iecerunt. Sedenim per cærula vectum
Ad Ipſa Methymnæos appulit ad ſcopulos applicuit
Calliope mater: quos inter candida curſus
Vox capitis, vox eſt ingeminata lyræ
Sæpius, & dulci ſonuerunt littora cantu,
Et poſitæ medio inſulæ in Ionio.
Accurrēre viri, mœſtæ accurrēre puellæ
Et ſacrum tumulo compoſuere caput.
Atque vnà iunxere lyram, quæ garrula monteis
Traxerat, atque vndas lenierat Stygias.
Illo igitur Lesbi qui poſt ſunt tempore nati
Et cantu, & citharæ mentem, animumq́, ſono
Magnopere oblectare ſolent, præq́, omnibus vni
Et canere, & dulci dulce ſonare lyra.
At Thracum, poſtquā illa datum eſt reſciſcere facta,
Ingens inuaſit pectora mœſtitia.
Signa ergo impreſſere ſuis vxoribus omnes
Tum primum, et tanti vt nunc quoque ſint memores.

Flagitij, pœnasq́; luant ita Manibus Orphei:
Fœda notant fœdis omnibus ora notis.

AD COSMVM MEDICEM FLOrentinorum Ducem.

Inuicti pauloante hoſtes, rex optime regum,
Opponunt caſtris dum ſua caſtra tuis:
Et latè innumeros populantur milite campos,
Diripiuntq́; auida templa beata manu,
Nuſquã mœſtæ vrbes, nuſquã mœſta oppida pro te
Ceſſarunt ſummis vota vouere deis.
Nunc autem, poſtquam cæſis tot millibus, ipſe
Soluiſti ingenti triſtia corda metu,
Paßim lætæ vrbes, paßim læta oppida pro te
Feſtinant ſanctæ ſoluere vota fide.
Iam ſit vt ambiguum, tibi num mage chara tuorum,
An tua Coſme ſalus ſit mage chara tuis.
Sed certè hæc laus eſt, hæc gloria magna, ſuperbos
Sternere humi, & populis eſſe in amore parem.

AD EVNDEM.

Dum te, Coſme, tuo dudum Labrone morantem
Inuidet Hetruſci littoris Arnus aquis:
Exit: & aggeribus ruptis lata æquora tranat
Spumeus, & tumido gurgite vaſtat agros.
Iamq́; auidis molem aggreſſus ſeſe apparat vndis

Vert

Vertere, & antiquas obruere amne domos.
Seu nos ergo iſtuc fugientes excipe, ſeu tu
Huc, vt ſubſidat, maxime Coſme veni.

AD EVNDEM.

Viderat, Hetruſcum quà ſe ora extendit in æquor,
Arnus, & oppoſita mole minatur aquis,
Jucundas te, Coſme, moras, & tempora lætum
Conterere, & ripas deſeruiſſe ſuas:
Protinus ingenti concepta turbidus ira
Præfertur, video, iam mihi Pontus, ait.
Quare agite, ô Nymphæ, cunctas effundite habenas,
Quosq; ego ditaui, nunc populemur agros.
Quòd ſi perſtiterit ſpretis precibusq;, minisq;,
Mox Arnum is pelago ſentiet eſſe parem.

VOTVM PRO SVSCEPTA VENAtione, ad Dianam.

Sic tua Panchæis fragrent altaria donis,
Venantiq; omnes dent tibi terga feræ,
Sic te nocturnas terræ incedente per vmbras
In triuijs vlulet ſedula turba canum.
Da dea ſuſceptum nobis decurrere munus,
Et facili, quo iam cepimus, ire via.
Jnſtructi vt noſtris venantes artibus olim
Audaci ſubeant horrida teſqua pede:

Non ego tum varijs ſpargam modò floribus aram,
Suſpendamq́ alto plurima dona tholo,
Sed caput immanis præfigam poſtibus apri,
Nec non & Scythicæ cornua vaſta feræ.
Adſis, ô, Diana: tuus iam retia ponit,
Et prædam toto littore Coſmus agit.

AD AMYLLAM.

Dum tu inter ſyluas glandem lectura moraris,
Ac ſine me longos ducis Amylla dies,
Et nunc pendentes ſpectas de rupe capellas,
Et nunc lanigeras læta tueris oues:
Confeci calathumq́ tibi, fuſosq́, columq́,
Qualem nec Mopſi filia diues habet.
Præterea ſtrophiumq́, & acus, ſpeculumq́ paraui,
Contextamq́ ingenti arte periſcelidem.
Quæ nunc dona à me pulcherrima flagitat Acme:
Utq́ habeat quid non pollicita illa mihi eſt?
Sed non antè feret, quàm tu iam monte relicto,
Oſtendes, quanti munera noſtra facis.

DE AMICA PHOLOE.

Hac mihi venturam ſeſe promiſerat hora
Setoſi Pholoe membra peroſa viri.
Nec certè prius illa fidem mentita fefellit,

Cùm

Cùm voluit certas ponere certa notas.
Nunc tamen in longum noſtros producit amores
Improba, nec certo tempore certa venit.
Aſt ea nocturnas horret ſi forte tenêbras,
Audeat è thalamo nuſquam vt abire ſuo:
Ne vos tam fidam, ô, vmbræ terrete puellam,
Et cadet ad veſtros hoſtia pulla focos.
Fallor? an emoto ſonuerunt cardine poſtes,
Obijcéq́; exempto iam patuere fores?
Sic eſt. Vos igitur Manes, vmbræq́; valete,
Et facite hæc redeant gaudia ſæpe mihi.

AD BONAM VALETVDINEM.

Si genio indulſi, ſi vixi ſuauiter, atque
Iucundè, noſtram dum colis ipſa domum,
O, dea, quam circum volitant luſusq́;, iociq́;,
Et cum laſciua matre proteruus amor:
Hunc mihi da tetrum è membris deponere morbum,
Qui cunctas imo pectore lætitias
Expulit, & centum inducens vno agmine curas,
Mirificis mentem ludit imaginibus.
Da dea, da peſtem hanc, toto quæ corpore ſæuit
Improba, in extremos reijcere vſque Getas:
Et te redde mihi: ſpargam mox floribus aram
Ipſe tuam, & multa limina ſancta roſa.

AD LAVRAM PVELLAM.

Qualia ab arboribus pendent ſua mala nouellis,
Non matura quidem, ſed nec acerba tamen.
Qualia vernanti fundunt ſe margine ab omni
Fraga, & purpureo grata colore rubent.
Pectore ſe tales fundunt tibi Laura papillæ,
Tales & malæ, talia labra rubent.
O`, felicem igitur, vernanti ex arbore quiſquis
Talia mala manu, talia fraga leget.

AD PHILOMELAM AVEM.

Ne cantus Philomela tuos, ne proijce ad auras.
Has quercus, hæc tu robora dura fuge.
Nec te decipiat, blandis quòd ſæpe Napæis
Ornarit varium querna corona caput.
Hi tibi dum rami fundunt è cortice viſcum,
Exitium miſeræ, perniciemq́; parant.
Sunt virides Bacchi vites, eſt proxima myrtus,
Jntra quas verſus dicere tuta potes.
Vitibus aurati pendent hinc inde racemi,
Myrtus odoratas ſpargit opaca comas.
Adde quòd & numeros, et dulcia carmina vatum
Et Venus, & toto pectore Bacchus amant.

DE LVSCINIA AVE.

Aucupe dum trepidæ ſurgunt clamante volucres,

Et

Et cæcæ properant accelerare fugam:
Implicitæ laqueis omnes, & retibus hærent,
Occultosq́ dolos, inſidiasq́ dolent,
Sola inter cunctas elapſa effugit, & altas
Luſcinia in ſyluas libera facta volat.
Ecquis, io, vates ſacrum genus eſſe negabit,
His auibus cùm dent retia & ipſa viam?

DE IOLA VENATORE.

Semicapri Panes, & montiuagi Satyriſci,
Quæq́ alitis Dryades per nemora alta feras,
Hanc pharetram, hos arcus pinu ſuſpendit ab alta,
Retiaq́, & Lyciæ cornua rauca deæ.
Vtq́ capræ paſſim, leporesq́ vagentur, Iolas
Conſtituit vobis hic iugulare canes.

AD DELIAM PVELLAM.

Inuidet hos oculos tibi Iuno: hæc brachia Pallas:
Haſce Venus mammas: hos Thetis ipſa pedes.
Qui te igitur ſpectat felix: felicior eſt qui
Tangit: Semideus qui oſcula ab ore rapit.
At quiſquis fruitur: quiſquis, mea Delia, tecum
Secubat, hunc nemo iam neget eſſe Deum.

AD AMYLLAM.

Hic tecum, mea Amylla, ad aquã dum ſola redibas,

Quiui olim ſolus dulcia verba loqui.
Hic viridis quondam ramis contectus oliuæ
Perditus inuitæ baſia rapta dedi.
Hic tibi, mî dulceis offers dum blanda racemos,
Inieci cupidas pectora in iſta manus.
Hic ego nunc, eheu, moriar deſertus oportet,
Ut, quæ ſunt vitæ, ſint monimenta necis.

DE DEMÆNETA, EX GRÆCO.

Octo olim natos bello Demæneta raptos
Eodem omneis fertur contumulaſſe loco.
Spargeret, atq; adeò lachrymas cũ in funera nullas,
Hos (inquit) peperi terra Lacæna tibi.

IN OBITVM MYCONIS PVERI.

Extinctum Dryades puerum fleuere Myconem,
Caſtalij puerum ſpemq;, decusq; chori.
Utq; inter ſyluas, inter nemora ardua quondam
Nomine ſub tanto ſæcula cana forent,
Haſce notas imis radicibus inſcripſere,
Pieridum perijt ſpesq;, decusq; Mycon.
Ergo dum flabunt venti, dum robora viuent,
Induet & virides dum noua ſylua comas:
Non Thyrſis, non Daphnis erit, non notus Iolas,
Non alij, quos iam fama canebat anus:
Audiet at cælum hoc vocem fundentibus ornis

Pieri

Pieridum periȷt ſpesq́; decusq́; Mycon.
Hæc Dryades, & cùm læuum intonuiſſet Olympo
Iupiter, en vota hæc iam rata, dixit, erunt.
Altaq́; per Stygij iurauit flumina fratris,
Nomine ſub tanto ſæcula cana fore.

VOTVM AMYLLÆ NVBENTIS.

Has violas, hos Narciſſos, hæc lilia vobis
Naiades, atque horti cana liguſtra ſui
Spargit, & ex imo fundens opobalſama limbo,
Hos inter ſocias ducit Amylla choros.
Quòd ſi congreſſus cupidi perferre mariti,
Et dulceis poterit ſuſtinuiſſe vices
Incolumis, prima ſubeunt quas nocte, quotannis
Cinget odorata limina veſtra roſa.

PERSOLVTIO VOTI.

Congreſſus quoniam cupidi tutiſſima amantis
Pertulit, ancipites ſuſtinuitq́; vices,
Naiades hîc vobis meritos perſoluit honores,
Liminaq́; Idalijs cingit Amylla roſis,
Atque eadem fundet tepidi carcheſia lactis,
Stabit & ante ſacros agna nouella focos,
Si toties poſthac nimirum inuictus Iolas,
Inter ſe quoties congredientur, erit.

Pulcher Hylas Acmen: Acme pulcherrima Daphnin

Deperit: & Daphnis Chorida: Chloris Hylan.
Acme ſpernit Hylan: Daphnis pulcherrimus Acmen:
Et Daphnin Chloris candida: Chlorin Hylas.
Haſce vices vltor certus Deus: haſce Dione
Sæua iubet pœnas legibus eſſe ratas.
Idcirco horum alius, quantùm ferus odit amantem,
Tam eſt alij triſtis, tamq; odioſus amans.
Diſcite vos igitur, qui vos malè fertis amari,
Vltorem vobis poſt caput eſſe deum.

Quà patet equoreas longè hinc proſpectus in vndas,
Cunctaq; cæruleis impediuntur aquis.
Mira fides: quondam ſyluæ, monteſq; fuerunt,
Oppidaq;, & rarum fertilis vber agri:
Quòd ſi (nanque poteſt nil non longinqua vetuſtas)
Nunc vbi ſunt fluctus, paſcua rurſus erunt:
Cur ego non ſperem Lalage mutetur vt olim?
Et veniat ſupplex, quæ modo dura fugit?

Et paucis natura mihi contenta, meumq;
Imbutum nullo crimine pectus erat.
Non liuor, non ambitio mala perculit: vt nunc
Mandarim nomen hinc quoque abeſſe meum.
Denique nil prauum placuit. ſi mentior, ipſa,
Quæ tegor, æternum ſit mihi terra grauis.

In

IN OBITVM PHILIPPI TORNAboni Epiſcopi.

Qui vatum obſcuras voces, qui ſcripta piorum
Suetus, & ad ſedes diuûm aperire viam,
Et morum integritate, & vita puriter acta
Æquauit (ſi fas dicere) cælicolas,
Exuperans, qua parte poteſt, cuncta aſtra Philippus
Tornabonus adit mente, animoq́ Deum.
Dumq́, illic vitæ gaudet ſuprema beatæ
Gaudia, ſupremis perfruiturq́ bonis,
Oblitus mortalem animum, ſenſusq́ rebelleis,
Spectat ouans, temere ſe ſine quicquid agunt.
Atque ait. æterna pars ô contraria luci,
Offudit tenebras nox mihi quanta tuas?
Iandudum condaris humi. me mole relicta
Corporis, æternum ſidera habere iuuat.

TVMVLVS LAODAMIÆ PVELLÆ.

Vita fuit, mea nata, breuis tua: cùm tamen eſſet
Dignior in terris viuere forma diu.
Sic, iniuſta tibi iuſtos quos abſtulit annos,
Mors addet lachrymis, Laodamia, meis.

IN OBITVM HENRICI VALESII Gallorum Regis.

Henricum triſtis cùm iam Bellona videret

Cepiſſe inuicta regna ſuperba manu,
Moxq́; ſibi generum partis emiſſe Philippum
Auſtriacum, & populis otia longa ſuis:
Indoluit, celebrisq́; inter ſpectacula ludi
Obuia perfracta caſside fudit humi,
Atque in connubij, pacisq́; hoc fœdere, dixit,
Quæ caderet, nuſquam victima maior erat.

IN IMAGINEM DIDONIS,
ex Græco.

Quam cernis, vera eſt magnæ Didonis imago,
Hæc Paphiam formæ vincit honore deam.
Talem me Tyrij quondam genuere parentes,
Nec mea, quem credis, corda peruſsit amor.
Nunquã etenim Æneam vidi, neq́; tempore eodem,
Quo cecidit Priami regia, Byrſa fuit.
Abſumpſit, Libycus ne me poteretur Hiarbas,
Confectam proprio vulnere flamma rapax.
At vos impuro Muſæ fauiſſe Maroni
Non pudet, & tantum ſuſtinuiſſe nefas?

IN EORVM OBITVM, QVI PRO
patria ceciderant, ex Græco.

Qui propriæ quondam patriæ peperere ſalutem
Vlti hoſtes valido comminus enſe feros,
Dum pugnant, coëuntq́; ſimul virtusq́;, pudorq́;,
Effudère

Effudère animas pectore quiſque ſuas.
Græcia ne magnis olim parère tyrannis
Diſceret, ac fœdè regna ſuperba pati.
Materno hos Tellus gremio complectitur: atque hac
Iupiter eſſe omnes conditione iubet.
Nil peccare Deûm eſt: euentuq́; omnia fauſto
Perficere haud homini fata cauere datum.

IN AMMANNATI ANTÆVM.

An'ne hoc Alcides in ſignum eſt verſus? & ille,
Terra nouas vires cui modò tacta dabat?
An'ne Ammannàtus cælo vim fecit? & æri
Spirare, ac voces edere poſſe dedit?
Nanq;, animã preſſus qui nunc (viden') efflat ab ore,
Iam iam pondus iners proÿcietur humi:
Cedet & hinc, duris hoſtem qui dura lacertis
Urget, & inuictis pectora pectoribus.
Quòd ſi forte ſuum differt victoria finem,
Et fracti nondum pectoris oſſa crepant,
Longam huius decet eſſe moram, tempusq́; palæſtræ,
Quando hic Neptuni eſt filius, ille Iouis.

PVERPERIVM.

Hæc ego formoſa Lycidas pro coniuge vota
Perſoluo, & capiti myrtea ſerta fero.

Vos ſatam ſeruate precor, vos nocte ſilenti
Cuſtodes vigili numine adeſte dei.
Hic pilo, hic valida feriat contuſa bipenni,
Deuerrat celeri limina at ille manu.
Tu procul in montes Syluane, atque auia cedas
Improbe, culta hic ſunt omnia, culta domus.

PRIMITIÆ.

Et Pani, & Cereri, & Baccho dat ruſticus Ægon
Primitias ruris munera parua ſui.
Lac Pani: Cereri ſpicas: Bacchoq́ racemos:
Ut vitem, vt ſegetes, vt tueantur oues.
Quòd ſi nec grando, mala nec rubigo, luesq́,
Nec fures poterunt, nec nocuiſſe lupi:
Debita tunc veſtra felix cadet hoſtia ad aras:
Pani hædus: Cereri ſus: tibi, Bacche, caper.

AD LÆLIVM TORELLVM.

Quem modò perſcriptum Læli legis optime librum,
Ultima ſuſcepti cura laboris eram.
In quo plus multo tibi me debere fatebor,
Quàm, cuius nuper ſum ſatus ingenio.
Nam, ni illum de ſpe depulſum, animoq́ iacentem
Erigeres, egomet non modò non poteram
Quicquã eſſe: aſt id, quod miſerum foret, ilicet omnes
Abſum

Abſumpſet fratres iam quoque flamma meos.

IN ALPHONSI ATESTINI FERRARienſium Ducis II. Et Lucretiæ Medices Coſmi F. nuptias.

Exitium Europæ miſerati inſtare propinquum,
Iunxerunt dextras Arnus & Eridanus.
Quod tantũ in fœdus nunc quis dubitare poteſt, quin
Pacati veniant & Tagus, & Rhodanus?
Coniungent illi (inquam) animos hoc fœdere: & vnà
Coniungent magnis flumina fluminibus.
Gaude Iſter, gaude Hebre, tibi iam vincula rũpent
Arnus, & Eridanus: & Tagus, & Rhodanus:
Tuq́ adeò Europa auſpicijs felicibus aucta,
Coniugio huic lætos læta precare deos.

AD MVSAM.

Si nihil in noſtris poſitum ſcis eſſe libellis,
O dea, ſeceſſus quæ colis Aonios,
Quod non primores linguæ dixiſſe Latinæ
Conſtet, ſiue Maro, ſiue ſit is Cicero,
Seu Carus, cultúsue Terentius, atque Catullus,
Et reliqui, quos tum pertulit illa viros
Acta Deûm fatis valde felicibus ætas,
Illa ætas virtutum omnium amica parens:
Da dea ſancta, precor, quæcunque ita ſcribimus, eſſe
Æterna, & ferri docta per ora hominum.

Noſq́, tibi ante aram ponemus in igne quotannis,
Quos facit indoctus Cacula verſiculos.

IN CACVLAM.

Cacula tam placet ipſe ſibi, tam ſe ipſe celebrat,
Quàm, qui ſe magnis vatibus eſſe parem
Credit, quòd tantũ conſcripto epigrãmate, quèndam
Terruit è doctis, conſpicuisq́, viris,
Ne tractaret idem, quod iam tractauerat ipſe,
Deplorans Pepuli funera Sicinij:
Sicinij, primæ primo quem flore iuuentæ
Ornatum eximijs dotibus ingenij,
Et præſtantem armis, & nobilitate potentem,
Jmproba mors campos miſit ad Elyſios
Ante diem, longam tam dignum viuere vitam
Ob décora egregia multa peracta manu,
Et tandem in diuos, & numina ſancta referri,
Quàm ſunt iſtius carmina digna mori,
Æternisq́, tegi tenebris, & nocte profunda,
Et mergi obſcuris cuncta voraginibus.
Quare Cacula ſe fallit. nam, qui ſua non vult
Conferri ipſius carmina carminibus,
Impuri metuit propter contagia verſus,
Nequa ſuis labes hæreat in numeris:
Ac ſe poſtillà Parnaſſi è vertice ſacro

Muſæ

Muſæ furcillis præcipitem eiiciant.

IN EVNDEM.

Sæpe mihi dubio verſanti in pectore multa
Conſtitit ipſa ſui neſcia mens animi:
An tot campiuagi fluctus, cùm Iupiter olim
Effuſis terras obruit æquoribus,
Delerint homines: an tot Phaëtontius ignis,
Cùm ſata, cùm ſyluas, cùm maris arſit aquas:
Quot, qui ceu funeſta lues graſſatur in omneis,
Ipſe ſuis perimit Cacula verſiculis.
Vt, quid præcipuè vitæ ſit noxium in omni,
Ipſe egomet ſanè quàm ſim animo ancipiti:
Sed tria ſunt certè mala maxima, pontus, & ignis,
Quosq́; facit ſæuus Cacula verſiculos.

AD SEIPSVM.

Si te deſpectum ſentis miſerè, atque ſuperbè,
Indignisq́; habitum perſpicis eſſe modis:
Et fruſtra cecidiſſe tibi tua verba, precesq́;,
In caſſumq́; oculos illacrymaſſe tuos,
Ecquæ prætereà faſtus iam ſigna moraris
Illius? ecquidnam, quo mouearis, erit?
Ni te tanta mouet, Bargæe, ſuperbia, ni te
Contemptum, debes cui minus eſſe, doles?

Ergo age, ſi quando patientia victa dolori
Cedit, & vltorem ſuſcitat ira animum,
Obdura, ô, tandem, & faſtidia deſine ferre,
Cuius te immeritò perditus vſſit amor.
Nec te irrideri patiare inhoneſtius: &, quæ
Feciſti miſerè tanto in amore miſer,
Omnia nunc tandem oblitus committe procellis,
Nec poſthac, quæ te non amat, vllus ames.

ἈΠΌΚΡΙΣΙΣ ΕἸΣ ΤῸΝ ἈΝΤΊΜΑΧΟΝ.

Ναὶ πικρὸν ἦν κεῖνο φάος ἤματος ἡνίκα πρῶτον
Ἀντίμαχ᾽, ἀλλοδαποὺς εἰσαφίκανον ὅρους
Βαρβαρικῶν πολίων. οὐ γὰρ τότε μοῦνον ἔλειπον
Συγγενέας, καὐτούς, οὓς ἐφίλουν, ἑτάρους,
Καὶ πατρίδος δάπεδον γαίης, τῆς οὔνομα πάμπαν
Τίμιον ἀνθρώποις, τίμιον ἀθανάτοις:
Ἀλλὰ θεὰς ἔλιπον σφίσιν οἰκείας ἐχούσας,
Ὁππότε μ᾽ αὐτάων πουλὺς ἔτυφεν ἔρως.
Τοῦτο γ᾽ ἐμὴν κραδίην, ὅταν αὔσονα κάλλιπον αἶαν,
Τοῦτο μάλα στυγνόν, τοῦτ᾽ ἀνιηρὸν ἔτλη.
Νῦν δὲ μάλιστ᾽ ἀνίησι παράσχεται. οὐ γὰρ ἔολπα
Ἶσα ταῖς δέλτοις γηραλέαισι γράφειν
Ἆσμ᾽· ἀναβαλλόμενος μάλα κάλλιμον ἑλλάδι φωνῇ·
Πλὴν εἰ Ζεὺς μ᾽ ἐλεῶν λάτριν ἐόντα πάρος
Θεσπιάδων, λιγυρῶν ἐπέων δείξειε κελεύθους·
Εἰ καὶ τοῖος ἐμὰς γοῦν προτέροισι χρόνοις
Οὐδέποτ᾽ ἔσχε φρένας γλυκὺς ἵμερος. ἦ γὰρ ἄκοσον,
Ὡς συγγραφθείσαις γλώττῃ γοῦν ἀλλοτρίῃ
Γειρῶντες βίβλοις ἑλλήνιον ἄλσος ὀφέλλειν,

Ἢ κρό

Ἢ κρότον, ἢ μεγάλην ἔλλαχον εὐλογίην.
Ἀλλὰ παρ' ἐλλογίμων τοῦτ' ἔμπαλιν ἔκλυον ἀνδρῶν,
Ὡς τοῦτ' οὐκ εἴη μεῖον ἀφροσύνης,
Ἢ εἴ τις φορέῃ φιτροὺς ἀνὰ δάσκιον ὕλην,
Ἢ ἐς πάλιν ποταμοὺς ὕδατ' ἐς ἀενάους.
Καὶ μὴν ἡμετέρας Βοσκούσης ἔθνεα πολλὰ,
Οὐδ' ὀλίγος σπινθὴρ ἐλπίδος ἧφε φρένας
Τοῦ πότ' ὑπ' ἀνθρώπων κληίσεσθ', οἵ τινες αὐτῶν
Καὶ ζῶντες μνήμην κάλλιπον ἀΐδιον.
Ἀλλὰ σὺ ῥηϊδίως δεδαὼς τὴν ἑλλάδα γλῶτταν
Ἐκ στόματος προχέειν, καὶ μάλ' ἐπιστάμενος
Δαιδάλλειν γλυκεραῖσι τεὰς χαρίτεσσιν ἀοιδὰς,
Οἷ' ἐξ εὐεπίης νᾶμα πιὼν λιβάδος,
Ταῦτα πόνει μελετῶν πάνθ' ἤματα. καὶ ποτέ γάρ σε
Θαυμάσουσι κλυτῆς υἱεῖς Αὐσονίης,
Μουσοπόλων στέφανον, καὶ ἀρημανέων Βασιλήων
Ὅρπηκας δάφνης ἀμφιβαλόντα κάρα.
Ὡς ἐκ γῆς δνοφερᾶς εἰς αἰθέρα πουλὺν ἀερθεὶς
Γωθήσει χρυσέων εἰρεσίῃ πτερύγων·
Χ' ἡμᾶς ἀτραπιτοῦ ταύτης ἀδαήμονας ὄντας
Ἐκλείψεις ἡμᾶς ἔνθα χαμαιπετέας.
Κ' οὐδὲν ὅμως θαμβοῦσ'· οὐ γὰρ νέον, ἀλλὰ παλαιὸν
Οἶδα θεοῖς εἶναι τοῦτ' ἔθος ἀθανάτοις,
Κείνους παιδεύειν, κείνων ψυχὰς ἀναγείρειν,
Κείνους ξυμπάντων ὑμνοπόλων φιλέειν,
Οἳ προμολὰς ὀρέων, καὶ τέμπεα καλὰ νέμοντες
Παρνάσου, καὶ σφῶν ἴχνεσιν ἑσπόμενοι
Παιδείας ὀρέγοντ' ἀγαθῆς, ἀνδρῶντε παλαιῶν
Τέρπονται βίβλοις αἰὲν ἐγερσινόοις,
Ὡς σὺ φίλη κεφαλὴ πολλαῖς τιμαῖσι γεραίρων,
Αὐτῆς καὶ πάσης ἐκ κραδίης ἀγαπῶν
Ταῦτ' ἐπόνεις· ἤδη τε κυρεῖς πολλοὺς ἐνιαυτοὺς.

Ἀγλαὰ μουσάων ἔργα μετερχόμενος,
Οὐ μόνον ἡμετέραις ὅταν ἥλιος οὐρανοφοιτῶν
Ἀστράψῃ χώραις, φέγγος ἀπειρέσιον
Ἀστέρας ἐξελάσας περιλαμπέας· ἀλλ᾽ ὅταν ἔλθῃ
Εἰς δνοφεροὺς νυμφῶν τέρμονας ἑσπερίδων.
Ὥστε σ᾽ ἐπαιδεύσαντο θεαὶ, καὶ τοῖον ἐόντα
Ἔθρεψαν, κόλποις δεξάμεναι σφετέροις,
Ὥς ποτε τὸν σοφίης περιλαμπέος ἡγεμονῆα
Ἥδιστον πάντων Ὀρφέ᾽ ἀοιδοπόλων.
Ἀλλ᾽ ὅτε μὲ τὸ πρῶτον ἑῷ ὑπεδέξατο κόλπῳ
Μαῖα φίλη: στυγερὸν, καὶ καλὸν ἄστρον ὅλως
Ἐξεφάνη τότε πρῶτον ἀπ᾽ ὠκεανοῖο ῥοάων,
Τὰς βιότου μοίρας οὐλομένας προλέγον.
Αὐτὸς γὰρ νεότητος ἐς ἀγλαὸν ἄνθος ἐλάσσας
Ζηνὸς ἀεὶ θεράπων ἐννέα θυγατέρων,
Κ᾽ εἰς λειμῶν᾽ ἀρετᾶς λιγυρῆσιν ἐπίδρομον αὔραις,
Ἧχι μάλιστα βροτοῖς ἄμβατόν ἐστιν ὄρος,
Ἐλθεῖν ἐμμεμαὼς, οὐ μὴν ἄτερ ἀναλέοιο
Καύματος, ἢ ψύχους, ἢ μαλεροῖο πόνου,
Τειοσάων τότ᾽ ἐγὼ στυγεραῖς βουλῆσι θεάων
Ἑσπερίους πάμπαν στυγνὸς ἔλειπον ὄρους.
Αἷς νῦν μὲν τέμνοντα βαθυρρόου οἴδματα πόντου
Εὔαδ᾽ ἁλιρραγέας ἐγγὺς ὁρᾶν σπιλάδας·
Νῦν δὲ φέρειν ἀνέμοιο πολυστροφάλιγγας ἀέλλας
Ἀστράψαντος ἁλὸς κύμασι πουλὺν ἄρη·
Νῦν πάλιν ὠκυπόδων νώτων ὕπερ ἥμενον ἵππων
Στυγνότερ᾽ εὐρεῖαν ἀν᾽ χθόνα πολλὰ φέρειν,
Μαστεύειν θ᾽ ὕλας, ἠδ᾽ οὔρεα μακρὰ κομῶντα,
Καὶ φηγοῖς σοβαραῖς, καὶ δρυσὶν ὑψικόμοις.
Νῦν δὲ πλάκας γαίης μεγάλας, κοίλας τε φάραγγας,
Νῦν δὲ θέειν ποταμῶν ὕδατα λαβροτάτων.
Οὐ μὴν οὐδ᾽ εἰ ἔμελλον ἀπ᾽ αὐσονίης ἐρατεινῆς

Ὠθέμεν᾽ εἰς ἐθνῶν τέρμονας ἀλλοτρείων,
Εἰς κείνων ὥθων ἀνδρῶν δήμους τε, πόλεις τε,
Οἳ τλῆναι χαλεποὺς οὐ συγέουσι πόνους
Εἵνεκα τῆς σοφίης ἐρικυδέος, ἥν ποτε κλεινὴ
Κάλλιμος ἀγγείνειν ἑλλάδι μόχθος ἔην.
Κείνων δ᾽, ἐχθίστας οἵπερ διάγουσιν ἔχοντες
Μούσαις, ἠδὲ θεοῖς ἀθανάτοισι φρένας.
Καὶ γὰρ γῆν διαβὰς, καὶ μυρίον οἶδμα θαλάσσης
Εἰς ἑλλησπόντου γείτονας ἦλθον ὅρους
Τρώων, ὧν ἔσται τὸ βαθὺ κλέος ἔστ᾽ ἂν ἀρούρας
Αὐγάσῃ πυρόεις ἥλιος ἀζαλέας,
Μαιονίδεω διὰ μοῦσαν ἀγήραον, ὅς τὸ παλαιὸν
Ἠμαύρωσε κλυτοὺς ἰλιάδον ὑμνοπόλους.
Ἔνθα μένων, ἀσίης χώρας ἴδον, ἣ τῆς ἁπασῶν
Τῷ τ᾽ ὄλβῳ προὔχει, τῇ τε φυηφυΐῃ.
Αὐτὰρ ἔπειτα κακῶν, καὶ ὑπέρβιον ὕβριν ἐχόντων
Τουρκάων ἔδραμ, καὶ πουλίεθρον ἴδον·
Οἵ ποτε μὲν κλειναῖς ἰταλῶν χείρεσσι δαμέντες
Τῆς βαλιᾶς ἦσαν δειλότεροι κεμάδος.
Νῦν δ᾽ ἀλαπαζομένων θρηνοὺς φιλέουσι πολήων,
Καὶ τευχέων πάταγον, καὶ βροτολοιγὸν ἄρη·
Καὶ πάσας λύθρῳ γαίας, ποταμούς τε μιαίνειν
Ἀνδρῶν γὰρ κρυεροῖς ὀλλυμένων πολέμοις·
Καὶ ζώειν ἤδη τὴν ἑλλάδα πεῖσαν, ἄρηος
Ὅπλα μετερχομένην αὖτ᾽ ἐρατῆς σοφίης,
Γάμπαν ἀεικελίως μούσας πέραν ἀσίδος αἴης,
Καὶ πέραν ἀργολικῶν ἐξελάσαντες ὅρων.
Ὠμότεροι οὐκ ἦσαν τούτων οὐ φῦλα γιγάντων,
Οὐ λαιστρυγονίης κοίρανος ἀντιφάτης.
Οἵ γε τὸ πρόσθ᾽ ἱερᾶς ἐξ ἑλλάδος, ἔκ τ᾽ ἐρατεινῆς
Ἔτλασαν μούσας ἐξελάσαι πατρίδος.
Οὕτω πήματ᾽ ἔχοντα κατ᾽ εὐρέα κόσμον ἀλᾶσθαι

 Ἤθελον

Ἤθελον αἱ μοῖραι πάμπαν ἀπηλεγέες.
Ὥς ἐμὲ μυριάκις δοξάσαι, μή ποτ' ἀληθὲς
Εἴη μυθοπόλου δόγμα παλαιγενέος·
Ὡς ἔνεκ' ἀμπλακίης μεγάλης εἴημεν ἅπαντες,
Καὶ παλαιοὶ ξεῖνοι, καὶ θεόθεν φυγάδες,
Τοῦτον τὸν δνοφερὸν, τοῦτον τὸν ἀτερπέα χῶρον
Ἀντὶ δομῶν κρονίδου ζηνὸς ἀμειψάμενοι.
Πῶς οὖν, ἡδὺς ἑταῖρε, λιγύθροον ἑλλάδος ἠχὼ
Ἣν ἀσκεῖν δυνατὸν τοῖσδε παρ' ἀνδραπόδοις;
Ἠὲ σέβειν ἐρατὴν ζηνὸς μεγάλοιο γενέθλην,
Πλὴν τῇ βουλήσει, καὶ φρεσὶν ἐνδομύχοις;
Ἦ γὰρ ἐγὼ τούτων; ὡς βάρβαρον ἦτορ ἐχόντων,
Καὶ πάσης πάμπαν ἀλλότριον σοφίης,
Καὶ πλεῖστον λογίσας τὸ παρὸν κακὸν, εἰς ὅπερ εἷλκον
Μοῖραι ἀμείλικτοι, μοῖραι ἀπηλεγέες,
Ἠξίουν βασιλῆα θεῶν, ὅν γ' ἄστρα πατεῦντες
Δαίμονες, ἠδ', ὅσους οὐρανὸς ἐντὸς ἔχει,
Καὶ μοῖραι πείθονται ἀμείλικτοί περ ἐοῦσαι,
Λείπειν ταῦτα μ' ἐᾶν ἔθνεα, καὶ καμάτων
Παντοίων λῆξαι, καὶ ἀναπνεῦσαι κακότητος,
Εἰς ἐρατὴν ἤδη πατρίδ' ἀνερχόμενον.
Ἤδη γὰρ ξανθῷ Μενελάῳ νόστον ἔνευσε,
Καὶ κλεινῷ βασιλεῖ δουλιχίων σκοπέλων·
Ὃς μάλ' ἀεικελίως ἔτλη πολλοὺς λυκάβαντας
Πολλὰ κάκ' ἐν γαίῃ, πολλὰ κάκ' ἐν πελάγει·
Προκείναν ἰθάκην εἰς πετρήεσσαν ἱκέσθαι
Τοῦ πέρας ἱμερτοῦ μήποθ' ὁρᾶν βιότου.
Οὐ γὰρ ἀεὶ νεφέλαις φοβεραῖς κεκαλυμμένος αἰθὴρ
Τιτρώσκει πυκνῇ γῆς δάπεδον νιφάδι·
Οὐδ' ἐσαεὶ τύπτει βαρυηχὲς οἶδμα θαλάσσης
Θυόντων ἀνέμων αὔρα πολυστροφάλιγξ·
Ἄλλοτε μειδιάει δάπεδον χθονὸς, ἄλλοτ' ἀπείρων
Πόντος

Πόντῳ ἐριβρύχων παυσάμενος κελάδων.
Κ' αὐτὸς ἐπεὶ μετὰ δηρὸν ἀλώμενος, ἠδὲ κακοῖσι
  Τρυχόμενος πολλοῖς ἦλθον ἐς ἠϊόνας
Πατρώας, τόσον γε φίλον κατὰ θυμὸν ἰάνθην,
  Ὅσσον ὁ παντλάμων Λαερτιάδης ἐχάρη,
Μῆνιν ἐριβρεμέταο Ποσειδάωνος ἀλύξας,
  Καὶ στείβων ἤδη πάτρια ποσσὶν ὄρη.
Καὶ γὰρ ὁμιλῆσαι τάχα κεῖν σὺν ἀμείνονι πότμῳ
  Τοῖς ἑτάροισιν ἐμοῖς εἰς ἐπιόντα χρόνον
Ἔξεστι. νύκτας τε, καὶ ἤματα πάντ' ἀνελίσσειν
  Ἀρχαίων ἀνδρῶν ἀθανάτους σελίδας.
Αἵπερ πανδοσίαις κάρπους δωροῦνται σὺν ὥραις
  Ἀτταλικῶν κτεάνων οὔτι χερειοτέρους.
Δεικνῦσαι τὰ κέλευθα ποτ' οὐρανὸν εὐρὺν ἄγοντα,
  Καὶ πῶς χρὴ λήθης βένθεα φρικαλέης
Ἐκφεύγειν. διὰ ταῦτα βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων
  Ἤδην, καὶ μεγάλην ὡμολόγησα χάριν
Συγχαίροντ' ἀνόδοιο φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν·
  Καί σε πάλιν ταύτης ἤνεκεν εὐχαμίας,
Εἰς τὸν ἀπειρέσιον χρόνον ἐκ Διὸς αἶσα φυλάσσῃ,
  Αἰὲν ἀριζήλῳ ζῶντα σὺν εὐφροσύνῃ.

PETRI ANGELII
BARGAEI VENATORIA

DAMON.
ECLOGA I.

AD LÆLIVM TORELLVM.

FLagrabat magno quondam Damonis amore
Chloris Hamadryadum non vltima: quam pater Ægon
Doctus arundinea modulari carmen auena
Erudijt, multaq; inſignem reddidit arte:
Seu cantu certare velit, pedibuſq; choreas
Plaudere: ſeu celeri Nymphas præuertere curſu:
Lethaliq; procul iaculo transfigere capras,
Jmbelles capras, ſummis dum rupibus hærent:
Aut ſeſe ex alto reuoluta in cornua librant.
Flagrabat Chloris: triſteſq; miſerrima curas
Lenibat mœſtis animum ſolata querelis.

En

En mihi contemptiq́; arcus, ſpretæq́; pharetræ
Ante pedes, dum me ipſe fugis pulcherrime Damon:
Deflentemq́; tuo nunquam dignatus amore,
Et nemorum latebras, & inhoſpita luſtra ferarum
Me ſine ſolus obis: & in acres irruis vrſos,
Aggrederisq́; apros: ah, te ne vulnere lædant,
Ah, tibi ne validæ frangantur dentibus haſtæ:
Certè ego fida comes, nec tanti ignara pericli
Hærerem lateri: atque illatos comminùs ictus
Exciperem, gremioq́; tuo exanimata iacerem.
O`, mihi contingat tam dulci occumbere letho,
Optato letho, quo nec felicius vllum
Eſſe genus poſsit vitæ. tum denique Damon,
Et mea magna fides, & amor tibi cognitus imo
Triſtia nonnunquam eliceret ſuſpiria corde.
Forſan & extinctam tecum miſeratus amantem
Extrueres mœſtum ſumma ſub rupe ſepulchrum,
Inuida præteriens quà quondam filia Mopſi,
Inſcriptum legeret vicino in cortice carmen.
Haud tota interij Chloris: nam maxima noſtri
Semper erit pars, incolumi Damone, ſuperſtes.
Sed quid ego, heu, miſeræ mihi ludicra ſomnia fingo?
Somnia, quæ tenues venti dilapſa per auras
Diſpergunt. illum multæ optauere puellæ
Naïades, magnis quamuis è regibus ortæ.

Et tamen haud vnquam amplexu, thalamoq́; potitæ
Dulcia purpureis fixerunt oſcula labris.
Non Dryope, non læta Thoe, non candida Protho,
Non & Callirhoe Tyberi genitore ſuperba,
Non Ephyre, atque Opis ſoror, Eridanitides ambæ,
Ambæ auro, & pecudum præſtanti vellere dites.
Sed mihi nil obſtant hæc omnia. perditus ille,
Ille puer, noſtros toto qui pectore ſenſus
Abſtulit, & cæco patefecit vulnere venas,
Inſidet aßiduè cordi : nec talia curat
Sæuus amor, magnos in me dum ſuſcitat ignes.
Quanquam, ô : ſed Nymphas nobis licet heroinas
Prætuleris : etiámne tuo prohibebis amore
Crudelis Damon? etiámne arcere parabis,
Quo minus in ſyluas veſtigia nota ſequamur?
Certè ego, cùm libuit noſtras deducere in oras
Auribus ignotos Latijs numerosq́;, pedesq́;,
Sæpe tuas lyrico percurri pectine laudes.
Tum docui quibus inſidijs, quibus artibus olim
Decipias acresq́; feras, pictasq́; volucres,
Quoq́; modo informes medijs in vallibus vrſos
Ipſe queas ſolus proſternere tutus, aprosq́;.
Nec me carminibus Phyllis, nec blandior Ægle
Æquiparat : quamuis tenues inflare cicutas
Docta Ægle : quamuis celebris per compita Phyllis

Agreſt

Agreſtem querula moduletur arundine muſam.
Inuidus (& memini) cùm me tua facta canentem
Eridani ad ripas ſæpe audiuiſſet Amyntas,
Agrorum quondam,et pecudum prædiues Amyntas,
Pinguia cui gelidi parebant paſcua Sarni,
Inarimeq́ ferax, latisq́ Inſubria campis,
O', mea ſi tali celebres décora inclyta cantu
Nympha (inquit) comites inter non vltima noſtras
Ipſa eris, & Beroë cedet tibi, Phyllodoceq́.
Ipſe tui ſedenim iam tum me ceperat ardor,
Iam tum flãma vorax penetrarat ad vſq; medullas,
Intonſis vt ſola meos teſtarer amores
Montibus, & teneris incidere falce iuuaret
Arboribus laudesq́ tuas, tua nomina Damon.
Quin ego cum calathis olim tibi lilia plenis,
Purpureasq́ roſas, immortalesq́ amaranthos,
Narciſſumq́,crocũq́ et ſuaue rubentẽ hyacynthum,
Horrida dum ſæuis Aquilonibus arua rigarent,
Auſa offerre tuum veniſſem credula ad antrum,
Sic perij, ſic ipſa meo de pectore ceſsi,
Hæſerit vt medijs vox faucibus: &,mihi quæ iam
Ipſa diu mecum verſans blandiſsima noram,
Immemori exciderint toto de pectore verba.
Sed vos, ô Dryades, blandiſsima turba, ſorores,
Delete ô Dryades, quæcunque notauimus altis

Carmina corticibus, noſtros delete furores.
Forſan & vnà illum memori de mente fugabo.
Hæc ſimul ætherias Chloris iactauit ad auras
Oblita infelix ſeræ decedere nocti:
Accurrère piæ non vna è valle Napææ:
Et ſecum mœſtæ duxere in tecta dolentem.

GLYCE. ECLOGA II.

AD BACCIVM VALORIVM.

Extulerat medio iam ſe nox frigida cælo:
Lætaq; fœcundo ſpargebat gramina rore:
Cùm ſua formoſæ perculſus amore puellæ
Limina deſeruit Lycidas venator, & illa,
Illa, imo quæ corde prius celauerat, altis
Montibus, & cæcis detexit vulnera ſyluis.
Tu verò, tu, cuius amor mihi creſcit in horas
Valori, & noſtro ſolus iam pectore regnat:
Ceu quondam arentes ſtipulas cùm corripit ignis,
Exiguus ſerpit primùm, mox clarus ad auras
Effert ſe victor, lateq; incendia miſcet:
Accipe, et hæc Lycidam mecum miſerare dolentem.
Hos, ô, qui luctus referat tibi ſomnus ad aures
Sæua Glyce, meq; ante tuos nunc ſiſtat ocellos,
Horrida flebilibus rumpentem ſaxa querelis?
Certe ipſam diræ non te peperere leænæ,
Non tibi præbuērunt immites vbera tigres,

Vbera

Vbera, quæ ſauos accendant pectore ſenſus.
Quin ego, te quoties venientem lætus ad antrum
Ipſe meum vidi: noſtrine hanc vlla doloris
Cura habet? an'ne alios, dixit, ſuſpirat amores?
Ac, niſi me miſerum iam tum præcideret ingens
Verba timor: formoſa Glyce miſerere furentis,
Dixiſſem, miſerere. tuum mors, ô, mea certè
Crimen erit: crimen tantum non vlla tacebunt
Secula: non vllæ terrarum, atque æquoris oræ.
Hoc ipſe, intonſas quoties indagine colles
Venator, quoties canibus luſtra horrida cinget,
Inſcripta tantum teſtabitur ilice crimen:
Hunc ſyluæ, hũc mõtes, hunc ſaxa, amneſq́; loquẽtur
Interitum: & Lycidan extinctum animalia flebunt.
Flebunt & pharetræ, flebunt & retia, & arcus,
Atque canes: & te crudelem ſæpe vocabunt.
Sed tu, ſcilicet, has lachrymas contemnere ſueta,
Has voces, atque hæc imi ſuſpiria cordis,
Nil ô dura, preces, nil, ô, mea munera curas,
Munera, quæ multæ fruſtra cupiere puellæ.
Quin etiam ingenti faſtu nos deſpicis, omnem
Quòd vitam in ſyluis inter ſpelæa ferarum,
Noctis & inſomnes ſub dio ducimus horas.
At non cultorem nemorum Venus aurea Adonim
Spreuit, & amplexus, ſetoſaq́; brachia fugit.

oo Nec

Nec tamen ille ſuas celebrauit arundine laudes:
Quas canerent olim ſummis in montibus ipſæ
Et Dryades Nymphæ, et Satyrorũ incondita turba.
Me verò in primis dulces aluere Camœnæ,
Cinxeruntq́; edera, felici & baccare frontem.
Ac tu, ſi verax non eſt mentitus Amyntas,
Neſcio quẽ Dorylan tamen (hei mihi) credula præfers,
Idæum Dorylam: cuius mendacia linguæ
Turpia tam multas iam decepere puellas.
Eheu, ſæua Glyce, noſtræ te ſibila cannæ
Nulla mouent, noſtræ ſolam te carmina Muſæ
Nil capiunt ingrata. tuas ego marmore laudes
Incîdi: & longum victuræ in cortice quercus
Ipſe meos iterans queſtus, & verba notaui:
Quæ legiſſe queant longo poſt tempore Nymphæ,
Dum venantur apros, dum ceruũ ad retia trudunt.
Atque eadẽ vt canerẽ de ſe, quid non mihi Leuce
Pollicita eſt? Leuce flauos exculta capillos,
Nigra oculos Leuce, niueas Leuce alba papillas?
Quid non Arctobali, quid non formoſa Lycotæ
Filia? pelliti quid non Amaryllis Iolæ?
Diuitijs omnes, omnes & ſanguine claræ.
Nec minus Autonoë, qua doctior vlla Camœnas
Non colit, vnum ardens me me admiratur, et vnum
Suſpirans, verſusq́; meos, mea carmina laudat.

Et tibi (quis credat?) nunc inuidet æmula, ſeq;
Jactat, & ante omnes te deſpicit illa puellas.
Tu tamen (heu) nimium confidis imagine formæ.
Nec fore iam credis, facies vt candida rugas
Contrahat, & flauum mutent tua tempora crinem.
Et roſa, purpureo quæ ſe commendat honore,
Manè virens, multo langueſcit pallida ſole.
Langueſcunt violæ, langueſcunt lilia, cùm ſe
Extulērunt primùm, & canas liquere pruinas.
Sic etiam, forma quæ nunc anteire Napæis
Diceris, amiſſo flebis mox flore iuuentæ.
Et veniet (mihi crede) dies, cùm te quoque ſæuus
Vret amor, cùm te dolor vlciſcetur amantem.
Sed quid ego hæc ſurdis nunc cōqueror irritus auris,
Irritus & ventis tantùm mea vulnera pando?
Jllam, illam infelix, illam, dum ſola vagatur
Montibus, & ſuaues beneolenti è gramine flores
Sola legit, ſola & gelidi prope fluminis vndam
Nunc dulces ſomnos, frigus nunc captat opacum,
Illam (inquam) aggreſſus molli prece flectere nitar.
Heu quid agā? extremi iam nunc libet orbis ad oras
Jre mihi, & penitus gentes intrare repoſtas,
Quæ diram ingluuiem miſerorum ſanguine paſcunt,
Et primùm egreſſos lacerant in littore nautas.
Tum mecum morietur amor, tum denique, quæ me

Paulatim abſumunt, incendia ſæua quieſcent.
Ah, Lycida, Lycida quoties, dum pectore curas
Voluis, & ingratos defles malè ſanus amores,
Hæc eadem ſueſti tibi fingere ſomnia, quæ mox
Ventorum rapidæ ferrent abolenda procellæ?
Quin potius, ſi fata vrgent te ſæua, iacentem
Hic abicis, dirasq́; tuo de ſanguine fauces
Magnorum infelix pergis ſaturare luporum?
Tu lætare Glyce noſtra ſæuiſſima morte,
Lætare, & quoties alta ſub rupe ſepulchrum
Aſpicies: dic, iſte locus mea gaudia ſeruat:
Sæuitiæ locus iſte meæ monimenta tuetur.
Iamq́; vale: atq; alium, qui te canat, improba quæras.

EVAGEE ECLOGA III.

AD PHILIPPVM MELIORIVM.

Abdiderat montes ſeſe venator in altos,
Atque inter denſas nemorum mœſtiſſimus ornos,
Quà rude frigenti ſtringit latus Alſula riuo,
Innixus ſcopulo lachrymas fundebat Amintas:
Et pulchram Euageen ſecum plorabat ademptam.
Euageen magnum Lygurum decus: et cui quondam
Æſis, & æterno deuinctus amore Metaurus
Paruit, & rapido ſubſedit flumine Tybris.
Ipſe eadem cùm manè, eadem cùm frigida terris
Nox erat, infelix gelidas iterabat ad auras.

Et

Et nemus, heu, miſeris conqueſtibus omne replebat.
Lugete ô Dryades mecum, ô, lugete Napææ:
Creſcat & è veſtris lachrymis ipſa Alſula, & ipſæ,
Ipſæ orni creſcant quercusq́, & gramina, & vda
Virgulta vmbroſa protendant brachia valle,
Cunctaq́ teſtentur noſtrum depaſta dolorem,
Dum pratis inſuetus oues auertit amaror,
Dum mutata dolent teneræ dumeta capellæ,
Atque infelicem referunt in lacte ſaporem:
Dum mirantur apes caſiamq́, crocumq́ rubentem,
Atque thymum, atque alio ſaturata ſiſymbria ſucco:
Et preſſas triſti diſtendunt nectare cellas.
Lugete ô Dryades mecum, ô, lugete Napææ
O'ccidit Euagee pulcherrima Neptunine.
Euagee noſtræ ſpes vna, & ſola ſenectæ
O'ccidit. & ruris, quicunque erat, huius honorem
Abſtulit, euertitq́ omnis mihi gaudia vitæ.
Scilicet id fuerat, bis ſex quòd menſibus actis
Suaſit ab Alphea diſcedere protinus vrbe,
Vt te lugubri aſpicerem miſeranda feretro
Efferri, atque tui pars maxima funeris eſſem,
Contegeremq́ atro frigentia membra ſepulchro.
At non hæc olim nobis promiſſa dediſti
Euagee, non hæc duriſſima tempora, non hos
Tum mihi prædixti luctus, cùm magnus Aceſtes

Mitteret, æquoreas quà labitur Arnus in vndas,
Tuq; tuo inuitum diſcedere ab ore videres,
Præceptiſq; meum munires prouida pectus,
Quaſq; dabas prudens, ceu ſancta oracula, voces
Obſeruarem omnes, & ſingula mente notarem
Conſilia:ex animo quæ nunquam obliuia nunquam
Eluet vlla dies, quamuis longiſſima, noſtro.
Non ego tum tantos potui mihi fingere caſus
Euagee : non tantum vnquam ſperare dolorem.
Quamuis certa mihi luctus præſaga futuri
Signa daret Therapon:cùm denſos abiete lucos
Cæderet : & piceas alto de vertice pinus
Deijceret, montiſq; ferus iuga pulchra comantis
Vaſtaret, noſtris qui plurimus imminet aruis.
Quin potius nil illa timens portendere triſte
Omina, dijs ſuperis faciebam vota : meaq;
Sæpe manu cumulans ingrata altaria donis
Spondebam innumeros poſthac tibi credulus annos.
Atque adeò demens tempus iam iam affore rebar,
Cùm tibi, quos olim fœcundos abſtulit agros,
Redderet inſonti, Latijs qui præſidet oris
Paſtor, & ingentes rerum moderatur habenas,
Atque volens, faciliſq; omnes tibi linqueret arces,
Munitas arces, & pinguia regna Camertum.
Et nunc ipſa iaces, nec iam dignare vocantes,

Tendenteſq́; manus populos ad ſidera vtraſque,
Dum miſeris miſeras implent vlulatibus vrbes:
Et vocem montes, vocem nemora alta remittunt.
Te variæ Bacchi lynces, te ſæua leonum
Semina, & hirſuti lugent in ſaltibus vrſi,
Apriq́; thoesq́; atque efferæ pectora damæ.
Flent fontes, flent ſtagna tuum, flent flumina triſtem
Interitum, & lachrymis tellus madefacta tepeſcit.
Hinc ſeges incultis ſquallet mœſtiſſima campis,
Squallent fœcundum ſitientia pabula rorem:
Amiſſumq́; decus paſſim violaria mœrent.
Mœrent tota ſuis virgulta exuta corymbis,
Et pecus infelix deſerta in valle pererrat:
Vbera nec referunt ſera iam nocte capellæ
Plena: nec ad caulas redeuntem læta mouatur
Ipſa ſuam, atque alijs ſecernit bucula matrem.
Omnia ſunt macies, ſunt omnia luridus horror,
Sunt tenebræ, & triſtis lethi pallentis imago.
Ipſa hæc, quæ quondam mihi frigida rura placebant,
Nunc odi, &, dulces obij quos ſæpe receſſus,
Dum medium curru ſol aureus occupat axem,
Omniaq́; argutis reſonant arbuſta cicadis.
Odi orno, odi & platano, odi æſculo alta
Contecta, & radijs non peruia luſtra coruſcis.
Sordent & viuo confecta ſedilia ſaxo:

Sordet &, annoſa quæ ſeſe ex ilice fundens
Cum ſtrepitu raucum ciet vnda è margine murmur.
Quin ego, iandudum poſui quas ordine fagos
Ipſe tibi, & teneras conſeui, heu, neſcius alnos,
Euertam immeritas imis radicibus omnes,
Et ſyluam aggrediar crudelibus vrere flammis.
Ah, miſer, ah, quò te mentis rapit æſtus Amynta?
Nónne vides gemitus, lachrymasq́; vt ſpargis inanes?
Quin igitur potius viua te fluminis vnda
Abluis ? & precibus manes venerare ſepultos?
Forſan & hæc olim venient ad ſacra : tuiq́;
Vaneſcent triſtes illo poſt tempore luctus.

FINIS.

AD BENEDICTVM VARCHIVM
in obitum Lucæ Martinij.

Quales aerio è vertice montium
Amnes primum humili flumine defluunt,
Radiceſq́; ſuis imbribus arborum
Imas ſuauiter irrigant,
Ac mox, propoſitum dum peragunt iter,
Paulatim innumeris fontibus alueum
Aucti, præcipites iam magis, ac magis
Quercus funditus eruunt.
Qualis'ue Iſmarius Thracia ab vltima
Primum flat Boreas lenis, & æquoris
Vndæ rauciſono murmure perſtrepunt
Ad primi vada littoris:
Maior dein hyemem concitat horridam
Incumbens pelago, nec prius impetum
Aurarum cohibet dura minantium,
Quàm ſecum omnia verterit,
Quaſſasq́; ad ſcopulos impulerit rates
Sæuo circumagens vortice turbinis,
Syrteisq́; in medias vrſerit, & rapax
Alto cinxerit aggere:
Varchi ſic lacrymas fundere ſueuimus,
Sic leues gemitus, ſic querimonias,
Siquid, quod miſeri nolumus, áccidit,

Sic ſuſpiria primulum
Non alte petimus: poſt modò quæ ſuas
Vires concipiunt non ſecus, ac leues
Scintillæ ſilicis fomite in arido
Senſim incendia ſuſcitant.
Luctum luctus alit, quando aditum ſemel
Mœrori penitus qui patefecerit,
Jn mœrore iacet perpetuò, & malam
Auget triſtitiam in dies,
Donec fractum animum ſollicitudine
Victor præſidijs deijcit omnibus,
Nec ſe præterea perditus erigit,
Nec carus moritur ſuis.
Ergo mollitiem hanc protinus abijce,
Et finem numeris flebilioribus
Tandem impone. tuos mæſtus ab æthere
Jam iam percipit auribus
Queſtus, & lacrymas damnat amabiles,
Lætus Pierio qui prius audijt
Voces dulciloquas ſæpius, & modos,
Quos cantu dare ſueueras:
Atque odit querulæ carmina tibiæ,
Poſtquàm in perpetuam lumina condidit
Noctem ille ingenij cultor, & artium
Martinus bonus: occidit.

Mart

Martinus, probitas cui parit, & fides
Immortale decus, nomen & inclytum,
Quod nullo intereat tempore, dum poli
Paſcent ſidera vertices.

AD DIONYSIVM LAMBINVM.

Lambine implicitos cui vatum ſoluere nodos,
Cui datur exculto ſuauiter ore loqui,
Bargæus tibi gratus agit doctiſſime grates,
Si non quas debet, quas tamen ipſe poteſt.
Quodq́ prius notæ virtuti debuit, en ſe
Præſtò offert meritis, officijsq́ tuis.
Tuq́ tibi conſtare voles ſi nunc quoq; : noſtrum hoc
Quàm leuius, gratum tam mage munus erit.

FINIS.

Errata quæ ſunt ita corrige.

Pagina.	Verſus.	
8.	12.	*aquora*
	19.	*terra ſola*
13.	23.	*conuexa*
18.	3.	*ardor*
23.	16.	*Parietibusq́*
31.	8.	*Dryasq́*
	9.	*nouerca*
3'.	16.	*quiſque*
38.	7.	*Vere*
53.	4.	*maculoſam*
56.	1.	*Deam*
59.	19.	*Infecta*
64.	9.	*hyems ſata pinguia, mutant.*
89.	18.	*triginta*
96.	15.	*deſerta peragras*
97.	9.	*Vtraque*
99.	8.	*Erinny*
102.	10.	*Hyſtrix*
112.	12.	*digreſſus*
114.	15.	*exhauſtus*
117.	23.	*tum gelidi*
121.	13.	*finit, greſſus*
122.	6.	*fuga*
137.	25.	*Iazyges*
146.	3.	*ipſa*
147.	15.	*impensè*
150,	20.	*egelidis*
160.	18.	*numen*
184.	14.	*Turba*
189.	20.	*culti*
196.	9.	*ſternat, equumq́*
205.	12.	*Adonin*
215.	12.	*quidam*
222.	22.	*Aſellum*
241.	21.	*mærent*
270.	10.	*æquoreas*
274.	8.	*Primitus rurus*
	13.	*tunc veſtras*
278.	18.	μάλα ϛυγνόν
	26.	ὡς οὐ
279.	7.	ὄψι φρένας
	19.	σωτῆσῃ
	30.	ϛ.λη κεφαλὴ
280.	7.	Ἔθρεψαν
	15.	Ζηνὸς
283.	12.	δωρῦσιν
	19.	εἴλιχεν
287.	18.	*arua rigerent*
289.	4.	*dixi.*

Cav. G. DI [illegible]
[illegible]
1971